W. DEEPING
Coperta: ADRIANA IONIŢA
CHRISTOPHE HAZZARD
ISBN. 973-95753-1-5
ROMAN
EDITURA DIANA Bucureşti, 1993
CAPITOLUL I
4

I

Uşa între deschisă a vecinului atrăgea privirile tinerei fete. Era neobişnuit din partea lui Hazzard de a nu-şi închide uşa. Avea obiceiul de a o închide încet, cu multă grijă, fiindcă la fel ca celelalte uşi din pasajul Cordier, cunoscuse şi ea zile mai bune, dar acum... balamalele erau stricate şi broasca era şubredă. Hazzard cunoştea toanele uşii sale: dacă nu. Aveai grijă s-o tragi bine, ea se întorcea încet până în mijlocul odăii, alunecând şi scârţâind uşor. Era necredincioasă şi în stare să-l trădeze atât pe el cât şi secretele lui; ori, el avea destule motive să-şi ştie uşa bine închisă.

Ruth Avery era mirată. Trecuse o lună de când locuia la Nr. 7 din pasajul Cordier; ocupa una din cele două odăi de la etaj, pe aceea care dădea spre stradă, iar chiriaşul mansardei dinspre curte era tot atât. De misterios ca şi uşa lui. Ea îl auzea urcând şi coborând scara. Piciorul lui ţeapăn dădea mersului lui neregulat, acelaşi ritm sacadat ca bătăile inimii: lop-dop, lop-dop. Îl întâlnise o dată pe scară, iar el se dăduse în lături făoându-i loc să treacă. Era un tânăr palid cu capul mare, cu părul negru zbârlit şi care avea ceva straniu în ochi. El n-o privise şi nu-i vorbise niciodată. Atitudinea duşmănoasă pe care şi-o impunea era ca o apărare contra duşmăniei ce-

 ori alţi.

În faţa acestei uşi întredeschise, ea rămase pe gânduri:

nu îndrăznea să între şi totuşi curiozitatea ei de femeie o împinse să treacă pragul. Ea înaintă în vârful pi- cioarelor pe linoleum-ul învechit. Odaia fiind goală, ea intră. Nu erau decât câteva mobile, care întăreau şi mai mult impresia de sărăcie. Văzu un pat de fier, acoperit cu o plapumă de bumbac albastră, o masă care pe vremuri fusese neagră, şi, rezemat de perete, un spălător care mai păstra urmele unei vopseli galbene. Într-un colţ, o rogojină roşie, două lăzi de macaroane suprapuse, deasupra lor o scândură de brad, legată cu sfoară la margini şi încărcată cu cărţi zdrenţuite. Mobilierul era completat de două scaune, dintre care unul cu spătarul rupt. Îndărătul uşii, un dulap cu provizii ce nu putea fi văzut. Două obiecte îi atraseră îndeosebi atenţia, un borcan de dulceaţă, plin cu trandafiri roşii, care se afla pe masa neagră şi o vioară atârnată într-un cui. Tânăra fată era surprinsă să vadă trandafiri în această odaie, căci trandafirii sunt foarte costisitori la Londra. Ea se aştepta şi mai puţin să găsească în acest decor o vioară, căci nu-l auzise niciodată pe misteriosul său vecin cântând. Trandafirii o fermecară. Deşi copilărise la ţară, îşi dădea seama că fusese prea mică atunci ca să iubească florile, cu aceeaşi pasiune cum le iubea astăzi. Se îndreptă grăbit spre masă, ridică borcanul cu amândouă mâinile, atinse cu buzele fiecare trandafir şi aspiră parfumul.

Aduceri aminte ale copilăriei îi năvăliră în suflet. Erau cu siguranţă trandafiri de grădină, flori de la ţară; nu puteau fi flori de seră. Ea îşi amintea trandafirii şi finul, mirosul câmpului în luna Mai, liliacul, parfumul zambilelor în pădurile de fagi... Deodată, aproape să-i cadă borcanul din mâini, simţi că cineva se află în spatele ei.

— Oh! domnule... te rog să mă ierţi, uşa dumitale era deschisă fi din întâmplare am văzut trandafirii...

Aşează la loc borcanul cu dulceaţă şi roşind toată, încercă să explice:

— Mi-e tare ruşine „dar n-am putut rezista dorinţei de a privi florile.

El o privi cu ochii lui întunecaţi şi liniştiţi, eu ochii lui stranii. Ea observă că tânărul era în ciorapi, fără pantofi, şi se întreba de ce?

— Nu face nimic! Am coborât un moment să cer fetei doamnei Bunee, să-mi ducă pantofii la reparat... Dacă vreţi, puteţi lua florile!

Tonul lui era tăios şi nemulţumit. Însăşi mărturisirea reparatului pantofilor era o sfidare. Nu avea decât o pereche de pantofi şi ea putea să ştie acest lucru, îi era complet indiferent Ruth era speriată de privirea lui severă şi rece. Viaţa i se păru dintr-odată nenorocită şi tristă.

— Nu, într-adevăr, nu îndrăznesc!

Atunci, el trecu repede pe lângă ea, şchiopătând, ridică borcanul şi i-l întinse cu un gest brutal, ca şi când ar fi vrut să-i spună „Ia-le o dată şi pleacă, am mult de lucru”. Dar el îi spuse atât:

— Mama mea mi le-a trimis, de vor ţine încă o zi sau două, dar aş vrea să-mi dai înapoi borcanul!

Ea le luă, protestând totuşi cu privirea şi ieşi pe coridorul îngust. Când el închise uşa odăii, ea rămăsese buimăcită locului, cu florile în mână.

2

Christophe Hazzard îşi scoase vesta. Era într-o seară de Iunie şi era cald. Dar dacă îşi scotea vesta, nu era numai din cauza căldurii, ci mai cu seamă fiindcă hainele erau scumpe şi fiindcă trebuia să-şi pregătească masa, care era în acelaşi timp şi ceaiul şi cina. Deschizând capacele lăzilor de macaroane, el scoase o maşină de gaz, o cratiţă, un codru de pâine, o bucată de brânză, un castron alb, două farfurii albastre, un ceainic de culoare cafenie, o linguriţă şi un cuţit cu mânerul negru. Mişcările lui erau repezi, precise, aproape metodice. Se părea că toate acestea făceau parte din disciplina pe care şi-o impunea: maximum de câştig cu minimum de mijloace.

Se auzeau paşi pe scară. Cineva bătu în uşă.

— Ce este?

— Bătrânul Bibs mai cere zece cenţi.

— De ce?

— Spune că are mai mult de lucru decât credea.

— Foarte bine.

Fata doamnei Bunce deschise uşa. Ea avea şaptesprezece ani. (’brazii îi era palid şi bolnăvicios, părul şi buzele decolorate. Avea gura deschisă şi mâinile înguste de copil, al cărui gât ar fi trebuit să fie îngrijit. Hazzard îşi umplu cratiţa cu apă şi tânăra fată îl privi îndelung, cu ochii ei albaştri, umbriţi de pleoape obosite. Capul negru şi agresiv al lui Hazzard se profila în odaie; de altfel, numai capul şi mâinile lui mari, îndemânatice, erau expresive. Era un omuleţ plăpând, cu umerii înguşti.

— Spui că mai vrea zece cenţi?

— Da, Domnule!

După ce aşează cratiţa pe maşină şi puse la locul ei cana de apă, se scotoci prin buzunare şi scoase câteva monede.

— Nu pot să ies făr, a pantofi, Phâlia!

Ea ridică spre el privirea obosită:

— Peste câteva clipe se serveşte masa jos. Dacă aţi vi’ea…

El însă numără monedele şi îi răspunse fără s-o privească:

— Îţi mulţumesc mult, Phelia, voi izbuti să mă descurc şi singur! Ţine zece cenţi, dar cere o chitanţă bătrînului. Nu poţi avea încredere în nimeni.

— Doar nu sunt toţi hoţi!

El îi aruncă o privire ironică.

— Din păcate, Phelia, aşa este… mulţumesc!

După ce tânăra faţă ieşi, îşi aprinse maşina de gaz.

Ea deschise uşa încetişor, încurcată şi nedumerită.

\

Dacă Hazzard era o fiinţă ciudată în pasajul Cordier, adoi el nu era singurul. Mai erau nişte personaje ciudate, indivizi murdari, necunoscuţi, misterioşi şi nenorociţi. Se puteau împărţi în două tabere distincte: cei care nu mâncau în

deajuns şi cei care beau prea mult. În pasajul Cordier, un penny valora un shilling. Hazzard plătea pentru camera lui, trei shillingi şi jumătate pe săptămână şi îi plătea regulat. Camera nu avea sobă, fusese demult astupată. De altminteri încălzitul era un lux pe care Hazzard nu putea să şi-l plătească. În timpul iernii, el stătea în cameră îmbrăcat cu haina, cu picioarele îngheţate, lucru uşor de înţeles.

Vederea pe care o aveai de la fereastra mansardei lui

Hazzard era de o frumuseţe stranie, poate tocmai din cauza variatelor şi numeroaselor detalii pe care le puteai observa. Niciunul din aceste detalii nu-i scăpa lui Hazzard, studentul în medicină. El vedea faţadele caselor negre de funingine, coşuri de toate mărimile, curţi îngrămădite, străduţe înguste şi mici terenuri, intitulate pompos grădini". Întruna diri ace «te.. Grădini11 se găsea un plop; frunzele lui, în continuă mişcare, evocau verdeaţa în mijlocul acestor clădiri cenuşii şi murdare de fum. Lui Hazzard îi plăcea să privească jocul frunzelor; îl odihneau de priveliştea coşurilor strâmbe, care îl făceau să se gândească la un copil scrofulos, având o deviaţie a coloanei vertebrale.

De îndată ce luă masa, el spălă vasele, le şterse cu grijă, curăţă maşina de gaz, iar după ce le puse pe toate la loc, închise dulapul din lăzile de macaroane. Nu fuma, neputând să-şi cumpere tutun. Dar nu era de plâns, pentru că nu e nicio nenorocire să te lipseşti de un lucru care nu-ţi este absolut necesar. Fericirea lui Hazzard era munca. Pentru munca lui trăia, pentru munca lui se lipsea de mâncare. De aceea, era dispreţuit şi îndepărtat de către tinerii din mica burghezie, care nu trăiesc decât pentru bucuriile trupului.

Luă o carte, dintr-un sertar scoase un caiet şi începu să înveţe. Putea să citească ceasuri întregi fără întrerupere. Avea o memorie extraordinară, fiindcă nimic din ce citea nu-l lăsa nepăsător. La Facultate, îl urau toţi colegii, pentru că era „muncitor", pentru că nu lua niciodată parte la manifestaţiile sportive, dar mai ales pentru că era de origină joasă. El ştia prea bine că nu era iubit.

Lucra în tăcere, dar zgomotul maşinii de scris a vecinei sale Ruth Avery, se furişa şi umplea odaia. Ea era dactilografă într-un birou din centrul oraşului şi îşi mărea salariul, scriind seara diverse lucrări ce i se încredinţau. Hazzard remarcase cartea de vizită, pe care locatarii o depuneau în prăvălia de ziare a d-nei Bunce: „Domnişoara Avery – lucrări de dactilografie”.

• El ascultă. Zgomotul maşinii de scris nu-l supăra în niciun fel. Curând zăngăni tul maşinii se opri. El auzea cum tânăra fată deschidea uşa şi pleca. Nu-i trecea de fel prin minte să-şi pună întrebarea de ce pleca de acasă. Citea înainte, citea mereu.

În seara aceea trebuia să rămână acasă, fiindcă pantofii îi erau la cizmar.

3

Cu toate că Hazzard nu era romantic, era sensibil şi iubea tot ce era frumos. Îşi petrecuse copilăria în departamentul Wilfshire, întruna din acele văi înverzite înconjurată de taina spaţiilor nesfârşite. Fusese un copil singuratic, un infirm persecutat, una din acele făpturi predestinate a fi bătaia de joc a tuturora.

Maria Hazzard, mama lui, ţinuse pe vremuri o prăvălie la Melfont. În apropierea ei, copilul găsea tot ce restul lumii refu/a. Acuma era bătrână şi prăvălia trecuse în alte mâini. Maria Hazzard s-a retras într-o căsuţă mică şi albă, cu acoperişul de paie, la marginea satului. Râul Avon împrejmuia grădina, ’iar ferestrele dădeau spre câmp.

— Era o femeie tăcută şi melancolică. Cu toată vârsta ei înaintată, părul ei nu albise de fel, iar obrazul ei păstra o paloare fragilă. Pentru copilul şchiop, ea fusese mai mult decât o mamă. Spre dânsa alerga copilul, ori de oâte ori era cuprins de teamă şi ruşine, silindu-se să-şi ascundă spaima. Ea auzea pe ceilalţi copii, cum îl huiduiau şi îl urmăreau până în pragul casei: „Ehei! fetiţa… ehei fricosul… şchiopul, priviţi-i vă rog piciorul!

Christophe nu era ca ceilalţi copii, şi a fi astfel înseamnă

să trezeşti neîncrederea şi răutatea mulţimii, bărbaţi sau copii. Maria Hazzard era şi ea ciudată. Probabil din caraza asta îşi înţelegea atât de bine copilul. Îşi pusese tot orgoliul ei în iacest copil. Îşi dăduse seama de timpuriu că era o fiinţă excepţională, în parte din cauza piciorului paralizat, dar mai cu seamă graţie inteligenţei sale remarcabile. Nu era făcut să fie plugar, fierar sau dulgher; după cum nu şi-l putea imagina în spatele tejghelei unei băcănii din sat. De aceea ea strânsese ban era ban ca să-l poată trimite la liceu. Astfel se pomenise cu renumele de avară. În sat, ea nu era iubită, pentru că trăia retrasă şi se ferea de bârfeli; vecinii ei o găseau prea mândră.

— Această familie Hazzard ’

Da, această*familie Hazzard, mama şi fiul, erau fiinţe curioase. Maria prin experienţa ei, cunoştea lume; ea ştia că sunt rare fiinţele în care poţi avea încredere şi că e o mare greşeală să acorzi o valoare fiecăreia dintre de. Christophe mergea la şcoală; la fiecare sfârşit de an, aducea acasă medalii şi premii. Mamă-sa le rânduia pe un raft din odaia ei de culcare. Era un copil tot atât de întunecat şi retras ca şi mama lui, dar în apropierea ei era cu desăvârşire schimbat. Era foarte timid, dar nu cu ea. În timpul vacanţei, cea mai mare fericire a lui era să urce pe dealuri cu ciobanii şi turmele lor, sau să studieze păsările, sau să ia o carte şi să se întindă la umbra unui copac bătrân. Era însetat de toate. Ochii lui erau pătrunzători, în acelaşi timp liniştiţi şi foarte strălucitori, fnire mamă şi fiu, era o înţelegere adâncă şi o mare sinceritate.

— Dragul meu copil, îţi cer să nu mă decepţionezi niciodată.

— Ţi-o jur, mamă! «

Erau două orgolii care se uneau, unul stimulând pe celălalt. Mamă-sa sfidase lumea când sfidase josnicia oamenilor din Melfont.

— „Ea speră să facă un domn din băiatul ei!”... rânjeau ei, adăugând în bătaie de joc: „Ar vrea să ajungă doctor!...”

Christophe, persecutat din cea mai fragedă copilărie, înţelegea ambiţia, năzuinţa mamei lui. El nu voia ca ea să treacă drept vrăjitoare – clarvăzătoare – şi satul întreg să-şi bată joc de ea. Christophe, strângând pumnii, îşi promisese şi îi jurase mamei sale că va izbuti şi că va reveni într-o zi la Melfont, învingător.

4

Când Maria Hazzard a trebuit să plătească înscrierea băiatului ei la Facultatea de medicină, ea îşi impusese sacrificiile cele mai grele. Nu numai că plătise, dar îşi organiză în aşa fel bugetul încât îi trimitea zece shillingî pe săptămână, strânşi cu preţul unor numeroase renunţări, E nevoie de cinci ani înainte ca un medic să poată câştigă cea mai mică sumă; cu toate acestea, copilul ei trebuia să mănânce, să aibă un locşor de dormit, cărţile costă scump şi lumea cere să porţi un guler curat!

Trecuse un an şi Hazzard îşi dădu seama că mama lui devenise o femeie foarte bătrână şi că obrazul ei se îngălbenise într-un chip îngrijorător. Ochii ei însă nu se schimbaseră deloc; dar când o privea, îşi simţea inima strânsă şi avea un sentiment de compătimire şi de orgoliu.
I se părea că, asemeni pelicanului din mitologie, ea îl hrănise cu propriul sânge. El nu ştia, dar putea să şi-o închipuie, că de ani de zile, ea nu era hrănită îndeajuns. Acuma, când prăvălia era vândută, tot ce-i dădea era cu atât mai preţios! în lupta pe care Christophe o ducea contra lumii „trebuia să iasă victorios, pentru a putea ajuta, la rândul său, pe mama lui.

CAPITOLUL Îl

să ascundă pânza neagră, ea îşi aminti atunci de vioara pe care o văzuse atârnată de perete.

Îşi petrecea oare o parte din serile lui cântând în vreo orchestră?

Pasajul Cordier nu avea trotuar. Era un pasaj larg şi asfaltat, împrejmuit cu prăvălioare sărăcăcioase, unde se vindeau fructe şi coloniale, peşte şi ceasornice vechi, ziare,

articole de librărie şi cărţi de ocazie. La orele şase, pasajul era populat de copiii care se jucau şi ţipau, dar Hazzard nu lua nimic în seamă. De câte ori auzea copiii ţipând, îşi amintea de lucruri prea triste. El mergea repede, cu privirile ridicate spre copacii înverziţi. Pasajul Cordier era destul de favorizat, fiindcă era umbrit de câţiva copaci.

Ca să se ducă la cabaretul „La ciorchinele de struguri" care se afla în St. John Street, Hazzard nu lua niciodată acelaşi drum. Când ajungea la cabaret, intra printr-o uşă dosnică, trecea printr-un coridor întunecos şi ajungea într-o mare odaie goală, ce se găsea în spatele barului. Acolo, pe o mică platformă, se mai afla un bărbat cu faţa roşie, care cânta din chitară şi un cocoşat, care era flautist. Ei trei compuneau orchestra cabaretului „La ciorchinele de struguri".

Bărbatul cu chitara conducea orchestra. Faţa lui era atât de roşie că părea gata să crape. Vorbea cu o voce groasă şi tărăgănată; o mustaţă groasă îi cădea peste gară. Repertoriul lui se compunea din cuplete de musichall şi din melodii sentimentale; iar când publicul era încălzit de băutură, trecea la cântece mai deochiate. Începea întotdeauna prin a bate podeaua de trei ori cu piciorul drept, apoi îşi dregea glasul şi anunţa cu fraza de rigoare: „Şi acum... înainte muzica[1]. Nimeni nu-l văzuse vreodată pe cocoşatul flautist, zâmbind. Se micşora şi mai mult pe scaun, părea o maimuţă zbârcită şi sufla cu tristeţe în flautul său. Hazzard, scârbit de mirosul tutunului, al berei, al transpiraţiei, privea toate astea cu o seriozitate uneori ironică. Chitaristul se numea Baugs. Mişcările lui erau lipicioase ca şi vocea; avea un surâs permanent şi o voie bună gălăgioasă, exagerată. Publicul **îl** iubea mult, îl cerea

---

1 Ora şase devenise pentru ea clipa unei întîlniri tainice ; ea aştepta apariţia acestei siluete întunecate şi plă- pînde, care se îndepărta şchiopătînd. în unele seri, ţinea sub braţ acest pachet negru şi ciudat, în timp ce.în al{e seri, purta un pardesiu negru şi un fular alb. Ea bănuia că pardesiul cumpărat la un telal din Red Lion Street, ascundea ceva. Căutînd să-şi închipuie ce anume putea

totdeauna: „Haide, dă-ne ceva vesel, domnule Baugs!” Iar domnul Baugs, răsucindu-şi mustaţa, se executa pe dată. În momentul psihologic, el scotea câteva note sugestive. Avea o îrtdemânare şireată să atingă coardele chitarei, când voia să strecoare ceva. „Ding!...” sau „Atunci am cerut o cabină de baie pentru doi”. Râsetele mulţimii ajungeau până la Hazzard, cu respirări calde încărcate de băutură. Cu vioara pe genunchi, el privea aceste chipuri brutale. Gardner, flautistul, închidea ochii şi se legăna încetişor pe scaun. S-ar fi crezut că era pe cale să cadă într-o adâncă cugetare. Dar la sfârşitul unei anecdote povestită de Baugs, sau în mijlocul râsetelor, îşi revenea din visare şi susura printre dintâi strânşi: „brutelor!” Câteodată se dansa. Atitudinea perechilor înlănţuite şi mişcările lor intenţionat curioase dezgustau adânc pe Hazzard. Câştiga în acest local o jumătate de coroană şi un pahar cu bere pe seară. Când se întorcea acasă, îşi clătea gura, îşi băga capul în apă rece şi începea să înveţe, până la miezul nopţii.

Pentru celelalte seri, el găsise o slujbă mai burgheză şi mai convenabilă. La hotelul Daudo, în Fleet Street, el servea micilor burghezi, supa de roşii, friptura, legumele şi plăcinta cu mere. Hotelul era vizitat de membrii diverselor cluburi şi societăţi, pentru mesele lor săptămânale, lunare sau anuale. Erau reuniuni foarte întinse şi cu multe discursuri. Hazzard, care-şi obişnuise stomacul cu regim de ascet, se întreba de fiecare dată cum se poate ca aceşti oameni care erau departe de a fi flămânzi, puteau să înghită atât? Imaginaţia lui bogată îl făcea să vadă în fiecare client, o pulpă de vacă sau de berbec în ţinută de seară. În serile acelea, avea mult de lucru. Erau mereu strigăte: „chelner14 pe aici, „chelner44 pe dincoace, „chelner, dezmorţeşte-ţi picioarele!” Sala era prost aerisită. El transpira. Deseori se reîntorcea acasă transpirat până la piele, cu dureri de cap, dar şi cu câteva monede în buzunar. Un coleg chelner îl învăţase cum să capete bacşişuri de la clienţi.

— Nu te grăbi niciodată, băiete! Aşteaptă până ce vinul îşi face efectul. Atunci, te apleci spre client şi îi şopteşti la ureche: „Nădăjduiesc, domnule, că serviciile mele v-au satisfăcut41.

Scopul şi pasiunea pentru care muncea Hazzard nu-i îngăduiau să fie mândru. De aceea se apleca la mesele clienţilor şi le şoptea: „Nădăjduiesc, domnule, că serviciul meu va dat satisfacţie44. Astfel îşi obţinea bacşişul, pe care-l lua eu un aer grav şi solemn, nu însă fără o nuanţă de ironie. Poate că niciun client nu-l bănuise niciodată de ironie, nici de a fi ceea ce era, sau mai de grabă, ceea ce ar fi voit să fie.

2

În acea Sâmbătă, Hazzard îşi împachetă câteva obiecte într-un săculeţ vechi şi negru. În momentul când cobora scara, se întâlni cu Ruth Avery. Ea îşi pierduse aproape respiraţia, căci urcase scările fugind. Dându-se în lături, pentru a-i face loc să treacă' el observă roşeaţa de pe obraji şi respiraţia ei neregulată. Nu-şi adresaseră niciun cuvânt de când cu incidentul cu trandafirii. Ea îl privi, apoi coborî privirile intimidată. Abia atunci zări geanta neagră.

— Pleci undeva?

Întrebarea fusese pusă în chip tot atât de spontan ca şi surâsul, dar acum surâsul se strâmba, semăna a plâns. Era o micuţă oacheşă, care te făcea să te gândeşti la un trandafir îmbobocit. Foarte sensibilă şi foarte timidă, ea se înroşea pentru cel mai mic lucru. Când nu surâdea, chipul ei avea o expresie de tristeţe tăcută şi îngrijorătoare. La cea mai mică mişcare, părea' istovită; era întotdeauna emoţionată, ca o păsărică.

Hazzard se simţea în faţa ei tot atât de timid pe cât era ea în faţa lui, dar el îşi manifesta în alt chip timiditatea. Când era jenat, el îşi privea interlocutorul adânc în ochi şi nu scotea niciun cuvânt, sau dându-şi capul pe spate, reuşea să spună câteva banalităţi. El învăţase să se apere prin tăcere, sau să se servească de tăcere ea de o armă, de

o ameninţare. El răspunse tinerei fete:

— Plec la ţară până mâine seară. Din când în când, trebuie să plec din Londra.

Ea se aplecă peste scară. El o dezmierda, o intimida.

— Şi mie mi-ar plăcea să plec undeva, din păcate, nu pot să-mi permit luxul de a merge mai departe decât la Regent’s Park.

— Ar putea fi şi mai rău. E bine şi aşa!

El îi aruncă o privire, care nu era nici’ duşmănoasă, nici prietenoasă, o privire rece şi indiferentă, o privire care nu dădea nimic şi nu cerea nimic. El continuă să coboare, în timp ce ea rămase sprijinită de scară, urmărindu-l cu privirea. Reacţiile ei erau ca ale unui copil sensibil; sălbăticia, răceala şi sfiala duşmănoasă o îndurerau profund.

Înainte de a părăsi casa. Hazzard deschise uşa cu geamuri care despărţea prăvălia doamnei Bunce de pasajul Cordier. Doamna Bunce, înfăşurată într-un şal roşu, număra ziarele de seară. Ea purta ochelari, obrazul şi corpul ei erau de o rotunjime impresionantă. Părul şi pielea, deopotrivă de albe, se confundau. Nu era văzută niciodată fără o broboadă pe umeri, dar o schimba mereu; avea o colecţie de broboade, de toate culorile. Hazzard îi spuse:

— Mă întorc mâine seară, cu ultimul tren, nu închideţi, vă rog, uşa de la intrare.

Ochelarii doamnei Bunce se îndreptară spre el. Când vorbea cu cineva, vorbea încetişor, ca şi când s-ar fi spovedit.

— Foarte bine! Nădăjduiesc că veţi găsi pe mama d-vs. Sănătoasă şi fericită. Aerul o să vă facă bine… da… da… o zi întreagă la ţară. Oh! Doamne, iar nu mi-au dat destule jurnale. O să le număr încă o dată… ca să fiu mai sigură. Da… da… voi lăsa uşa deschisă. Veţi avea grijă să urcaţi scara încetişor… nu? Bătrânul Crapp se supără grozav când se face zgomot după ora zece. Iar trebuie să număr ziarele, unu-doi-trei…

Hazzard o lăsă la numărătoarea ei. În pasajul Cordier era mai important să ştii să numeri, decât să ştii să citeşti sau să scrii. Nevoia este cel mai bun profesor: ea te face să înveţi orice, fără ajutorul exerciţiilor, pe tabla neagră.

Hazzard se îndepărtă, cu privirile spre copacii din pasaj. În această zi de Iunie, piciorul lui paralizat avea ceva victorios în mers. El nu vedea făpturile ce mişunau în Londra, aceste numere umane; el nu vedea trăsurile şi camioanele, ce treceau pe lângă el. Se gândea la mama lui, la ceea ce îi va povesti şi vedea cum îl ascultă cu ochii strălucitori.

Christophe scria mamei sale săptămânal; în schimb, vizitele la Melfont erau mai rare, căci drumul costa prea mult. Trebuia să pună deoparte ban cu ban ca să-şi poată plăti din când în când un bilet de clasa III-a. Preţul călătoriei era tot atât de mare ca acela al cărţilor lui de medicină, cumpărate de ocazie.

Hazzard îşi iubea satul; această regiune minunată din Wilfshire avea o sobrietate ciudată şi tainică, de care erau legate amintirile copilăriei lui singuratice, de mama lui, de nopţi înstelate şi însorite petrecute pe câmp, în fânul sălbatic. Era o privelişte atât de senină şi în acelaşi timp atât de misterioasă. Acolo, cerul părea mai imens decât în altă parte şi pajiştile mai verzi. Acest ţinut de ciobani, deschis tuturor vânturilor, cu văile înverzite şi copacii bătrâni şi cenuşii, zvârliţi ici colo, pe câmp, reprezentau începutul vieţii lui: Erau locuri ascunse ce păreau vizitate de fantome, sau de spiritele unor oameni1 sălbatici, ascunşi în umbra copacilor şi a norilor. În mintea lui Hazzard, ţinutul acesta se confunda cu singurătatea şi ascetismul lui, cu un măr pe care-l mânca sub umbra unui copac, cu un pahar cu apă rece de la izvor, cu florile din glastra de la fereastra casei, cu bujorii roşii, cu trandafiri sau gheorghine, cu obrazul delicat al mamei lui.

De îndată ce zărea stâncile de var, se simţea alt om. Amintirea Londrei, acest cuptor fumegând, se îndepărta sub

cerul cenuşiu, pe când sub privirile lui însetate, se succedau câmpiile scăldate de soare. Sisbury… Avebury… Stoneheuge. Lumina argintie, albastrul cerului înainte de furtună, câmpiile galbene şi aurite şi pădurile nesfârşite de ulmi strălucitori, totul era atât de vechi – bătrân şi părea cu toate astea, atât de nou – tânăr. De-a lungul secolelor, oamenii priveau soarele cum se ridică la orizont, roşu şi aur. La Londra însă, nu era răsărit de soare.

Când Christophe era copil şi se întindea pe iarba din vârful dealurilor, când asculta vântul şuierând printre copacii bătrâni, i se părea că strămoşii lui erau aproape de el. Şi-i închipuia mici, negricioşi, şi tăcuţi; asemănători lui însuşi. De ce nu? Nu era oare cu putinţă să coboare din rasa acelor oameni care au luptat să cucerească acest ţinut, pe vremea când Londra nu era decât o mlaştină? Ba, şi el era unul din acei omuleţi neobosiţi care se jucau cu praştia, care scoteau varul cu topoarele şi îşi uneau puterile pentru a ridica ulmii tăiaţi.

Maria Hazzard purta rochia ei neagră de mătase, pe care era prinsă o broşă de ametiste, legate în aur.

Ea cobora cărarea ce ducea la grădina de zarzavaturi din spatele casei, purtând un coş cu ouă. Un felinar îşi proiecta umbra pe peretele alb, alături de poarta verde, prin care se puteau zări lespezile roşii ale bucătăriei. Pe dulap se afla un castron cu ouă. Cu o săptămână înainte de sosirea băiatului, ea punea deoparte toate ouăle pe care le strângea de la găini, pentru ca băiatul să se întoarcă la Londra încărcat cu ouă, cu cozonac şi cu un buchet de trandafiri şi mixandre, cu parfum îmbătător.

Ea se ducea în grădina de flori, care era în acelaşi timp şi livada ei. Se aşeza într-un chaise-longue, la umbra unui măr şi aştepta momentul solemn. Trenul sosea la ora cinci în gara Barrowbourne. Christophe trebuia să meargă pe jos o distanţă de cinci kilometri până la Melfont, căci trăsura care făcea curse de la gară în sat înainta într-un ritm de marş funebru. Pe vremea aceea, maşinile nu erau încă la modă.

Maria Hazzard îndrăgea clipele acestea de aşteptare, cu toate bătăile dezordonate ale inimii sale. Era una din acele femei tăcute, gânditoare şi demne. Ochii mari şi trişti se odihneau liniştiţi pe plante şi flori. Mulţimea grosolană, incultă, zgomotoasă, egoistă şi rea, nu putea să priceapă tăcerea şi discreţia acestei femei. Sufletul ei era ca o floare singuratică, ce parfumează un lăcaş ascuns.

În timpul verii, ea îşi aştepta întotdeauna fiul în grădină, mereu pe acelaşi loc. Iarna îşi punea scaunul lângă fereastră, de unde putea vedea poarta. O cărare ce pornea din şoseaua mare îşi făcea drum de-a lungul câmpului până la casa ei. Lângă gardul grădinii, creştea un prun.

Deodată îl zări pe Christophe deschizând poarta. De fiecare dată se petrecea aceeaşi minune: fiul ei părăsea cealaltă lume pe care ea nu o cunoştea, pentru a reveni în lumea ei mică. Ea se ridică de pe scaun şi rămase în picioare sub copac. Avea această demnitate, pe care o întâlneşti la unele ţărănci, dar care este atât de rară la orăşeni.

— Oh!… copilul meu… dragul meu copil!

Chipurile lor străluceau de fericire. El venea spre dânsa ca un copil.

— Am o veste mare pentru tine, mamă!

O îmbrăţişă, dar nu cum ceilalţi copii îşi îmbrăţişează mamele. Sărutul lui era conştient. Când o săruta, i se părea că sărută dealurile şi copacii, izvoarele limpezi, florile şi pământul.

— Nu mi-ai adus niciodată veşti rele, dragul meu copil!

Mâinile ei se odihneau pe umerii băiatului, al cărui chip nu mai păstra nicio urmă din seriozitatea crispată a Londrei.

— Am obţinut premiiul Angus-Sandeman, măicuţă. Cincizeci de lire şi o medalie.

— Oh, dragule… dar asta e minunat!

— Fn toamna asta vei veni la Londra, vei lua parte la sărbătoarea Bennet şi la împărţirea premiilor.

— Da, copilule, am să vin. Gândeşte-te, n-am fost decât o

singură dată la Londra.

El privi pârâul printre ierburile înalte.

— Londra şi cu tine… nu prea vă potriviţi…

Se gândea la oraşul cu înfăţişare învechită, murdar şi zdrenţuit, iar mama lui i se părea tânără, cu privirea atât de limpede şi tenul ei proaspăt, cu toate acestea ştia că are şaizeci şi cinci de ani. Pentru el însă, ea era singura femeie pe lume.

CAPITOLUL III

I

În rafturile unui anticar, Hazzard descoperise o comoară: un exemplar de ocazie, „Bacteriologia11 de Schiller. Preţul era marcat cincisprezece shillingi şi jumatate;

În stare bună ar fi costat treizeci. Hazzard, exaltat de descoperirea lui, ţinea volumul cu amândouă mâinile şi îl frunzărea, când un vânzător bătrânel se furişă lângă el. El cunoştea pe aceşti maniaci ai cărţilor, care ştiau să le strecoare cu multă îndemânare sub haină. Privirile lui Hazzard erau privirile unui bărbat care priveşte cu extaz pe o femeie iubită.

— Este ultima ediţie, ca douăsprezece clişee noi.

Hazzard observă neliniştea vânzătorului; ei întrebă:

— Cincisprezece shillingi şi şase centi?

— La preţul acesta… e foarte ieftin!

— Îţi dau doisprezece shillingi!

— Dar noi nu vindem în pierdere, domnul meu!

Hazzard depuse cartea pe raft şi îşi căută portofelul.

Ştia cu precizie cât conţinea. Putea să cumpere „Bactpriologia” lui Schiller, dar va plăti cu o săptămână întreagă de post; va fi nevoit să se hrănească cu pâine, cu margarină şi apă, dar îşi aminti că-i mai rămăseseră trei ouă dăruite de mama lui.

ţ

— Bine, îl iau!

— Să vi-l împachetez, domnule?

— Nu, nu este nevoie.

Hazzard se îndepărtă în direcţia străzii Oxford. Era o zi înnăbuşitoare de Iunie. Din fabrici se răspândea un miros de oţet, acru-călduţ. Erau şi alte mirosuri, care exasperau nările studentului în medicină. Miros de friptură, de ceapă prăjită, de peşte fript. Pentru un tânăr care nu mânca niciodată după pofta inimii, aceste arome culinare echivalau cu un strigăt dureros. Nările îi palpitau, dar el mergea înainte, strângând cu patimă volumul cumpărat. Nu mai avea decât o monedă de şase cenţi şi una de trei, şi perspectiva unor zile de post şi a nopţilor lungi când trebuie să bei apă, ca să înşeli cerinţele şi neliniştea stomacului.

Spitalul Bennet se afla la extremitatea străzii Bennet. Era o clădire -mare, cenuşie, murdară de funingine, a cărei construcţie avea forma unui H. O curte mică asfaltată, închisă cu grilaje de fier, dădea spre stradă. Pe frontonul edificiului, un ceas alb şi negru, ca ochiul unei păsări de pradă. Construcţia ferestrelor în formă de eşafod, mărea şi mai mult simetria „georgiană” a construcţiei, al cărui cenuşiu părea în tonul cerului din Londra.

Studenţii puteau pătrunde în spital, fie prin poarta principală trecând pe la cabina portarului, fie prin intrarea Universităţii. Aceste două posibilităţi constituiau pentru Hazzard o nedumerire permanentă.

Tânărul plăpând, sensibil şi timid, se furişa de obicei, prin poarta Universităţii, mai ales în după amiezile când, medicii şi chirurgii spitalului, externii, internii şi studenţii se strângeau în curtea principală, drept în faţa intrării, aşteptând sosirea profesorilor. Hazzard scrâşnea din dinţi şi strângea pumnii, ori de câte ori era constrâns să dea ochii cu acest tineret, această mulţime duşmănoasă, ironică, rea şi de o cruzime inconştientă. Era silit s-o desfide, să parcurgă spaţiul gol şi trist de la poartă la intrare, îngrozitor de singur, în acest spaţiu cenuşiu, în faţa acestor chipuri în aşteptare: Se simţea urmărit de priviri duşmănoase şi totuşi era silit să înainteze spre chipurile batjocoritoare. Trebuia să facă apel la ultima fărâmă de voinţă şi curaj, şi aşa destul

de încercate, ca să poată înfrunta atâta ură.

Acest spital din Londra era pentru el, un al doilea Melfont, studenţii luând locul liceenilor. Era aceeaşi repulsie a mulţimii pentru ceea ce este neobişnuit, aceeaşi batjocură duşmănoasă, gata să te răstignească, şi care dovedeşte cât demult înţelege burghezia engleză să se ferească de artişti, şi în general, de tot ce nu se exprimă şi nu se realizează prin acţiune, într-o formă sportivă; ea urăşte tot ce o nelinişteşte, o supără, tot ce-i inspiră un sentiment excepţional. Pentru cei mai mulţi din aceşti tineri, Hazzard era „avortonul14 şi el cunoştea această poreclă. Cu „Bacteriologia" de Schiller, sub braţ, el trecu prin curtea însorită şi intră în penumbra vestibulului. Cunoştea pe toată lumea care se afla acolo, dar nu avea printre ei niciun prieten. Studenţii se plimbau în hol sau stăteau în grupuri. În linie generală, nimeni nu-i acorda o privire şi nimeni nu-i adresa vreun cuvânt. Toate chipurile colegilor se confundau în mintea lui, poate pentru că nu le privea niciodată şi pentru că încerca întotdeauna să fugă de mulţime. De obicei căuta un refugiu în apropierea lui Julien Moorhouse, care stă tea totdeauna deoparte, rezemat de zid, alături de uşa de brad a camerei internilor, demn, cu privirea pierdută în gol. Moorhouse era singurul la spital care-l privea pe Hazzard ca pe o fiinţă umană. Înalt, cu chipul ars de soare şi părul blond, cu ascendenţă ţărănească, ieşit de pe băncile şcolilor Winchester şi Trinity, el nu avea nimic comun cu aceşti pierde-vară, înfumuraţi şi mândri de câteva noţiuni de medicină, şi pentru care nimic' nu e sfânt, femeile mai puţin ca orice. E cu putinţă ca Moorhouse să-i fi dispreţuit, mai cu seamă pentru ura lor faţă de Hazzard. Erau în această mulţime, chipuri care îi inspirau lui Hazzard teamă şi ură 'ân acelaşi timp; capul roşu al lui Bullard, cu ochii lui mici şi răi şi cu nasul lui ca trompa unui elefant, chipul palid şi crispat al lui Parker Steels, cu ochii lui verzi, cu străluciri de fiară sălbatică, şi ironicul craniu de capră al lui Ardron.

Hazzard se îndreptă spre sala internilor, dar cineva îl apucă viguros de braţ.

— Ei, băiete, unde-ţi este cotizaţia?

Se afla în faţa lui Bullard.

— Tu eşti singurul oare n-ai plătit-o până acum.

Bullard era un animal nătâng şi superficial; vitalitatea lui grosolană se lăfăia pe coama de păr roşu, gras de ulei şi pe faţa lui sanguină; era tipul după care se conduceau ceilalţi, căpitan al echipei de fotbal al spitalului şi secretarul clubului.

Hazzard, strâns ca în cleşte, nu clinti.

— Eu nu fac niciun sport, Bullard, o ştii prea bine.

— Ăsta nu e un motiv, băiete! Facem cu toţii parte din asociaţia Bennet, nu!

Cu vârful degetelor luă volumul pe care Hazzard îl strângea.sub braţ, şi îl ţinu departe de el, ca şi cum ar fi ţinut un pansament contagios şi plin cu puroi.

— Dacă îţi dă mâna să cumperi asemenea cărţi şi să te plimbi cu de… Ei, băâeţi, ce părere aveţi?

Urmă o clipă de încordare. Erau faţă în faţă în arenă; studenţii, strânşi în cerc, îi priveau, Hazzard, foarte calm, îşi reclamă cartea. Bullard izbucni atunci într-un hohot de râs batjocoritor.

Christophe purta o pălărie tare, care-l făcea şi mai caraghios în faţa acestor tineri eleganţi, îmbrăcaţi după ultima modă. Cu mâna lui grea de sportiv, Bullard, sparse pălăria pe capul lui Hazzard şi i-o înfipse până peste ochi.

— Ei „avortonule”!

„Bacteriologia11 de Schiller se învârti în aer câteva clipe şi căzu, ca o pasăre rănită, la picioarele lui Moorhause. Acesta se aplecă şi o ridică.

— Lăsaţi-l în pace, brutelor!

Hazzard nu putea să-şi scoată pălăria din cap. O duzină de mâini se năpustiră pe capul lui, stricând-o definitiv. Atunci Moorhouse interveni în chip serios şi le spuse sever:

— Încetaţi o dată batjocura, soseşte Dighton.

Liberându-l pe Christophe de pălăria ruptă, el citi pe chipul lui o umilinţă dureroasă. În acest timp, sosise profesorul Dighton Faushawe, cu joben şi redingotă, mândru ca un vultur bătrân. Imediat se strânseră în jurul lui o mulţime de studenţi respectuoşi, iar Ardron, primulasistent, alergă în întâmpinarea lui, emoţionat şi devotat.

2

Ura pe care Hazzard o inspira şi persecuţiile pe care le stârnea constituiau elementul tragic al vieţii sale.

Îşi iubea spitalul şi învăţătura, cu acea pasiune, acel devotament, de care o fiinţă normală îşi bate joc. Viaţa avea pentru el privirile unei femei frumoase şi dispreţuitoare. Dar el nu cerea nimănui nimic, ’nu cerea decât să rămână singur. Nu era un locşor în spital care să-i fi rămas necunoscut şi pe care să nu-l fi îndrăgit în sufletul lui: laboratorul de fiziologie, unde lucrase în faţa microscopului său, sticluţele colorate, cutiile şi preparaţiile microscopice. Hematoxilina, fuxina, albastrul de metilen erau pentru dânsul, mai mult decât nişte simple culori, iar mirosul balsamului de Canada, un parfum preţios. Însăşi sala de disecţie avea o intimitate ciudată, iar cadavrele atârnate sau tăiate, o semnificaţie mistică.

În atâitea rânduri a trebuit să lupte cu greaţa şi ameţeala, când scotea câte un braţ sau câte un picior din bazinul care împrăştia un miros de spirt şi de cadavre conservate.

Îi plăceau serile de gardă şi activitatea în policlinică, acest du-te vino al omenirii bolnave, îndrăgise sentimentul luptei cu moartea, învăţătura, studiul descoperirilor ştiinţifice, aventurile diagnosticului şi toate problemele celei mai nobile dintre profesiuni. Se simţea atras către orbi şi infirmi, dar inima lui sângera pentru copiii bolnavi sau schilozi. Şi el fusese un copil schilod. Ştia ce însemnătate avea pentru un tânăr un picior paralizat, o coloană vertebrală deviată, sau o tuberculoză osoasă. Dacă invidia

o slujbă de spital, aceea er-a o clinică de copii. Un copil bolnav îi impresiona întotdeauna.

Dar tocmai din cauza inteligenţei lui, din cauza calităţilor pe care le avea, pentru că aceste calităţi şi daruri erau distruse de un corp ridicul, de aceea era dispreţuit de mulţime. Tinereţea este nedreaptă şi crudă. Aceşti tineri fără experienţă, care, printr-un miracol, vor deveni medici cu stare, blânzi şi înţelegători, bărbaţi, capi de familie, nu vedeau în Hazzard, decât un ţap ispăşitor, o maimuţă scârboasă, care muncea înverşunat. Purta mereu aceeaşi haină de culoare închisă, lucioasă şi uzată. Curăţenia lui era pusă la îndoială, cu toate că era mai îngrijit decât mulţi dintre ei. Nu era un individ sociabil, şi nu-i era îngăduit să fie sociabil. Când cineva, povestea o anecdotă grosolană, el rămânea rece, dar se îngălbenea. Viaţa şi-cariera de medic însemnau pentru el, lipsuri şi răbdare. Dar tinerii din jurul lui nu-l înţele. Geau şi nici nu încercau să-l înţeleagă.

Când Ardron şi cei patru asistenţi ai lui îşi începeau vizita prin spital, urmând pe profesorul Dighton, Christophe se afla întotdeauna la sfârşitul procesiunii... Dar în ziua incidentului cu pălăria, Moorhouse, care era unul din cei patru asistenţi, rămase în urmă, ca să-i ţină tovărăşie lui Christophe. Urcară scările unul alături de celălalt, Moorhouse potrivindu-şi paşii mari după mersul şchiopătând al lui Christophe. Aceste două fiinţe atât de diferite păreau să confirme legenda prieteniei dulăului cu micuţul pekinez. Moorhouse era tot ce Hazzard nu era şi nu putea fi: stăpânit în vorbă, de o mare frumuseţe virilă; ochii lui albaştri reflectau o demnitate liniştită. Strămoşii lui fuseseră ţărani. Când îl priveai din depărtare, el îţi amintea lanurile de grâu aurite, o pajişte însorită, braţele şi pieptul unui tânăr atlet, jucând tenis pe o zi de arşiţă. Cât au urcat scara, niciunul din ei n-a scos o vorbă. Moorhouse nu era guraliv. Adoptase o atitudine sobră, departe de manifestări gălăgioase.

Profesorul Dighton Faushawe se opri locului pentru a privi

cu mai multă atenţie câteva specimene ce se aflau pe masă, între uşile cu geamuri ale salonului şi primul pat de bolnav. Trecând pe lângă o soră de caritate, se înclină uşor. În stânga lui se aflau alte două infirmiere, care stăteau drepte ca două coloane. O rază de soare se prinse de părul alb al bătrânului profesor.

— Ce este cu numărul 17?

Ardron, cu o sârguinţă grăbită, întinse eprubeta.

— Poftim, domnule profesor!

Profesorul Dighton, care făcea totul cu aceeaşi distincţie, cu acelaşi surâs fin şi pătrunzător, se întoarse către asistenţii lui: – Domnilor, examinaţi vă rog această urină i

Vocea şi gesturile lui transformau substanţa cea mai vulgară în aurul cel mai fin. Avea obiceiiul, când se adresa asistenţilor lui, să-i numească „domnilor1’. Intru câtva îi transforma astfel şi pe ei, acordindu-le o favoare pe care mulţi din ei n-o aveau. Adesea se adresa unui favorit cu o prietenie de părinte: „Moorhouse, vrei să consulţi inima asta?” Pentru el, „Moorhouse” era „Moorhouse44. Îi spunea „domnule44 lui Ardron, în realitate Ardron era un domn şi nu semăna de fel a student. Când voia să întrebe câte ceva pe un student, îl indica doar cu privirea, iar dacă tânărul îi era pe plac, îl onora, aducându-şi aminte de numele lui.

— Ce vezi în urina asta, Moorhouse?

— Uree, domnule profesor!

” Bătrânul Dighton îi aruncă o privire ironică, deşi indulgentă, care însemna: „Copilul meu, nu te pripi, gândeşte-te mai mult la ce afirmi!”, dar Moorhouse păstra o tăcere senină, cu toate că Hazzard, care era alături, de el, îl ciupea de braţ şi îi sufla: „Puroi, Moorhouse! puroi”. Un surâs stupid lumină faţa lui Soames, unul din cei patru asistenţi. Deşi Moorhouse putea fi. Studentul cel mai sârguitor şi mai sigur în diagnostice, avea totuşi reacţiile încete şi leneşe. Privirea profesorului se plimbă peste chipurle atente ale studenţilor şi se opri asupra lui Hazzard. Nu-l chemă, dar îl s’fidă cu privirea.

— Uree, domnule profesor!

Chipul bătrânului Dighton se încruntă. El trecu sticla lui Soames, iar Soames, placid şi stupid, trase concluzia că dacă acest animal de Hazzard spune că era uree, cu siguranţă că ştie ce spune şi răspunse candid:

— Uree, domnule profesor!

Profesorul tăcu. Renunţă la interogatoriu.

— Puroi1, domnilor, puroi!

Privirea lui se opri un moment pe chipul lui Hazzard, ca şi când ar fi văzut şi în corpul acela plăpând cum curge puroiul, apoi adresându-se lui Ardron:

— Studenţii d-tale ar putea să ştie acest lucru, d-le Ardron! Ardron îi aruncă lui Hazzard o privire încărcată de ură. Mic fanfaron! Să-l susţină pe Moorhouse. No. 17 era unul din cazurile tratate de Hazzard, iar el ştia precis ce conţinea sticla. Ardron era convins de acest lucru.

Vizita prin spital continua. Profesorul, urmat de asistentul său principal şi de ceilalţi, de infirmieră şi de câţiva studenţi, care aflându-se acolo se alăturaseră grupului, continua să viziteze sală după sală. Se oprea la patul fiecărui bolnav, ca om de lume şi cu demnitatea savantului, punând întrebarea obişnuită: „Cum ne simţim astăzi?” Nu aştepta răspunsul, căci timpul e preţios şi cazurile din spital, mai importante decât ce simte bolnavul. Singura realitate care-i atrăgea atenţia era foaia de temperatură şi raportul medicului de serviciu. Când se prezenta un caz nou, se aşeza pe marginea patului, punea bolnavului câteva întrebări şi chema pe asistenţi.

— Cine se ocupă de acest caz?

— Eu, domnule profesor!

Primul caz de boală a fost al lui Soames. Era vorba de o femeie de patruzeci de ani. Buzele îi erau foarte roşii şi obrazul îi ardea. Zăcea, rezemată pe trei perne.

— Ai examinat cazul acesta, Soames?

— Nu încă, domnule profesor. N-a fost admisă decât…

— Perfect! Atunci, începe, te rog, examinarea!

Cu tot caracterul lui de pisică blândă zgârie-rău, nu. Se lăsa doborât. Îşi scoase stetoscopul din buzunar şi cu privirea, invită pe infirmieră să ridice cămaşa bolnavei.

Bătrânul Dighton îl opri cu un gest al mâinii.

— Nu te grăbi, Soames! întrebuinţează ochii, tinere, priveşte, dar observă o dată, rogu-te!

Soames surâse stupid şi privi femeia, ce se uita îndelung la profesor, cu o privire de animal bolnav şi fricos.

— Care sunt observaţiile d-tale, domnule Soames?

Soames stătea tăcut. Bătrânul Dighton se întoarse către Hazzard, ce se afla tocmai în spatele lui.

— Dar dumneata?

Interpelarea fusese tăioasă. Buzele lui Hazzard tremurară, dar nu avea niciun scrupul să-l jignească pe Soames, căci Soames nu era Moorhouse.

— Culoarea buzelor, roşeaţa obrajilor, poziţia bolnavei…

— Foarte bine! Care ar fi deducţiile dumitale?

— Inima, domnule profesor, insuficienţă ovariană.

Faushawe aprobă cu capul şi îi aruncă lui Hazzard o privire curioasă şi rece; îl privea cu antipatie. Omuleţul acesta era prea inteligent şi prea iscusit! Şiret ca o maimuţă.

— Fereşte-te să pui un diagnostic pripit. Mai ales ia seama să nu fi sclavul intuiţiei d-tale!

Buzele lui Hazzard se mişcară, ca şi când ar fi vrut să spună ceva, dar profesorul se şi întoarse către bolnavă, iar observaţia aruncată de el era mai mult ca să fie auzită de ceilalţi studenţi. Hazzard rămase locului foarte calm cu ochii asupra bolnavei. Avea ceva asemănător cu mama lui.

3

Fereastra camerei lui Ruth Avery dădea spre alte ferestre, spre acoperişuri de cărămizi şi spre coşuri răsucite în toate direcţiile. În faţa ferestrei sale, se afla o fereastră împodobită cu lădiţe de flori vopsite cu verde, muşcate roşii şi perdele de muselină, prinse la margini cu panglici albastre. Era fereastra unei tinere perechi. Lipsa de armonie

a acestor culori era pentru Ruth tot atât de evidentă ca eterna contradicţie a vieţii. Noaptea, culcată în pat, şi ascunsă de perdeaua albastră, i se părea că bătăile inimii a celor din stradă se urcau până la ea. Trăia foarte singură, deşi cu obrajii aceştia care roşeau pentru un fleac, şi ochii ei frumoşi, nu era deloc făcută pentru singurătate.

Dar sălbăticia şi timiditatea ei semănau cu ale unei păsări şi era nehotărâtă în alegerea unei prietenii.

Pasajul Cordier cânta, ţipa şi aplauda. Câte o dată se simţea tristă, neliniştită şi avea dorinţi arzătoare de libertate şi evadare. De cealaltă parte a străzii, îndrăgostiţii se sărutau şi râdeau. Un băieţandru vesel cânta uneori din ghitară; din altă casă învecinată, cineva începuse un cântec:

Când ai umblat mereu,
Când ai umblat o zi întreagă,
Nu-ţi mai simţi picioarele.
Când ai umblat mereu,
Când ai umblat o zi întreagă,
Şi ţi-ai zdrobit picioarele.

Pleoapele tinerei fete tremurară. Anumite fraze o fac să vibreze, căci ea înţelege semnificaţia melodiei. Ea ştie ce înseamnă să-ţi simţi picioarele zdrobite şi spatele încovoiat, când ai mers prea mult pe jos. Biroul unde lucra era închis sâmbăta după masă, şi ca să se disitreze, neavând nimic altceva de făcut, ea făcea înconjurul parcurilor şi pieţelor publice ale Londrei. Mergea mereu, mergea întruna, urmărită de o nelinişte adâneă. Încerca să fugă de singurătate şi se amesteca în mulţimea anonimă.

Vocea din pasaj cânta acum altă melodie:

Viaţa e tristă,
Şi moartea aproape.
Când te cuprinde în braţe,
Ce oare poţi face Decât să te supui?

Ce filosofie disperată! Ea nu poseda decât filosofia tinereţii sale şi sentimentul că va ajunge la bătrâneţe

înainte de a fi început să trăiască. Era orfană. N-avea alte rude afară de o mătuşă în ţinutul Devon şi două verişoare pe care nici nu le cunoştea. N-avea nici bani, nici speranţe, nici prieteni.

Aventurile n-o interesau defel. Căsătoria şi maternitatea o atrăgeau însă puternic. Dar bărbaţii îi inspirau teamă. Se simţea tot atât de timidă faţă de ei, ca şi Hazrard faţă de femei, dar cu totul din alte motive.

Pe stradă, bărbaţii întorceau capul după ea. Era drăguţă şi îşi dădea seama că mulţi tineri ar fi vrut să se apropie de ea, însă se ferea de toţi. Când un bărbat îi

— Adresa cuvântul, se roşea toată şi se simţea paralizată. Câteodată, în faţa unor insistenţe mai îndârjite, o lua la fugă.

Aplecându-se peste fereastră, ca să urmărească mai bine mişcarea din pasajul Cordier, ea zări pe Hazzard.

II urmări cu privirea. Infirmitatea lui o emoţiona. Apoi muncea atât demult! Şi el era tot atât de singur ca şi dânsa. Încetişor se desprinse de la fereastră, se îndreptă spre uşă, o întredeschise şi ascultă. Curând auzi ritmul neregulat al paşilor săi.

Simţea cum se îmbujorează. El urca ultimele trepte, cârâd ea deschise larg uşa camerei şi înaintă pe coridor. Cu toată umilinţa la care a fost supus, el purta totuşi pălăria, care era martora unei recente persecuţii. Ea încercă să pară surprinsă, dar nu ştia să joace teatru.

— Oh! Dumneata erai!

Ei o privi aşa cum privea pe toate femeile. Pentru el, femeile erau fiinţe periculoase şi ciudate, la care trebuia să renunţe, dacă voia cu tot dinadinsul să atingă scopul pe care şi-l impusese. Nu putea munci decât rămânind un ascet şi trăind cum trăia acum.

— Bună seara!

După ce o salută, se îndreptă spre odaia lui. Pleoapele tinerei fete tresăriră.

— Iartă-mă, te rog! Aştept să mi se aducă de lucru şi m-

am gândit…

Hazzard era cu mâna pe clanţă.

— Dar vă rog, domnişoară!

— N-aţi putea să-mi împrumutaţi o carte? N-am nimic de citit şi mâine e Duminică…

Surprins, el o privi, o studie câteva clipe, apoi intră în odaie şi răscoli într-un raft. Nu se găseau acolo decât cărţi de medicină. Singura carte care nu era de specialitate era Biblia, dăruită de mama lui. O luă şi o dădu fetei.

— E singura carte pe care o am. În definitiv… poţi găsi şi aici câteva istorioare frumoase. Acum te las, sunt foarte grăbit.

Ruth Avery luă cartea, surâzând amar. Ciu biblia în mână, ea se îndepărtă ca un copil căruia i s-a cerut să se îndepărteze şi să stea liniştit. Se duse în camera ei şi închise uşa.

Se aşeză din nou la fereastră, cu biblia pe genunchi.

Cartea se deschise la pasajul lui Ruth şi ea citi: „Ruth răspunse: Nu mă ruga să te las şi să mă depărtez de tine; căci oriunde te vei duce, voi veni şi eu şi ori încotro te vei aşeza, voi fi lângă tine”.

Cântecul vecinului reîncepuse melancolic:

Viaţa e tristă,

Şi moartea aproape.

Când te cuprinde în braţe,

Ce oare poţi face Decât să te supui?

CAPITOLUL IV

I

Studenţii spitalului Bennet îl considerau pe Hazzard anormal. După ei, avea toate caracteristicile unui anormal. Apărea şi dispărea. Dar Hazzard avea motive personale să nu lege prietenie cu colegii săi: mândr’ia lui caraghioasă şi sensibilitatea lui bolnavă. Nimeni nu ştia unde şi cum trăieşte şi, de altfel, nimeni nu se ocupa s-o ştie. Cum însă renumele de „muncitor11 începuse să se afirme şi cum obţinea premii şi medalii, câţiva colegi prinseră să se

intereseze de soarta lui.

Individualistul nu este iubit, ci supus batjocurii, dar de îndată ce încearcă să se distingă în cariera lui şi să obţină succese, devine obiect de invidie. Această aversiune nu este niciodată mărturisită, dar otrava există totuşi pretutindeni. Bullard şi încă vreo doi trei, care-i urmăreau exemplul, începură să se intereseze mai îndeaproape de acest individ ciudat. Tinereţea este fără milă. * Hazzard era pentru ei un radical într-un guvern de lorzi, un ateu într-un stat episcopal, studentul izolat, care nu participă la nicio manifestare sportivă a spitalului. Era profanul, parazitul, şi din ce în ce mai mult îşi respecta această atitudine.

Bullard, tolănit într-un fotoliu din sala comună, puse o întrebare neaşteptată.

— Cine ştie unde locuieşte „avortonul”?

— La Bethnal Green! spuse un student.

— La Billingsgate! spuse altul.

— Ce aţi zice dacă ne-am transforma cu toţii în Sherlock Holmes? Bună farsă, nu? Tu Soames, tu eşti Watson.

— Pentru nimic în lume, nu sunt măgar!

— Zău nu? Cu atât mai rău. Eu propun să ne punem în urmărirea avortonului?

Dar cercetările lor n-au avut niciun succes la început. S-ar fi spus că Christophe prinsese de veste şi unde schimba în fiecare zi itinerariul pentru şcoală sau casă, ca să scape de furia persecutorilor săi, încerca şi de data asta, prin drumuri întortocheate şi ocolite, să se sustragă vigilenţei persecutorilor de azi.

După primele două încercări infructuoase, începuseră să se plictisească, afară de Bullard, care era încăpăţânat, fără scrupule, mare vânător de femei şi însetat de aventuri. La cea de-a treia tentativă, reuşise să-l urmărească pe Christophe până în pasajul Cordier. Îl văzu intrând la Nr. 7.

— Acum nu ne mai scapă!

Bullard se întoarse la spital, cu un surâs şiret, un deget pe nasul lui ca trompa unui elefant. Câţiva dintre intimii lui

îi spuneau „Elefantul11 şi numele acesta i se potrivea de minune. Nu încredinţă secretul lui nimănui. ISeara părăsi spitalul şi se puse pe lucrul, Magazinul doamnei Bunce era încă deschis. Ofelia era ocupată. Îşi scoase politicos pălăria.

— Vă rog, doamnă, domnul Hazzard locuieşte aici?

Ştia cum să vorbească femeilor.

— Da, ultimul etaj, camera din fund.

— Mulţumesc foarte mult, mă voi duce la el.

— Dar domnul Hazzard a ieşit în oraş!

— Nu face nimic, sunt un coleg de la spital.

Urcă scara. Din întâmplare, Christophe, care se afla la „Ciorchinele de struguri14, uitase cheia în uşă. Bullard intră în cameră şi începu cercetările. Deschise uşile lăzilor de macaroane şi văzu un codru de pâine şi o bucăţică de brânză. Trista goliciune a mansardei îl întristă mult.

Când părăsi odaia, se întâlni pe scară cu o tânără fată, un pui de femeie delicioasă… Imediat îi adresă cuvântul.

— Scuzaţi-mă, duduie, veneam să-l văd pe Hazzard. Ochii mari ai fetei îl intimidară puţin.

— Nu este acasă!

— Mi-am dat seama de asta. Nu face nimic. Sunt unul din prietenii lui… Nu sunteţi cumva doamna Hazzard?…

Ea îl privi indignată.

— Oh, nu!

Izbucnind în râs, el repetă strigătul ei: „Oh, nu 1”

— Cred şi eu… nu voiam să vă jignesc. De altfel nu-mi închipui o clipă că soţia lui Hazzard ar putea semăna cu dumneavoastră!

Speriată de acest tânăr, Ruth alergă în camera ei şi ’se închise cu cheia. Bul’lard îşi frecă nasul. Delicioasă oreatură!

— Probabil că este una din femeile care strigă „Nu… nu44 şi se zbat când vrei să te atingi de de. El coborî scara. Domnişoara Bunce era în prăvălie.

— Inutil să-i spui că l-a căutat cineva. E atât de nervos.

Dar Ofelia nu era chiar atât de proastă pe cât părea.

— Sunteţi un prieten de-al d-lui?

— Bine ’nţeles!... Mă rugase să-i aduc ceva... dar nu e nevoie să-i spui.

Domnişoara Bunce clătină din cap. După părerea ei, acest bărbat roşcat venise s-; 0 vadă pe Ruth Avery, iar vizita în camera lui Hazzard era numai un pretext. Ascultase din capul scării conversaţia celor doi, fără să înţeleagă ceva. Cum însă Ofelia ţinea la Ruth, nu spusese nimănui nimic de această întâmplare. Ruth nu avusese prilejul să-l pună la curent pe Hazzard cu misterioasa vizită. Adevărul este că nu-l văzuse trei zile de-a rândul.

Ea îi asculta paşii, îi aştepta cu nerăbdare şi, la auzul lor, se simţea tulburată. Se apropiau şi se îndepărtau pe marginea vieţii ei singuratice, triste şi inutile.

2

Într-o seară înăbuşitoare de August, când zidurile clădirilor păreau că transpiră, Ruth asista de la fereastra ei la un incident la care luase parte şi Hazzard. Într-o străduţă îngustă, locuia un copil şchiop, a cărui mamă ţinea o mică dugheană de zaharicale. Avea capul parcă prea mare şi prea greu, pentru un gât atât de subţirel. Micuţul Pengelly servea de victimă copiilor din cartier, care-i chinuiau cumplit, până când infirmul izbucnea în lacrimi şi ţipete.

— Plângi, puişorule... plângi!

O haimana de o cruzime neobişnuită începea să lovească cu pumnii faţa infirmului, iar în timpul cât ţinea tortura, celelalte bestii mai mici se strângeau în jurul lor şi se bucurau de spectacol.

— Iar plânge copilaşul!

— Du-te de o strigă pe mamă-ta, copilule, găină plouată!

Christophe îşi făcu loc cu coatele. Nu pălmui pe nimeni, nu certă pe agresori, ll prinse pe bătăuş de umeri şi îi vorbi. Şi ceea ce îi spusese, sau felul cum i le spusese, readuse pe copii la sentimente mai umane. Christophe era tot atât de plăpând ca micuţul Pengelly. Când luă mâna copilului schilod şi îl duse în camera lui, Ruth se apropie de uşa lui ca

să asculte. Ea îl auzi pe Christophe reconfortând pe infirm, cu o blândeţe şi o dulceaţă în glas, necunoscute.

— Nu te enerva când vor să te întărite. Vor să te înfurie. Stai liniştit şi caută să le surâzi. Când vor vedea indiferenţa ta, se vor linişti şi te vor lăsa în pace.

— Ştiu că sânt' urât! hohotea copilul.

— Dar nu e adevărat, puiule, tu nu eşti urât. Apoi e mult mai rău să fi urât la suflet. Dă-mi bereta ta, s-o umplu cu prune. Mi le-a dat mama!

Copilul se consolase. Plânsul încetă. Vocea timidă punea întrebări.

— Oh! aveţi vioară!

— Da, puiule!

— Şi tatăl meu cânta la vioară. Cânta frumos... apoi „n-a mai cântat... din cauza tusei... care era din ce în ce mai tare.

— De ce nu înveţi şi tu să cânţi? Cred că mai ai vioara tatălui tău.

— Nu... a trebuit s-o vândă. Mama spunea aşa... cu banii de pe vioară se vor ajuta să plătească sicriul...

. **3**

De data asta, Soames luându-se pas cu pas după Christophe şi urmărindu-l de-a lungul tristelor secrete din cartierele Clerkenwell şi Yslington, descoperi pe Hazzard, care intra pe poarta dosnică a cabaretului „La ciorchinele de struguri41. Soames era subiectiv. Ori de câte ori nu putea răspunde unei întrebări puse de profesorul Dighton, Hazzard răspundea în locul lui. Siguranţa lui Hazzard îl exaspera. Îşi continuă cercetările. Trecu strada şi intră în bar. Comandă o bere. Crâmpeie de muzică ajungeau până la el. Întrebă pe chelneriţă:

— Aveţi un concert astă seară, domnişoară?

Chelneriţă era prea ocupată pentru a începe o convorbire cu acest tânăr antipatic.

— Da, prima uşă la dreapta, în fundul coridorului.

Soames îşi goli paharul cu bere şi plecă în căutarea

orchestrei. Uşa întredeschisă a cabaretului îi înlesni cercetările. Printr-o perdea de fum, el descoperi pe Baugs, Hazzard şi pe flautist, care cântau pentru clienţi.

Plin de importanţă pentru descoperirea ce făcuse, alergă la spital. Îi găsi pe Bullard şi acoliţii săi în camera de gardă, jucând o partidă de poker.

— Ei, băieţi! Vă aduc o veste senzaţională!

— Fac pariu că nu ghiciţi în ce loc îşi petrece „avortonul44 serile!

Un student spuse că n-ar fi surprinzător ca Hazzard să facă baie în bazinul din Trafalgar-Square, alături de toţi copiii infirmi ai Londrei.

— Cine mai are vreo sugestie?

— Îl văd foarte bine transformat în infirmier şi alergând pe străzile Londrei să strângă vagabonzii şi beţivii.

Soames, mândru de ştiinţa lui, anunţă pompos:

— L-am văzut plecând de acasă. „Avortonul44 s-a îndreptat spre un cabaret din St. John Street, unde eântă din vioară. E angajat într-o orchestră...

— Ei, nu mai spune l

— V-o jur, băieţi!

— Ce fel de orchestră, Soames?

— Este un beţivan care cântă din chitară, un cocoşat cu aer de maimuţoi, din flaut, şi „avortonul44 din vioară. Vă jur că e un spectacol ce merită a fi văzut!

Bullard se ridică solemn. Şi aruncă cărţile de joc pe masă.

— Pe toţi sfinţii, trebuie să mergem să-l ascultăm pe „avorton44 cum scârţâie din vioară.

Aşa şi făcură. În grabă, au fost recrutaţi o sumedenie de camarazi şi când au pornit în escapadă, se făcuseră vreo treizeci la număr. La Tottenham Court Road, descărcară căruţa unui zarzavagiu, o încărcară cu saci cu prune foarte coapte şi după un ordin scurt al lui Bullard porniră în expediţie, râzând şi cântând.

În faţa cabaretului, Bullard le dete instrucţiuni.

— Atenţiune, băieţi, ar fi mai bine să intrăm în grupuri de

câte doi sau trei. Vom boteza expediţia noastră: „Expediţia sacilor cu prune”.

Domnul Baugs povestea o anecdotă, când primul grup al spitalului Bennet îşi făcu intrarea, fiecare student ţinând un pahar de bere într-o mână, iar în cealaltă un săculeţ de prune. Din fericire, sala era aproape goală. Bullard şi Soames se aşeză la o masă şi depuseră solemn săculeţele de prune în faţa lor. Niciunul nu-şi scoase pălăria. Ceilalţi studenţi îşi făcură apariţia după câteva minute şi la rândul lor se aşezară la mesele libere.

În timpul pauzei care urmă după anecdota lui Baugs, în aşteptarea orchestrei, Bullard începu să urle:

— Ia te uită, e doar micul nostru prieten, avortonul! Pe toţi sfinţii! Ce mică e lumea! Bună seara, avortonulei! Cu un zâmbet batjocorijtor! „Îşi scoase pălăr’ia în faţa lui ’Hazzard. Ceilalţi studenţi îl imitară. Domnul Baugs, bănuind reaua credinţă a acestui tineret, le aruncă priviri fulgerătoare.

— Mulţumesc, domnilor! Unul din dumneavoastră doreşte un cântec special?

Bullard se ridică în picioare şi întinse paharul.

— În sănătatea dumitale, domnule, suntem nişte tineri foarte pioşi. Propun deci ca orchestra să icânte:

„înainte, soldaţi ai lui Iisus!”

Se produse un zgomot infernal. Studenţii începură să ţipe:

— Înainte, înainte, dragi soldaţi ai lui Hristos!

— Înainte, înainte, să bem, să bem!

Christophe se aşeză şi îl fixă îndelung pe Bullard. Făcea un efort ca să-l privească. Nu-şi făcea iluzii. Îl descoperiseră şi acum îl vor pune la zid. Se înfioră din cap până în picioare, îşi simţi gura uscată şi un imens gol în stomac. Stătea pe scaun, mângâindu-şi vioara şi nevrând să se scoale. Ştia că mai era o uşă, în colţul sălii.

Poate va reuşi să fugă! Dar ştia că banda îl va urmări. De altfel, el nici nu se gândea să fugă, ci, dimpotrivă, să

susţină lupta. Domnul Baugs se ridică în picioare. Obrazul lui strălucea de grăsime şi de emoţie.

— Domnilor, nu ne aflăm la biserică aici. Îmi permit să vă propun alte. Cântece. Avem o romanţă care se numeşte: „Hai să ne plimbăm sub dar de lună”...

Bullard dădu semnalul unui urlet de protest.

— Nu!... Nu!... Nu! ’

— Fără cântece vulgare... Noi suntem oameni evlavioşi!

— Înainte, înainte, buni soldaţi ai lui Hristos!

Domnul Baugs începuse să se scuze:

— Sunt dezolat, domnii mei, dar acest imn nu există în repertoriul nostru. Putem să vă cântăm „Anna Laura” sau „Fetiţa cu părul de aur”.

Vacarmul crescu mereu. Câţiva obişnuiţi ai localului protestau bătând cu pumnii în mese. Alţii râdeau. Bullard, în picioare, striga:

— Domnilor, declar că această orchestră nu face două parale. Nu e în stare să cânte un imn religios. Vă propun s-o bombardăm.

Întocmai cum îşi închipuise Bullard, „Ciorchinele de Struguri” se transformă într-un imens sac de prune. Domnul Baugs îşi acoperi faţa cu chitara, flautistul se ascunse după scaun, simţindu-se astfel într-o relativă siguranţă. Treizeci de tineri scoteau prunele din săculeţe şi în mijlocul râsetelor-şi ţipetelor, bombardau pe violonist

Într-o situaţie atât de penibilă era cu neputinţă să-ţi salvezi demnitatea; chiar un sfânt ar fi aruncat priviri furioase şi ar fi luat-o la fugă. Hazzard devenise un amestec de prune şi de zeamă roşie.

Proprietarul localului, un fost boxeur, îşi făcu apariţia în cămaşă cu mânecile suflecate, însoţit de câţiva chelneri vânjoşi şi vulgari, oricând gata să se ia la bătaie, cu atât mai mult cu cât aveau de a face cu nişte fanfaroni. De data asta nu mai era glumă. Obiectele cele mai diversezburau deasupra capetelor. Bullard a fost printre primele victime. El căzu în mijlocul scaunelor şi peste paharele sparte.

Ruth lucrase în seara aceea foarte târziu. Bătuse la maşină o nuvelă, pe care un tânăr timid o lăsase doamnei Bunce. Fereastra era deschisă, căci se lăsase o căldură înăbuşitoare. Se simţi cuprinsă de mare tristeţe. Noţiunile literare ale tânărului timid păreau şi mai timide încă. Casele dimprejur erau tăcute. Lumea dormea. În tăcerea nopţii, zgomotul maşinii răsuna atât de puternic că-i era teamă să nu scoale strada. Vecinii se vor plânge; oamenii se plângeau de lucruri fără importanţă în acest pasaj Cordier. Ruth se aştepta în fiecare clipă să audă strigând „opreşte o dată drăcia aia de maşină”.

Încetă să mai lucreze. Îşi acoperi maşina de scris cu o pânză neagră, orândui paginile scrise şi le puse într-un sertar. Stinse lumina şi, ridicând storul, îşi rezemă coatele de fereastră. Deşi se simţea obosită, nu putea totuşi să doarmă, era neliniştită şi agitată. Presimţea încă o noapte de insomnie, când era cuprinsă de teamă şi melancolie, de frica bolii, a lipsei de lucru şi a foamei.

Pasajul pustiu. Ruth avea impresia că este singura fiinţă, din Londra care nu dormea la această oră, fiinţă singuratică şi tristă, care urmărea stelele, acoperişurile şi coşurile, într-o lume care sforăia într-o adâncă indiferenţă. Oraşul în noapte o înspăimânta pe tânăra fată, mai cu seamă când ploua şi când felinarele străzii păreau să se înăbuşe sub ceaţa gălbuie.

Era pe punctul de a închide fereastra, pentru a nu mai vedea tulburătoarea scenă de peste drum, unde doi tineri îndrăgostiţi se sărutau întruna, când i se păru că aude paşi în stradă. Gândul i se duse de îndată la Hazzard. Lop-dop, lop-dop. Acest ritm cunoscut o trezi din visare şi inima-i bătea mai tare. Singurătatea ei avea conştiinţa singurătăţii vecinului; ea se simţea atrasă de ea şi îi acorda o simpatie specială. Paşii se opriră la No. 7. Ea ascultă cum învârte cheia în broască, cum se închide uşa cu luare-aminte.

Îndemnată de o nevoie sufletească, ea deschise uşa şi aprinse gazul de pe coridor. Ultimul locatar care intra în

casă trebuia să stingă gazul şi această sarcină revenea în general lui Hazzard.

Ea se aplecă peste scară. El urca încetişor, fără să bănuiască prezenţa lui Ruth. Încet, încet, el ieşi din umbră şi apăru în lumină. Pălăria îi era ruptă şi mânjită. Sub braţ ţinea strâns lipit un obiect stricat. Haina li era pătată şi murdară.

— Ah! Dumneata erai, domnule Hazzard?

Surprins, el se lipi de perete. Stătea nemişcat pe scări, nerăbdător şi nervos, rănit în demnitatea lui.

— Mi se pare că da.

Ea înţelese imediat că se petrecuse un lucru neaşteptat, că i se întâmplase ceva neplăcut. Era foarte încurcată.

— Nu eram încă culcată şi te-am auzit venind. M-am gândit că lumina era stinsă şi că n-ai să vezi nimic în întuneric. Făcând un efort vizibil, el urcă ultimele trepte. Ea văzu că obiectul stricat era vioara lui.

De unde puteau proveni petele lipicioase de pe hainele lui? I se păru lui Ruth că obrazul tânărului student, atât de palid, atât de întunecat şi sever, ar fi putut să se fărâme, ca un porţelan chinezesc. Ar fi vrut să-i spună câte ceva, dar nu ştia ce. Într-un târziu, rosti timid:

— Ţi-ai spart vioara?

El o privi aproape cu ură.

— Este opera unuia din prietenii mei buni! Doar o lecţie!

— Oh! e dezgustător! Sunt foarte mâhnită.

Deodată, asprimea din priviri dispăru. Stătea în faţa ei, surâzând dureros, ca un copil care se hotărăşte să fie curajos.

— Vedeţi, domnişoară, nu sunt din lumea lor… Sunt… într-o oarecare măsură – în felul meu… un entuziast, atunci… oamenii mă urăsc. E curios, nu-i aşa, să te urască tocmai pentru că ai entuziasm şi eşti sârguitor.

Pleoapele lui Ruth tremurară.

— Bestiile… Au îndrăznit?…

— Era un simplu joc pentru ei!

Avea chipul obosit şi părea că abia se putea ţine pe picioare.

Deodată ea întinse mâna şi atinse haina.

— Ce înseamnă asta? Eşti plin de…

El voia să ridă, dar nu putu scoate niciun sunet.

— Zeamă de prune, domnişoară! Am servit de ţintă. M-au bombardat cu prune. Dar blestemaţii aceştia nu-şi vor ajunge scopul.

Ea întinse mâinile ca într-o rugă. Chipul ei semăna cu chipul lui Ruth, din Biblie.

— Dă-mi, te rog, haina dumitale! Am s-o curăţ. Mâine dimineaţă va fi curată… nu, nu, te asigur, nu sunt deloc obosită… dumneata însă eşti foarte obosit. Tot nu pot dormi. Lasă-mi, te rog, haina dumitale!

El o privi ciudat, cu ochii lui liniştiţi şi adânci.

— Da, astă seară sunt frânt de oboseală. Dar dumneata?

Ea ţinea mâinile mereu întinse. Hazzard rezemă de perete vioara ruptă, îşi scoase haina şi i-o întinse.

— Îţi mulţumesc mult, Domnişoară Avery. Într-adevăr… nu ştiu de ce…

— Dar o fac cu multă plăcere!… Noapte bună.

În pragul uşii, ea se întoarse. El o privi nemişcat.

— Voi atârna haina de clanţa uşii dumitale.

— Îţi mulţumesc, îţi mulţumesc, din tot sufletul!

Ea intră victorioasă în odaie. Puse haina pe speteaza unui scaun, vărsă apă în chiuvetă şi începu s-o cureţe cu buretele.

CAPITOLUL V

I

Vioara stricată era pentru Hazzard o tragedie dureroasă. În plus, nenorocita lui pălărie, victimă a numeroase asalturi, nu mai era bună decât de aruncat la gunoi. Cumpărarea în acelaşi timp a unei viori şi a unei pălării noi cbnstituia una din cele mai grave probleme.

Datorită lui Ruth, haina părea că nu suferise prea mult. O găsi atârnată de clanţă. Chestiuni mai importanţe îl

preocupau. Îşi examină cu atenţie hainele. Mama lui trebuia să sosească la Londra, ca să ia parte la serbarea spitalului Bennet. Îl mai despărţeau şase săptămâni de acea dată. Ca să-şi realizeze proiectul ce şi-l făcuse, Hazzard era nevoit să strângă ban cu ban. Şi iată că în această dimineaţă de August era preocupat să-şi cumpere o pălărie şi o vioară. „Măgarii!” Cu toată amărăciunea lui, el îşi dădea seama că nu era victima unei răutăţi sinistre, ci mai de grabă de jocul copilăros al unor sălbatici, care aveau mania şi setea distrugerii. Mama lui nu ştia de persecuţiile la care era supus fiul ei, căci nu era prea mândru să se ştie detestat. Pentru a face faţă nevoilor imediate, trebuia neapărat să-şi procure altă pălărie şi altă vioară. Nu putea să se ducă la spital fără pălărie, căci dacă ar fi apărut cu capul descoperit, ar fi stârnit din nou batjocura şi ironiile. Jumătatea de coroană pe care o primea de la „Ciorchinele de Stpuguri” îi era şi aceea necesară. Pe când îşi aprindea maşina de gaz, socoti ca un financiar valorile: capital şi venituri. Trebuia să amaneteze ceva şi nimeni nu i-ar fi împrumutat bani pe ţoalele lui. Trebuia deci să sacrifice cea mai preţioasă comoară a lui: microscopul, pentru cumpărarea căruia renunţase luni. De zile la hrană. Era ascuns sub pat într-o lădiţă de brad.

În faţa sărăcăciosului prânz, compus din pâine, unt şi ceai, el examină curajos situaţia. Când-mama lui va veni la Londra, el n-o va putea ţine departe de pasajul Cordier, dar ea nu trebuia să vadă mansarda în starea actuală. Într-un anumit fel, era „snob”, dar nu pentru el, ci pentru mama lui. Avea de gând să închirieze câteva mobile, un covor, să aranjeze puţin camera, în aşa fel, încât să semene cu o casă în care o mamă doreşte să-şi vadă fiul locuind. Voia ca mama lui să se întoarcă la Melfont cu o bună amintire, cu una din acele amintiri atât de scumpe femeilor când o povestesc şi altora, rezemându-se de gardul grădinii lor.

Nădăjduia să obţină pe microscop trei sau patru lire.

 va putea scoate de la amanet de îndată ce va primi

cecul pentru premiul „Angus Sandeman”. În cartierul Holhorn cunoştea pe un cămătar care-l mai ajutase în câte’va rânduri să iasă din încurcătură. De îndată ce spălă farfuriile, scoase lădiţa de sub pat. Îşi va cumpăra o pălărie nouă şi se va putea duce, ca de obicei, la spital.

Dar la amintirea spitalului şi a umilinţelor din noaptea trecută, el tresări dureros. Ştia prea bine că va da ochii cu Bullard şi cu banda lui şi de pe acum auzea râsetele lor grosolane.

În această dimineaţă de August, uşile odăilor lui Ruth şi ale lui Christophe se deschiseră în acelaşi timp. El. Ţinea în mână lădiţa cu microscopul, şi ea, o servietă micuţă dintr-o piele proastă. El o salută şi îi spuse:

— Plecaţi foarte devreme astăzi!

Ea venise înaintea lui surâzătoare, nădăjduind o amabilitate oarecare, în urma serviciului făcut în ajun, dar el se dădu deoparte şi aşteptă ca să treacă ea întâi. Surâsul tinerei fete pieri.

— Da, azi de dimineaţă, m-am sculat ceva mai devreme!

Spunând asta, ea coborî, şi, după un moment de ezitare, el o urmă. Ea remarcase’ fără îndoială lădiţa de brad, dar Hazzard se gândea că ea n-are de-unde să ştie ce anume conţinea.

— Vă mulţumesc din tot sufletul pentru haină!

Surâsul reapăru pe buzele tinerei fete. El, care venea în urmă, nu-l remarcase însă.

— Oh! nu e nevoie să-mi mulţumeşti. Sper că era uscată.

— Chiar bine de tot!

Activitatea matinală începuse în magazin, mânuirea pachetelor de ziare şi vocile doamnei Bunce şi a fiicei sale, numărând ziarele, se auzeau până în stradă.

— Două duzini de „Daily G. S.”

— Două duzini!

— Cincizeci de „Telegraph”.

— Aşteaptă! Nu le-am numărat încă!

Ruth deschise uşa spre stradă. Vestibulul casei era întunecos şi brusca schimbare de lumină făcea efectul unui văl negru ce-l ridici de pe obraz. Cu o privire veselă, ştrengărească, Ruth se întoarse spre Hazzard.

— Eu aud asta în fiecare dimineaţă. Dar dumneata?

— Ce oare? Vocile lor?

— Da! Ele mă fac să gândesc la oameni care-şi spun rugăciunile.

El nu răspunse. Deşi avea simţul grotescului în viaţă, dar gravitatea concentrată asupra lui însuşi îl împiedica să aprecieze nuanţele comice. De altfel, nici nu ascultase tot ce spusese ea, căci se gândea care ar fi drumul fetei şi cum ar putea scăpa de ea mai curând. Se simţea de asemenea ridicul de jenat pentru că era cu capul descoperit.

— Mă duc la Holborn, spuse el.

— Şi eu trec întotdeauna prin Holborn, afară de zilele când plouă prea tare.

Îşi dădu seama că fata îşi fixase privirile pe cutia de stejar, se simţi dator să inventez’e un pretext.

— E microscopul meu. Îl duc la reparat, căci mi s-a stricat condensatorul.

Nepricepându-se în condensatoare, ea nu răspunse decât „Oh!”. Veselia ei atrăgea atenţia bărbaţilor. Ea purta o pălărie roşie şi o rochie neagră. Pălăria roşie dădea obrazului ei palid reflexe roze. Era o fetiţă delicioasă. Mergea alături de Hazzard, cu pasul vioi şi cu expresia felicită. Din nou, bărbaţii o priveau. Christophe nu ridica capul; nu fiindcă i-ar fi fost teamă s-o privească, dar fiindcă alte gânduri îl absorbeau. Faţă de o femeie, era nepăsător şi orb, nu vedea în ea decât o creatură deosebit construită anatomic decât bărbatul. Era obligat să se ocupe de femei în profesiunea lui de medic, mai ales că se specializase în ginecologie. Dar eternul feminin nu reprezenta pentru el decât mama lui, iar în acest moment tocmai se gândea la ea.

Şi-o închipuia înaltă şi îmbrăcată în negru, rezemată de

gardul din grădină, aşa cum rămânea să-l urmărească cu privirea când o pornea spre şcoală. Ori de câte ori se gândea la ea, îşi regăsea forţele uzate sau pierdute, un val de căldură şi speranţă îi năvălea în suflet. Ea continua să fie „Dea Matrix”, veşnic senină, statornică şi liniştitoare. Îşi spunea că ea nu trebuia să afle niciodată de atitudinea lui Bullard şi acoliţilor săi.

În tot acest timp, el cobora Red Lion-Street, alături de Ruth. Tânăra fată era mirată de această tăcere adâncă. Din când în când, îl privea cu coada ochiului. Îşi ţinea capul pe spate, într-o atitudine agresivă şi chipul lui îţi făcea impresia că e gata să pornească la iuptă.

— Peste o lună plec în vacanţă, spuse ea, am o săptămână întreagă.

Hazzard se trezi din visările lui bătăioase. Vacanţa. El nu avea niciodată vacanţe, afară de rarele weekendun, când se ducea să-şi vadă mama.

— Da? Şi unde plecaţi?

— Nu m-am hotărât încă! Dar dumneata? Când pleci? El se gândi câteva clipe, apoi, înseninat, întrebă cu bruscheţe în glas:

— Când plecaţi?

Ea se roşi uşor.

— În ultima săptămână din luna Septembrie!

— Camera dumitale va rămâne în acest timp neocupată?

— Da, de ce?

Îşi surâse sieşi.

— Oh! E un lucru minunat! Ai putea să mi-o împrumuţi pentru durata acelei săptămâni? Mama vine de la ţară să mă viziteze.

El nu remarcă, cum chipul tinerei fete se închise, ca acele flori sensibile ce-şi închid petalele de îndată ce le atingi, sau de îndată ce apune soarele.

— Mama dumitale?... Cu plăcere... O voi înştiinţa pe doamna Bunce.

Ajunseră la Holborn. Hazzard se opri pe marginea

trotuarului şi o privea pe Ruth cu o amabilitate indiferentă.

— E foarte drăguţ din partea dumitale. Eu o iau pe aici! Surâsul tinerei fete îl intrigă puţin. Avea aerul unui copil impulsiv, căruia i se refuzase o jucărie şi care surâdea, mai mult pentru a-şi ascunde ruşinea.

— Nădăjduiesc că microscopul dumitale s*e va drege uşor!...

— Oh! e o nimica toată. La revedere!

2

OÂtiul, prin natura lui, este leneş, iar acel care munceşte fără răgaz îl exasperează. Moorhouse cu toate acestea, care, ca majoritatea tinerilor englezi, era pasionat de sporturi, era totuşi în stare să înţeleagă, şi înţelegea râvna lui Hazzard. Pe când camarazii săi se preocupau de campionatele şi partidele lor sportive, Hazzard se gândea la scalpelul şi steoscopul lui. Sportul lui era munca. Moorhouse făcea totul cu uşurinţă. Îţi făcea impresia unui molatec, dar această moliciune provenea din superioritatea lui, ca şi atitudinea domoală şi mişcările totuşi sigure ale unui atlet. El avşa ceea ce jucătorii de tenis numesc puterea anticipaţiei. Aflase prin Soames întâmplarea de la. „Ciorchinii de Struguri44. Soames, rezemat de scară, povestea evenimentul războinic din ajun, câtorva camarazi. Avea o vânătaie mare sub ochiul drept şi era foarte mândru de acest lucru.

Moorhouse, apropiindu-se de grup, asculta fanfaronadele lui Soames. Pentru aceşti tineri, orice urme de luptă erau embleme de onoare şi de data asta, primiseră din gros. Bullard, mai ales, se distinsese în luptă.

— V-am mai spus-o, băieţi, se gudură Soames, au fost nişte bestii. Au fugit să cheme poliţia. Dar să fi văzut capul „avortonului44! Cineva dansa pe vioara lui.

Moorhouse, indignat peste măsură, îi privi dispreţuitor:

— Sunteţi o bandă de derbedei!

Soames îngălbeni.

— Aha! Aşa ne este vorba? Dar ai putea să le spui toate

astea lui Bullard!

— Cu multă plăcere!

În clipa aceea, apăru Bullard, cu ochiul vânăt şi acoperit cu o compresă.

— Ascultă, Bullard, Moorhouse are să-ţi spună ceva personal.

Moorhouse stătea în faţa lui, cu mâinile în buzunare şi un surâs fin pe buze.

— Nimic particular, Bullard! îi spuneam tocmai lui Soames că sunteţi cu toţii o bandă de derbedei. Este punctul meu de vedere.

Bullard râse.

— Foarte bine. De altfel, ne eşti atât de superior! Cred că e tot ce ai să-mi spui!

În faţa vitrinei unui pălărier, Christophe ezită. N-avea decât trei lire şi patru shillingi. Era ora nouă şi douăzeci şi la ora zece trebuia să ia parte la conferinţa de patologie, bineînţeles, cu pălărie pe cap.

În vitrină, jobenurile, pălăriile tari şi moi de pâslă erau de toate culorile şi la toate preţurile. Erau acolo şi câteva şepci, cu pătrăţele roşii şi albe, sau albe şi negre, aproape ca ale jocherilor. Pentru Christophe, însă, de reprezentau posibilitatea unei economii şi o pavăză contra batjocurii.

Intră în magazin şi ceru o şapcă. Vânzătorul scoase dintr-un sertar un număr impresionant de şepci icu pătrăţele colorate.

— Ultima modă, domnule!

— Aş vrea totuşi ceva mai ieftin!

Vânzătorul închise sertarul şi deschise altul cu şepci de o culoare cenuşie, îngrozitor de triste. Era modelul cel mai ieftin.

— Dar astea? Astea vă plac, domnule?

Hazzard încercă una. Pe capul lui mare, ea făcea efectul unei bonete de copil.

— Dacă se poate, aş dori-o mai mare.

— Ce măsură.

— 57 şi jumătate.

Vânzătorul scotoci prin sertare, până găsi una mai mare şi o prezentă lui Hazzard.

— Aveţi o oglindă în spatele d-voastră.

Fără să se uite în oglindă, Hazzard îşi înfundă şapca pe cap. Simţea că-i ascunde părul recalcitrant.

— Asta o să meargă mai bine. Cât costă?

— Doi shillingi, unsprezece cenţi.

— Bine, o iau.

Când ieşi pe uşă, se zări în oglindă. Avea aerul unui băieţandru şi simţi tot ridiculul situaţiei.

Ieşi din magazin, victima unei neaşteptate şi înspăimântătoare luciditǎţi. Inima îi bătea, picioarele îi tremurau şi toate astea din pricina unei şepci absurde. În această şapcă, însă, el văzu simbolul sărăciei şi infirmităţii sale. Îşi amintea de o pălărie gris, cumpărată la Salisbury şi pe care mamă-sa i-o pusese pe cap cu atâta dragoste, ca să-l trimită la şcoala de Duminică, din Melfont. Duminica aceea se sfârşise în batjocură şi lacrimi.

Hazzard, în visările lui, îşi dete seama că instinctiv luase drumul spre New Oxford Street, care ducea la spital. Gândul că la spital îl aştepta o încercare şi mai dureroasă decât cea din ajun îl făcu să se cutremure. Ştia că jumătate de spital îl aştepta cu multă curiozitate. Până şi surorile de caritate erau probabil la curent cu strălucita expediţie de prune. Îşi urmă drumul, dar mai încet. Era din nou un copil de o sensibilitate bolnăvicioasă, fricos, cu picioarele tremurânde, înspăimântat de strigăte şi persecuţii. Obrazul îi ardea. Toate umilinţele şi persecuţiile îndurate până atunci părea că din nou cad o dată peste sufletul lui, în această dimineaţă însorită. Nu mai era decât un copil nenorocit, care ardea de dorinţa să strige mamă… mamă!

Hazzard nu scosese acest strigăt decât o dată sau de două ori în toată viaţa lui; chiar copil fiind, el îşi dădea seama cât de dureros era acest strigăt şi câtă amărăciune putea să producă, singurei fiinţe care îl întâmpina cu

dragoste. Adesea, când era mic, venea acasă palid, cu respiraţia tăiată de fugă, dar mut, cu pumnii strânşi, înăbuşindu-şi mâhnirea şi înghiţindu-şi lacrimile.

Pe trotuar, la sfârşitul lui Tottenham Court Road, o vânzătoare de flori era aşezată îndărătul coşurilor. În clipa când trecu pe lângă flori, curajul şi energia îl părăsiseră pe Hazzard. Mânia, amărăciunea -şi ura sunt în stare să împingă pe un om la anumite extravaganţe. În dimineaţa asta, Hazzard putea să urască, dar ura lui era neputincioasă. Se simţea atât de singur, atât de slab, atât de neînsemnat!

4

’Moorhouse, în dimineaţa aceea, îl căută pe Hazzard în amfiteatrul spitalului, dar omuleţul nu venise. La ora zece, asistenţii se îndreptară spre săli pentru a schimba pansamentele şi a consulta bolnavii. Hazzard lipsea. Moorhouse îl surprinse pe Soames care râdea nebuneşte în tovărăşia altui student. Ardron, care nu putea să-l sufere pe Hazzard, şi care făcea cu plăcere pe „importantul44, îl întrebă pe Soames:

— Unde este Hazzard?

— Probabil că tot în pat. O fi răcit aseară!

— Sunt două cazuri noi pentru el. Te vei ocupa d-ta de de!

— De amândouă?

— Hains poate să ia unul şi d-ta pe celălalt. Cu toate astea, Hazzard ar fi putut să-mi trimită un cuvânt de scuză!

Moorhouse, care examina o foaie de temperatură, puse foaia pe pat şi se îndreptă spre Ardron.

— Ardron, în dimineaţa asta, părăsesc spitalul la ora unsprezece!

— Este un caz pentru dumneata, acolo, în colţ.

— Mă voi ocupa.

— Bine!

Moorhouse nu era un om căruia putea să-i impuilă un Ardron. El cunoştea adresa lui Christophe, căci secretul

fusese dezvăluii. Tot spitalul ştia că Hazzard locuia într-o mansardă din pasajul Cordier şi mai ştia că aceeaşi odaie îi ţinea loc şi de cămară. Bullard dezvăluite toate acestea, tot ce văzuse în sărăcăcioasa mansardă şi Moorhouse avea un dispreţ profund pentru asemenea specimene. Era mai mult decât un student în medicină; avea alte tradiţii şi alte prietenii. El însuşi locuia prin locurile acelea. Ocupa un apartament într-o casă cu aspect prietenos, în Bernard Street.

Domnişoara Bunce citea un roman în spatele tejghelei, când „prinţul visurilor sale44 intră în magazin. Moorhouse era frumos, era bine îmbrăcat şi acel „ceva44 pe are numai femeile ştiu să-l descopere şi care le captivă.

— Aici stă domnul Hazzard?

— Da! Ultimul etaj, ultima uşă pe coridor!

— E acasă?

Ofelia nu ştia acest lucru, dar credea că la ora asta se afla la spital, ca în celelalte dimineţi. Domnul putea să urce să se convingă, sau poate e nevoie să urce ea?

Moorhouse îi mulţumi rugând-o să nu se deranjeze. Ofelia îi deschise uşa în vestibul.

— Puteţi trece pe aici!

Moorhouse îi mulţumi rugând-o să nu se deranjeze. Ofelia aşezat la masa lui, cu capul în mâini, nu-l auzi venind. Se simţea foarte abătut, şi pradă unei teribile depresiuni morale. Fusese laş şi se lăsase abătut şi speriat de oamenii duşmănoşi. Pentru asta, îi ura şi se ura şi pe el.

Moorhouse bătu în uşă.

— Cine e acolo?

Vorbea arţăgos, ca un câine ce se aşteaptă să fie atacat.

— Eu sunt, Moorhouse!

— Moorhouse?

— Am venit să văd dacă nu eşti bolnav.

Urmă o tăcere. Hazzard, călare pe scaun, ţinea spătarul cu amândouă mâinile şi privea trist la uşă.

— Nu sunt bolnav, mulţumesc!

— Cu atât mai bine! Pot să intru?

Hazzard se sculă în picioare, ochii aveau o expresie de somnambul. Ezită câteva clipe, apoi străbătu odaia, cu pasul lui ţeapăn şi sacadat şi deschise uşa.

— Intră Moorhouse!

Privirile lor se întâlniră. Hazzard întoarse capul, nu pentru că ar fi văzut în privirile lui Moorhouse, ceva umilitor, ci tocmai din cauza expresiei lui liniştite şi prieteneşti. Nu era în stare să scoată niciun sunet din gâtlejul lui.

Sărăcia mansardei îi apăru şi mai mare. Eleganţa colegului său contrasta în chip ciudat cu această odaie nenorocită. Vioara spartă zăcea pe un scaun. Patul nu era încă făcut, farfuriile micului dejun stăteau în dezordine pe masă. În dimineaţa asta fusese prea grăbit şi pe de altă parte, n-ar fi avut nici voinţa, nici puterea să facă astăzi corvezile cotidiene.

— Iartă-mi dezordinea. Uite un scaun!

Moorhouse se aşeză pe scaunul pe care Hazzard şezuse înainte. Vedea totul fără să aibă aerul că priveşte, vioara spartă, patul desfăcut, ceaşca de ceai şi farfuria. Avu o strângere de inimă, un sentiment de milă, ca un copil bun la suflet, dar ştiu să şi le ascundă, cu price-

— Nl perea şi tactul unui om matur. Scoase o lulea din buzunar.

— Te supără dacă fumez?

Pleoapele lui Hazzard tremurară nervos.

— Deloc! Dar mi se pare că nu am tutun în casă!

— Am eu!

Moorhouse, care avea şi el ca Hazzard, o mamă pe care o adora, o soră, o casă la ţară, unde câinii, caii, pomii şi iarba făceau parte din viaţa fiecăruia, avea această delicateţe care se. Naşte în sufletul unui, copil fericit. Chiar acum, când era bărbat, atmosfera mamei lui îl însoţea pretutindeni. Pentru el, o cameră era un loc plin de flori şi de tablouri, cu mobile vechi şi cu muzică.

În viaţa lui de bărbat, el păstra cea mai preţioasă dintre

moşteniri, moşteniri duioase şi fericite şi încrederea în aproapele său.

Îşi aprinse luleaua.

— Nu erau prea multe de făcut la spital azi dimineaţă. Cazul de myxoedeme care se afla în sala mea este adevărată minune.

Să vorbească cu Hazzard de munca lor comună i se păru un lucru uşor şi firesc, căci într-un anumit fel, el se interesa de profesiunea lui aproape tot atâtdemult ca şi Christophe. Nu muncea însă cu atâta îndârjire ca el, pentru că mai avea alte ocupaţii şi alte îndatoriri…

Aşezat pe patul desfăcut, Hazzard se aştepta la un cuvânt jignitor, dar acesta nu veni. Amabilitatea lui Moorhouse îl impresionă. Simţea în chip ciudat că revolta din suflet se potoleşte pe măsură ce celălalt vorbea. Îşi admira condiscipolul fără să-l invidieze. Înţelegea prea bine simpatia profesorului Dighton pentru Moorhouse, avea ceva atât de puternic, atât de sănătos şi de curat în chipul şi fiinţa lui întreagă.

Privirile lui Hazzard căzură pe vioara spartă şi simţi că Moorhouse cunoştea întâmplarea. Dar niciunul, nici altul nu făcuse aluzie şi această tăcere apropie pe cei doi studenţi.

Moorhouse propuse:

— Hai să mâncăm azi împreună, gazda mea va pune imediat un tacâm în plus.

Hazzard roşi şi primi.

Christophe se simţea înălţat în demnitatea lui. I se părea foarte natural să discute cu Moorhouse, pe când se ocupa de aranjatul odăii, fără să se simtă stânjenit de privirea prietenoasă.

— Pot să curăţ prin odaie?

— Fireşte!

Moorhouse, aşezat în faţa ferestrei, privea peisajul pe când Christophe îşi făcea patul şi punea la loc farfuriile. Tăceau amândoi. Din când în când, schimbau câteva cuvinte de o adâncă înţelegere.

— Nu te-ai fi aşteptat să vezi un plop acolo.

— Într-adevăr! Alături de casa – mamei mele, în Wilfshire, se află unul la fel.

— În care parte din Wilfshire?

— La Melfont!

— E un ţinut minunat! Eu sunt din Gloucestershire. Cred că se poate lucra de minune în faţa acestei ferestre.

Hazzard puse vioara spartă sub scrin.

— Mama ţinea înainte o mică prăvălioară. Este o femeie excepţională. Trebuie să-mi câştig câte puţin existenţa… dar ce are a face… când ai pe cineva…

— Bineînţeles! Şi mama este o fiinţă remarcabilă. Dar ia spune-mi, de ce n-ai da şi câteva lecţii?

— Să dau lecţii?

— Da, sigur! Cu inteligenţa dumitale… Ai putea prepara cu uşurinţă vreo duzină de nătărăi, pentru viitoarele examene. Ce ai spune să începi cu mine?

— Cu dumneata? Ei asta-i acum! D-ta doar nu eşti un nătărău.

— Nu… dar sunt teribil de leneş… Mai gândeşte-te la propunerea mea. *

De îndată ce Hazzard termină cu gospodăritul, îşi scoase din cui şapca cea nouă, nu fără a arunca o privire galeşă spre pălăria lui Moorhouse, care pe masă, alături de fereastră, strălucea în soare.

— Sunt gata!

— Atunci să pornim!

Hazzard nu se simţi nici umilit, nici jenat, când pătrunse în apartamentul aproape luxos al lui Moorhouse. Timpul trecuse foarte repede şi se apropia ora când trebuia să se ducă la spital, pentru munca de după amiază.

— Iartă-mă o clipă, Hazzard, vin numaidecât!

Moorhouse dispăru în odaia lui de culcare şi se întoarse peste puţin, purtând pe cap o şapcă, bineînţeles cu mult mai frumoasă decât a lui Hazzard, dar totuşi… o şapcă.

Bullard şi fidelii săi acoliţi aşteptau nerăbdători în spatele

porţii spitalului. Făceau rămăşaguri asupra celei mai ingenioase maniere de a-l umili pe avorton, în văzul lumii, când îl văzură sosind alături de Moorhouse.

Hazzard purta o şapcă, dar şi Moorhouse avea una pe cap. Conspiraţia şi prietenia, ale cărei exterioare erau şepcile, schimbă situaţia în chip considerabil.

Stăteau locului nedumeriţi…

CAPITOLUL VI

I

Aproape în fiecare seară, Maria Hazzard închidea uşa căsuţei sale, şi o pornea pe drumul îngust ce ducea la Sisbury Hill. Altădată urca dealul fără să se oprească şi fără să facă eforturi, dar timpul acela fericit trecuse demult. Acum ’trebuia să se oprească de mai multe ori, urcuşul îi tăia respiraţia. Rămânea atunci nemişcată, privind valea, unde viaţa întreagă, zi de zi, i se scursese uniformă şi liniştită, asemenea peisajului ce se aşternea la picioarele ei. Ea cunoştea toate nuanţele de verde ale pajiştilor, orice locuşor din câmpul înflorit, toate culorile delicate ale grădinilor. Nu se grăbea, fiindcă viaţa devenea acum din ce în ce mai scurtă. Când în sfârşit atinse vârful înverzit, sus pe Sisbury, unde cerul încărcat cu nori se întindea la infinit, ea se aşeza pe iarbă, alături de piatra singuratică. Ea o numea piatra lui Christophe, pentru că acolo era locul preferat al fiului ei; aici putea să se tr’ântească în iarba moale, să citească singură şi la adăpost, ca un haiduc, care poate în acelaşi timp să urmărească şi să hărţuiască pe duşmanii din vale. De câte ori urmărise de la fereastra căsuţei sale făptura singuratică ce urca poteca dealului. Muntele este moştenirea sfântă a acelor oameni ciudaţi care nu se amestecă în mulţime, dar care instinctiv caută refugiu în pădure sau pe înălţimi.

Maria Hazzard avea obiceiul să urce la Sisbury, spre sfârşitul zilei. Cu soarele în spate, ea se rezema de piatra care-şi lungea umbra pe iarbă şi privea înspre Vest, în direcţia Londrei, unde se afla fiul ei. Din înălţimea dealului, i

se părea că distanţa dintre ei se micşora simţitor, se simţea mai aproape de copilul ei, şi el de ea.

Nu avea decât o singură dragoste, şi niici un fel de iluzii. De-a lungul existenţei sale singuratice, ea devenise ca o oglindă în care se reflectă viaţa şi evenimentele în trista lor realitate. Noi credem că lucrurile sunt aşa cum le vedem, dar orgoliul omenesc nu le priveşte decât în chip superficial.

Când se afla la Sisbury, ea medita mult. Se gândea la ciudăţenia şi sălbăticia fiului ei, la repeziciunea cu care ea însăşi îmbătrânea, pe când piatra lui Christophe, iarba şi pădurile de fagi din vale, rămâneau mereu aceleaşi, statornice şi neschimbate. I se părea ciudat că omul, deşi rămânea acelaşi trebuia să treacă prin a. Tâtea schimbări. Eşti copil, fată tânără, mamă, apoi femeie bătrână. Când constaţi cum natura rămâne veşnic tânără, eşti surprinsă de propriile tale zbrâcituri şi de slăbiciunea inimii. În unele zile te simţi ca un copil de şapte ani, sau o fetişcană de şaptesprezece ani, şi totuşi porţi greutatea a şaizeci de ani. Alteori îţi încălzeşti mâinile la focul din cămin şi cu uimire te gândeşti la moarte.

În cele din urmă soseşte şi clipa renunţării. Timpul acesta sosise şi pentru mama lui Christophe. Ea îşi avea secretul ei, după cum îşi avea şi el pe al lui. Ea ştia că viaţa i se apropie de sfârşit, cu toate acestea ea se urca mereu la Sisbury, muntele ei de purificare. De acolo, de sus, ea vedea tot ce a fost, tot ce este şi ce va fi mai târziu. Avusese norocul să nu cunoască acea fază ingrată a bătrâneţii, când totul este numai amărăciune, numai revoltă împotriva slăbiciunilor fizice. Ea se supunea vârstei cu înţelepciune şi resemnare. Viaţa ei se asemăna ca Sisbury, de cele mai multe ori strălucitor de soare, mângâiat de un vântuleţ cald şi Uşor, alteori, cenuşiu, trist melancolic. Era viaţa din ţările nordice, câteva raze de soare în tristeţea ceţii. Ea făcuse în viaţă tot ce putuse să facă şi acum era o femeie bătrână, pe vârful unui munte,

privind şi studiind tinereţea din vale.

Îşi cunoştea fiul, cum îşi cunoştea soţul. Avusese atâtea piedici de învins din cauza piciorului paralizat, supravegheat şi ajutat în ascensiunea lui de grija şi dragostea mamei, încât, acum, ea voia* să trăiască până în ziua când cei din sat vor şti că fiul ei a izbutit, că şi-a realizat idealul pe care şi-l propusese.

Doctor Christophe Hazzard!

Şi pe urmă? Da... da... pe urmă, căci este întotdeauna un „pe urmă", chiar atunci când murim. Viitorul băiatului ei, aşa cum îl întrevedea, îi umplea sufletul de compătimire. Va rămâne totdeauna singur în luptă cu societatea, pentru că singura lui pasiune era munca, iar oamenii urăsc pe cine munceşte singur şi cu râvnă.

Christophe va avea de susţinut lupte grele în viaţă. Atunci însă, ea va fi moartă, iar gândul acesta o făcea fericită.

Ea înţelegea că bătrâneţea şi decreptitudinea sunt o povară pentru ceilalţi, o povară pe care unii o suportă ca dragoste, dar care rămâne totuşi o povârâ. Ea avea de lăsat fiului ei, numai o căsuţă bătrână, câteva sute de lire şi amintirea ei de mamă.

Christophe nu va fi niciodată un grosolan medic de ţară, care îşi face în fiecare zi vizitele, în droaşca lui. Nu! Fiul ei va fi un cercetător singuratic, un creator, care na trebuie să-şi încarce viaţa cu poveri inutile. Va trăi singur, adâncit în munca lui şi va ajunge cu siguranţă un om celebru. Dar fi-va el fericit? Ce înseamnă însă fericirea, mai ales pentru un bărbat? Fericirea, nu este oare să te lupţi, să cauţi şi să-ţi realizezi visul?

La câteva sute de metri de şoseaua principală, se afla ferma familiei Lup. Pe hartă era menţionată ca ferma de „fagi", dar în sat, i se spunea ferma Lupilor, căci aparţinea familiei Lup. Doamna Lup născuse şi crescuse unsprezece copii, unsprezece Lupişori, a căror vârstă varia între opt şi douăzeci şi patru de ani. Trei dintre băieţii mai mari, cu

feţele roşii şi ochii albaştri, bădărani şi vulgari, fuseseră cei mai îndârjiţi persecutori ai lui Christophe.

Aproape în fiecare zi, doamna Lup, o matroană grasă şi obraznică, al cărei chip semăna cu al unei purcele, trecea legănându-se prin faţa căsuţei lui Maria Hazzard, înconjurată de câţiva copii mai mici, ca purceluşii în jurul purcelei. Ea transpira foarte mult şi părea încântată de acest lucru. Bărbatul ei, copiii şi vecinii erau răsplătiţi în chip generos de vocea ei tare, grosolană şi antipatică. O uşă deschisă o atrăgea aproape tot atât demult cât îl ademenea pe animalul al cărui nume îl purta.

Tinerii Lup îl persecutaseră pe fiu, mama lor se încăpăţâna cu aceiaşi violenţă s-o persecute pe Maria Hazzard.

— Ce mai face băiatul dumitale, Mario? Crede-mă, sunt foarte mâhnită că ai un copil atât de bolnăvicios!

Avea obiceiul să se rezeme de gardul grădinii, *sau să umple o uşă deschisă cu voluminoasa ei corpolenţă cu un aer de compătimire falsă. Nu putea s-o sufere pe Maria Hazzard şi această antipatie era împărtăşită.

Pe de altă parte, toată -lumea ştia că la vârsta de douăzeci de ani Sam Lup voise s-o ia în căsătorie pe Maria Hazzard.

Sarah Lup nu putea uita romanul de dragoste al bărbatului ei, iar pentru a se răzbuna, o urmărea pe această femeie tăcută şi liniştită cu ura. Şi bârfelile ei. Ea nu înceta să-i dea ca exemplu pe copiii ei, sănătatea lor, puterea lor, şi bineînţeles fericita ei fecunditate. Puţin îi păsa de ceea ce gândea bărbatul ei despre toate astea.

În ultimii ani, Sarah, schimbase felul ei de a o saluta şi umili pe Maria. Spunea bunăoară:

Ia spune, Mario, băiatul dumitale nu e încă doctor? E cam multă vreme de când învaţă… nu? Cred însă că totul se va aranja cu bine, dacă, bineînţeles, sănătatea lui şubreaă îl va ajuta. Londra este un oraş imposibil, şi el întotdeauna a fost atât de slăbuţ şi de’ bolnăvicios!

Această femeie trezi în sufletul Mariei Hazzard sentimentul cel mai puţin nobil: orgoliul! Nu mai dorea să trăiască decât să triumfe faţă de vecinii ei, şi ea se ruga fierbinte să fie cruţată de ruşinea de a părea o nebună printre nebuni.

Acum însă Christophe obţinuse premiul Angus-Sandeman, peste câteva săptămâni se va duce la Londra ca să asiste la împărţirea premiilor şi doamna Lup ştia acest lucru.

Dealul Sisbury, verde şi calm, era scăldat de lumina soarelui, şi Maria Hazzard, fericită, surâdea unei imagini.

3

Ruth îşi făcea bagajul. Tânăra fată stătea în genunchi în faţa unei valize de piele închisă, veche şi uzată. Să-ţi faci bagajele pentru singura vacanţă într-un an, este începutul aventurii. Ttuth era teribil de exaltată. Avea gusturi vioaie şi graţioase, atitudini drăgălaşe şi spontane şi momente de gândire profundă şi întunecată. Se mişca cu graţia şi naturaleţea unui copil, căruia nimeni nu-i dă atenţie. Un pictor ar fi putut să scoată din această scenă un studiu de naiadă ce îşi priveşte imaginea întunecată în apa limpede.

Cu grijă, uşor, ea strângea o rochie sau împăturea într-un colţ al valizei, batiste şi ciorapi, sau se întorcea spre pat, tot în genunchi, să ia câte un obiect. A doua zi, la ora -opt dimineaţa, un tânăr cumsecade trebuia să vină să-i ia valiza şi s-o ducă la gara Charing Cross.

Dar pregătirile plecării nu absorbeau cu totul pe tânăra fată, iar perspectiva a zece zile de vacanţă în regiunea Hastings n-o încânta atât cât s-ar fi putut bănui. O colegă de birou îi promisese că vor pleca împreună, dar apoi se răzgândise, Ruth trebuia să plece singură. Pe de altă parte, era pe la sfârşitul lui septembrie, timpul devenea rece şi ploios şi posibilitatea unei aventuri sentimentale părea cu totul exclusă.

Era pe punctul să închidă valiza, când auzi paşii lui Hazzard pe coridor, apoi uşa scârţâind. Foarte feminină, ea

rămăsese nemişcată, atentă, în aşteptare, căci din seara când îi curăţase haina, relaţiile lor deveniseră mai prieteneşti. Bineînţeles că Ruth nu se mulţumea numai cu prietenia, ca orice femeie era dorijică de priviri şi mângâieri, care-ţi umplu sufletul de fericire.

În ultimele două zile, o activitate febrilă se desfăşura în camera lui Hazzard. Bărbaţi în şorţuri de un alb dubios, urcară până la mansardă, încărcaţi de obiecte diverse. Ruth auzise lovituri de ciocan, mobile ce se scoteau şi altele care se puneau în odaie. Mama lui Christophe trebuia să sosească pentru sărbătoarea spitalului şi Ruth, pe care nimic n-o îndreptăţea să fie geloasă, se surprinse uimită că nădăjduia cu acest prilej să aranjeze anumite lucruri.

Paşii lui Hazzard se apropiară de uşa ei. O bătaie în uşă.

— Domnişoara Avery?

Ea se ridică şi aruncă o privire fugară înspre oglindă.

— Intră!

Îşi aranjă părul. Ar putea fi mai puţin ceremonios şi să-i spună Ruth.

— Pot să-ţi spun ceva?

Ea se îndreptă spre uşă. Stătea nemişcată, un surâs plin de aşteptare îi flutura pe buze.

— Nădăjduiesc că nu te supăr.

— O nu! îmi făceam tocmai bagajele… dar acum le-am terminat.

Ea remarcă expresia lui visătoare şi fericită, apoi o pată de vopsea albă pe la tâmple. Degetele mâinilor erau şi de murdare de vopsea, căci împrospătaseră puţin spălătorul şi scrinul.

Mama soseşte miercuri. Voiam doar să te întreb… dacă te-ar supăra să…

. El examină odaia, nu pentru că era odaia tinerei fete şi putea ascunde taine pentru el, ci pentru că va fi odaia mamei! lui, pentru o noapte de neuitat.

— Nu mă voi întoarce înainte de Sâmbătă.

— Te-ar supăra dacă aş face câteva transformări? Voi.

Pune apoi toate la locul lor.

Uimită şi aproape jignită, ea întrebă:

— Ce anume ai vrea să schimbi?

— Oh! În definitiv, cred că nu e nevoie!

— Mama dumitale va avea mult bagai?

— Nu!

— Am golit două sertare, apoi mai este loc în dulap

— Îţi mulţumesc mult. E foarte frumos din partea dumitale că-mi cedezi camera. Voi avea grijă de ea. El privi valiza rămasă deschisă, văzu ceva alb împăturit cu grijă, o cămaşă de noapte probabil. Dar pentru el, asta nu reprezenta o bucată de lenjerie feminină, o cămaşă de noapte, şi el nu privea această fâşie de pânză cu ochii unui Bullard. Hazzard îşi terminase misiunea şi deodată se simţi intimidat şi jenat. Uşor decepţionat, el nu-şi dădu seama că tânăra fată avea aceeaşi senzaţie.

— N-aş vrea să te supăr prea mult.

O salută şi părăsi odaia. Dezamăgită, ea închise uşa cu furie.

El nici nu-i vorbise de vacanţele ei şi nici nu-i dorise vreme frumoasă.

La gândul absenţei sale, el era fericit, gata să profite, Jignită, ea era convinsă că viaţa şi sentimentele ei îl interesau prea puţin. Şi cum era o fiinţă simplă şi violentă, ea se comporta ca un copil neluat în seamă. Se aşeză pe pat, cu privirea fixă, pierdută în depărtări.

Hazzard nu fusese de trei zile la spital, prea prins cu prepararea marii sărbători: minciuna sfântă. Cumpărase trei cutii cu vopsea albă, şi împrumutase pentru trei zile un covor, un mic dulap, fotolii de piele şi câteva tablouri, închiriatul mobilelor nu se făcuse chiar atât de uşor, din pricina bănuielilor negustorului.

— Cum? Pentru trei zile numai? Ce înseamnă asta, băiatule? Christophe era de părere că adevărul este întotdeauna convingător, de aceea mărturisi roşind.

— Mama mea vine de la ţară, să mă vadă.

— Mama dumitale? Haida, de! Spune-o altora!

— Poţi să mă creezi, domnule! Poţi cere informaţii, dacă vrei, doamnei Bunce, proprietara mea.

— Doamna Bunce, de la Nr. 7? Oh, am mai făcut afaceri cu dânsa.

— Plătesc înainte, dacă vreţi!

— Perfect! Asta este şi deviza mea: „Banii înainte”.

Sosirea acestor mobile de tezaur necesitară câteva deplasări şi schimbări. Cele două lăzi de macaroane fară ascunse sub pat, şi cele două scaune schiloade, scoase pe coridor. Se mai punea problema meselor.

Doamna Bunce primi să gătească şi Ofelia să servească prânzurile.

— Mama nu trebuie să ştie nimic de asta, doamnă Bunce?

— Dumnezeu să te aibă în paza lui, răspundea femeia. Când vreau… sunt în stare să păstrez un secret.

După ce bagajele lui Ruth fuseseră coborâte şi ea plecată, Hazzard rămase stăpân pe tot etajul. Intră în odaia tinerei fete. Ea întorsese salteaua, pregătise cearceafuri carate, prosoape curate erau îndoite cu grijă pe mineral spălătorului. În cameră respirai un aer de simplitate şi cărăţenie. Era cu adevărat odaia ce-i trebuia pentru mama lui.

El nu auzi paşii de pe scară, sau, dacă-i auzise, crezuse că este Ofelia, care venea să deretice prin odaie.

Aplecat peste pat, el încercă elasticitatea saltelei, căci Maria Hazzard avea somnul uşor.

— Oh!…

El se întoarse. În pragul aşii, stătea Ruth, cu ochii ei mari şi întunecaţi, cu faţa îmbujorată, jenată şi fără respiraţie. El se roşi.

— Iartă-mă! Credeam că…

Ea tremura. În privirea ei era ceva care-l încurcă pe Christophe.

— Mi-am uitat portofelul. E stupid, nu-i aşa? M-am întors

în fugă; eram destul de departe, explică ea în grabă. Ea alergă la scrin şi deschise sertarul de sus.

— Uite-l! Ce zăpăcită sunt!

El stătea în uşă. Se dădu la o parte, ca să treacă.

— Cred că n-ai să pierzi trenul!

— Nu, cred că voi ajunge la timp.

— Îţi doresc petrecere frumoasă.

Privirile lor se întâlniră. Ale fetei străluciră.

— Îţi mulţumesc! Sunt atât de mulţumită, să ştiu că mama dumitale va dormi aici.

Îi întinse mâna şi el simţi presiunea uşoară şi caldă a degetelor ei subţiri.

— La revedere!

Pe prima treaptă a scării, ea se întoarse şi-i surâse. Pe când cobora, el văzu gâtul ei alb, sub bordurile pălăriei negre. Timp de câteva clipe doar, el fixă scara cât de frumos era gâtul fetei în formă de V. Câteva clipe însă... apoi el uită această viziune, căci prea multe lucruri, serioase şi grave, îl preocupau.

În dimineaţa zilei celei mari, de sărbătoare, Cristophe Hazzard se sculă la ora cinci, grăbit şi exaltat. Se bărbierea în faţa oglinzii şi, oum era nervos, se tăie sub bărbie şi îşi murdări gulerul curat. Ce să facă? Rezolvă problema, apărând în pasajul Cordier fără guler şi cu o bucăţică de vată pătată de sânge şi lipită de obraz. Pasajul îi aparţinea; deşert şi adormit, scăldat de răsăritul soarelui. Se simeţa tot atât de exuberant şi aventuros ca un şcolar ce aleargă în zori de zi să fure struguri dintr-o vie, sau să se urce pe un munte misterios şi îndepărtat.

Se îndrepta cu paşi iuţi spre piaţa din Covent Garden. Mama lui va aduce cu siguranţă un buchet de flori, dar el voia ca ea să găsească flori şi în camera ei. Cumpără deci crizanteme albe şi ruginii. Când se întoarse, pasajul se deştepta din letargie. Se ridicau storurile la ferestre, uşile se deschideau, oamenii îşi începeau activitatea. Pe pragul casei sale întâlni pe Ofelia. Avea părul prins în fâşii de

hârtie, să-i ţină cârlionţi, şi o oală cu lapte în mână.

— Doamne Dumnezeule... V-aţi sculat aşa de devreme, domnule Hazzard?

Christophe se simţea ridicul de fericit, îndrăgostit de tot şi ed toată lumea. Soarele strălucea, cârlionţii Ofeliei îi aminteau aureola unui sfânt.

— Nu uita, te rog, că astăzi am nevoie de mai mult lapte.

— M-am gândit la asta, uitaţi, aici! Am luat două Kilograme, puteţi spune că nu am grijă de dumneavoastră?

El desprinse din buchet o crizantemă ruginie şi i-o întinse.

— Astăzi, calendarul trebuie să fie însemnat cu roşu, Ofelia! Floarea asta îţi va pufta noroc!

Tânăra fată îşi înfipse crizantema în bluza de flanelă cu pătrăţele şi se duse spre tejghea. Hazzard se urcă pe trepte în fugă.

— Nu s-ar spune mai degrabă, că îşi aşteaptă o iubită şi nu pe mama lui? Ce prostuţ, totuşi!

4

Hazzard închirie o trăsură, ca s-o aducă pe mama lui de la gară acasă.

Mama lui i se păruse totdeauna o fiinţă minunată, dar ea aparţinea ţinutului Wiltshire, câmpiilor şi pădurilor, lanurilor înverzite şi munţilor singuratici. La Londra, ea nu era decât o străină, o fiinţă sălbatică, cu ochii negri de la Vest. Dar în clipa când ea se urcă în trăsură, el simţi că şi aici, în cadoul acesta măreţ, ea rămânea cum o crease natura: o doamnă din lumea mare, care se urca în vechea trăsură luată cu chirie, cu aceeaşi dezinvoltură ca care s-ar fi urcat în cupeul personal, şi pentru careLondra nu reprezenta decât o învălmăşeală de case şi de oameni. Purta o rochie şi o pălărie de aceeaşi culoare; ţinea pe genunchi un buchet de garoafe roşii şi de dalii galbene şi albe. Stătea dreaptă, calmă, simţindu-se în elementul ei, ca pretutindeni, privind din când în când prin' fereastră.

Londra nu părea c-o uimeşte. Privea cu simplitate şi

naturaleţe, dar şi cu gravitate, viaţa, mişcarea dimprejur, meditând şi prea puţin grăbită să facă elogiul lucrurilor şi circumstanţelor.

— La început, dragule, nu te-ai simţit puţin străin prin locurile acestea? întrebă ea.

— Ce ai spus, mamă?

— Toate aceste case, aceşti oameni care trăiesc, laolaltă, ca într-un viespar, nu te-au înspăimântat, în primele zile?

El mărturisi căla început se simţea într-adevăr străin şi stingherit în acest oraş mare, atât de ciudat şi minunat şi totuşi puţin obositor. Cu aceeaşi curiozitate ca şi o locuitoare din planeta Marte, Maria Hazzard privea magazinele, oamenii şi mişcarea oraşului. Chipul ei frumos şi obrazul alb şi fin, făceau să pară oraşul întunecat şi murdar.

— Nu pot să înţeleg, dragul meu, cum de pot oamenii **să-şi** aleagă asemenea viaţă.

El îşi puse mâinile pe genunchii mamei sale, ca atunci când era copil şi când ea îi citea cu glas tare.

— Ai vorbit de viespar, măicuţă. Ai dreptate, mulţimea din Londra este un roi de albine... iar tu, măicuţă, **tu eşti** regina lor!

Ea surâse.

— Albină aurită, dragul meu! Oh! da, înţeleg foarte bine. Cea mai mare parte dintre insecte şi oameni vor să trăiască laolaltă în mulţime... dar eu...

El înţelese că în ochii ei, Londra, nu era decât o nebunie, cu toate că îşi dădea seama de necesitatea acestei nebunii. Oraşul cel mare nu te făcea oare să te gândeşti la **o** gigantică doamnă Lup urbanizată? îşi contempla mama, care în acel moment privea Catedrala Saint-Paul.

— Pasajul Cordier îţi va părea destul de mic şi îngust mamă!

Ea se întoarse spre el, cu chipul luminat de un surâs ciudat!

— Numai esenţa actelor şi lucrurilor înfăptuite au valoare,

dragule, numai ce ai realizat tu acolo, pentru noi doi, numai atât mă interesează.

Circulaţia trăsurilor fiind interzisă în pasajul Cordier, vehiculul lor se opri la marginea lui Lamb Conduit Street,

Christophe coborî, plăti vizitiului, dându-i un bacşiş bun, luă în braţe o cutie pătrată, adusă de mama lui.

— Sunt nişte ouă, micuţul meu.

— Bine, mamă, o să am grijă.

Cu florile în braţe, ea coborî. Unul lângă altul, ei păşiră spre pasajul îngust, care-i păru lui Christophe în dimineaţa aceea, mai spaţios şi mai îngust ca de obicei Marâa eratnai înaltă cu o jumătate de cap decât majoritatea femeilor din Londra. Ea mergea dreaptă şi fiecare din mişcările ei lăsa să se ghicească demnitatea ei calmă.

Nu se uita la nimeni, dar oamenii o priveau cu atenţie, fără ca ea să se simtă tulburată de privirile lor curioase. Christophe era tot aşa de mândru de ea ca atunci când era mic.

Instinctiv, Maria Hazzard intră prin magazin. Ea făcea întotdeauna lucrurile bine, în chip firesc şi inconşient.

Doamna Bunce se afla în spatele tejghelei.

— Bună ziua! Sunteţi doamna Bunce? Eu sunt doamna Hazzard.

Ea îi întinse mâna; fără voia ei, femeia şi-o şterse repede de şorţul alb.

— Încântată să vă cunosc, doamnă! Sper că vă veţi simţi bine la noi! Vom face tot ce vom putea ca să vă simţiţi bine.

Ceva mai târziu, doamna Bunce îi spuse Ofeliei:

— Doamne iartă-mă! Mi-a fost teamă. Dacă ar fi intrat, regina în odaia asta, n-aş fi fost mai emoţionată. Cine ar fi crezut că un băiat atât de oarecare, să aibă o asemenea mamă! Tu, ai fi crezut-o? Spune!

CAPITOLUL VII

I

Christophe o conduse pe mama lui până sus la etaj, ca un valet care conduce pe o doamnă din lumea mare spre

apartamentele ei. El urcă ultimul etaj mai repede, cu o uşoară bătaie **de** inimă, căci Ofelia închisese cele două **aşi** şi coridorul **era** cufundat în întuneric. Hazzard deschise uşile şi coborî întru întâmpinarea mamei lui.

Cu o **mână** pe **rampă ea** se odihnea. Nu era obişnuită **să urce scări şi nici nu mai avea** vigoarea de altădată se simţea sfârşită, dar îşi ascunse oboseala şi surâse, în **iuda** paloarei de pe obraz.

— Nu mai sunt atât de tânără, dragule!

Cu greutate, urcă ultimele trepte şi intră în camera fiului ei. Surprinsă, ea se opri locului. Privirea plină de aşteptare a lui Christophe nu-i scăpase şi ea îi înţelegea semnificaţia, cu toate că era departe să bănuiască comedia jucată, pentru a satisface orgoliul lor mutual.

Ea privea odaia primitoare şi bine mobilată. Fereastra deschisă lăsa să se vadă un colţ de cer albastru şi vederea spre case şi coşuri. Frunzele plopului singuratic tremurau sub bătaia unui vântuleţ călduţ de toamnă.

— Oh! E minunat aici, dragule! Fereastra asta şi aerul ăsta bun!

Chipul lui sensibil se roşi ca o floare.

— Da, este o fereastră minunată. Lucrez adesea aici. Lumina este bună şi am mai mult aer.

Privirea blândă a mamei părea că mângâie fiecare obiect.

— Ai lucruri atât de frumoase! Adesea am încercat să-mi închipui cum poate fi camera ta.

El era fericit şi radios.

— Acum, haide să-ţi arăt şi odaia ta, mamă! Poate vrei să te odihneşti puţin.

În camera lui Ruth, Maria Hazzard găsi florile cumpărate de Christophe în dimineaţa aceea, şi orânduite cu grijă într-un vas de porţelan, împrumutat de doamna Bunce. El depuse cutia pătrată pe un scaun lângă masă. Ea se aşeză pe pat, îşi scoase pălăria şi se zări în oglindă. Camera era a ei, se simţea stăpână acolo, se sculă să-şi” desfacă valiza şi deschise uşa dulapuloi.

O rochie era atârnată, rochia neagră pe care Ruth o purta la birou. Instinctiv, Maria Hazzard o luă în mâini **şi** o examină. O rochie foarte modestă, cu o pată de cerneală pe una din mâneci. Clarvăzătoare, ea ştia că această rochie aparţine unei tinere femei, căci ea simţea ameninţarea tinereţii şi căuta să reacţioneze contra parfumului uşor care emana din rochie ca dintr-o floare neagră

Puse rochia la loc şi închise uşa dulapului. Se hotărî să nu întrebuinţeze acest dulap, care dovedea vădit prezenţa altei femei. Dar chiar după ce dulapul fuse închis, camera nu-i mai aparţinea ca înainte. Era a ei, continuând să fie a alteia. Aranjându-şi obiectele ei personale, ea căuta alte semne ale lui Ruth Avery.

Avea această sensibilitate inconştientă, al şaselea simţ, care ghicea prezenţele străine. Copilă fiind, ea îşi dăduse seama de această facultate de a ghici, dar sus pe Sisbury, mai cu seamă, sentimentul acesta se dezvoltase cu mai multă putere, bunăoară, când se gândea la fiul ei. Atunci, devenea aproape profetică, şi ca printr-un văl vedea desfăşurându-se viitorul copilului ei. Vedea şi sfârşitul vieţii sale care se apropia cu paşi repezi.

După ce Maria Hazzard sfârşi să-şi orânduiască lucrurile, se aşeză în faţa. Ferestrei cu perdelele pe jumătate trase, întocmai cum avea Ruth obiceiul să facă. Se simţea mai puţin obosită. Camera era prietenoasă şi avea ceva intim. Ca o umbră uşoară şi nevinovată, rochia din dulap îi reveni în minte. Ea asculta vocile din stradă şi zgomotul activităţii de jos, auzea paşii copilului ei din odaia cealaltă. El o lăsase singură, înţelegând nevoia ei de singurătate şi odihnă.

Curând, uşa camerei lui scârţâi uşor, el traversă coridorul şi bătu în uşă.

— Mamă, pot să intru?

— Intră, dragule, sunt odihnită acum!

— N-ai nevoie de nimic, mamă?

— Nu, băiatule, am tot ce-mi trebuie… Nădăjduiesc, dragul meu, că nu şm gonit pe nimeni din odaia asta!…

poate… pe faţa doamnei Bunce!

— Nu, nu! Domnişoara Avery e plecată în concediu. Doamna Bunce mi-a împrumutat-o.

— Cine este domnişoara Avery?

— Oh! Domnişoara Avery! Lucrează undeva, într-un birou la centru. Este o tânără fată foarte drăguţă, liniştită, cu toate că uneori când scrie la maşină, devine insuportabilă!

— Te supără în lucrările tale?

— Câteodată numai. Dar ar fi putut să fie şi mai rău.

Domnişoara Avery nu era pentru Christophe nimic altceva decât domnişoara Avery. Indiferenţa cu care vorbea despre ea nu putea să fie prefăcută. Proprietara rochiei negre nu-l interesa. Atitudinea lui faţă de femei rămăsese deci tot atât de curată ca şi înainte. Maria Hazzard se linişti, căci nicio mamă nu vede cu plăcere pe fiul ei, apropiindu-se de altă femeie.

Încredinţată că nu mai are mult de trăit, nu simţea dorinţa să-şi împartă copilul cu o tânără străină. Toate acestea puteau să se întâmple pe urmă, când ea va închide ochii pentru somnul cel din urmă, cu toate că fiul ei făcea parte din acei muncitori cu râvnă care preferă să rămâtlă singuri, să nu-şi lege viaţa de nimeni.

Era un copil matur, care nu căuta în femeie, iubita, ci mai degrabă o mamă, o fiinţă care putea veghea, asculta şi îngriji; asemenea femei însă sunt rare. Soţia lui trebuia să-i semene: timidă, sensibilă şi să poată lua parte la lucrările lui.

Christophe aştepta ca mama să vie în odaia lui. De pe scară, se auzea un zgomot de farfurii. Domnişoara Ofelia, cu părul proaspăt aranjat şi gătită cu bluza ei de duminică, aducea pe o tavă ceaiul.

— Mamă, a sosit ceaiul!

Christophe alergă în camera lui, unde Ofelia ajunsese emoţionată şi cu ochii măriţi de uimire.

— Vreţi să luaţi o ceaşcă de ceai?

— Desigur, fetiţa mea.

Şi Maria Hazzard surâse prietenos tinerei fete.

2

Ceva mai târziu stau aşezaţi în faţa ferestrei lui Ruth, vorbind de mii de lucruri.

Ceasul binecuvântat se lăsă peste pasajul Cordier, ora la care lucrul se sfârşeşte şi când vorbele şi risetele răsună la ferestre şi în stradă. Christophe era întotdeauna surprins să vadă cât de mohorât şi tăcut sta pasajul între orele şase şi opt dimineaţa, când munca începea să apese umerii obosiţi şi cum se destindea şi se înviora la cădereanopţii.

— Parcă ar fi un cuib de păsări, spuse mama.

Christophe îi răspunse că păsările oântă la fiecare răsărit de soare, dar el nu auzise niciodată ca locuitorii pasajului să, salute, răsăritul unei zile printr-un oântec. Ea îl privi şiret cu răspunsul pe buze.

— Oamenii sunt nişte creaturi leneşe, dragul meu.

— Nu sunt printre ei numai leneşi.

Privirile lor se întâlniră. Christophe părea chinuit.

— Tu nu eşti leneş, dragule! Sunt şi excepţii. Şi tatăl tău a fost o excepţie. Când i se dădea o comandă, fluiera întotdeauna o melodie veselă. Pentru el, munca era o distracţie. Tu îi semeni teribil demult.

— La spital tot aşa, majoritatea studenţilor sunt nepăsători. Dar ei nu pot suferi pe cei ce muncesc!

Maria Hazzard îşi privi gânditoare fiul. Hm! Aşadar descoperise şi el acest lucru... ca şi tatăl lui. În curând va cunoaşte şi obrăznicia mulţimii şi felul cum omul mediocru, cu mâinile sale leneşe în fundul buzunarelor, judecă pe ceilalţi, căci îşi închipuie că a critica este un senin al superiorităţii. Nu sunt pe lume decât câţiva aleşi, care produc o muncă imensă şi nobilă.

— Sunt invidioşi, dragul meu. Pune-ţi o floare la butonieră. Maria Hazzard privea spre muşcata din fereastra de peste drum, dar privirile ei erau în treacăt, căci ea continua să privească în sufletul copilului ei. Vedea din nou desprinzându-se imagini din viitorul lui, îl vedea reuşind la

toate examenele, adunând premii şi onoruri şi în cele din urmă, devenind „domnul doctor Hazzard*’1… dar oamenii îl vor lăsa oare să-şi impună ştiinţa, să-şi cultive şi dezvoba talentele?

— Ce ai de gând să faci după examene?

Răspunsul întârzie puţin.

— Depinde! Aş vrea să continui învăţătura. Aş vrea să ajung mai departe, să învăţ mai mult decât ne spun profesorii.

Ochii Mariei străluciră.

— Semeni cu tatăl tău. Nu te lăsa înfricoşat de chipuri duşmănoase.

O voce veselă intonă trist o melodie

Viaţa e tristă,

Şi moartea aproape.

Când te cuprinde în braţe, ce oare poţi face Decât să te supui?

3

A doua zi dimineaţă, Christophe bătu la uşa mamei sale.

— Mamă, ţi-am adus ceaiul!!

Peste cămaşa de noapte, îşi puse un pardesiu vechi. Intră în camera lui Ruth.

— Cum e vremea astăzi, dragule!

— Un soare minunat! Ai dormit bine, mamă?

— Destul de bine, chiar la vârsta mea te simţi puţin exaltat!

El o sărută pe obraji şi puse ceaşca cu ceai pe noptieră. După ce isprăvi de băut ceaiul, se culcă din nou şi fu prinsă de gânduri. În patul tinerei fete, ea se simţi îmbătrânită. Capul ei se odihnea pe aceeaşi pernă pe care se odihnea şi Ruth Avery, o tânără oarecare ce lucra într-un birou. Maria Hazzard nu putea să uite rochia care atârna în dulap, ca şi umbra stăpânei sale.

Dar. Într-o zi de sărbătoare ca aceea de azi, ea nu voia să fie dusă de gânduri negre. Se ridică vioaie, se duse la fereastră şi trase perdeaua ca’să privească afară. Zări

fereastra de peste drum, cu muşcatele ei roşii, îşi aminti că era toamnă şi că se apropie iarna. Îşi aminti de vocea veselă a tânărului sentimental de peste drum, că oamenii vin şi pleacă, mai curând sau mai târziu, din viaţă. Resemnată, turnă apă în ligheanul lui Ruth şi îşi făcu toaleta.

Îmbrăcaţi în negru, Christophe şi mamă-sa au pornit în trăsură spre spital. Hazzard purta un joben nou, care fusese cumpărat pentru această zi memorabilă. Tăceau amândoi, dar tăcerea Mariei Hazzard nu semăna cu tăcerea lui. Pentru ea, această zi era senină, fără nicio umbră, decât doar aceea a viitorului. Dar Christophe nu putea să se împiedice să nu se gândească la chipurile duşmănoase, la impresiape care o vor face asupra mamei sale, şi la aceea pe care ea o va face asupra lor. Îşi va da ea oare seama că era ţinut la distanţă de către colegii săi?

. Aceste gânduri îl înfiorară. Ea nu trebuie să afle nimic, nu trebuie să fie umilită, suferise destul demult din cauza lui.

Când trăsura ajunse în Snow Street, el rupse deodată tăcerea.

— Astăzi îl vei cunoaşte pe Moorhouse, mamă!

— Da, dragule, mi-ai mai spus-o!

— Este prietenul meu! Ceilalţi… nu mă prea iubesc.

Ea simţi cât era de preocupat, cât de puternic era influenţată sensibilitatea lui, aşa cum era atunci când, copil fiind, venea s-o sărute înainte de a pleca la şcoală. Sufletul ei de mamă se revolta împotriva acestor oameni răi.

— Dar, dragul meu, nu-i lua în. Seamă! Sunt invidioşi, atâta tot! Un singur prieten valorează mai mult decât toţi laolaltă?

— Da, mamă… tu… tu şi Moorhouse! Ceilalţi nu mă interesează, ducă-se la toţi dracii…

* *4*

Un număr mare de trăsuri staţiona înaintea spitalului. Christophe coborî şi ajută mamei sale să coboare. Foarte

demnă, cu un surâs fin, în care se putea citi un oarecare dispreţ, ea se dete jos din trăsură. Ea cunoştea pe oameni şi îşi cunoştea fiul. Ca şi dânsul, ea simţea toate chinurile îndărătul acestor uşi, tinerii studenţi în fracuri negre şi persoanele în vârstă, mamele, mătuşile, surorile, rudele, tăcerea, aşteptarea şi privirile curioase. Nu avea nevoie să-şi aducă aminte că înainta spre această mulţime îmbrăcată de sărbătoare. Ea rămase aşa cum era mereu, ea însăşi. Era fiul ei, care obţinea premiul. Palidă, dar mândră, ea intră în spital.

Moorhouse îi -aştepta acolo. El o salută cu amabilitate şi naturaleţe. Nu era premiant, dar avea altă distincţie, ceva mai deosebită.

— Este o zi însemnată, doamnă Hazzard!

Mama şi prietenul se priviră adânc şi se înţeleseră imediat.

— Ba chiar este o zi de neuitat pentru mine, domnule Moorhouse!

El surâse.

— Nu va fi singura în cariera lui Hazzard, doamnă! Acum trebuie să intrăm în sală, să ne ocupăm locurile!

Această zi aparţinea părinţilor şi rudelor. Zgomotul de voci umplea toată sala. Atmosfera era aceea a unei slujbe religioase, sau al unui garden-party. Moorhouse căută locuri în mijlocul scaunelor aşezate în spirală, şi aştepta ca Maria Hazzard să se-aşeze. Această comedie îi făcea plăcere, dar el înţelese numaidecât că această zi însemna pentru prietenul şi pentru mama lui o zi solemnă. În comparaţie cu faţa arsă de soare a lui Moorhouse, chipul lui Christophe părea şi mai palid ca de obicei. Celebrităţile începuseră să sosească şi să se instaleze la locurile de onoare. Marii preoţi ai medicinei tronau în faţa tinereţii ironice şi totuşi respectuoase, în faţa părinţilor, serioşi şi demni.

Maria Hazzard sta între Julien Moorhouse şi fiul ei, tăcută şi dresată. Se afla în faţa acestor celebrităţi, doctori şi profesori, îmbrăcaţi în robe impresionante şi purtind pe cap

toca; şi păstra aceeaşi atitudine calmă ca şi când s-ar fi aflat sus, pe Sisbury. Ea examină unul după altul chipurile acestor oameni, în mâinile cărora se afla viitorul fiului ei. Îl rugă pe Moorhouse să-i arate pe profesorul Dighton.

Acolo, la mijloc, lângă scaunul gol, doamnă!

Ea se uită îndelung la marele savant. Nu vedea în el decât un bătrân şi elegant dandy, care strălucea în mijlocul admiraţiei unui grup de femei. Îl privi îndelung, până când celebrul profesor se sui pe estradă, salutat de ropote de aplauze.

Începură discursurile. Decanul spitalului, un omuleţ timid şi străveziu, se ridică şi vorbi trei minute. Stătu apoi jos vădit uşurat. Îi urmă profesorul Dighton, om de lume, surâzând, legănându-şi monoclul dintr-o mână intr-alta, şi atent să rostească câte o amabilitate pentru decan şi pentru doamnele prezente. Discursul său fu înflorit şi ironic. Din prima clipă, Maria Hazzard îl găsi pe profesor foarte antipatic.

Acum era discursul de seamă. A fost atât de original şi de neaşteptat ca şi bărbatul ce-l rostea, un fost militar. Acesta era timid, dar timiditatea nu era lipsită de demnitate. Liniştit, îşi plimbă privirile asupra publicului. Mustaţa lui albă strălucea în lumina lămpilor. Încălecă pe calul său de bătaie, avântând o sabie imaginară? i porni în luptă contra şarlatanismului modern.

Moorhouse, cu coatele rezemate pe genunchi, aplecat înainte, îl privea cu aer aprobator, pe micul soldat, cu ochii albaştri, ars de soare şi colorat de aerul de munte.

— Este un tip extraordinar! şopti el la urechea doamnei Hazzard.

Efectul discursului fusese surprinzător. Oratorul vorbea de „sinceritate41 şi parte din auditoriul academic era vădit nemulţumit şi furios. Cine a avut ideea caraghioasă să ceară acestui bătrân soldat să vorbească tinerilor studenţi? Cu un aer batjocoritor, profesorul Dighton îşi învârtea necontenit monoclul şi privea mereu spre femeile din sală.

Christophe rămase nemişcat şi tăcut, ca un mic păstor care, pe un vârf de munte, ar fi auzit cuvintele unui profet. Un om de război vorbea civililor şi se exprima ca un pacifist, cu atâta umanitate în vorbe şi în glas! El nu se ocupa de nobleţea şi măreţia profesiunii medicale; nu profesiunea în sine are o valoare, ci numai demnitatea şi meritele omului care o profesează.

El arunca cu vocea sa puternică, adevărul simplu dar de o crudă realitate, în faţa acestui tineret. „Domnilor, înainte de toate, trebuie să vă daţi seama şi să vă afirmaţi propria d-voastră valoare. Cel mai mare duşman al vostru sunteţi voi înşivă. Luptaţi-vă cu voi înşivă şi învingeţi-vă! To-tă stnteia este deşartă dacă înăuntrul vostru nu sunteţi destul de bine înarmaţi. Nu vă luaţi privirile de pe scopul pe care vi l-aţi propus şi atunci... înainte, la atac”.

Un discurs minunat, care în realitate nu era propriu zis un discurs! Bătrânul soldat nu întrebuinţase cuvinte savante, nu se ridicase la înălţimi şi nu vorbise într-o limbă înfloritâ şi limpede. Un foarte respectabil profesor remarcă mai târziu că s-ar fi spus despre orator, că era un „câine ciobănesc, ce latră peste gard”.

Dar tineretul rămase impresionat de această lecţie, care entuziasmase pe toţi cei încă tineri şi curaţi la suflet.

Moorhouse aplaudă puternic cu mâinile lui viguroase şi arse de soare.

— Splendid!

Se aplecă spre Christophe.

— Uită-te la bătrânul Dighton, cum se uită cliiorâs la el!

5

Viaţa np dăruieşte rareori ceea ce ne aşteptăm să ne dea. Dacă Maria Hazzard ar fi rămas pe înălţimea de la Sisbury şi şi-ar fi închipuit cu mintea şi trăit cu imaginaţia marele eveniment din viaţa lui Christophe, n-ar fi fost dezamăgită ca acum. Dar atunci n-ar fi cunoscut pe Moorhouse, şi nici n-ar fi auzit profesiunea de credinţă a bătrânului soldat, şi nici nu s-ar fi simţit atât de aproape de

fiul ei. Ea trăise clipe de victorie, dar le plătise cu o mare suferinţă.

Imaginea profesorului Dighton Faushave o urmărise până în satul ei.

Începuse împărţirea premiilor şi a medaliilor. Decanul spitalului, în picioare lângă masa încărcată de cărţi, striga pe nume pe cei premiaţi.

— Garside... Premiul Guney Adam.

Bătrânul soldat suridea îndărătul mesei şi strângea mâna studenţilor cu câteva cuvinte binevoitoare şi militare. Unul câte unul, premianţii se apropiau de masă şi primeau cărţi, medalii şi plicuri, conţinând însemnate sume de bani. Aplauzele răsunau puternic.

În sfârşit... Sosi şi rândul lui Hazzard.

— Hazzard... Premiul AugusSandeman!

Se făcu tăcere, o tăcere mărită şi mai mult de slabele aplauze ale câtorva mame, mătuşi şi surori. Ele aplaudau de politeţe, tot atât de timid ca şi când s-ar fi aflat într-o biserică. Moorhouse, cu capul plecat, lăsa să-i atârne mâinile sale inerte. Maria Hazzard, care nu-l pierdea din ochi pe fiul ei, simţi duşmănia făţişă a acestei tăceri.

În spatele ei, vocea unei tinere fete întrebă:

— Cine este acest curios personaj?

Un student răspunse:

— Este avortonul, zis şi Hazzard. Un tipicar nesuferit şi orgolios.

Moorhouse ridică capul. Ochii lui albaştri aruncau scântei. Buzele se mişcară:

— Brută ordinară!

Dispreţul său rămase mut. Crispat, privea pe mama lui Christophe aşezată alături de el, mândră şi lividă.

CAPITOLUL VIII

I

În timpul unei plimbări pe coasta de la Hastings, Ruth făcu cunoştinţă cu o tânără femeie, cam de vârsta ei. Era blondă, iar Ruth era brună. În acest început de octombrie,

timpul se îndreptase puţin. Noua prietenă a lui Ruth, cu mai multă experienţă în viaţă, luă asupra ei sarcina de a organiza distracţiile şi excursiile comu” Vizitară pe rând Aye, Winchelsea şi mânăstirea Battle.

Sally Sherman era nostimă, vioaie, cu ochii albaştri ştrengăreşti şi un aer degajat, aproape viril. Probabil de aceea ea~ recunoştea de departe pe un bărbat banal şi se grăbea să-i respingă avansurile, trăind singură, aşa cum o tânără fată trăieşte la Chelsea, în tovărăşia unei mătuşe, şi îşi câştiga existenţa într-un magazin de muzică din Westend.

— Oh!... bărbaţiii... ei îşi închipuie că nu suntem făcute decât ca să le servim de sclave. Ei sunt siguri că noi nu facem decât să-i aşteptăm!

Sally avea bineînţeles dreptate şi Ruth ştia acest lucru. Dar Ruth nu voia să vadă cu ochii clari, trista realitate. Avea nevoie să viseze şi să-şi creeze idealuri. Era o mică sentimentală incorigibilă, pe când Sally părea că dispreţuieşte tot ce era în legătură cu dragostea, fiindcă în realitate se temea de ea. Râzând, îi plăcea să se numească „chibrit de siguranţă”.

— Ca şi chibritele de „siguranţă”, eu nu mă aprind decât în anumite împrejurări, bine alese. Pasiunea ei erau tablourile. Toate după amiezile libere sau sărbătorile şi le petrecea prin muzee şi galerii artistice, sau picta ea însăşi mici schiţe, care reflectau câte puţin din

Jndrăzneala ochilor albaştri şi din culorile vii ale obrazului proaspăt. Mansarda pe care o locuia la mătuşa ei, era „atelierul” ei. Ea desena păpuşi, bărbaţi şi copii, animale, case şi colţuri pitoreşti. Era un fel special de a se elibera din jugul vieţii cotidiene. Când vânzarea în magazinul de muzică era mai slabă, ea făcea pe orice petec de hârtie, caricaturile colegilor ei.

În ultimele zile de concediu pe care le mai avea Sally, tinerele prietene au pornit să viziteze podul Roberts. Ele luară un tren minuscul şi coborâră valea, spre Bodiam.

Voiau să viziteze castelul, ale cărui fortificaţii cenuşii evocau o idilă de pe vremea regelui Arthur. Rândunelele erau demult plecate şi aerul era rece, de toamnă târzie.

Când ajunseră la Bodiam, chipul lui Sally se învioră. Ea, privea, privea cu nesaţ. Buzele ei păreau gata să ude un creion.

— Ei drace! Ia priveşte puţin pe aici!

Expresia violentă a chipului era ca şi temperamentul ei. Culorile şi efectele de umbră şi lumini o încântară ca pe un copil. Era foarte impresionată de atmosferă.

— Trebuie să desenez acest peisaj!

Tot atât de atrăgător era să iei ceaiul într-o casă ţărănească, în jurul unei mese rotunde, admirând reflexele crestăturilor, în izvorul limpede.

Ele înghiţiră o cantitate enormă de felii de prine unse cu unt şi marmeladă, şi câte trei ceşti de ceai. După ce-şi astâmpără foamea, Sally scoase albumul ei de schiţe şi un creion negru. Entuziasmată, cu aerul serios, ea începu să fixeze peisajul minunat al Bodiam-ului. Ruth, în timpul acesta, visa şi simţi nevoia să se spovedească.

— N’i creezi şi tu că e foarte trist pentru un bărbat ca să şchiopăteze!

Sally desena restăturile castelului.

— De care picior şchioapătă?

— Cred… da, da… cred… că de cel stâng.

— Ar fi trebuit s-o ştii până acum! Nu că ţi se pare! Aşa eşti tu, sentimentală şi miloasă. Te laşi impresionată de tânguirile lui!

— Dar el nu se plânge, te înşeli, Sally!

— Nici chiar ţie, Ruth!

a? d închis, aşa de puţin vorbăreţ.

Şi e foarte sărac!

— Ce face în viaţă?

— Este student în medicină!

— Doamne, Dumnezeule! Ia seama, fetiţo. Studenţii în medicină sunt teribili. Este drăgăstos cel puţin?

Ruth se simţi jignită.

— Eşti imposibilă! Nu ai niciun sentiment de înţelegere sau milă. Oh!... nu se gândeşte decât la munca lui.

Timp de câteva clipe, Sally uită priveliştea din Bodiam.

— Atunci... este un tip foarte bine. Soarta lui pare să te preocupe destul demult...

— Dar de unde! Te rog să mă creezi... mi-e numai milă de el.

— De ce?

— Nu ştiu nici eu de ce!

— Eu nu cred că-ţi inspiră numai milă. Cu toate astea, îşi are munca lui, nu? Trebuie să fie un sentimental îşi muie vârful creionului.

— Bagă de seamă, Ruth. După mine, bărbaţii se împart în două categorii diferite. Cei care vor să aibă totul şi cei care nu cer nimic de la viaţă. Este părerea mea. Doamne, Doamne, bărbaţii sunt cu toţii nebuni.

Se hotărâră să rămână acolo până la apusul soarelui. Sally ţinea morţiş să plece cu barca, să culeagă nuferi. Ea ridică lopeţile să vâslească şi aplecându-se văzu valu rile strângându-se şi sărutându-se în apusul soarelui. Spirite ciudate, vagabondau în izvorul fermecat. Sally era atrasă de frumuseţe şi mister.

Ruth o aştepta pe malul apei. Prietena ei voia să mai viziteze castelul, dar Ruth refuză.

— Nu vreau, mi-e teamă.

— Nu mai fi aşa fricoasă, fetiţo dragă!

— Du-te singură, Sally. Eu ameţesc repede.

Sally nu se temea de nimic. Ea se căţăra pe pereţii crenelaţi ai castelului şi îşi alesese locul cel mai periculos ca să şadă. Părea stăpână pe omenire şi pe viaţă.

— Grozav mi-ar plăcea să sar jos, Ruth. Mă întreb dacă e adânc.

— Te implor, dă-te jos.

— Apusul soarelui este cu desăvârşire extraordinar? Toată valea e în flăcări. Urcă-te o clipă doar!

— Văd şi de aici destul de bine. La ce oră pleacă trenul?

— Într-o asemenea zi, cine se mai ocupă de trenuri?

S-ar fi crezut că partea dinspre Vest se transformase într-o perdea de flăcări ce se întindea pe dealuri. Luându-se de braţ, Ruth şi Sally priveau lumea, fiecare spunându-şi sieşi: „Universul meu, apusul meu de soare, câmpiile mele”. Dacă Ruth ar fi îndrăznit să adauge: „bărbatul meu”, micul ei univers ar fi fost ideal. Sally, – la rândul ei, îşi construia universul ei, dar ea se mulţumea să spună: „lumea mea: eu şi cutia de vopsele”.

Ea strânse pe Ruth de braţ.

— Vom rămâne prietene, nu este aşa, Ruth?

— Oh! desigur!

— Ai să vii să-mi vezi atelierul din Chelsea?

2

Erau anumite lucruri, pe care Maria Hazzard trebuia să le spună fiului ei. Aşezată în faţa ferestrei, ea contemplă razele soarelui ce se jucau pe frunzele tremurătoare ale plopului, şi se ducea cu gândul la anii de răbdare şi de mândrie care au trecut, şi la răbdarea şi mândria pe care Christophe trebuia să le aibă în viitor. Ea se agăţa de demnitatea ei şi a fiului ei, „tipicarul nesuferit44, ’ copilul ciudat, al unei mame ciudate. Doamna Hazzard studiase lumea, dar se împiedicase întotdeauna în faţa problemelor de bunătate şi de invidie. Ea credea că virtutea, virtutea în sensul grec, se găseşte în germeni **în** fiecare fiinţă. O rădăcină sau un sâmbure pot fi bune sau rele. Maria Hazzard, fatalistă, credea că nebunul, bestia şi fanfaronul, erau blestemaţi în sânul mamei. **În** general, omul nu vrea să fie crud, nu-şi propune dinainte să fie vulgar. Dar nu se gândeşte, face lucrurile în pripă, şi de aici se naşte grosolănia şi brutalitatea. Inerţia şi lenea zădărnicesc astfel tot progresul.

Maria Hazzard respiră adânc.

— Arată-mi-o încă o dată, dragule!

Christophe, cu braţele încrucişate pe masă, privea în gol.

Avea acea expresie întrebătoare şi tristă pe care mamă-sa o cunoştea prea bine pe chipul copilului ei. „De ce mă urăsc? Cine sunt eu şi ce le-am făcut? De ce? de ce atâta ură?” Nu exteriorizase niciodată această întrebare, dar mamă-sa îi răspunsese la ea toată viaţa.

Se trezi din visare.

— Ce anume? Medalia?

— Da!

El scoase din buzunarul hainei cutiuţa de piele şi arătă mamei sale medalia de aur, culcată pe catifeaua roşie. Medalia purta o inscripţie. Maria Hazzard o luă din mâinile fiului ei, şi citi:.. Victoria et pro victoria vita44. Ce însemnau aceste cuvinte? Ea ceru explicaţii copilului.

— Victoria, mamă, şi viaţa pentru victorie.

Ea surâse.

Asta înseamnă că un om trebuie să-şi sacrifice viaţa?

— Poate că da! Viaţa noastră aparţine muncii… dacă ceilalţi… ne-o îngăduie.

— Deviza asta pare făcută pentru tine, dragul meu. În arşiţa zilei, vitele caută un loc la umbra copac ilor, sau lenevesc în apă, dar cosaşul îşi prinde coasa şi mai vârtos şi munceşte din greu.

Puse cutiuţa pe masă.

— Este o provocare, copilul meu. Aşa a fost întotdeauna, aşa va fi mereu. Bărbatul care coseşte pe vreme de arşiţă face să roşească pe leneşul întins în iarbă, la umbra unui copac. Bineînţeles că oamenii nu numesc lucrul acesta ruşine, ci inventează alte denumiri pentru a-şi salva demnitatea.

Hazzard se ridică, dădu scaunul la o parte, privi o clipă medalia, apoi, aplecându-se către mamă-sa, o sărută pe frunte.

— Tu eşti singura femeie căreia doresc să-i plac. Oamenii aruncă pietre ce mă lovesc, dar nu vor zdruncina credinţa mea. Doar nu sunt câine.

Ea îşi trecu braţul pe după gâtul copilului.

— Dragul meu, ştiu că e greu, în asemenea condiţii, să nu devii acru, indiferent şi răzbunător. Lasă pietrele să cadă. A fost o vreme când le strângeam, ca să le arunc la rândul meu, dar metoda asta nu aduce noro. Primeşte-ţi duşmanii cu indiferenţă, căci numai indiferenţa ta îi va face să simtă că nu sunt decât hiene. Tu şi eu, dragule, suntem altfel construiţi. Ne place să mergem prin viaţă, singuratici, dar proştii se cred pierduţi când nu-şi simt sudorile amestecate.

r'Tistophe ridicase capul. Auzise paşi pe scară. Luă repede cutiuţa cu medalia, îi închise capacul şi o strecură în buzunarul hainei. Dar nu era decât Moorhouse, care venea să-i invite pentru masa de seară. Cu prieten'" fără dopte un aer de protector, trase pe Christophe de ureche şi-i spuse mamei:

— Acest tinerel ne-a întrecut pe toţi. Ce frumos sună: domnul profesor Christophe Hazzard!

Maria Hazzard îl privi serioasă.

— Scumpul meu domn Moorhouse, ar suna tot aşa frumos la ureche, ca domnul profesor Dighton Faushave!

— Oh! nu, niciodată! Acest fanfaron! Mă văd de pe acum medic la ţară, trirriiţându-mi bolnavii la celebrul profesor Hazzard, care îi va jupui, cred.

— Cred că banii nu vor ocupa loc prea mare în viaţa fiului meu.

Moorhouse încuviinţă.

— O ştiu prea bine. Pentru el nu va exista decât dragostea cea mai curată şi dezinteresată pentru profesiunea lui. Dar e curios, doamnă Hazzard, că tocmai lucrurile făcute cu dragoste şi devotament sunt aşa de puţin preţuite de oameni.

3

Maria Hazzard nu văzu decât câteva monumente şi curiozităţi ale Londrei. Vizită catedrala din Westminster şi Whitehal, se duse să vadă Horse Guards, – garda de onoare – îmbrăcată în purpură şi argint şi mai văzu şi fereastra din Snigo Jones Banqueting Hali, de pe care repe martir urcă pe

eşafod. Caroira pentru Maria Hazzard una din cele mai mari figuri din istoria mondială, o personalitate puternic detestată şi iubită. Îi plăceau oamenii puternici, de aceea se simţea atrasă de către Julien Moorhouse.

Pe o vreme senină de toamnă, Christophe îşi conduse mama la gara Puddington. Aventura se sfârşise. Ea avea sentimentul foarte sigur că nu se va mai întoarce niciodată la Londra.

Se întoarse către fiul ei.

— Am petrecut două zile minunate, dragul meu!

În uşa vagonului, ea părea ca o doamnă mare din vremuri vechi care cobora dintr-un portret.

Conductorul trenului începuse să închidă uşile vagoanelor, Maria Hazzard se retrase în interiorul vagonului, dar se aplecă din nou la fereastră.

— La revedere, copilul meu!

Se plecă să-l sărute încă o dată. Puse în acest sărut dragoste, compătimire şi o imensă mândrie.

— Vei veni curând să mă vezi, nu este aşa, dragule?

— Da, mamă, foarte curând!

— Nu întârzia prea mult. Iarna se apropie şi nu mai sunt atât de tânără.

Chipul lui Christophe avea o expresie copilărească.

— Ai să trăieşti încă mulţi ani, alături de mine. Aminteşte-ţi de cuvintele lui Moorhouse!…

Se auzi fluieratul şefului de gară. Când trenul se puse în mişcare, ea întinse încă o dată mâna, mângâie încă o dată umărul fiului ei.

Hazzard era fericit şi trist în acelaşi timp. În acel moment îi revenise chipul copilului de altădată şi cu acelaşi suflet de copil se întoarse în pasajul Cordier, întorcând spatele soarelui care apunea. Razele palide, din ce în ce mai slabe, împrumutau străzilor o frumuseţe supranaturală. Acoperişurile de tablă se transformau în plăci de aur. Tinereţea lui Christophe se ridica deasupra acestei lumi deşarte, deasupra acestei mocirle, în care se îneacă toate

suferinţele, toate disperările omeneşti.

În această divină seară de Octombrie, străzile nu mai erau „străzile amare” de care vorbeşte Euripide, ci mai curând, firele misterioase ale unui văl de forţe supranaturale. Mergea astfel în’amurgul zilei de toamnă, încrucişându-se cu siluete necunoscute şi conştient de neliniştea lui interioară. Până la ce punct anume viaţa poate fi un instinct orb? Cea mai mare parte din cei care compun această mulţime incultă, nu sunt şi ei oare ca acele celule din corpul omenesc care îndeplinesc o funcţie ascunsă fără să se întrebe pentru ce şi în ce chip? Câte dintre aceste fiinţe inconştiente pot să presimtă o săptămână, o lună, sau un an, din viaţa lor? Enigma sfinxului! Londra îi părea atunci o îngrămădeală de celule omeneşti, un mozaic de destine protoplasmice, pe când el... Da, lucrul cel mai important, este să ai o inteligenţă clară, luminoasă, un scop, un plan în viaţă. Înainte de toate, se cere să fi lucid.

Când ajunse aproape de pasajul Cordier văzu o mulţime strânsă împrejurul unui jandarm care staţiona în faţa casei cu nr. 7. Din grup, se desprindea o voce guralivă. Era doamna Bunce, care se agita, extrem de furioasă:

— De data asta, gluma a mers prea departe... Nu. Nu, lucrurile nu mai pot merge aşa... Să te arunci ca o bandă de hoţi de codru, într-o casă respectabilă şi să spargi toate mobilele... ca nişte sălbatici. Dacă ai fi fost aici, domnule jandarm, te puneam să arestezi pe toţi aceşti pierdevară...

Hazzard avu deodată senzaţia că voalul misterios şi fermecat al nopţii ce se lăsase se rupea fâşie cu fâşie şi că se petrecuse, în locul acesta, ceva vulgar şi brutal. Se strecură prin mulţimea de gură-cască şi ajunse la intrarea casei sale. Doamna Bunce îl zări.

— Ah! Uite-l pe domnul Hazzard! Frumoasă întâmplare... O bandă de derbedei de la spital...

Dar Hazzard nu se preocupă nici de lamentările indignate ale proprietăresei şi mai puţin încă, de raportul jandarmului. Se urcă pe scară repede, atât cât îi permitea de repede

piciorul lui ţeapăn. Pe coridor, flacăra gazului era aprinsă şi uşa camerei sale larg deschisă. Văzu un amestec de mobile sfărâmate şi în vârful grămezii un manechin, îmbrăcat cu cele mai bune haine ale lui şi umplut cu perne şi cu cearceafuri. Un ceainic reprezenta capul, pe care unul dintre farsori pusese şapca lui Hazzard.

Disperat, el privea mobilele sparte, mai ales pe cele închiriate pentru evenimentul cel mare. Bineînţeles că va trebui să plătească totul. Va sacrifica parte din preţioasa recompensă, pentru a plăti stricăciunile acestei farse sinistre. Foarte bine! Va trece şi asta!

Fără să-şi scoată pălăria din cap, intră în odaia lui Ruth şi se aşeză pe patul în care dormise mama lui. Cuvintele ei înţelepte îi reveniră în minte: „Nepăsaial Tratează lumea cu indiferenţă – nepăsare – şi vei învinge!” i

CAPITOLUL IX

I

Înainte ca Hazzard să fi putut strânge frânturile de mobile din grămada ce umplea odaia, Moorhouse îl surprinse. Stătea în pragul uşii şi privea şapca lui Hazzard peste ceainicul de pe manechin. Cu glasul sugrumat de indignare el strigă:

— Cu siguranţă că asta este tot opera lui Bullard şi a acoliţilor săi1?

Da!

— Ascultă, Hazzard, aceste brutalităţi trebuie să se isprăvească o dată! Ce vulgară sete de distrugere! Du-te şi plânge-te decanului. Banda nătărăilor va plăti scricăciunile!

Hazzard, extraordinar de liniştit, începu să ridice lucrurile şi să le aşeze la locul lor.

— Nu, Moorhouse, nu vreau să fac asta. Ei speră că mă voi plânge decanului şi tocmai asta nu vreau! De ce să le dau şi această satisfacţie?

Cum? Nu vrei să spui nimic despre batjocura asta?

— Niciun cuvânt!

— Dar bine, dragul meu…

Hazzard scoase încetişor pernele şi cearceafurile din manechin.

Tu o cunoşti pe mama… nu întâineşti prea multe femei ca dânsa… nu-i aşa? Ei bine, Moorhouse, în definitiv, le sunt recunoscător acestor brute, că au aşteptat ca mama să fie plecată. Ea mi-a dat un sfat cuminte şi înţelept.

— Hazzard, mama ta este o luminată!

— Da, este! Ea a întrebuinţat cuvântul „indiferenţă44! Mă voi sili să aplic sfaturile ei la spital.

Christophe se simţi înălţat în demnitatea lui. Mamă-sa îi dăduse să bea un filtru extraordinar! Majoritatea oamenilor care au puterea creaţiei sunt de un misticism adânc, de o răbdare, supraomenească, de o încăpăţânare entuziastă, faţă de toate ideile ce le ies în cale. Acest incident avu mare înrâurire asupra vieţii lui Hazzard, el provocă o criză cu consecinţe grele, dar demne. Cu un aer de superbă nepăsare, el trecu şi peste această încercare a sorţii. Începuse să dispreţuiască ura lor şi aproape să surâdă de ea.

Trebuia s-o liniştească mai întâi pe doamna Bunce, care nu înceta să se văicărească: „Nu pot să suport, domnule Hazzard, asemenea maniere… nu pot, nu pot…44

Foarte calm, el o asigură că asemenea sălbăticii nu se vor produce pe viitor, cu toate că n-avea niciun motiv care să-l îndreptăţească să afirme acest lucru. Se duse la proprietarul mobilelor. Stricăciunile se ridicau la suma de şapte lire, dar această cheltuială enormă pentru bugetul lui nu-i întunecă moralul. Se întărise sufleteşte.

A doua zi abia, când se îndreptă spre spital, îşi dete seama de noua lui stare sufletească. Timiditatea de ieri dispăruse, pentru a face loc unei îndrăzneli bătăioase. Foarte liniştit, el traversă curtea spitalului, salută pe Sweeny, portarul, şi intră în aulă.

Calm, îşi atârnă şapca în vestiar şi cu mâinile înfundate în buzunarele hainei, se îndreptă spre coridorul principal. Printr-o coincidenţă stranie, prima fiinţă ieşită în cale a fost

Bullard.

Hazzard deschise focul.

— Bună ziua, Bullard! îţi mulţumesc din toată inima că nu mi-ai spart ceainicul!

Bullard deschise ochii mari şi părea că se clatină pe picioarele puternice, ca un tânăr elefant izbit în mijlocul frunţii de o încărcătură de plumb.

— Ce?… îmi mulţumeşti?…

— Fireşte că da!

— Voi păstra ceainicul drept amintire!

Îşi continuă drumul în tăcere. Într-unul din saloane, Hazzard se întâlni cu Ardron, Soames şi alţi studenţi, care pândeau cu nerăbdare sosirea lui înăbuşindu-şi rîsul, ei aveau aerai unei turme de gâşte. Hazzard, eontinuând să-şi ţină mâinile în buzunare, se aplecă peste masa de lângă uşa cu geamuri, şi privi cu atenţie preparativele făcute. Simţea că Soames nu-l pierdea din ochi şi auzi în spatele lui râsete înăbuşite.

— Mai sunt cazuri noi?

— Cazuri noi?… Oh! da… Unul sau două!

Soames tremura de nerăbdare. Hazzard ridică un flacon şi în lumina zilei examină conţinutul spumos.

— Ce este asta? Pariez că habar n-ai, Soames.

Soames deschise gura, o închise la loc, şi în cele din urmă rosti:

— Fiere!

— Ah! Adevărat, Soames! Creezi că e fiere?

Cu multă precauţie, Hazzard depuse flaconul pe masă şi, surâzând, se îndreptă spre Ardron, ocupat să pună la punct o fişă de bolnav.

; Bună ziua, Ardron. Cred că Soames e bolnav de gălbinare. Crede că preparatul 7 conţine fiere!

Ochii de viţel al lui Ardron păreau că se măresc şi mai mult!

— Fiere? Oh! nu! De data asta prea e de tot, chdar dacă vine din partea lui Soames. Aş crede mai curând că e

săpun!

Soames bâigui…

— Intreabă-l pe Hazzard mai bine cum i-a plăcut…

— Felicitările mele, întrerupse Hazzard. Capul dumitaâe, scumpul meu Soames, este de o asemănare uimitoare cu un ceainic, dar, din păcate, nu este tot atât de necesar…

Râse din toată inima, şi ceilalţi, afară de Soames, izbucniră şi ei într-un imens hohot de râs. Pentru prima oară, aceşti tineri râdeau împreună cu Hazzard, dar nu de el.

2

Un hamal aduse bagajul lui Ruth de la gară, până în pasajul Cordier. Cum hamalul nu-i inspira prea multă încredere, Ruth alerga în urma lui, temându-se ca nu cumva să dispară într-o străduţă lăturalnică. Se temea întotdeauna de necunoscut, cu toate că Sally Sherman întrebuinţase toate mijloacele s-o dezveţe de acest obicei. În sfârşit a junse în faţa porţii cu nr. 7. Plăti hamalului un shilling şi jumătate, sumă ce i se părea exagerată, şi intră în magazin.

Doamna Bunce în ziua aceea, foarte maternă şi devotată, o zărise pe Ruth în faţa magazinului. Erau zile când stătea ore întregi, întunecată şi taciturnă, victimă a bucatelor prea grase şi din abundenţă şi lamentându-se: „Ficatul meu… bietul meu ficat… e ca o bucată de plumb11. Dar astăzi ieşi în întâmpinarea lui Ruth şi o salută prietenos.

— Doamne Dumnezeule, ce bine arătaţi, Domnişoară! Se vede de la o poştă că v-aţi odihnit de minune! Ce frumoasă v-aţi făcut şi cum v-aţi înnegrit! Ofelia va urca imediat să vă ajute la despachetatul bagajelor. Doamna Bunce credea că odaia lui Ruth era în ordine, cu toată nenorocirea care trecuse peste ea. Ruth, care-şi scotea pălăria, o privi înspăimântată.

— Dar ce s-a întâmplat?

— O bandă de derbedei de la spital a venit în lipsa lui şi a spart toate mobilele bietului domn Hazzard. Şi nici nu erau ale lui, săracul, le închiriase pentru venirea mamei lui.

— Dar de ce au făcut asta? strigase Ruth indignată.

— Aşa sunt tinerii din ziua de azi, domnişoară, iar studenţii în medicină sunt mai ticăloşi decât ceilalţi. Săracul domn Hazzard, şi de data asta a fost ţapul lor ispăşitor. Munceşte atât demult! Derbedeii ăştia nu pot suferi să vadă pe cineva cu nasul vârât în cărţi.

— Mama lui era încă aici?

— Nu! Plecase când s-a întâmplat nenorocirea. Este o femeie foarte frumoasă... apoi ce maniere distinse., vă spun sincer, domnişoară, m-a fermecat prin apariţia ei... Apoi... am chemat poliţia.

— Domnul Hazzard nu era acasă?

— Nu, sărăcuţul... se dusese tocmai la gară, s-o conducă pe maică-sa... dar ce surpriză când s-a înapoiat.

— Ah, bestiile!

Ruth se aşeză furioasă pe un scaun. Ea continuă:

— Ce răi sunt oamenii, doamnă Bunce!

— Nu-şi dau seama de ce fac, domnişoară! Trebuie să vă spun însă că domnul Hazzard a fost foarte calm şi a luat lucrurile mai mult în glumă.

— Dar pentru Dumnezeu, de ce nu-i obligă să plătească stricăciunile?

— Bineînţeles că ar putea să-i silească, dar nu vrea. Mi-a explicat că „băieţii11 au făcut o farsă. Mi-a mai spus că va plăti şi va râde! Eu cred că face foarte bine; la ce serveşte să te vaiţi?

Ruth privea prin fereastră.

— Bestiile!

Doamna Bunce ridică din umeri şi se duse spre bucătărie să vadă dacă apa clocotea, căci domnului Robert Crapp, alt locatar, funcţionar la percepţie, nu-i plăcea să aştepte şi cerea ca cina să-i fie servită la ora şase şi jumătate precis. Ruth se sui în camera ei. Era tristă că se terminase aşa de repede concediul, dar, în acelaşi timp, mulţumită că se vedea iar în odăiţa ei. Muşcatele roşii erau tot înflorite la fereastra de peste drum. Se uită la pat şi îşi aminti că

mama lui dormise acolo câteva nopţi. Săracul domn Hazzard! Deodată se ridică şi ieşi pe culoar. Uşa vecinului ei era întredeschisă; puse urechea la uşă, ascultă câteva clipe, apoi bătu încetişor: „Domnule Hazzard!” Niciun răspuns. Se întoarse în camera ei şi deschise valiza roasă. În câteva minute probabil, el va fi aici. Cu urechea la pândă, îşi despachetă lucrurile. Curând, îi auzi paşii. După o scurtă luptă interioară, ea se hotărî să-i iasă în întâmpinare pe coridor. Se întorsese din concediu şi poate că… el i-a simţit lipsa. Îi era atât de milă de el! Asta îi dădea dreptul să facă ea primul pas.

Ea surâse şi surâsul ei spunea: „M-am întors acasă. Şi acum, mă vei întreba dacă m-am distrat bine şi îmi vei arăta că eşti mulţumit de întoarcerea mea”.

Dar Hazzard, pe când se urca pe scară, se gândea la altceva. Când o zări pe tânăra fată, o salută prietenos, cu o uşoară înclinare a capului şi se opri pe ultima treaptă.

— Aţi petrecut bine vacanţele?

— Da, foarte bine, mulţumesc! Am avut o vreme miinunată şi am făcut o cunoştinţă foarte plăcută.

Intenţionat nu preciză dacă persoana fusese bărbat sau femeie.

— Sper că aţi regăsit camera în stare bună!

— Da, sigur, în perfectă stare. Mama dumitale s-a simţit bine la Londra?

— Cred că da.

Tăcură amândoi. Ruth părea decepţionată. Nu era mulţumită nici de ea, nici de el. Amândoi erau din fire sfioşi şi mândri. Totuşi Hazzard, atât de sfios altădată, acum nu se simţea de fel jenat. Ruth sta uimită. Părea că stă de vorbă cu o cunoştinţă oarecare, în elementul lui şi, pe măsură ce vorbea, se îndrepta spre camera lui.

„Ce proşti suntem amândoi”, se gândi Ruth. Cu siguranţă că este rece cu mine, numai fiindcă locuim unul alături de altul. Asta înseamnă că are mult bun simţ.

Cum însă era violentă, ea strigă deodată:

— E într-adevăr josnic şi monstruos ce au făcut indivizii aceia!

Chipul lui Hazzard se crispă. El o privi cu uimire.

Ruth se înroşi toată şi ăr fi vrut să fugă.

— Vreau să spun că studenţii aceia... Doamna Bunce mi-a spus că...

Ţi-a povestit?

— Da, s-a gândit că şi în camera mea ar fi putut fi stricăciuni. Dar... totul e în bună stare.

— Îmi pare foarte bine!

Tonul lui aspru uimi şi întristă pe Ruth; ea se întreba dacă nu cumva îl jignise. Mila pe care i-o inspira el era un sentiment atât de adânc, atât de spontan, încât în niciun caz nu-l putea contrazice. Atunai?

— Înţelegi ce am vrut să spun, nu este aşa? Cum pot oare oamenii să fie atât de grosolani, atât de răi?

Un surâs palid se desenă pe buzele tânărului. Aproape de uşa lui, el îi răspunse:

— Nu sunt în toate minţile. În lumea întreagă sunt milioane de nebuni şi ei fac parte din aceştia. Dar nu te mai necăji. Asemenea incidente nu se vor reproduce. Nu veţi fi expusă la de.

Ea deschise ochii mari.

— Dar nici nu m-am gândit la mine! Nicio clipă nu mi-a trecut gândul acesta prin minte!

— Bine, domnişoară Avery, atunci totul e în perfectă ordine. Noapte bună!

Rostind aceste cuvinte, el intră în cameră, închizând uşa încetişor, dar energic. Ruth se întoarse şi ea la bagajele ei. De ce oare se purta cu ea atât de ciudat? îi spusese ceva, pe care n-ar fi trebuit s-o spună?

Nu găsea nimic jignitor în convorbirea ei cu el. La dovezile ei de adâncă compătimire şi simpatie, el răspunse cu răceală şi indiferenţă. Da, viaţa nu e decât o nesfârşită decepţie. Ce oare ar fi făcut Sally Sherman în locul ei?

Doamna Lup avea de făcut nişte cumpărături la Melfont.

Cei doi copii mai mici, preferaţii ei, Gladys şi Cyrile, o însoţeau. În această zi de Octombrie, timpul era răcoros şi nasul lui Gladys curgea necontenit, guturaiul era ceva foarte obişnuit şi batistele erau împărţite cu o mare economie.

Doamnei Lup îi plăcea să umble după cumpărături, mai ales după amiezile, când puteai să stai mai mult de vorbă. Se oprea la fiecare uşă deschisă, lăsând în urma ei un miros de flanelă, udă de transpiraţie.

Sarah Lup o descoperi pe Maria Hazzard rezemată de trunchiul unui măr bătrân, aproape de gardul grădinii. Mama lui Christophe îşi aruncase pe umeri o broboadă roşie, care o întinerea mult, ceea ce bineînţeles, în ochii doamnei Lup, era nu numai ridicol, dar aproape o crimă.

— Bună ziua, Mario!

Doamna Hazzard se uită la ea peste gard.

— Te-ai întors de la Londra?

— Cum vezi, da!

— Şi ce mai face micul dumitale Christophe?

— Mulţumesc, se simte minunat!

— Nu ştiu care pălăvrăgioaică spunea zilele trecute că ar fi avut un premiu. Ce lucruri curioase se mai aud pe la noi.

— Da, este adevărat. Dacă te interesează, intră puţin înăuntru, te rog, îţi voi arăta medalia. Este premiul Angus-Sandeman!

Doamna Lup nu se lăsă rugată de două ori. Cele două femei se îndreptară spre casă, pe când copiii se distrau rupând legumele din grădină. Maria Hazzard scoase din sertarul biroului o cutiuţă de piele.

— Christophe a primit această medalie din mâinile generalului Ponsouby!

— Adevărat? Dar ce este în cutie?

Maria o deschise şi întinse medalia de aur.

— S-ar spune că face parte din noile monede de aramă!

— Nu tocmai. Asta este de aur!

— Cum! Aur adevărat?

— Bineînţeles.’ Christophe m-a rugat să păstrez medalia, care de altfel nu este decât parte din premiu. A mai primit un cec de cincizeci de lire.

— Doamne Dumnezeule! Cine s-ar fi aşteptat la asta din partea lui! Un biet copil atât de slăbuţ, atât de plăpând! Ar trebui să-l supraveghezi, Mario, să nu se obosească prea tare, sărăcuţul, altfel va avea sfârşitul tatălui său!

— Te-ai convins, Sarah, că nu erau bârfeli, ci numai adevărul? în acest timp, cei doi preferaţi se urcaseră în pom şi se luau la întrecere să facă stricăciuni. Când mama lor ieşi, ea le strigă.

— Daţi-vă imediat jos, nătărăilor!

Dar în sinea ei jubila.

— Coborî ţi pe loc! Nu auziţi? Sunt plini de forţă şi de vitalitate, dragii de ei. Oh! slavă Domnului, sunt departe de a fi slăbuţi sau plăpânzi. Să-ţi spun drept, Mario, prefer un copil voinic unei medalii!

Se îndepărtă, fericită că a putut plasa o răutate. Femei ca Maria Hazzard au nevoie, din când în când, de un duş rece. Oh! Aceşti Hazzard! Medalii de aur! Doamne Dumnezeule! Cine a mai auzit de asemenea năzbâtii? Slavă Domnului, copiii ei nu erau şoareci de bibliotecă! Conversaţiile în sat, în ziua aceea, s-au învârtit bineînţeles numai împrejurul medaliei şi mai ales asupra inutilităţii unei asemenea medalii.

Cu o jumăt-’te de oră înainte de apusul soarelui, Maria Hazzard se urcă pe Sisbury. A fost nevoită să se oprească de trei sau de patru ori până să ajungă sus. Iar această plimbare şi perspectiva pe care o avea de acolo, îi aduseră în suflet puţină odihnă şi linişte. Acolo sus se simţea legată de timp şi de spaţiu, şi ocrotită de piatra druidică. Privi soarele cum cobora la orizont ş: ultimele raze alunecând spre Vest, în direcţia Londrei. Acum Londra devenise pentru ea oraşul lui Christophe. Gândurile o duceau în odăiţa fiului ei, îl vedea aşezat în faţa ferestrei deschise şi studiind. Trebuia să se apere împotriva nedreptăţilor, dar avea un

prieten şi prieteni este mai importanţă decât mulţimea. În seara asta se gândea

• la vremea când nu va mai fi printre cei vii, când fiul ei va trebui să lupte singur. El îi va simţi lipsa, o ’Ştia prea bine. Dar o va uita oare curând? Cine îi va lua oare locul ei? Dorea lucrul acesta din toată inima, căci avea sentimentul şi convingerea că un bărbat nu trebuie să rămână «singur în viaţă şi că munca nu poate înlocui totul.

Era nevoie de cineva pentru care să munceşti, şi. Să înţeleagă de ce munceşti!

CAPITOLUL X

I

Ultimul an de studii începea. Hazzard îşi făcuse toate stagiile şi conferinţele obligatorii. Luni de-a rândul se obosise aducând pe lume mici italieni, mici ruşi, mici norvegieni, mici evrei şi câţiva micuţi englezi. Mulţi dintre aceşti copii văd lumina zilei în condiţii mizerabile, pe vjare oamenii din Oxford Street nici măcar nu le bănuiesc. La început, Hazzard era emoţionat şi pătruns de un sentiment elementar de milă şi dezgust, dar sârguinţa lui, dorinţa de a munci şi de a ajuta, îi ajută să treacă peste toate şi să învingă acest sentiment. Nu mai era legat de spital, putea să-şi întrebuinţeze vremea după placul lui, în diferitele secţiuni ale policlinicii, fie la clinica de dermatologie, fie în secţiunile de nas, gât şi urechi. Neobosit, el observa şi lucra cu entuziasm. Dar preferinţele lui se îndreptau spre morgă şi laboratorul patologic şi bacteriologic. Bacteriologia îl pasiona, căci, studiind fenomenele infime, se simţea mult mai aproape de originea şi de cauzele vieţii.

Atitudinea celor de la spitalul Bennet faţă de Hazzard se schimbase în mod vizibil.

Mai mulţi studenţi, adoptând atitudinea lui Moorhouse şi nu pe a lui Bullard, declarară ultima farsă de domeniul vulgarităţii, o simplă şi curată grosolănie. Curajul şi inteligenţa trezesc mai totdeauna respectul oamenilor. Aceşti tineri începuseră în cele din urmă să înţeleagă că

micuţul şi infirmul lor camarad dădea dovadă de multă energie, răbdare şi tărie sufletească. Ţinea capul sus şi surâdea. Din ce în ce mai rar se mai auzea porecla de avorton. I se spunea acum, în chip simplu şi degajat, Hazzard. Hazzard nu mai era acum un nume. Devenise simbolul unei personalităţi, al unei inteligenţe vii, mai ales după ce medicii începuseră să se intereseze de el. „Acest Hazzard practică la voi?”

Curând se răspândi vestea că Hazzard trecuse toate examenele în chip strălucit, ba chiar întrecuse cu mult elita studenţilor din celelalte spitale.

Se spunea: „Ha, zzard de la Bennet”, cum se spunea „Mercer de la Barts” sau „Pearson de la Georges”.

Aceşti oameni puteau fi schilozi sau nesuferiţi, cu toate acestea aveau dreptul să se evidenţieze, să se ridice deasupra mulţimii. Invidia şi ura exercitată asupra lor era ridicolă şi inutilă. Ceea ce părea caraghios în fizicul lui Hazzard nu mai avea importanţă, ba, chiar mai mult, devenea una din caracteristicile lui. Nimeni nu mai voia să-şi aducă aminte de „expediţia de prune coapte”.

— Este un tip extraordinar! spuneau acum colegii lui.

Ca să-şi câştige existenţa, se făcuse chelner şi violonist! Schimbarea atmosferei în spital era radicală. Bullard acceptase surâzând porecla de.. Ceainic”, iar Soames nu-l mai ironiza pe avortonul schilod.

Probabil că prietenia lui Moorhouse faţă de Hazzard era cauza principală a acestei noi şi neaşteptate atitudini.

2

Iarna, anotimpul ceţei şi al picioarelor ude, se instalase la Londra. Ruth îşi strecura în servietă o pereche de ciorapi uscaţi, pe care îi schimba în spatele perdelei de rips verde a biroului. Într-o dimineaţă, şef” I ei o surprinse pe când îşi trăgea ciorapul. Ruth avea picioare frumoase, cu toate’ că piciorul gol, modem, nu face întotdeauna efect prea frumos. Era un omuleţ obraznic, al cărui chip dezvăluia cu prisosinţă, bestialitatea şi senzualitatea.

— Urâtă vreme pentru ciorapi, domnişoară Avery!

Tot vorbind şi glumind, el o privea îndelung şi amănunţit, şi interesul lui pentru ea mergea crescând. Lui Ruth îi era teamă de şeful ei, domnul George. Ea îl prefera pe bătrânul Fogson, blajin şi străveziu.

— Mi-e atât de frică să nu răcesc, domnule!

— Oh! Nu ştii oare că noi ne purtăm frumos cu funcţionarii noştri? Locuieşti departe, domnişoară Avery?

Ea minţi.

— La Bloombsbury. Azi dimineaţă, toate autobuzele erau pline. De obicei am mai mult noroc.

— Aşa se întâmplă întotdeauna, îi răspunse şeful ei, care n-o mai slăbea din ochi, admirându-i capul drăgălaş şi gâtul de lebădă.

Noiembrie era rece, tăios şi întunecat, vreme de ceaţă cenuşie. Străzile umede. Lumina zilei venea anevoie şi la ora patru după amiază se aprindeau luminile. Pe această vreme urâtă şi tristă, Ruth pleca dimineaţa şi se întorcea seara, în întunericul înfricoşător al nopţii. Până şi scara casei mirosea a ceaţă. Se urca repede în camera ei. Ca să arunce câţiva butuci în sobă, căci nu putea să-şi permită luxul unei încălziri adevărate.

Câştiga numai treizeci de shillingi pe săptămână şi câţiva shillingi suplimentari, afară de orele de birou.

De cealaltă parte a coridorului, Hazzard n-avea de fel foc. Lucra la masă, învelit cu haina, sau se băga în pat şi citea la lumina unei lămpi de gaz. Paltonul lui, care avea două întrebuinţări, era unsuros la guler şi la coate, şi butonierele se destrămau.

Ruth băgase de seamă starea jalnică a paltonului. Ar fi vrut din toată inima să-l cureţe şi să-l cârpească, era miloasă şi întotdeauna dispusă să facă un serviciu oricui. Dar Hazzard se încăpăţâna în indiferenţa sa. În mai multe rânduri, Ruth era pe pungtul să se lase condusă de impulsivitatea ei, dar răceala vecinului ei o dezarmă. Din întâmplare, îl întâlni pe scară, şi se salutară destul de

ceremonios.

— Ce vreme urâtă, Dumnezeule!

— Da, e foarte frig.

Ascetismul lui îl făcea laconic.

— Sper că zgomotul maşinii mele de scris nu te supără prea mult?

— Oh! nu, te asigur!

El o întrebă dacă nu-şi simte degetele de la mâini îngheţate.

Ea îi răspunse roşind că avea sobă. Dar imediat îşi dăduse seama că făcuse o gafă. Cum el n-avea în cameră niciun pic de foc, putea să creadă că, prin asta, ea vrea să-şi dovedească superioritatea.

— Dar... nu încălzesc camera decât rareori!

Soba păru că interesează pe Hazzard, care nu se simţi de fel jignit de remarca ei.

— Eu lucrez îmbrăcat cu paltonul!

Surâse amar. Se adâncea atât demult în munca lui, cu atâta uitare de sine într-un foc atât de sacru, încât uita cu totul că mai există şi altfel de călduri. În această perioadă a vieţii sale, dragostea nu-l interesa deloc.

Dându-şi seama de această obsesie fanatică şi rece, Ruth era dezamăgită din catiza lui. Ar fi vrut să aibă un prieten, un camarad. Serile acestea de iarnă erau de o tristeţe covârşitoare. Cerul cădea peste acoperişuri, ca o pernă rece şi umedă. Se simţea singură, cu sufletul negru ca noaptea Londrei. Ar fi vrut să aibă alături de ea, un bărbat, un bărbat că Hazzard, care să nu fie nici vulgar, nici brutal în pasiunile lui şi care ar fi luat-o încetişor în braţe. Ar fi trăit împreună o sumedenie de aventuri, s-ar fi dus la teatru sau la grădina zoologică, în fiecare sâmbătă seara, sau s-ar fi plimbat pe străzile umede, strâns lipiţi, fără sa rostească un cuvânt.

Dar Hazzard nu cunoştea altă distracţie, nici altă pasiune decât munca lui. Era foarte ocupat, căci de îndată ce înceta să fie student la medicină, devenea violonist sau chelner la

restaurant. Ca un copil sensibil, – ea suferea cumplit că nu era luată în seamă. Atunci îşi căuta un refugiu în casa prietenei ei de vacanţă, Sally Sherman, făcând confidenţe unei femei, copleşind-o cu sensibilitatea ei, în loc să le facă unui bărbat, cum ar fi vrut s-o facă. Cu Sally se ducea uneori la teatru sau music-hall. Aproape toate după amiezele de sâmbătă şi duminică, şi le petreceau împreună.

Sally, foarte curioasă din fire, o întreba mai totdeauna:

— Ce mai face domnul urs?

— Lucrează toată ziua pentru examenele lui!

Ruth era o fiinţă deschisă, aproape transparentă, şi Sally îi cunoştea inima, sufletul şi gândurile, cu toată rezerva şi discreţia timidă a prietenei sale. Într-o sâmbătă după masă Sally o duse la Ruth la ceai să stea de vorbă. Pe scări, îl întâlni pe Hazzard şi avu astfel prilejul să-l observe. Pentru el, ea nu era decât o creatură îmbrăcată în fuste, iar interesul lui pentru femei era aşa de puţin dezvoltat, încât nici măcar nu-şi puse întrebarea dacă era drăguţă.

3

Sweeny portarul spitalului Bennet văzuse de-a lungul anilor, defil’nd prin lui, mii de studenţi. Avusese chiar prilejul să deschidă porţile „Majestăţilor Regale44. Dintr-o singură privire, el recunoştea clasa sau rasa omului care trecea pragul porţii. Putea să fie amabil sau foarte mândru şi rece. Era teroarea bolnavilor supărători şi se purta foarte cuviincios ba chiar curtenitor cu femeile bătrâne. Când îl vedea pe Moorhouse, obrazul lui roşu se deschidea ca o floare uriaşă şi informă. Pe Soames şi pe ceilalţi fanfaroni îi trata cu o politeţe exagerată, pe când pe Hazzard îl privea cu ochii albaştri, măriţi de uimire. De-a lungul anilor de studii ale tânărului student, Sweeny devenea din ce în ce mai prietenos. Când îi vedea pe domnul Hazzard şi pe domnul Moorhouse, – lnându-sp de braţ, – aceste două extreme, aceste două fiinţe atât de diferite, ştia că are de-a face cu două personalităţi remarcabile, căci Sweeny pretindea că poate recunoaşte în chip instinctiv, pe oamenii

de viitor, ce se desprindeau din mulţimea de mediocri.

Când Hazzard trecea prin faţa cabinei portarului, vocea de bariton îl saluta cu cuvintele:

— Bună ziua, domnule Hazzard!

Hazzard se opri o clipă.

— Bună ziua, Sweeny!

— Decanul mi-a dat o însărcinare pentru dumneavoastră. Vă roagă să treceţi neapărat pe la biroul d-sale.

— Imediat, Sweeny?

— Da, domnule Hazzard!

Hazzard se duse imediat în biroul decanului, ştiind prea bine că atunci când studenţii erau convocaţi de el, nu-i aştepta nimic vesel, nici îmbucurător. Neavând nimic să-şi reproşeze, el bătu-*în uşă, fără teamă, dar totuşi destul de emoţionat.

O voce aspră strigă: „Intră!” şi faţa palidă şi nasul coroiat al doctorului Platner ieşiră la iveală de după biroul lui.

— Nu am decât puţine cuvinte să-ţi spun, Hazzard.

Doctorul Platner era uşor iritabil, aspru şi înclinat spre batjocură. Misiunea lui era să supravegheze studiile tinerilor dar el nu putea suferi tinereţea.

— Ia loc, Hazzard. Iată în câteva cuvinte despre ce este vorba: Avem aici o jumătate de duzină de studenţi, din anul trei sau patru, şi care sunt de o lene exasperantă. Trebuie să-i ajutăm. M-am gândit că poate dumneata vei primi bucuros această sarcină.

Rostind ultimele cuvinte, el privi pe Hazzard, ca şi când i-ar fi spus: „Scuteşte-mă, te rog, de un răspuns negativ41, căci pentru doctorul Platner, studenţii mediocri şi întârziaţi reprezentau o ofensă personală şi o răspundere grea. Voia, în acest chip, să scape de aceste permanente neplăceri.

— Voi fi retribuit, domnule decan?

— Bineînţeles! Mă voi ocupa personal de acest lucru.

— Cât timp ar trebui pentru aceste lecţii?

— Cred că una sau două ore pe zi. Ai putea sacrifica uşor aceste ore, dat fiind să eşti cu mult înainte decât colegii

dumitale.

Hazzard, nemişcat, privea pe rând, pe decan şi biroul lui. Erau o sumedenie de greutăţi, dintre care una foarte importanţă.

— Dar… unde voi da aceste lecţii?

— De ce nu la dumneata acasă?

Hazzard îşi adinei privirile în ale doctorului Platner.

— Am numai o cameră, în care locuiesc, lucrez şi dorm.

— Hm!… atunci, ai putea să te serveşti de sala cea mică a Facultăţii. Este liberă după ora patru.

— Vă mulţumesc, domnule decan. Îmi îngăduiţi să reflectez puţin înainte de a da un răspuns?

— Fireşte, Hazzard, dar hotărăşte-te repede. Aceşti tineri au mai căzut în câteva rânduri şi părinţii lor ne dau mereu asalturi disperate.

— Vă voi da răspunsul mâine!

— Bine, Hazzard!

Christophe părăsi biroul decanului, conştient de ciudăţenia şi importanţa acestui eveniment. Avusese dir totdeauna, dacă nu certitudinea, cel puţin impresia, că Platner nu-l putea suferi. Multe gânduri îi trecură prin minte. Se gândea la zilele de sclavie, care deveneau amintiri amare, la firma „Ciorchinele de struguri44, care atârna părăsită, la Hotelul Dando din Fleet Street, care nu mai exista pentru el. Un meditator priceput poate câştiga sume frumuşele. Nu se îndoia nicio clipă de calităţile lui pedagogice, el fiind o individualitate autodidactică. Dar aceşti tineri erau într-adevăr lipsiţi de cea mai elementară voinţă şi inteligenţă. Deşi Platner nu-i divulgase niciun nume, el ştia prea bine de cine era vorba. Printre ei se găsen cu siguranţă Sturgess, cu faţa mare şi tâmpită şi muşchi puternici, cel care conducea echipa de rugby, apoi Evans, un tânăr înfumurat, întotdeauna ocupat de aventuri feminine, şi Bullard, da, da, Bullard, va face desigur parte dintre elevii lui.

Îşi mărturisea totuşi, în adâncul sufletului, că dreptul de a

hotărî, de a putea spune nu, după pofta inimii, îl bucura ca pe un copil căruia i se refuzaseră multe jucării până atunci. Înainte de toate trebuia să se sfătuiască cu Moorhouse. Din ce în ce mai mult avea convingerea că Moorhouse, cu toată lenevia lui superficială, era un tânăr savant, căci Moorhouse cunoştea mai bine oamenii şi viaţa decât el.

Când Hazzard ajunse în Bernard Street se aprindeau felinarele. Ud de ploaie, cu gulerul hainei ridicat şi cu mâinile fără mănuşi în buzunarele rupte, el înainta greoi, fără însă să se lase înduioşat prea mult de soarta lui. Simţea frigul cum pătrundea în oase, căci sta ceasuri întregi într-o cameră fără foc şi nu se hrănea îndeajuns. Aşteptind pe pragul casei lui Moorhouse să i se deschidă uşa, el simţi înţepături dureroase prin tot corpul.

O fetişcană îi deschise uşa.

— Domnul Moorhouse este acasă?

— Da, domnule!

— Atunci, mă duc să-l văd.

Apartamentul lui Moorhouse, cele mai frumoase camere din casă, era situat la etajul întâi şi, cu toate că Hazzard nu invidia fotoliile confortabile, covorul de Persia şi căminul în care ardea un foc vesel, totuşi nu putu să se oprească de a face deosebirea dintre elegantul apartament din Bernard Street, şi tristeţea mansardei din pasajul Cordier. Familia Moorhouse era foarte bine văzută şi Hazzard ar fi vrut s-o ia oa exemplu. Voia şi el să trăiască o dată cel puţin, într-o casă aranjată cu gust, nu fiindcă el personal ar fi acordat vreo importanţă aparenţelor, ci pentru că ar fi vrut să-i ofere mamei lui o viaţă plăcută şi pentru că îşi dădea bine seama, că lumea în general se lasă uşor impresionată de semnele exterioare ale succesului.

Moorhouse, aşezat confortabil lângă cămin, cu luleaua în colţul gurii, citea.

— Salut! Vino lângă mine.

Hazzard îşi scoase paltonul, îl împături cu grijă şi îl puse pe spateaza unui scaun. De când se împrietenise cu

Moorhause, luase obiceiul să fumeze cu luleaua, dar numai trei lulele pe zi. Fuma cu un fel de solemnitate care îi făcea mare plăcere lui Moorhouse.

— Am nevoie de sfaturile tale!

Moorhouse se întoarse către prietenul lui, care se uita la foc.

— Platner mi-a propus să dau lecţii câtorva studenţi întârziaţi.

— Bravo! Şi ce-ai răspuns?

— Am interpretat această propunere ca o favoare din partea lui Platner. Aceşti băieţi sunt un chin pentru el… dar pentru mine… asta reprezintă o sumă de bani…

— Atunci acceptă! De ce nu?

Moorhouse îl privi pe prietenul lui cu înţelegere şi cu nelinişte. Semăna cu un omuleţ energic care se agaţă de o stâncă, temându-se la fiecare pas să nu se poticnească de un bolovan. Şi, în viaţa lui Hazzard, erau din păcate, mulţi bolovani.

Acest singuratic nu sta legat de lumea sentimentelor, decât prin două fire vizibile: devotamentul pentru maică-sa şi prietenia pentru Moorhouse. Viaţa prietenului lui era atât de uşoară, atât de însorită! Gândul acesta, departe de a-l întrista, îi umplea sufletul de bucurie.

— I-am spus tui Platner că trebuie să mă mai gândesc.

— Dar de ce?

— Oh! mai ales din copilărie… Ca să fac pe importantul. Tu ai fi răspuns imediat… nu?

— Nu, dragul meu, aş fi făcut la fel. Câteodată simţim mare plăcere să lăsăm anumite persoane… să aştepte, nu?

Hazzard surâse.

— Da, ai dreptate. Mai ales pe acele care vor să se servească de aproapele lor, fără ca, însă, să încerce vreodată să-i ajute. Pe de altă parte te asigur că nu e prea încântătoare perspectiva să îndopi pe ceilalţi cu formule ştiinţifice.

— Când ai de-a face cu nătărăi ca Strugess, Evans şi

alţii…

— Probabil că de ei este vorba.

— Cred însă că e vorba şi de Bullard. Ce zici, nu te ademeneşte?

— Ţie ţi-ar plăcea să-ţi iei sarcina de a-l avea pe Bullard elev?

— Fireşte că nu, aş prefera să-i dau un picior undeva… Dar tu îi vei da, la figurat bine înţeles o palmă magistrală, ’ cu ştiinţa şi inteligenţa ta, băiete!

Hazzard rupse o bucată din ziarul pe care-l răsfoia prietenul lui şi-şi aprinse luleaua.

— Bine, primesc propunerea. Îmi voi organiza rubine orele de lucru. Apoi… voi putea să scap de alte obligaţii… nu voi mai face atâta economie şi la chibrituri!

El aruncă prietenului o privire ironică şi glumeaţă.

— Da, da, realităţile vieţii!

Ruth Avery, la rândul ei, era silită să dea ochii cu realităţile vieţii, dar ea încercă să le învăluie în poezie. Goliciunea vieţii înspăimântau pe această tânără de nouăsprezece ani, căreia îi lipseau energia bărbătească a unei Sally Shermann. Ar fi dorit imagini fermecate, lumini strălucitoare, un cămin confortabil, flori, afecţiunea unei fiinţe, şi dorea din toată inima să găsească un prilej de a-şi dovedi afecţiunea şi căldura din suflet. Micuţă sentimentală, ea avea nevoie să înfrumuseţeze mereu realitatea uneori prea crudă. Interesul sentimental pe oare i-l arăta şeful ei, domnul George, devenea un sentiment părintesc. Când îi era cu neputinţă să conteste un adevăr, atunci ea trăgea peste el o perdea, ca să nu-l mai vadă. Cu toate acestea, nu din laşitate, deoarece, când era nevoie, dădea dovadă demult curaj, avea puterea disperată a unei femei al cărei turbat sau copii sunt în pericol.

Pentru Hazzard, ea nu era decât un cap drăgălaş, doi ochi întunecaţi şi atenţi. El nu-şi dădu seama nicio clipă că infirmitatea lui, – munca lui şârguitbare şi pătimaşă, lipsurile s’ În de lui de fiecare zi o impresionau puternic pe

vecina lui.

Cum putea el oare să-şi închipuie că erau femei în stare să se înduioşeze la vederea unor butoniere zdrenţuite, şi a unor pantofi găuriţi în talpă, în stare să se înduioşeze de singurătatea şi de ciudăţenia lui? Hazzard aduna şi înregistra cunoştinţe tehnice de fapte, de reacţii şi de observaţii asupra corpului omenesc. Întocmai ca un nv'croseoo, raT~° nu trece de cercul lui de lumină, atenţia lui nu era îndreptată decât pe o mică părticică a vieţii. Restul rămânea afară din preocupările lui.

Nu-şi dădea seama nici de inerţia, nici de indiferenţa lui, care îi împietrea inima din ce în ce mai mult. Omul nu-şi dă seama că poartă în loc de veşmânt'o carapace.

Pe vremea aceea, Hazzard nu vedea în viaţă, decât ceea ce el singur voia să vadă. Intra şi ieşea din pasajul Cordier, cum iese şi intră un câine în cuşcă. Pentru el, doamna Bunce era doamna Bunce, o femeie grasă, cu ochelarii pe nas. Ofelia, o fetişcană cumsecade, cu vocea asurzitoare. Muncea colosal demult, memorizând date şi formule de fizică, dându-şi silinţa să iniţieze pe tinerii plicticoşi şi proşti în secretele medicinei.

La începutul lui Decembrie, Ruth fu nevoită să stea câteva zile în pat din cauza unei răceli. Lui Hazzard i-au trebuit două zile ca să afle că vecina lui era bolnava. Aflase prin Ofelia. Se suise o dată cu ea pe scară, şi parte din ceaiul de pe tavă se vărsase.

— Oh! Domnule Hazzard, mi-aţi vărsat ceaiul.

— Dar ce ai pe tavă?

— Dejunul domnişoarei Avery. De două zile e în pat.

— Sper că nu e grav!

— Nu, cred că nu e grav, răspunse Ofelia supărată. Din cauza lui, şervetul de pe tavă se pătase.

A doua zi, Ruth a fost nevoită să se ducă la birou Afară o aştepta o ceaţă rece şi deasă. Era palidă, slăbită şi transparentă. Hazzard o inţâlni pe coridor. Avea aerul grăbit şi încurcat.

— Vindecată? Asta îmi face plăcere. Te timţi mai bine?

Ochii negri ai tinerei fete aveau cearcăne.

— Da, mulţumesc! Mult mai bine!

— Sunt foarte mulţumit. La revedere!

Şi coborî scara foarte repede, lăsând-o în urmă.

CAPITOLUL XI

aplecându-şi urechea să asculte ce se întâmplă. Era neliniştită, fiindcă Hazzard tuşea atât de tare. Încât se părea că nu va mai putea urca niciodată scările. Trecuse o jumătate de minut şi tuşea se linişti. Ruth îl auzi pe vecinul ei urcând cu mare greutate ultimele scări. Intră în camera lui şi închise uşa. Se făcu o tăcere adâncă, întreruptă doar de scârţâitul unui pat şi de două ghete aruncate pe podea.

Compătimirea care dormita în sufletul tinerei fete, se trezi numaidecât. Săracul nu avea niciun pic de foc în odaie. Dar ce putea ea oare să facă? Încălzi puţină apă şi se spălă pe picioare.

Îl auzi din nou pe tânr tuşind şi îl vedea trântit pe pat, transpirat şi cu temperatură, în odaia lui friguroasă. El nu avea decât o lampă sărăcăcioasă cu gaz. Totuşi, nu putea să se ducă să-l roage să vină în odaia ei ca să se încălzească... Dar în definitiv... de ce nu? Ei, asta! Cum o să. Primească el această propunere? După ce îşi aruncă pe umeri un şal, îşi puse ciorapi uscaţi şi în picioare o pereche de papuci roşii, ea rămase în mijlocul camerei şi reflectă. Un foc în sobă este un lucru foarte intim, aproape tot atât de intim ca un pat, se gândi ea fără voie. Ezită totuşi câteva clipe, deodată se hotărî, traversă coridorul şi cu timiditate, bătu în uşă.

— Domnule Hazzard!

— Da!

— Am pus apă să fiarbă. Vrei să-ţi aduc o ceaşcă de ceai?

— Mulţumesc. Sunt în pat... Am răcit puţin, dar o să treacă. Îţi mulţumesc totuşi..

Rezuful tânărului n-o jignise pe Ruth, şi ceva mai târziu, după ce făcu ceaiul pentru ea şi preparase unicul ei cu

pentru cină, ea umplu o ceaşcă cu ceai, puse câteva bucăţi de zahăr pe o farfurioară şi depuse ofranda ei la uşa lui Hazzard. Din nou **bătu încetişor la uşă.**

— Am pus în faţa uşii o ceaşcă cu ceai”!

— Oh! îţi mulţumesc mult. Eşti foarte drăguţă, dar nu îndrăznesc să mă scol.

Ea apăsă cu precauţie pe clanţa uşii, care cedă numaL decât. Camera era cufundată în întuneric. Ea nu scoase niciun cuvânt, înaintă până la pat, puse ceaşca cu ceai pe noptieră şi fără să întrebe nimic, se retrase aproape fugind în camera ei.

Către orele zece, Ruth stinse lumânarea, dar stătea lungită cu ochii deschişi. Ascultă vocile din stradă şi tuşea lui Hazzard, care îi făcea rău. În chip vizibil, el încerca s-’o, oprească, căci între accese erau tăceri apăsătoare, ca şi când şi-ar fi ţinut respiraţia. Obscuritatea o făcea şi mai atentă şi mai sensibilă.

Dar tuşea încetă. Ruth era pe pumptul să se scoale, să se ducă la uşa lui, să-l întrebe dacă nu are nevoie de ceva, sau cel puţin s-o cheme pe doamna Bunce. Ea ascultă şi avu impresia că adormise. Pleoapele tinerei fete se închiseră şi de.

Ruth se trezi cu puţin înainte de a se face ziuă. T’ reastra era încă întunecată şi nu-şi dădea seama cât e ceasul. Căută pe dibuite chibriturile şi aprinse lumânarea.’ Se uită la ceas. Era ora şapte fără zece. Pasajul începea să se trezească. Ruth coborî din pat şi se îmbrăcă. Hazzard era probabil bolnav. La gândul, acesta se îmbrăcă mai repede. Îşi aranjă părul, distrată, în faţa oglinzii, trăgând cu urechea la zgomotele ce Veneau din cealaltă parte a coridorului.

De îndată ce sfârşi cu îmbrăcatul, ea se furişă, fără pantofi, pe coridor şi ascultă la uşă. Auzea respiraţia lui Hazzard, greoaie şi dureroasă. Era din ee în ce mai speriată. Bătu la uşă.

— Domnule Hazzard!

— Da.

— Eşti bolnav, ce pot să fac pentru dumneata?

El îi răspunse cu o voce răguşită:

— Da, mi se pare că sunt bolnav. Eşti foarte drăguţă, domnişoară Avery. La numărul şapte din Bernard Street, locuieşte unul din prietenii mei. Se numeşie Moorhouse.

— Mă duc să-l caut!

Nu avea vreme să-şi pună o pălărie pe cap, îşi puse ciorapii şi pantofii, îşi aruncă o haină pe umeri şi coborî scările aproape alergând. Ofelia deschidea tocmai uşa din stradă. Fata doamnei Bunce îşi freca nasul cu palma roşie de ger şi gemu încetişor.

— Doamne, ce ger e astăzi! V-aţi sculat prea devreme, domnişoară Avery!

— Da, destul de devreme.

Ruth o lăsă pe Ofelia mirată şi se îndreptă în grabă spre Red Lion Street. Era una din acele dimineţi care seamănă cu barba îngheţată şi ţeapănă de ţurţurii de gheaţă, a unui bătrân cerşetor. Când ajunse în Red Lion Street, Ruth o luă la fugă. Un lăptar, ţinând o găleată de lapte într-o mână şi cu cealaltă lovindu-se peste piept, ca să se încălzească, venea spre dânsa. O privi şi îi strigă în chip şăgalnic:

— Alergarea o să-ţi încălzească picioruşele, domnişoară!

Fără să-l învrednicească nici cu o privire, nici cu o vorbă, Ruth îşi continuă drumul. Familiaritatea bărbaţilor o jignea întotdeauna, poate pentru că în ascuns, ea visa la prinţi şi cavaleri în zale. Intră în Bernard Street şi căută numărul. Sună la uşă. Femeia, care venise să-i deschidă, bănuia pe toată lumea de gânduri necurate.

— Ce doreşti?

Ea aruncă o privire nemulţumită spre capul descoperit al lui Ruth, spre faţa îmbujorată şi îngrijorată.

— Domnul Moorhouse locuieşte aici?

— Ce vrei de la el?

— Unul din prietenii lui este bolnav. Vreau să-l rog pe domnul Moorhouse să vină imediat să-l vadă.

— Bine, îi voi comunica îndată. Ce adresă?

Femeia se pregătea să-i închidă uşa în nas.

— Te rog foarte mult, roagă-l pe domnul Moorhouse să coboare.

— Dar ţi-am spus că-i voi comunica imediat. De altfel, el se află acum în camera de baie.

Ruth se întoarse în pasajul Cordier. O văzu pe Ofelia ridicând obloanele de fier negre, în timp ce madam Bunce la lumina gazului, număra ziarele de dimineaţă. Ruth intră în magazin.

— Mi-e teamă ca domnul Hazzard să nu se fi îmbolnăvit.

Mirată şi îngrijorată, doamna Bunce o privea pe Ruth.

— Bolnav? Dar de unde ştii dumneata lucrul acesta?

— I-am vorbit azi dimineaţă, de după uşă şi mi-a cerut să mă duc să caut pe unul dintre prietenii lui. Am fost acolo şi sper că nu va întârzia prea mult.

— Denmne, Dumnezeule! strigă ea îngrijorată. Cred că nu e prea grav?

Era bună şi miloasă la inimă. O întovărăşi pe Ruth până la uşa lui Hazzard.

— Domnule Hazzard! Cred că nu e grav, hai?

Un acces puternic de tuse îi răspunse. Ea o privea pe Ruth, care stătea nemişcată.

— Tuşiţi îngrozitor, domnule Hazzard... D-şoafa Avery a fost să-l anunţe pe prietenul d-voastră.

— Mulţumesc, e foarte amabilă. Ce a spus Moorhouse! Va veni?

Ruth îl linişti. I

— Da, i-am lăsat vorbă să vină numaidecât!

Doamna Bunce se întoarse la treburile ei, căci viaţa pentru ea nu era decât un lanţ nesfârşit de griji. Doamna Bunce avea buzele strânse şi fruntea încreţită a unei femei care se străduieşte neîncetat să facă trei lucruri diferite în acelaşi timp. Îşi duse batista la nas şi strigă Ofeliei:

— Nu poţi să închizi uşa, fetiţo? Ştii prea bine că la' cel mai mic curent, mă apucă reumatismele... Are o tuse foarte rea şi nu pot să sufăr doctori în casa mea. Ofelia părea

contrariată şi disperată.

— Săracul de el. Văd că nu prea ai aerul să te doară.

— Ba da, mă doare să-l ştiu bolnav, dar sunt plictisită… îmi sunt mâinile îngheţate… sigur, dacă dumneata îmi laşi uşa deschisă…

Ruth, aşezată pe marginea patului ei, aştepta. Doamna Bunce îi prepara ceaiul, şi Ofelia îl urca după toane. Această neaşteptată boală a vecinului o zăpăcise din cale afară, căci în viaţa lui Ruth nu se întâmplau bucurii neaşteptate. Era un automat, care la oră fixă părăsea pasajul Cordier şi se ducea la birou, iar de acolo, se întorcea acasă. În dimineaţa asta însă, ritmul cotidian se sparse ca o jucărie. Graba cu care voia să-l ajute pe vecinul său, lua proporţiile unei aventuri. Ştia că va fi în întârziere la birou, dar bunătatea părintească a şefului ei va trece peste această întârziere. De altfel, are şi o scuză întemeiată.

În timp ce îşi aştepta ceaiul, ea se întreba ce înfăţişare poate avea acest domn Moorhouse şi dacă boala lui Hazzard era periculoasă. Ea voia să-l ajute, nu fiindcă îi făcea plăcere să joace rolul îngerului păzitor, ci fiindcă se simţea femeie faţă de Hazzard.

În cele din urmă, Ofelia îşi făcu apariţia. Depuse tava pe masă şi rămase în prag, ascultând tuşea ce venea ca un plânset din odaia cealaltă.

— Ascultaţi, domnişoară, ce zgomot face.

Ruth se aşează la masă, nemulţumită că Ofelia poate încerca un sentiment oarecare, fiindcă şi sentimentele fetei lui Bunce miroseau a transpiraţie şi a parfum de cea mai proastă calitate.

— Lasă, te rog, uşa deschisă. Vreau să vorbesc cu prietenul domnului Hazzard, care trebuie să sosească dintr-o clipă într-alta.

— Cum doriţi, domnişoară!

Tocmai sfârşise să-şi ia ceaiul, când auzi scările seârţîînd sub paşii energici. Deschise larg uşa şi aşteptă pe prietenul lui Christophe. Când îl văzu, ea rămase surprinsă şi

încurcată. El se opri în dreptul razelor de lumină ce veneau din odaia ei şi se priviră cu tăcută admiraţie. Privirile lui Moorhouse spuneau parcă: „Delicioasă fetişcană fără însă nicio intenţie obraznică.

Liniştit, el îi adresă cuvântul:

— Bună ziua! D-voastră m-aţi căutat, domnişoară!

Ruth clătină din cap.

— Da, sunt îngrijorată. L-am auzit pe domnul Hazzard tuşind toată noaptea.

Faptul că întrebuinţa cuvântul „domnul" vorbind de vecinul ei, era edificator pentru Moorhouse, care o situă într-o clipă. Se gândi: „Vreo vânzătoare de magazin, delicioasă şi frumuşică!"

— M-am grăbit să vin imediat. Hazzard se oboseşte prea mult. Se extenuează muncind. Vreau să-l văd.

Surâse tinerei fete, cum rareori bărbaţii surâd femeilor harnice, care îşi câştigă existenţa în chip cinstit. Ruth simţi valoarea acestui surâs şi se gândi la el, în timp ce aştepta în cameră. Atitudinea ei era aproape aceea a unei femei care simte toată răspunderea apăsându-i pe umeri. Moqrhouse intră în odaia ei şi închise uşa cu grijă.

— Mi-e teamă să nu fie prea serios.

— Oh! Nu spuneţi lucrul acesta!

Spaima se citea pe chipul tinerei fete şi Moorhouse? simţi dorinţa să sărute această gură speriată.

— Hm!... Nu am încă prea multă experienţă, dar tare mă tem ca plămânul să nu fie atins, Mă duc imediat la spital şi am să revin cu cineva.

Ochii tinerei fete îi mulţumiră şi Moorhouse îi adresă un surâs plin de încurajare. Nu bănuise niciodată că Hazzard avea o vecină atât de nostimă şi de compătimitoare.

— Nu pot să vă ajut cu nimic?

El o privi îndelung.

— Ba da, dacă puteţi să ne procuraţi puţin lapte cald. Dar asta nu vă supără prea mult?

— Ce importanţă are?

— Bine, atunci totul este în regulă. Acum trebuie să mă grăbesc. La revedere, domnişoară!

Ruţh îl urmări cu privirea, în timp ce cobora scările. Îl admira cu **tot** entuziasmul ei, dar acest om nu se putea asemui cu Hazzard, bolnav, într-o cameră fără foc şi care avea nevoie de lapte cald. Intră în fugă în bucătăria doamnei Bunce să prepare băutura caldă, şi graba, devotamentul ei, impresionară pe cele două femei.

— Doamne, Dumnezeule! Doctorul va veni într-o clipă. Bietul copil! Şi nici'un pic de foc în odaie! N-ar trebui oare s-o înştiinţăm pe mama lui? îi scriu numaidecât.

— Dacă mama lui vine, spuse Ruth gânditoare, va **putea** dormi în camera mea. În timpul acesta, voi închiria o cameră prin apropiere.

Cu vârful degetului mic, ea verifică temperatura laptelui, umplu un pahar, împrumutat de la doamna Bunce şi urcă sus, fără a scoate un cuvânt. Mama şi fiica îşi aruncară priviri semnificative.

Ruth bătu la uşa lui Christophe.

— Pot să intru? îţi aduc puţin lapte cald.

Fără să mai aştepte răspunsul, ea intră în odaie.

Hazzard era culcat pe partea dreaptă, ghemuit în pat, cu o pernă îndoită sub cap. Avea faţa aprinsă şi ochi strălucitori de febră. Respira cu multă greutate.

— Iartă-mă că te deranjez, dar domnul Moorhouse s-a gândit că. Puţin lapte cald o să-ţi facă bine.

El nu scotea un cuvânt. Ruth se aplecă peste pat, cu pahaiul în mână şi îl rugă să soarbă câteva înghiţituri.

— Încearcă, te rog!

— Nu pot să mă mişc. Fiecare respiraţie mă doare.

— Îmi dai voie să te ajut?

Ea susţinu capul şi umerii lui Hazzard, dar când încercă să bea, laptele se împrăştie pe bărbie.

— Nu, degeaba, nu pot. Mi-ar trebui o ceaşcă de bolnav.

Îşi lăsă capul să cadă pe pernă. Ruth ţinea în mână paharul şi era dezolată.

— Poate să meargă mai bine cu ajutorul unui ceainic?

Ea coborî repede scara şi când se întoarse, avu bucuria să constate că descoperirea ei avusese succes. Susţinut de mâna Tinerei fete, el reuşi să bea laptele.

În aceeaşi clipă, Moorhouse pătrunse în odaie, însoţit de un domn bătrân.

3

Biroul poştal din Melfont era instalat într-o prăvălie a stului. Când sosea o telegramă şi Clara Dumuret era aceea care o transcria, o arăta mai întâi mamei sale, care era de o curiozitate nesăţioasă. Dacă telegrama conţinea o veste importanţă, ea era comunicată pe loc clienţilor ce se aflau în prăvălie şi comentariile începeau să curgă.

— Fata lui Taller a născut un copil!

— Care din de? Aceea care s-a măritat cu un portărel şi se instalase la Weyburne?

— Da, grăsuţa blondă.

— Dar ea s-a măritat doar în Martie!

— Ei şi? Nu ajunge să aibă un plod?

Când sosi telegrama pentru Maria Hazzard, Sarah Lup se găsea din întâmplare în prăvălie şi află de boala lui Christophe, înaintea mamei lui. Doamna Lup era îneântată.

— Nu v-am Spus-o întotdeauna? Un copil atât de firav! Trebuie să fie foarte grav, altfel nu s-ar fi bpus: „Veniţi imediat”.

Doamna Dumuret dădu telegrama fiicei sale, care o puse într-un plic.

— Trimite-l pe Tom cu bicicleta, e foarte urgent, Clara!

4

Pe vreme de iarnă, vârful verde de pe Sisbury avea pentru Maria Hazzard o semnificaţie mult mai profundă decât în celelalte anotimpuri. Razele timide ale soarelui de Decembrie şi Ianuarie, păreau să strălucească cu mai multă putere pe Sisbury, decât în alte locuri. Chiar în zi lele cenuşii, un văl de lumină părea că se întinde pe munte. Stările sufleteşti ale muntelui, erau şi acelea ale Mariei

Hazzard. Ani îndelungaţi, ea trăise ia picioarele ’lui, şi îl cunoştea mai bine şi mai adânc decât pe oricare chip omenesc.

Rezemată de uşă, cu telegrama în mână, palidă şi cu buzele crispate, ea privea spre Sisbury, deasupra capului micului telegrafist.

— Nu, nu este niciun răspuns, copilul meu!

După plecarea băiatului pe bicicletă, ea rămase nemişcată, cu privirea fixată spre munte. Ochii ei întunecaţi păreau să întrebe muntele, ce are de făcut, să-i ceară sfaturi şi protecţie.

Chipul ei, pe care se întipărea spaima, după ce citise telegrama, lua acum o înfăţişare hotărâtă. Era nevoie de prezenţa ei acolo, se va duce cât mai repede, ştiind că lumina de pe munte o va însoţi şi îi va aduce noroc. Împă turi telegrama, cineva se apropia de gardul grădinii.

— Lumea spune că ai primit veşti proaste, Maria.

Mama lui Christophe o privi în ochi pe Sarah Lup.

— Ah! da?... Aşa spune lumea?

— Nu ţi-am spus oare întotdeauna că un copil atât de slăbuţ, atât de bolnăvicios, cum era Christophe... Sper că nu este chiar atât de grav pe cât se pare...

Ochii Mariei Hazzard se desprinseră de chipul roşu, agitat, al doamnei Lup, şi se îndreptară spre munte.

— Oh, nu! nu este chiar atât de grav, pe cât ai dori-o dumneata, Sarah!

Rostind aceste cuvinte, ea închise uşa, se duse la fereastră, îşi sprijini coatele şi privi din nou spre Sisbury. Era copleşită de un sentiment dureros şi straniu. I se părea că muntele îi şoptea încetişor: „Priveşte-mă, femeie, priveşte-mă pentfu cea din urmă oară! Eu rămân, şi tu pleci!”

CAPITOLUL XÂI

I

Moorhouse, o aştepta pe mama lui Christophe în gară. Vagonul de clasa a treia, în care se urcase Maria, se opri din întâmplare, chiar în faţa lui. O văzuse din depărtare, la

fereastra vagonului şi o recunoscuse, după statura înaltă şi înfăţişarea distinsă. Deschise uşa vagonului şi îi luă bagajele.

— Bine aţi venit, doamnă Hazzard!

Ea purta greutatea nelinştei ei, cu tot atâta mândrie, cum purta muntele greutatea cerului.

— Îţi mulţumesc, domnule Moorhouse, că ai venit să mă întâmpini. Ce face copilul meu?

El îşi adânci privirile în acelea ale Mariei Hazzard şi simţi că unei asemenea femei, trebuie să i se spună adevărul, pentru a nu insulta acest curaj demn şi impr3sionant.

— Mi-e teamă… că este o pneumonie.

— Este ceea ce gândeam şi eu!

— Doctorul Pearson, medicul ’superior al spitalului Bennet, îl îngrijeşte. Nu există doctor în care să poţi avea mai multă încredere. L-am instalat pe Christophe în cealaltă cameră.

— În camera domnişoarei Avery?

— Da, şi-a pus imediat camera la dispoziţia lui şi ea şi-a închiriat alta pentru ea.

Moorhouse o ajută pe mama prietenului său să urce în trăsură. Ea se aşeză dreaptă, cu mâinile împreunate pe genunchi. În aparenţă calmă, ea urmărea mişcarea străzilor, dar nu vorbi prea mult. Moorhouse respectă tăcerea ei. Da, era o femeie curajoasă, care înainta spre moarte, nu cu lacrimi şi rugăciuni, ci cu voinţa fermă s-o învingă.

După o lungă tăcere, ea se adresă lui Moorhouse:

— Îl cunoşti pe fiul meu. Eşti prietenul lui. Poate că ştii lucruri pe care eu nu le ştiu. A avut întotdeauna ce mânca? … destulă hrană?

, Moorhouse ezită şi minţi.

— Dar, bineînţeles, doamnă! Fireşte, muncea ca un sclav. Câştiga ceva bani cu meditaţii. Oricine poate cădea la pat.

— Da… oricine… dar pentru fiul meu, o boală serioasă este tragică. Peste câteva luni, şi-ar fi luat diploma. Dar şi-o

va lua, asta v-o jur! Nu depunem uşor armele… noi doi!

Moorhouse răspunse cu căldură:

— . Sunteţi o femeie extraordinară!

Ea tăcu din nou. Când trăsura ocoli prin Russel Square, Moorhouse se hotărî să mărturisească ceea ce îl preocupa de câteva clipe.

— Doamnă Hazzard, aş vrea să vă ajut. Sunt convins că nu veţi lua propunerea în rău. Christophe are nevoie de o infirmieră.

Ea puse mâna pe braţul tânărului.

— ’Iţi mulţumesc din toată inima… dar eu voi fi infirmiera lui!

— Fără îndoială, Doamnă! Dar gândiţi-vă… zi şi noapte…

— O infirmieră pe care o plăteşti ar putea oare să dea ceea ce eu pot să-i dau?

El rămase pe gânduri.

Îl lăsă să plătească trăsura. Moorhouse duse bagajul în faţa casei cu No. 7.

. Urc un moment cu dumneavoastră, poate aveţi nevoie de mine.

Fără ezitare, ea urcă scara îngustă şi întunecoasă. Pe coridor o întâlni pe Ruth, în genunchi, în faţa valizei negre şi uzate. Când o zări pe mama lui Christophe, se ridică în picioare.

— Ah! Doamna Hazzard?

— Da!

— Am scos toate lucrurile din odaie.

Din primul moment un fir invizibil atrase una spre alta pe cele două femei.

— Îţi mulţumesc din tot sufletul, copila mea! E atât de generos din partea dumitale!

— Vă rog, Doamnă, să nu vorbim de asta. Puteţi ocupa camera lui. El a fost dus în odaia mea.

Maria Hazzard intră în odaia fiului ei, privi în jurul ei şi calmă, îşi scoase pălăria, îşi netezi părul în faţa oglinzii.

Ruth închidea valiza şi se pregătea s-o coboare, când

Moorhouse care stătea în picioare pe coridor, i-o luă din mâini.

— Pot s-o duc eu, domnişoară?

— Vă mulţumesc. S-o coborâţi numai. Am închiriat o cameră la No. 21 şi un om va veni s-o transporte.

Moorhouse puse valiza pe umăr şi coborâse scara pe jumătate, când Maria Hazzard ieşi din camera ei şi traversă coridorul ca să se ducă în odaia lui Christophe. Ruth, rezemată de rampa scării, îi întinse mâna, în chip spontfr' '«! «-ultâiid de înhpmnul inimii.

— Oh! Doamnă.. Nădăjduiesc... sunt sigură... că se va însănătoşi curând de tot.

Maria Hazzard se opri şi cu o demnitate liniştita, o sărută pe obraji.

Când Moorhouse urcă din nou scara, Ruth se îndepărta aproape fugind, cu ochii umezi. Doamna Hazzard îl strigă: „Domnule Moorhouse!", el alergă spre ea.

— Da, doamnă, pot să fac ceva?

De cealaltă parte a străzii, cineva cântă. Vrei să te duci spre el şi să-l rogi să înceteze?

— Fireşte, doamnă!

Moorhouse coborî în stradă şi căută cu ochii de unde venea vocea care cânta vesel:

Viaţa e tristă,

Şi moartea pe aproape Când te cuprinde-n braţe,

Ce oare poţi face,

Decât să te supui?

2

Pasajul Cordier era zgomotos şi fereastra din camera bolnavului trebuia să stea deschisă, ca să între aer curat. Aşezată lângă pat. Mama se temea ca fiecare zgomot să nu apese în cântarul morţii. Ea îşi închidea sufletul şi urechile, nu auzea nimic, nu vedea nimic, în afară de fiul ei. Corpul slăbuţ, care se odihnea în fundul patului, era o flacără pe care trebuie s-o supraveghezi şi s-o protejezi, ca să nu se stingă de tot. Maria Hazzard făcea eforturi să stea

nemişcată, şi calmul ei se răspândea în toată încăperea.

Fiul ei avea o pneumonie puternică. Se aştepta criza pentru a şaptea zi. Aşezată alături de fiul ei, Maria Hazzard sfida cele şapte zile.

De câte ori nu i s-a spus de către binevoitori: „N-ai să realizezi niciodată un bărbat din pipernicitul ăsta!” Câţi dintre aceştia aşteptau fericitul moment să poată spune: „Vezi bine, ţi-am prevestit-o în atâtea rânduri!”

Dar există o mare diferenţă între a creşte un om şi a creşte un viţel, diferenţa care există între un geniu şi un idiot al satului! Şi acum, susţinut de perne, fiul ei zăcea roşu de febră, transpirând şi gâfâind.

Pearson, medicul şef al spitalului, încerca s-o convingă cu vocea lui groasă şi solemnă, că este absolută nevoie să-şi ia o infirmieră.

— Într-un caz ca acesta, e nevoie de îngrijiri speciale, doamnă Hazzard!

— De aceea mă aflu aici!

— Bine, bine, dar zi şi noapte, timp de o săptămâna şi poate chiar mai mult’…

— Pot să aţipesc puţin pe scaun, şi după amiază în» întind un ceas sau două pe patul meu. Am îngrijit pe tatăl lui, în acelaşi fel şi l-am pierdut. Dar nu-mi voi pierde şi fiul!

— Dar o să cădeţi la pat, doamnă!

— Asta nu are nicio importanţă, doctore. Eu sunt la sfârşitul vieţii mele, pe când el abia şi-o începe pe a lui!

Devotamentul mamei fusese curând răsplătit, căci temperatura copilului ei căzuse şi el îşi recăpătă cunoştinţa! Cu toate că era urmărit de halucinaţii fantastice, îşi dădu totuşi seama de prezenţa mamei sale. Privirile lui o urmăreau în toate mişcările şi deplasamentele ei prin odaie şi apropierea ei părea să-l liniştească. Numai ea îi ridica capul de pe pernă îi dădea puţină hrană, lapte, supă din carne concentrata, câte una sau două linguriţe de rom.

— Du-te să te odihneşti puţin, măicuţă. Nu am nevoie de nimic. Vocea lui Christophe, slabă şi răguşită, căuta s-o

liniştească pe mamă-sa.

— Dar te asigur, mamă, că mă simt foarte bine. Haide, odihneşte-te! încearcă să dormi puţin. O vreau, auzi!

Ea ştia că dacă nu face ce-i cere băiatul ei, el se va agita şi mai rău, şi încetişor ea se furişa în camera din fund, unde se aşeza pe patul fiului ei, sau să privească prin fereastră. Această odaie era rece ca gheaţa, dar Maria nu părea să simtă frigul. Încă din prima zi, ea remarcase că înfăţişarea mansardei nu mai era aceeaşi ca atunci când venise pentru întâia oară, cu prilejul sărbătorii spitalului. Trăsese concluziile ei personale, pe care nu le putea spune nimănui. Cu siguranţă, că a fost nevoit să-şi vândă mobilele, ca să-şi plătească înscrierile la spital. În ultima vreme îi trimisese şi ei ceva bani, pe care însă, Maria îi depusese la bancă, nu pentru ea, ci pentru fiul ei.

Moorhouse venea de două ori pe zi şi avea pentru doamna Hazzard acelaşi respect, pe care l-ar fi avut faţă de propria lui mamă.

— Pearson este foarte mulţumit de cursul bolii. Trebuie să vă spun că nu este om care să-şi facă iluzii, nici el şi nici alţii de altfel...

. Încrederea Mariei Hazzard era nezdruncinată.

., – încă nu ţi-am mulţumit pentru tot ce ne-ai trimis., f – Oh! E o nimica toată, doamnă!

Moorhouse îşi luase însărcinarea tuturor cheltuielilor de farmacie.

. *T* – Spuneţi-mi, vă rog, doamnă Hazzard, dumneavoastră însă, cum vă simţiţi?

— Eu, răspunse ea într-un surâs, am oare aerul suferind, domnule Moorhouse?

— De ce nu vreţi să vă luaţi o ajutoare?

— Dar pot foarte bine să fac totul singură. Toată lumea de aici este atât de bună. Doamna Bunce s-a oferit să mă înlocuiască.

— Tânărul de peste drum a mai cântat de atunci?

— Nu, niciodată.

Moorhouse admira profund pe această femeie..

Trebuia cu orice chip să i-o dovedească. El plecă şi îi trimise un buchet de trandafiri roşii.

3

Ruth venea şi ea de două ori pe zi. Nu punea niciun fel de întrebări. O privea doar pe mama lui Christophe, cu ochii ei impresionanţi şi trişti.

— Putem fi mulţumiţi, copila mea; starea lui s-a îmbunătăţit!

Cele două femei au simţit din primul moment, una pentru alta, o mare simpatie. Ruth era tânără, timidă, ştia să asculte şi să aştepte. Ea nu se evidenţia niciodată nriul n'a stătea î*1 umbră şi totuşi, ea vedea mai multe lucruri decât Moorhouse, căci ea privea cu ochi de femeie.

— Doamnă Hazzard, sunt liberă sâmbătă după-amiază ş: iT't* 'ua rip Dumin'că.

— Foarte bine, copila mea!

— De când aţi venit, n-aţi ieşit încă niciodată, doamnă. De ce nu mi-aţi permite să vă înlocuiesc o zi sau două? Voi sta în cameră sau în faţa uşii. În timpul acesta aţi putea dormi puţin. Vă promit că voi sta foarte liniştită, doamnă; ştiu să tac, când nu trebuie să vorbeşti!

Maria Hazzard, o sărută pe obraji.

— Atunci, copila mea, ştii un lucru pe care majoritatea oamenilor îl ignoră. Mă voi gândi puţin dacă pot să primesc oferta dumitale!

— Mâine e Sâmbătă.

— Da, iar Luni va fi ziua cea mai grea. Trebuie să-mi cruţ puterile, pentru ziua decisivă. *

În noaptea aceea Maria Hazzard aşezată lângă patul fiului ei, simţea că puterile ei aveau şi de o limită. Băiatul ei avea febră mare şi se agita întruna. Halucinaţiile lui păreau s-o impresioneze chiar pe mama lui, căci în faţa ochilor ei obosiţi, începuseră să defileze imagini groteşti şi absurde. Lampa era acoperită şi perdelele trase. Afară, în noaptea întunecoasă, nu se auzea niciun zgomot. Şi totuşi, când

privi spre fereastră, i se păru că perdelele se mişcau, se umflau, ca şi când cineva ar fi deschis uşa camerei. Ea privi îndelung şi perdelele rămaseră nemişcate. Nicio suflare nu le mişcă; cu toate astea, ea putea să jure că le văzuse agitându-se. Mai avu şi alte viziuni şi gândi: „Puterile mă părăsesc. Trebuie să reacţionez şi să fiu tare pentru ziua de Luni. Am să ies la aer şi am să dorm şase ore de-a rândul”.

Când Ruth urcă a doua zi, Maria îi vorbi în coridor.

— Am reflectat, copila mea. Acept din toată inima generoasa dumitale ofertă.

Se hotărâse ca Ruth s-o înlocuiască pe mama lui Christophe. Duminică dimineaţa, Ruth luase locul Mariei Hazzard. Ruth era aşezată într-un fotoliu, alături de sobă. Din acest loc, ea putea să-l supravegheze pe bolnav, fără să fie văzută de el. Avea o senzaţie ciudată, să se simtă la ea, cu Christophe culcat în patul ei. Ea îl veghea, într-o tăcere intimă, misterioasă.

Cu o carte în mâini, ea se uita la foc. Ceaţa densă părea să înăbuşe zgomotul pasajului. Era o iarnă cu ceaţă veşnică. Cartea pe care o ţinea Ruth stătea părăsită pe genunchii ei. Îşi dădea seama de răspunderea ce şi-o asumase şi se simţea ciudat de fericită. Trebuia să fie foarteatentă. Nu trebuia ca bolnavul să alunece de pe perne; la fiecare jumătate de oră trebuia să-i dea puţin gălbenuş bătut, sau câte o linguriţă de supă, dar nu trebuia să-l trezească din somn.

Stătea tăcută, privindu-l îndelung pe bolnav.

Devenise atât de slab, aproape un schelet. Nasul i se ţuguiase. Nările îi palpitau încetişor şi’ muşchii gâtului îi tremurau. Din când, în când, îşi mişca capul. Picături de sudoare se prelingeau pe frunte. Un miros de flanelă umedă, de medicamente şi transpiraţie umplea camera.

Un om bolnav poate să dezguste pe cei ce îl înconjoară, dar Ruth, cu toate că era delicată şi ameţea de în-, dată ce se afla lângă un bolnav, nu avea de data asta, nici greţuri, nici ameţeli, ci o milă imensă. El, care fusese întotdeauna

faţă de ea atât de tăcut şi de indiferent, aproape mândru, stătea acum nemişcat şi în primejdie. O exalta gândul că el nu putea să facă nimic, dar că ea putea să~l ajute. Îşi punea întrebarea, dacă în viitor lucrurile se vor aranja mai bine.

Se gândea de asemenea şi la mama lui. Deodată, îşi dădu seama că focul se stingea. Se uită la bolnav; cu ochii închişi, părea să doarmă. Încetişor, ea îngenunche, şi cu degetele ei, puse cărbuni în sobă, bucăţică cu bucăţică. Praful negru îi murdări mâinile, dar pentru a nu face zgomot, şi le şterse de rochie.

.

— Mi-e sete, mamă.

Tot în genunchi, fata îşi întoarse capul spre el.

El o privea cu ochii mari deschişi şi sticloşi. Se ridică, se duse spre măsuţa de lângă pat, vărsă puţină supă în ceaşca bolnavului şi se aplecă spre el.

— Iată ceva de băut.

Aplecată asupra lui, ea îi ţinea capul într-o mână şi cu cealaltă apropia băutura de buzele lui. El bău câteva înghiţituri, apoi căzu pe pernă. O privea aiurit.

— Unde... unde este mama mea?

— Doarme!

În chip vizibil el nu o recunoştea şi fata se simţi puţin jignită.

— Cine eşti dumneata? O infirmieră?

— Da, astăzi sunt infirmieră. Dar nu ai voie să vorbeşti.

El îşi întoarse capul spre perete.

Nimeni, nici Ruth, nici Moorhouse, nu bănuia ceeace Maria Hazzard dăduse fiului ei, în aceste şapte zile. Eaîşi sacrificase tot curajul şi toate puterile ei. Nu rezista acum, decât graţie voinţei sale de fier. Nu arăta niciun fel de oboseală. Răbdătoare, ea suporta totul, căci numai perseverenţa o însufleţea în ultima ei grijă maternă.

Luni dimineaţa, la orele şapte, ea intră în cameră şi o găsi pe Ruth aşezată la gura sobei, cu ochii umflaţi de

oboseală şi nesomn. Stătuse trează toată noaptea.

Doamna Hazzard o sărută pe frunte şi îi spuse încetişor:

— Copila mea, ar trebui să te culci acum.

— Oh, nu! Mă simt foarte odihnită, doamnă. Mă voi duce pe jos la birou, aerul rece o să mă deştepte de-a binelea. Am petrecut o noapte destul de bună. Am dormit puţin. De îndată ce Ruth ieşise pe uşă, Maria Hazzard se aplecă asupra fiului ei. Se trezise şi respira cu mai multă uşurinţă.

— Ai avut o noapte mai bună, dragule?

El reuşi să-i surâdă.

— Mă simt mult mai bine!

Surâsul lui era ca o perdea trasă deoparte.

Doamna Hazzard dormise destul de bine şi simţea acum că are suficiente puteri să înfrunte ziua a şaptea, ziua hotărâtoare, dar ea mai simţea că suferinţele ei se apropiau de sfârşit. Asemeni unui alergător care numără în fuga lui distanţele kilometrice ce-l despart încă de ţinta lui, ea numărase zilele care o despărţeau de match-ul între viaţă şi moarte. Se aşeză aproape de foc, ca să-şi încălzească mâinile. Erau îngheţate şi ea nu voia să-l atingă pe fiul ei cu mâini reci.

Doctorul Pearson, care sosise la nouă şi jumătate, însoţit de Moorhouse, o găsi lângă patul fiului său, cu chipul trist, prăpădit.

— Se simte mai bine, spuse ea.

După ce Pearson îl consultă cu atenţie pe bolnav, se ridică şi făcu semn Mariei Hazzard să-l urmeze pe coridor; unde Moorhouse îi şi aştepta. Închise uşa după el

— Criza a trecut. Îl găsesc mult mai bine. Pulsul este mai regulat şi mai liniştit. Temperatura scade.

Chipul mamei rămase impasibil, nemişcat şi sleit de puteri. Nu voia să se lase pradă emoţiei.

— Domnul fie lăudat!

— Cred că pericolul a trecut.

— Aţi fost atât de buni şi atât de mărinimoşi.

Cei doi bărbaţi o priviră cu o timiditate respectuoasă.

— Era datoria noastră, doamnă!

Moorhouse adăugă pătimaş.

— Este victoria dumneavoastră, Doamnă Hazzard! Cei doi bărbaţi îşi dădură seama că mama dorea să rămână singură, că nu putea să mai suporte alte emoţii, dar Pearson se mai întoarse încă o dată, înainte de plecare.

— Sper că acum, vă veţi gândi şi puţin la D-voastră. Puteţi să vă odihniţi, fără nicio teamă.

O umbră de surâs trecu peste chipul obosit al mamei.

— Nu! Până seara voi sta cu el.

«*

5

A doua zi, la orele şapte şi jumătate, înainte să se ducă la birou, Ruth urcă scările în grabă. Amândouă uşile etajului superior erau închise. Îşi aplecă urechea, dar nu auzi nicio mişcare. Stătea nehotărâtă, neştiind la ce uşă să bată, când auzi vocea slăbită a lui Chrfstophe, care o striga pe mama lui. Ruth se simţi îngheţată de fiori reci. AvU presentimentul unei nenorociri. Se îndreptă spre uşa doamnei Hazzard şi bătu încetişor. Niciun răspuns. Totul era liniştit.

— Doamnă Hazzard!

Cu obrazul lipit de uşă, ea o strigă în câteva rânduri şi cum nu primi niciun răspuns, o deschise şi intră în odaie.

— Doamnă Hazzard... Christophe a...

Cuvintele amuţiră pe buzele ei. Ea o văzu pe Maria Hazzard, întinsă pe pat, cu mâinile împreunate peste cearceaf. Capul avea liniştea morţii. Ruth îşi reţinu respiraţia. Cu toată frica ce-i cuprinse sufletul, ea se apropie de pat şi îi atinse mâinile. Erau reci.

Înspăimântată, se dădu înapoi cu câţiva paşi. De cealaltă parte a coridorului, vocea slăbită a bolnavului, ’ca scâncetul unui copil, chema mereu:

— Mamă... mamă!

Picioarele tinerei fete tremurau, dar ea se stăpâni. El: nu trebuia să ştie nimic... în niciun caz acum... Se duse încetişorspre camera lui şi deschise uşa.

— Mama dumitale doarme!

— Atunci, te rog să n-o scoli. Nu am nevoie de nimic.

— Sunt aici, dacă ai nevoie de ceva. Rămân aici, toată ziua.

— Eşti foarte bună, mulţumesc. Mama mea trebuie să fie foarte obosită.

Curajul şi mila îi ajutară lui Ruth să-şi ascundă emo-.

ţia.

— Cobor acum, dar în câteva clipe voi fi înapoi!

Îşi aminti că lăsase uşa camerei din fund deschisă. Se apropie încet, o închise cu grijă şi coborî scările în grabă, ca -să-i comunice doamnei Bunce, trista veste.

Proprietara casei ridică mâinile într-un gest patetic, vrând parcă să ia cerul de martor, dar nu era în stare să rostească un singur cuvânt.

— Voi rămâne toată ziua în apropierea lui. Nu trebuie să afle nimic deocamdată. Ar fi prea mare lovitură pentru el. Eşti bună să-l anunţi pe doctor şi pe domnul Moorhouse, de îndată ce vor sosi?

CAPITOLUL XIII

I

Până a doua zi, Hazzard nu aflase nimic de vestea tragică. Moorhouse îşi luă trista însărcinare să-l prevină

— Când a aflat că erai în afară de orice pericol. *, ea a adormit ca să nu se mai scoale...

Hazzard, mut şi nemişcat, îşi înfundă faţa în perne. Moorhouse, în faţa ferestrei, aştepta cu spaimă, cum aştepţi după tragerea unui glonte, un ţipăt de durere sfîşiind tăcerea, dar Christophe, nu scoase niciun ţipăt, niciun cuvânt.

Tensiunea se stinse pentru a face loc neantului, golului necunoscut şi neînţeles.

— Vrei să spui că mama a murit, Moorhouse?

— Da, a murit în timp ce dormea.

Moorhouse părăsi odaia şi se aşeză pe prima treaptă, câci tăcerea mortală din odaia prietenului său era

insuportabilă; ce mai poţi să spui, în asemenea împrejurări? De altfel, mai era ceva de adăugat unei asemenea tragedii?

Moorhouse, foarte deprimat, auzise paşi şi văzu apărând în penumbră, deliciosul chip al lui Ruth. Era îmbrăcată în negru. Ea reprezenta în acest moment, viaţa şi tinereţea ce urca în lumina acestei dimineţi nemiloase. El se ridică. Ea stătea pe o treaptă mai jos şi întrebă cu vocea înceată:

— I-aţi spus vestea?

Moorhouse făcu semn că da. Suspinând Ruth se sprijini de scară.

— E curios! N-am putut să mă decid să mă duc azi la birou. E atât de slăbit şi atât de singur!

— Da, într-adevăr!

Ea îl privea întrebător. Ce-i de făcut, când o femeie moare la sute de kilometri departe de casa ei, când fiul ei este grav bolnav, când se pune problema banilor şi când certificatul de deces poate fi îndoielnic?

— Va trebui să pun multe lucruri la punct. Înainte de toate, voi vorbi cu Christophe. Studenţii spitalului ne vor ajuta, cred. Va fi nevoie probabil, să plec la Melfont.

Încrezătoare ca un copil, ea îl ascultă.

— Da. Cu siguranţă că dorinţa ei era să se întoarcă acasă. Trebuie să-l cruţăm pe Christophe cât se poate mai mult. Ascultau uimiţi tăcerea din cele două odăi. Ea şopti:

— Ce repede s-au petrecut toate, nu-i aşa?

EL nu răspunse, dar se ridică şi se duse spre camera lui Hazzard. Ruth, cu capul sprijinit de rampa scării, asculta cele două voci. Moorhouse vorbea rar şi încet, iar cuvintele lui Hazzard erau înăbuşite. După cinci minute, Moorhouse ieşi pe coridor. Chipul lui exprima o adâncă hotărâre.

— Cred că acum pot să mă ocup de toate. Întâi, mă duc să-l văd pe Pearson şi pe decan, apoi voi telegrafia primăriei din Melfont. Voi avea o zi încărcată.

— Eu rămân aici şi sunt la dispoziţia dumneavoastră!

Cu capul plecat, el rămase gânditor.

— Evident... sunt multe de făcut. Hazzard mi-a dat mână

liberă să fac totul în numele lui. Mă duc să caut un antreprenor de pompe funebre. Cred că ei se ocupă de toate amănuntele. E numai o chestiune de bani.

Ea întredeschise buzele şi cuvântul „bani44 părea să-şi ia zborul, dar ea nu vorbi şi Moorhouse continuă:

— Probabil că are ceva bani puşi deoparte, dar în orice caz e mai bine să-l înştiinţez pe tatăl meu. În chipul acesta, vom reuşi să ne aranjăm.

— Din nenorocire... eu nu pot să vă ajut... în ce priveşte chestiunea banilor, murmură ea.

Ochii albaştri ai tânărului o fixară cu uimire.

— D-voastră? Bineînţeles că nici nu se pune problema. Deocamdată, asta mă priveşte pe mine.

Astfel, cei doi tineri îşi luară însărcinarea tuturor amănuntelor acestei funebre întreprinderi.

l upă ce expediase telegrama lui Croft, notarul, Moorhouse luă trenul de amiază şi plecă la Melfont. Îl găsi pe bătrânul Croft, calm şi preocupat de realităţile practice. Oamenii mor şi trebuie să fie înmormântaţi, deci e necesar să te ocupi de moştenire. Maria Hazzard lăsa o căsuţă şi două sute de lire. Bătrânul Croft îl trimise pe Moorhouse la medicul districtului, care aplană a doua dificultate.

— Am îngrijit-o ani de zile. Cu două trei zile, înainte de a pleca la Londra, am văzut-o pentru cea din urmă oară. Inima, ştiţi... s-a oprit pur şi simplu să funcţioneze. Ea a murit în somn, cum mi-aţi spus-o de altfel cu atâta precizie. Vă dau imediat certificatul de deces!

Ceru apoi veşti despre Christophe.

— Copilul acesta slăbuţ! Sunt fericit că e în afară1 de pericol. Mama lui era o femeie remarcabilă.

În aparenţa, era un lucru foarte uşor să fi înmormântat, cu condiţia însă ca savanţii profesori să aprobe decesul muritorilor de rând.

2

Respectuoasă faţă de durerea lui şi foarte timidă, Ruth întră încet în odaia lui Hazzard, ca să aprindă focul în sobă.

Stătea în genunchi lângă căldarea cu cărbuni şi părul ei era tot aşa de negru. Chiar după ce focul pâlpâia vesel în sobă, ea rămase în genunchi.

Era camera ei, cu toate că el o ocupa deocamdată, şi într-un anumit fel, ea părea să devină şi mai legată de ea în viitor.

Cu umerii încovoiaţi, cu capul aplecat, ea privea jocul flăcărilor, în timp ce Christophe stătea tăcut cu ochii adânciţi în tavan. Respiraţia lui redevenise normală, nu se mai agita în aşternut, stătea nemişcat, cu capul înfundat în perne. Ruth avea senzaţia că şi el stătea tot atât de liniştit ca şi mama lui, dincolo, în cealaltă odaie, ca şi când şi în corpul lui era ceva mort. Ea îl înţelegea. Cu inima plină de compătimire şi dragoste, ea aştepta. Era atât de slab, atât de neputincios şi nu mai avea pe nimeni care să-i răspundă la strigătul cel mai uman „Mamă!”.

Simţea cum o înăbuşe plânsul. Nu era decât o femeie, cu incertitudinele ei, cu intuiţiile şi violenţele ei; ea nu era decât o biată inimă, un corp şi un suflet.

Dar ce adâncă tăcere păstra totuşi el. Înţelegându-l, ea i-o respectă, ştiind că foarte curând, ea va fi întreruptă. Realitatea se prezenta sub forma unui om gălăgios, cu obrazul roşu, îmbrăcat în haine negre. El întrebă unde se afla corpul, un tânăr îi comandase să organizeze înmormântarea. Omul îmbrăcat în haine negre ştia că rămăşiţele mortuare trebuiau să facă o ultimă călătorie în regiunea Wiltshire şi voia să ia măsurile pentru coşciug.

— Domnul Moorhouse a plecat să pună unele lucruri la punct, îi explica Ruth. Cred că va fi astă seară înapoi. Domnul Hazzard fiul este în acest moment grav bolnav.

Omul în negru, care scosese un carnet, aştepta cu creionul ridicat.

— Înţeleg prea bine, domnişoară, dar mai este placa de aramă… mi-ar trebui numele şi Vârsta.

— Am să vorbesc cu domnul Hazzard şi am să vă dau toate datele după masă. Lăsaţi-mi, vă rog, adresa.

Omul în negru îi întinse cartea lui de vizită, apoi ceru să vadă corpul, ea îl conduse în micuţa mansardă întunecoasă şi fugi pe scări spre celelalte femei.

Şi acum!... Ridică privirea şi se uită la Christophe. Trebuia să-i ceară aceste informaţii, dar nu îndrăznea, de teamă să nu-i răscolească durerea. Deodată se hotărî

— A venit un om, omul pe care domnul Moorhouse l-a trimis. Vrea să ştie mai multe lucruri. Am spus că...

Ea se întrerupse, observându-l cu teamă. Ei nu se mişcase de fel. Când în cele din urmă vorbi, vocea îi era aproape stinsă, – de nerecunoscut.

— Ce lucruri?

— Numele şi vârsta mamei dumitale!

— Maria! Vârsta n-o cunosc, şi de altfel, este atât de important?

— Bine, îi voi transmite.

Liniştea lui stranie, vocea fără timbru şi chipul lui impasibil, spuneau din prisosinţă tinerei fete că nimic nu-l mai interesa pe lume.

— Sunt şi lucrurile mamei dumitale. Trebuie oare...

El întârzia cu. Răspunsul.

— Să le împachetezi?

— Da!

— Cred că e nevoie. Te rog împachetează-le d-ta.

Când se întoarce Moorhouse?

— Astă seară!

El se adânci în gândurile lui şi tăcerea domni în odaie.

3

Ruth nu se temea de corpul nemişcat şi mut, întins în patul din mansardă. O iubise cu adevărat pe Maria Hazzard, când trăia, şi acum, când era moartă, ea n-o înspăimânta de fel. Când intră în cameră, văzu că omul în ne gru acoperise faţa moartei cu o pânză albă şi i se părtt nedemn ca un chip atât de frumos, să stea acoperit. Încetişor se apropie de pat, ridică pânza şi o privi pe mama lui Christophe. Ruth nu se îndoia o clipă că această femeie

murise pentru fiul ei. Ea îi dăduse viaţa pentru a doua oară, iar acum, se odihnea liniştită şi împăcatei, ştiind că copilul ei trăia.

Tânăra fată îngenunche în faţa patului. Poate ea se simţea întrucâtva moştenitoarea spirituală a Mariei Hazzard. Îi luase locul, căci instinctul îi spunea, că un bărbat nu poate să trăiască fără o femeie, şi cine ştie dacă Hazzard nu va avea nevoie de cineva... poate de ea... Toate astea îi păreau atât de simple şi naturale.

Se ridică şi începu să lucreze. Erau acolo, hainele şi obiectele de toaletă ale moartei. Valiza neagră stătea într-un colţ al odăii. Ruth o puse pe masă şi o deschise. Printre alte lucruri, descoperi o casetă. Avea datoria s-o deschidă. Era acolo o cutiuţă de piele roşie, două monede de aur, alte monede mai mici şi o duzină de mărci poştale. Ruth presupunea că în cutiuţă se afla un ceas. Apăsă pe şurub şi văzu o medalie de aur culcată pe catifeaua roşie. Medalia premiului Angus-Sandeman! Ruth o scoase şi citi inscripţia latină: „Victoria, e pro victoria vita”.

Câteva clipe se gândi la ciudatele cuvinte. Nu înţelegea latina. E vorba oare de regina Victoria? Dar ce însemna „vita”? „Victoria” se traducea probabil prin „Vietorie” şi Ruth în chip involuntar se întoarse către pat: Da, cu siguranţă, asta voia să spună „victorie”, victorie până la moarte. Ce liniştit şi luminos era chipul Mariei Hazzard!

Această medalie era din aur şi avea o mare valoare. Ruth o luă împreună cu banii găsiţi în casetă şi se duse în odaia vecină. Arătă bolnavului medalia.

— Am găsit asta!

El întinse mâna osoasă, luă medalia şi o contemplă.

— Unde a fost?

— În valiza neagră, închisă într-o casetă. M-am gândit că trebuie să mă uit la toate, în locul dumitale.

Am găsit şi ceva bani. Să-i pun într-un sertar?

— Da, dacă vrei!

Ea deschise un sertar, depuse banii şi când se întoarse

spre el, văzu că ţinea mereu medalia în mână. Buzele lui se mişcau ca într-o rugăciune. Citea inscripţia: „Victoria, © pro victoria vita”. Ruth rămăsese nemişcată, ca şi când ar fi asistat la un serviciu divin. Mâna lui Christophe, recăzu pe pat. Ochii îi străluciră.

— Ascultă, te rog!

— Da!…

— Aş vrea să puneţi această medalie în sicriul mamei mele. N-ai să uiţi, nu-i aşa?

Ochii tinerei fete erau plini de lacrimi.

— Oh, nu! N-am să uit! Fiţi liniştit!

4

O înmormântară pe Maria Hazzard într-un colţ al cimitirului din Melfont, acolo unde terenul începe să coboare spre câmpuri şi izvoare. Printre un brad de sute de ani şi crengile unui plop, se putea zări, vârful de pe Sisbury; în această zi de iarnă, muntele părea tot atâf de cenuşiu ca cerul.

Moorhouse urmă cortegiul funebru. Câţiva ţărani, bătrânul Croft şi medicul erau singurele persoane care asistau la înmormântare. Când ceremonia era pe sfârşite, o femeie groasă şi îndopată sosi gâfâind, ţinând de mână pe o fetiţă. Ea se aplecă peste groapa deschisă şi murmură ceva neînţeles. Fetiţa, cu un deget în nas, deschidea larg ochii albaştri, luă o piatră de jos şi o lăsă să cadă peste coşciug. Doamna Lup se prefăcea’ indignată:

— Cum îndrăzneşti să faci aşa ceva?

Ea pălmui copilul, care începu să urle, şi mamă-sa luându-l de mână, îl scoase repede din cimitir.

Doamna Lup alergă acasă, ca să povestească cum Gladys aruncase o piatră pe coşciugul acestei sărmane fiinţe.

Sam Lup voia neapărat să cumpere căsuţa Mariei Hazzard. Fiul lui mai mare avea absolută nevoie de o casă, căci fata de oare trebuia să-şi lege viaţa aştepta un copil de aproape şase luni.

La căderea nopţii, Moorhouse se întoarse la Londra. Se aprindeau felinarele când urcă scara din pasajul Cordier. Când Moorhouse sosi, Ruth tocmai ieşea din camera lui Hazzard.

Moorhouse închise uşa şi se aşeză lângă patul lui Hazzard, îi luă mâna şi o ţinu multă vreme într-a lui.

— A fost foarte frumos!

— N-a plouat?

— Nu. A fost o vreme închisă, dar calmă. Cum te simţi, băiatule?

— Corpul meu trăieşte, Moorhouse, asta-i totul!

Moorhouse se aşeză aproape de sobă. Christophe îl privea, căci îi făcea plăcere să privească pe un om frumos. Viaţa era atât de tristă, cenuşie şi goală.

După o scurtă tăcere, Moorhouse spuse:

— Am vorbit cu bătrânul notar Croft. Se ocupă de toate. M-a rugat să te întreb câteva lucruri! Pot să-ţi vorbesc acum?

— Despre ce e vorba?

— Despre casa mamei tale. Trebuie vândută? Sunt mai multe persoane care vor s-o cumpere. Una mai ales e foarte grăbită. E cam brutal să-ţi vorbesc despre asta acum... dar am promis...

Hazzard ridică capul de pe pernă.

— Cine este atât de grăbit s-o cumpere?

— ’ Un oarecare Lup, un ţăran cred.

— Lupii? Oh, nu! Casa mamei mele nu va fi vândută. Am s-o păstrez... întotdeauna.

5

Spitalul Bennet trimise o infirmieră expertă, în pasajul Cordier, pentru a se ocupa de Hazzard în timpul convalescenţei sale. Infirmiera era o persoană autoritară şi energică, care făcea scările să geamă şi să scârţâie sub paşii ei grei. Pe Ruth o tortura o gelozie teribilă. Infirmiera, care dormea la spital, venea dimineaţa la orele opt şi pleca, seara la orele zece. Ruth, care-şi reluase lucrul la birou, o

găsea întotdeauna acolo, când venea să-l vadă pe Hazzard. Doamna Bunce avea grijă de mesele infirmierei.

Ruth o detesta, pentru că era severă şi foarte sigură de autoritatea ei; ea nu putea concepe că sentimentele pot avea o importanţă oarecare în viaţă. O primea pe Ruth în pragul uşii, împiedicându-i astfel intrarea.

— Se simte mai bine azi, mulţumesc!

Bineînţeles că pe Moorhouse îl admitea cu un surâs.

Ruth, pe care o ţineau îndepărtată în timpul zilei, veni într-o seară după ora zece. A trebuit să sune, căci uşa de la intrare era închisă. Ofelia cu ochii grei de somn, îi deschise uşa.

— Ah! D-voastră sunteţi, domnişoară Avery?

— Ce face domnul Hazzard?

— S-a dat jos din pat astăzi!

Dar Ofelia la rândul ei, se arăta tot atât de neînduplecată ca şi infirmiera. O tânără fată, străină de familie, nu avea niciun drept să facă vizită unui bărbat, după ora zece! Apoi, domnul Hazzard era bolnav şi avea nevoie să doarmă. Ruth ezita să plece.

— Am să revin mâine. Vrei să-i spui că am venit să-l văd?

— Da, am să spun infirmierei.

Sâmbătă după amiază, Ruth trecu pragul casei cu Nr. 7 cu emoţie. Infirmiera ieşise să ia aer şi uşa era deschisă. Ea urcă scările în fugă şi bătu la uşa lui Hazzard.

— Cine e acolo?

. Vocea lui Christophe se limpezise şi era mai energică.

— Eu sunt, Ruth!

— Oh! Domnişoara Avery! Mi-e teamă că âm abuzat prea multă vreme de camera dumitale!

— Oh! Dar deloc, domnule Hazzard! Poţi să primeşti vizite astăzi?

— Fireşte! Intră, te rog, o clipă, ll aştept pe Moorhouse.

Ea intră în cameră, dar nu aşa cum visase, căci ar fi vrut să simtă în momentul când se apropie de el, că legături comune, de neuitat, îi leagă de aci înainte. Ar fi dorit ca la

prima lor revedere, să se salute cu gesturi mai prieteneşti, să-şi vorbească cu ochii... îl văzu aşezat aproape de cămin, sprijinit de perne. Ochii liniştiţi păreau şi mai mari, pe chipul palid al convalescentului.

Ea bâigui:

— Sunt atât de mulţumită că te simţi mai bine î

— Te rog, nu sta în picioare! Ia loc aici ’

Ea se aşează aproape de el. Era atât de ceremonios şi atât de distant! Pe genunchii lui ţinea o carte, un manual de medicină, şi această carte o jigni pe Ruth.

— Trebuie să-ţi mulţumesc pentru tot ce ai făcut pentru mine. Într-o săptămână, voi putea să-ţi înapoiez camera, căci trebuie să plec, să schimb aerul.

— Unde te vei duce să te odihneşti?

— Vor să plec la Bournemouth.

— Şi te vei duce acolo?

— Nu! Mă voi duce la Melfont, în casa mamei mele.

— Singur? Dar nu vrei să te îmbolnăveşti din’nou!

— O veche prietenă a mamei mele va avea grijă de mine. Într-o săptămână sau două, voi fi complet restabilit.

Ea aşteptă. Ochii ei negri întrebau: „Şi pe urmă?”

Degetele lui atinseră cartea de pe genunchi.

— Munca! Am să revin şi am să-mi reiau munca! Cred că e singurul lucru ce vindecă şi salvează pe un om.

Paşii lui Moorhouse se auzeau pe scară. Ruth se sculă să plece. Pe chipul ei frumos, un surâs lupta cu o lacrimă, îl întâlni pe Moorhouse pe coridor şi trecu pe lângă el, ascunzându-şi tristeţea, sfiala şi dezamăgirea.

CAPITOLUL XIV

I

Hazzard trebuia să plece Vineri sau Sâmbătă. Ruth putea să-se instaleze din nou în odaia ei, după ce, în prealabil, doamna Bunce ar fi dezinfectat odaia.

Moorhouse închiriase o trăsură pentru a-l plimba pe prietenul lui, care reuşise de altfel să meargă pe jos, până la Regent’s Park, Doamna Bunce se opunea părinteşte, dar

Hazzard era încăpăţânat, mai ales că nimic nu-l mai interesa şi nu-i păsa de nimic.

Joi seara, Ruth îşi făcuse apariţia în pasajul Cordier. Ochelarii Doamnei Bunce se agitau febril, căci avusese o zi foarte grea şi căuta pe cineva, asupra căruia să-şi descarce amarul. Hazzard căzu de data asta victimă.

— Te întreb şi pe dumneata, domnişoară, treabă e asta, când ai fost cu un picior în groapă, să te apuci să răscoleşti casa şi să ridici praful până-n tavan? Dacă cel puţin s-ar mulţumi să-şi împacheteze câteva lueruşoare într-o valiză, asta încă aş mai înţelege-o!... Dar de ce, naiba, răscoleşte toate sertarele? I-am spus-o doar: „Domnule Hazzard, de ce nu mă laşi să fac eu toate astea? Ofelia îmi va ajuta”. Dar el a continuat să răscolească totul, fără să se oprească la cele ce-i spuneam.

— Dar ce anume făcea?... îşi împacheta lucrurile?

— Da, îşi făcea valizele şi apoi... s-a apucat să cureţe în amândouă odăile... ca şi cum niciunul dintre noi n-ar fi fost demn s-o facă.

— Dar e mult prea slab... ca să facă asemenea lucruri f se oboseste prea mult!

— E tocmai ceea ce i-am spus şi eu. Domnişoară!

— Oh! N-aveţi decât să încercaţi şi d-voastră să i-o

— Spuneţi, nu costă nimic să. Încercaţi. Îi spuneam de altfel şi domnului Moorhouse, azi dimineaţă...

Dar pe Ruth n-o interesa deloc ce spusese ea lui Julien Moorhouse. Cu mâna pe rampa scării, ea urcă într-un suflet, trecând prin faţa uşii nervosului domn Crapp, care nu văzuse în toată tragedia lui Hazzard, decât plictiseala de a fi deranjat în mania orelor regulate, şi urcă spre camera ei. Când aiunse pe coridor, îl zări pe Hazzard ieşind din odaia ei, ţinând cu amândouă mâinile un. Pachet cu cărţi ce-i ajungea până la bărbie. Nu părea să-i fi observat încă prezenţa. Pe coridor, sub flacara luminii de gaz, era deschisă o lădiţă de fier în care-şi împacheta cărţile, dar cum se aplecă să le pună pe un scaun, tot pachetul se

răspândi pe jos.

— Oh! Domnule Hazzard, nu ai voie să te oboseşti atâta! în aceeaşi clipă, ea îngenunche în mijlocul volumelor*, răspândite pe podea. Prin căzătură, unele din de se deschiseseră şi paginile se mototoliră. Ruth netezi paginile mototolite, în timp ce Hazzard, în picioare alături de ea, cu braţele atârnând de-a lungul corpului, o privea. Începu să tuşească; atunci se aşeză pe scaun, zguduit de un acces puternic de tuse. Capul îi atârna în jos, dureros.

Ea ţinea o carte în mâini şi chipul ei, luminat de palida flacără a gazului, exprima o mare compătimire. Ea puse cartea pe jos-şi în genunchi, se apropie de scaunul lui. Îi luă mâinile într-ale ei.

— N-ar trebui să te oboseşti. Eşti încă foarte slab... Voi împacheta totul, în locul dumitale.

El îşi aplecă capul şi mai mult, atingând aproape umerii tinerei fete. Ea ridică mâinile, îi prinse capul şi îl apropie de umerii ei.

— Ce stupid sunt!

— Liniştit... te rog să stai foarte liniştit!

Ochii lui Ruth erau în flăcări. Îi mângâie fruntea şi obrazul.

— Eu am să-ţi fac bagajele! Dumneata... trebuie să-ţi îngrijeşti sănătatea. Nu eşti vindecat pe deplin şi orice oboseală poate fi fatală.

— Oh! Nu este nimic. Am obosit puţin, asta e tot!

— Dar e prea mult ’ Vrei să iei cu dumneata toate
■cărţile astea? Ai nevoie de de?

— Nu vreau să pierd cincisprezece zile.

— Dar dumneata n-ai pierdut încă niciodată o singură zi j

El îşi ridică capul. Pe chipul său slăbit apăru o expresie energică.

— Acum, va fi nevoie să lucrez şi mai mult!

Ea protestă cu ochii ei mari, umeziţi.

— Oh! nu, trebuie să fi mai cu grijă pentru sănătatea dumitale. Trebuie să pun volumele astea în fundul lădiţei?

— Dacă vrei să fi atât de bună, te rog să le aşezi în fund. E foarte frumos din partea dumitale. N-am să mai fac asemenea imprudenţe.

2

Trecuse o jumătate de oră de la sosirea lui. Christophe stătea rezemat de fereastra mamei sale. Şi contempla muntele luminat de soarele roşiatic al iernii. El îi apăruse întotdeauna ca o frunte uriaşă. Conformaţia lui avea rotunjimea unui craniu. Norii erau gândurile lui. De s-ar putea da o personalitate unui izvor, unei văi sau unui munte, atunci Sisbury avea cu siguranţă o personalitate puternică. Era muntele familiei Hazzard. Pentru Christophe, ca şi pentru mama lui, Sisbury avea un chip misterios şi profetic. Doamna Tribute, o vecină grăsulie, aprinse focul în ’sobă, aerisise casa şi adusese provizii: pâine, unt, slănină şi o strachină cu lapte. Moştenind găinile doamnei Hazzard, ea adăugă şi şase ouă proaspete. Băiatul acesta slăbuţ trebuia supraalimentat. Avea întradevăr aparenţa unui schelet. Şi biata Maria care murise înainte de a vedea cu ochii rezultatul sacrificiilor ei! Doamna Tribute îi dădea mereu târcoale, dar Christophe privea neîncetat asfinţitul soarelui pe munte..

— Iată, dragul meu, mă voi întoarce peste câteva clipe să văd dacă totul este în ordine.

Doamna Tribute spunea la toată lumea „dragul meu”, chiar lucrurilor fără viaţă, ca maşinii de gătit sau scaunului, sau dulapului din odaie. Christophe trebuia să înghită o enormă cantitate de slănină şi ouă, dar el rămânea rezemat de fereastră, abătut, fără să acorde vreo importanţă mirosului atrăgător ce-l răspândea prânzul pregătit pentru el.

— E foarte bine aşa, doamnă Tribute, nu e nevoie să vă mai obosiţi încă o dată.

— Dar nu e nicio oboseală, dragul meu. E nevoie să spăl vasele. Patul dumitale e făcut şi căldarea e plină de cărbuni.

— Sunteţi foarte amabilă, dar e inutil să mai veniţi a doua oară. Vreau să mă întind pe pat imediat.

El vorbea fără să privească, dar cum ea îl privea din pragul uşii cu îngrijorare părintească, el se gândi că poate să mai aibă nevoie de ea şi în alte împrejurări.

— Oh! Doamnă Tribute!

— Da, dragul meu!

— Poate aţi auzit că am de gând să păstrez casa pentru mine. Aţi putea veni o dată pe săptămână ca să aprindeţi focul şi să ştergeţi praful?

— Dar bineînţeles, dragul meu!

— Foarte bine! Vreau să păstrez casa aşa cum este acum. Nimic nu trebuie să fie schimbat.

Făptura grăsulie a doamnei Tribute dispăru de după poarta grădinii. Hazzard lăsă ferestrele deschise; astfel putea, în timp ce mânca, să privească muntele. Era singur şi cu toate astea nu se simţea izolat. În camera familiară toate lucrurile erau însufleţite şi toate colţişoarele trezeau amintiri. De îndată ce pătrunsese în casa copilăriei sale, simţise prezenţa mamei. Ea avea obiceiul să se aşeze întotdeauna în fotoliul acoperit cu catifea roşie, pe care de data asta, Christophe îl trase lângă masă, să-i ţie tovărăşie. I se părea astfel că era aşezată în faţa lui, îndemnându-l să mănânce mult şi răspunzând la toate gândurile şi întrebările lui. Fusese în cimitirul din Melfont, îngenunchiase în faţa mormântului şi revenise liniştit, fără lacrimi în ochi. Mama lui nu eră acolo, şra aici, aproape de cămin, la umbra muntelui şi nu în pământul calcaros. N-ar fi putut să spună şi în ce fel era sigur de acest lucru. O ştia însă graţie celui de al şaselea simţ, moştenire primită de la muntele Sisbury, care îi ajută să simtă nemurirea. Nu-şi punea problema şi nu se întreba, de ce el care era un om de ştiinţă şi care cerceta faptele în lumina adevărului şi a realităţii, păstrase în această circumstanţă gravă, sufletul, credinţa şi mentalitatea unui copil.

Îşi formula gândurile cu vocea tare.

— Mă simt mult mai bine, mamă! îţi dai şi tu seama de asta, nu? După ce voi sta o săptămână cu tine, mă voi întoarce la munca mea. Dar ce muncă! El simţea că putea să-i mărturisească lucrurile cele mai intime, să vorbească spiritului mamei sale, chiar mai deschis, mai liber, decât îi vorbise când era în viaţă.

— Nu te teme, mamă, oamenii de aici nu te vor lua drept nebună. Ţi-o jur!

Noaptea se lăsa pe case şi oameni. Aprinse lampa, dar nu trase perdelele. Se pregătea să ducă tava încărcata cu farfurii în bucătărie, când auzi poarta din grădină descbizându-se cu zgomot. Cineva se apropia de casă, cu paşi grei şi rari.

Puse tava pe masă. Cineva bătu în uşă; el se duse să deschidă. Înaintea lui stătea domnul Lup. Foarte agitat, el îşi mişca întruna picioarele greoaie.

— Seară bună, Christophe!

El se introduse în vestibul şi Hazzard îl lăsă să între.

.

— Sunt. Lucruri triste, Christophe... dar tocmai vorbeam cu nevasta... astea îţi dau de gândit... Şi cum te mai simţi tu... băiatule!

— Mă simt foarte bine, domnule Lup... Mulţumesc!

— Hm... Cu atât mai bine... foarte bine... băiatule... când te gândeşti că...

Făcu o mişcare ca să se aşeze în fotoliul Mariei Hazzard. Înspăimântat, Christophe îl împiedică.

— Nu, te rog nu aici! Este locul mamei mele!

Ochii de vită ai fermierului se deschiseră largi de uimire. Cu gesturi stângace, ocoli fotoliul, se apropie de cămin cu mâinile în buzunare şi stătea înţepenit, privindu-l pe Christophe ca pe un fenomen.

— Am gândit că... noi doi, am putea face o bună afacere împreună... am auzit prin târg că tu vrei să te scapi de casă...

— Cine ţi-a spus asta?

— Oh! Toată lumea o ştie! Tot satul ştie că…

— Satul să se ocupe de treburile lui! Casa mamei mele, nu este de vânzare, nici azi şi niciodată.

— Ah! Atunci vrei s-o închiriezi?

— Nu!

— Doar nu ai de gând să locuieşti tu în ea? Ori poate…

— Nu'. Din când în când, am să vin aici să mă odihnesc. Păstrez casa cu toate lucrurile din ea. Aşa am hotărât! Cred că e tot ce ai vrut să ştii, domnule Lup!

Sam Lup îşi umplea luleaua şi arunca priviri furişe spre Hazzard, care contempla jilţul mamei sale. Ochii tânărului aveau o expresie stranie.

Lup îşi aprinse luleaua în grabă, îşi luă pălăria şi se îndreptă spre uşă, intimidat.

— Hm!… Am crezut că acum… când Maria e moartă, ne-om înţelege mai bine…

— Mama mea nu este moartă!

Fermierul aruncă o privire piezişă spre Hazzard şi se furişă afară. Aceşti Hazzard au fost totdeauna nişte oameni suciţi, misterioşi, nişte oameni imposibili.

3

Ruth avea întrucâtva dreptul să creadă că atunci când un bărbat a luat o atitudine oarecare, această atitudine poate să fie durabilă. Evenimentele fuseseră destul de semnificative. Ea nu le credea tenebroase şi le acorda o importanţă gravă. Capul lui se odihnise pe umărul ei, şi era totuşi un cap de bărbat, pe umărul unei femei! Un asemenea eveniment îi dădea un drept, un privilegiu. Ruth visa. Se întorsese în camera ei, care fusese dezinfectată, iar scândurile de pe podea spălate. Se aşeză pe covor înaintea sobei ca o pisică. În adâncul sufletului ascundea o taină pe care o purta cu un sentiment de nevinovată superioritate, cum o mamă îşi poartă copilul. Celelalte tinere fete din birou îşi dădeau seama de schimbarea ei, cât de distrată devenise în ultima vreme, şi uneori, de proasta ei dispoziţie. Ruth visa cu ochii deschişi şi în lucrul ei se

strecurau numeroase greşeli. Se înşela asupra datelor, intervertea scrisorile şi adresele şi trimitea plicurile la destinaţii necunoscute.

Bătrânul Fogso'n, primind una din aceste scrisori care nu-i*era destinată, venise la birou şi surâzând batjocoritor, ceru să vorbească şefului. I se dădu o explicaţie oarecare.

— Ah! Aşa stau lucrurile?

Avea o filosofie morocănoasă. El avea credinţa că un bărbat era mai demn de încredere decât o femeie, iar un bărbat însurat se dovedea a fi mult mai conştiincios în lucrările lui decât un tânăr celibatar. Femeile, după el, îşi pierd capul de îndată ce sunt tulburate de chestiuni sexuale. Consecinţele sunt insuportabile, dar nu le pot evita.'

— Ar trebui să spui Domnişoarei Avery să-şi lase sentimentele personale la vestiar, în acelaşi timp cu haina şi pălăria. Dar bărbaţii sunt slabi şi Ruth n-a ştiut niciodată nimic din convorbirea celor doi şefi ai săi.

Iarna era pe sfârşite şi zilele începură să se mărească. Luna Februarie adusese puţin soare, dimineţi îngheţate şi ceruri luminoase, atât cât pot fi la Londra de luminoase, bineînţeles. Pe marginea ferestrei de peste drum, numeroase zambile creşteau în ghivece albastre şi verzi, însuşi fumul care ieşea din coşurile caselor, părea plin de făgăduieli. Ruth îmblânzise o vrabie, care venea pe fereastra ei să ciugulească fărâmituri de pâine şi ochişorii negri şi obraznici ai vrabiei păreau să-şi bată joc de ea: „Da, da, cunosc toată povestea. Este un tânăr, care ar avea nevoie de cineva, care să-i ajute să-şi facă un cuib. Dumneata, ce zici?

În aceste cincisprezece zile, visurile şi aşteptarea lui Ruth deveneau din ce în ce mai îndrăzneţe. Într-o clipă de entuziastă spontaneitate, îi scrise lui Hazzard o scrisoare; îl întrebă noutăţi despre sănătatea lui -şi îl rugă să fie prudent. Se gândea la el, ca la un copil orfan, singur, într-o casă plină cu amintiri dureroase şi în sinea ei, ea se

pregătea să alunece picioruşele ei mici în pantofii mai mari, ai celeilalte femei. Dragostea ei era încărcată de un sentiment de milă şi compătimire, simplă şi divină, care de singure, dau o valoare reală „dragoste’

4

În ziua întoarcerii lui Christophe, Ruth fusese reţinută la birou până seara târziu. Ea luă autobuzul la întoarcere, dar era trecut de ora opt „când ajunse în sfârşit în pasajul Cordier. Urcând scările, ea zări o rază de lumină, care se furişa: sub uşa lui Hazzard. Se aştepta să-i audă paşii repezi, să vadă uşa deschizându-se, iar el, venind spre dânsa, ca un îndrăgostit, să-i prindă mâinile, să i le sărute, să-i vorbească de mii de lucruri.

Nădejdea unei asemenea realităţi o făcea să roşească în timp ce urca ultimele trepte. Îşi încetini mersul, aşteptând să se producă vreun zgomot şi dispariţia semnificcitivă a razei de lumină. Privirile ei supraveghează atent clanţa uşii, dar tăcerea era adâncă şi nimic nu avea aerul să se mişte. Simţindu-se jignită în aşteptările ei, Ruth se îndreptă grăbită spre propria ei cameră.

Dezamăgirea ei căuta explicaţii. Probabil că nu s-a întors încă, sau atunci, era plecat undeva, uitând să stingă lumina, sau poate că, simţindu-se obosit, adormise cu lampa aprinsă. Poate însă că şi-o fi închipuit să audă paşii Ofeliei, de aceea nu s-a mişcat din odaie.

Ea închise uşa ei cu zgomot, ca pentru a da un semnal sau să arunce o sfidare. Cu mâna pe clanţă şi urechea lipită de uşă, ea asculta în aşteptarea unui răspuns. Tăcerea se prelungea însă, apăsătoare, şi disperată pentru tânăra fată. Deschise din nou uşa, înaintă până la scară şi strigă tare:

— Ofelia! Ofelia! Doamnişoară Bunce!

— Da, Domnişoară!

— Ai luat lapte pentru mine?

— Da, Domnişoară! Vi-l aduc numaidecât!

Ruth, fără să părăsească din ochi uşa lui Hazzard, se apropia cu paşi rari de odaia ei. Era oare acasă? Dacă ar fi

fost, ar fi ieşit cu siguranţă să-i vorbească. Se presupunea deci că era plecat. Închise din nou uşa camerei şi îşi scoase pălăria. Avusese o zi foarte grea, iar domnul George fusese ciudat şi nervos. Obosită, se aşează pe pat.

Ofelia sosi ceva mai târziu şi-i aduse laptele.

— Aţi venit târziu astă-seară, Domnişoară Avery! — Da, am avut mult de lucru.

Ea încercă să dea tonului vocii cât mai multă nepăsare şi întrebă:

— Domnul Hazzard s-a întors din călătorie?

— Da, Domnişoară! S-a întors azi după masă. Este un domn foarte straniu!

Ruth se aplecă să-şi desfacă pantofii.

— Ce vrei să spui prin asta?

— Şi-a despachetat toate cărţile. Când mama m-a trimis să-i duc o ceaşcă cu ceai, ştiţi ce făcea, Domnişoară?...

Ruth asculta, crispată.

— Era aşezat la masa lui de lucru, plină cu cărţi şi cu hârtii. M-a privit în treacăt şi mi-a spus: „Pune Ceaşca aici, Ofelia, şi mulţumeşte-i mamei D-tale”. Dar în timp ce vorbea, el scria fără să se oprească...

Unul din pantofii lui Ruth căzu zgomotos pe podea.

— Lucrează şi acum, Ofelia?

— E mai mult ca sigur, Domnişoară! Am văzut lumină sub uşa lui. Am putea să ne întrebăm pe drept cuvânt; dar când oare nu lucrează?

. 5

Moartea mamei lui îl impresionă adânc pe Christophe. Corpul lui se comporta ca o maşină ascultătoare, care îi ducea în spate capul lui mare şi proiectele de viitor. Trebuia să se ocupe de acest corp, să-l spele, să-l îmbrace, să-l hrănească şi să-l lase să doarmă câte şase ore pe noapte; e tot ce îi îngăduia. În fiecare dimineaţă, la ora nouă fără un sfert, ieşea din camera lui, cobora în grabă scările şi o pornea de-a lungul străzilor, pentru a reveni seara la orele şapte, când mânca şi îşi aprindea o lulea. Restul serii şi-l

petrecea lucrând, aşezat în faţa mesei, sprijinindu-şi de mână capul prea mare, care desena o umbră rotundă pe perete. Doamna Bunce, din ce în ce mai nedumerită, spunea celor din jur: „Hm... tot ce pot spune de el, e că nu seamănă cu o fiinţă omenească1*. Era o specie de supra-om, atins de furia să-şi atingă scopul şi să fugă de lume; dar ca la majoritatea oamenilor excepţionali, gândurile şi sufletul lui rămâneau taine pentru toată lumea. Nu se uita la nimeni. Nu vorbea cu nimeni decât cu Moorhouse, care era singurul în stare să arunce o privire furişă asupra imensei opere pe care o construia acest omuleţ infirm.

Moartea mamei lui şi mai ales circumstanţele în care îşi găsise moartea, îl impresionară puternic pe Christophe, şi îi lăsase în suflet, o rană dureroasă. Furia cu care se pusese pe lucru nu 6ra decât o reacţiune normală a stării lui sufleteşti. El ştia că ea se obosise peste puterile ei, că-şi sacrificase sănătatea, în timpul acelei săptămâni de boală gravă şi că murise înainte ca să fi văzut ceea ce

1 dorea din toată fiinţa ei să vadă: realizarea visurilor unei vieţi întregi.

La spital, Hazzard trecea mereu şi din ce în ce mai mult, drept un fenomen, un fel de mic profesor, printre cei tineri. Superioritatea lui era în afară de orice discuţieAvea mâini şi îndrăznea să le întrebuinţeze.

Majoritatea tinerilor se tem de răspundere, această piatră de încercare a unei valori individuale. Hazzard, dimpotrivă, le căuta pretutindeni şi ieşea învingător din aceste încercări primejdioase. Nu se temea că se poate înşela asupra unui diagnostic şi ironiile mulţimii nu-l mai înfricoşau deloc. În acest timp, el muncea cu o jumătate de duzină de leneşi, printre care se găsea şi Bullard, cel mai uimit dintre toţi să descopere că acest omuleţ, plăpând şi şchiop, putea să fie foarte energic şi convingător în argumentele lui.

Îl asista pe Badger, bacteriologul. Vreme de trei ceasuri pe zi, el lucra la microscop. Badger descoperi curând că Hazzard, pe lângă talentul de cercetător înnăscut, dădea

dovadă de o conştiinciozitate rară.

Dacă un bacii de tuberculoză trebuia găsit, el îl descoperea, micuţ punct roşu într-un cerc de lumină.

La policlinică, tinerii medici îi prezentau cazurile mai complicate şi îl întrebau de curiozitate: „Priveşte, Hazzard, ce ai putea să faci pentru cazul acesta**.

Dar alţi ochi, îl vedeau sub un alt aspect, ochii vecinei lui. Ea, aştepta, aştepta mereu. Îl întâlnea din când în când, ca înainte, pe scară sau pe coridor, dar chipul tânărului avea întotdeauna acea expresie indiferentă, aproape duşmănoasă. Îi vorbea, cum ar fi vorbit cu un bărbat, care într-o împrejurare oarecare îi făcuse un serviciu, era politicos cu dânsa, ca un vecin bine crescut.

În sufletul lui Ruth, o voce striga: „Acesta nu este un om, este o maşină**.

Ca şi un copil, ea ar fi avut o dorinţă nebună, să spargă această maşină şi să oprească rotiţele şi şuruburile prea sârguitoare.. Poate însă că la rândul ei, ea simţea entuziasmul care-l biciuia pe Hazzard şi se simţea jignită. Şi geloasă.

Ar fi vrut să-i spună: „Eşti orb omule! Nu vezi nimic în jurul tău. Viaţa nu e făcută numai pentru muncă. Opreşte-te o clipă, priveşte... şi iubeşte!

Prilejul se ivi şi ea avu curajul să-i vorbească în acest fel. Dar la sfârşit, avu senzaţia unei păsărele, care se împiedică de o fereastră închisă.

Nu părea s-o înţeleagă şi îi surâse în chip straniu.

— Oh! Mi-e teamă că nu găsesc vreme pentru aşa ceva. E drăguţ din partea dumitale să mi-o spui... te rog să mă ierţi, am mult de lucru.

Cele două uşi se închiseră. Se întoarseră fiecare la preocupările lor, el la cărţile lui, ea la visurile ei.

6

La Chelsea însă, Sally Sherman trebuia să asculte tot ce prietena ei avea pe suflet.

— Sunt atât de nenorocită!

Ruth plângea, în timp ce Sally, aşezată pe marginea patului, o privea compătimitor pe prietena ei. Ruth nu dădea amănunte sau explicaţii şi Sally nu le cerea. Ar fi fost inutile, de altfel.

— Sunt atât de singură... acolo... Aş... aş vrea să pot veni aici...

Sally, foarte realistă şi iubindu-şi mult prietena, nu ’vedea de ce Ruth nu s-ar instala la Chelsea... şi asta foarte curând.

— Vei avea camera ta şi vei lua mesele cu noi. O să ne simţim foarte bine.

Ruth o îmbrăţişă.

— Oh! Sally! Eşti atât de bună cu mine!

CAPITOLUL XV

I

Domnul Robert Crapp, revenind acasă într-o sâmbătă după amiază, văzu în faţa porţii cu nr. 7, din pasajul Cordier, în faţa fostului magazin al doamnei Bunce, un grup de copii, care asculta muzica unui gramofon, închiriat pentru acest eveniment. Christophe Hazzard organizase din nou o mică serbare. Doamna Bunce, murise de doi ani, iar Ofelia se măritase cu un băiat de prăvălie.

Hazzard închinase toată casa şi subînchiriase primul etaj, lui Robert Crapp.

Domnul Crapp închise uşa ce dădea în stradă şi rămase o clipă în vestibul, ca să-l privească pe Hazzard, prin uşa de sticlă. Învârtea mantvela patefonului, având în jurul lui vreo duzină de copii. Mesele şi scaunele erau date de perete şi în spaţiul rămas gol, copiii puteau dansa în voie.

Crapp avea oroare de veselie şi tinereţe, în timp ce Hazzard nu iubea decât pe copiii bolnavi sau schilozi. De îndată ce. Un copil se însănătoşea, interesul lui Hazzard pentru el slăbea. Aceste mici serbări, pe care Christophe le organiza în fiecare lună, erau aşteptate cu nerăbdare de către copiii şchiopi şi micii suferinzi ce nu erau siliţi să stea în pat. Mamele şi surorile aduceau copiii din cartierele

populate, şi luau parte la împărţirea prăjiturilor şi a ceaiului, ascultând muz’ca şi privind copiii cum dan’ seazǎ şi rid.

Văzut prin uşa de sticlă, capul domnului Crapp părea şi mai galben şi mai rece decât pe stradă. Era înalt şi slab şi se ţinea foarte ţeapăn. Avea o frunte largă „mustăţi cărunte ce cădeau peste gură şi ochii albaştrii reci şi pătrunzători. Vorbea foarte repede, cu o voce aspră şi tăioasă. Era ironic şi îi plăcea să-i chinuiască pe cei din jurul lui.

O fetiţă, care avea gâtul bandajat, zări chipul din spatele geamului. Ea îndreptă un deget spreel:

— Oh! priviţi la omul acesta rău-!

Toată lumea întoarse capul şi Hazzard făcu la fel.

— Nu te speria, puiule, este Domnul Crapp.

Chipul de după uşa cu geamuri dispăruse. Robert

Crapp urcă scara. El privi vechea’pendulă din perete. Nu putea s-o sufere. Era inexactă şi originală; bătea treisprezece lovituri la orele şase şi douăzeci şi trei, la miezul nopţii.

Domnul Crapp ura pendula, aproape tot atât demult cât îl ura pe Hazzard; dar cu toată ura ce ţi-o inspiră cineva, poţi totuşi găsi un oarecare interes să ai de-a face cu el. Chiria din pasajul Cordier era foarte mică, Crapp şi Hazzard îşi împărţeau serviciile doamnei Dugan.

Crapp sună. Doamna Dugan era surdă, suficient de surdă ca să mulţumească pe aceşti doi bărbaţi, care nu se uitau la o fustă de femeie, şi prea puţin dispuşi să lege o convorbire. Doamna Dugan apăru în cele din urma. Era o femeie, cu ochii stinşi şi cu buzele subţiri; părul ei fusese pe vremuri de un galben ca paiul. Îţi făcea impresia unui cadavru ambulant, înfăşurat în linţoliul lui.

— Ceaiul, comandă Crapp.

Doamna Dugan avea obiceiul să repete întotdeauna ultimele cuvinte, pentru a arăta că auzise bine.

— Ceai!

— Nu uita roşiile, alături de friptură!

— Roşii, cu friptură!

Domnul Crapp era obositor. De cinci ori pe săptămână, el cerea friptură şi pătlăgele roşii. Insistenţa lui de a-i aduce aminte era’inutilă, dar el o repeta de fiecare dată, probabil ca să-şi afirme autoritatea.

— Să nu faci ceaiul prea tare!

— Prea tare!

În timp ce cobora scările, ea auzi râsete de copii şi deodată, faţa ei ştearsă se învioră, deveni blândă şi misterioasă. O voce slăbuţă striga: „Şi eu vreau să dansez, doctore Christophe41. Da, bărbaţii sunt creaturi stranii, dar câte unii sunt adorabili, tocmai din cauza ciudăţeniei lor.

Pentru doamna Dugan, doctorul Christophe era o fiinţă stranie, un savant, un om misterios, care avea o odaie sus, întotdeauna închisă cti cheia. Cine ştie, poate avea un cabinet de vampir, ale cărui taine nu le cunoştea nimeni!… Era mansarda, transformată în laborator, acolo unde Hazzard îşi începuse lupta cu viaţa şi societatea, acolo unde mama lui murise. Când doamna Dugan intrase în serviciul lui Hazzard, el o conduse sus şi îi dădu voie să privească odaia. Ea văzu chiuveta albă, ceva negru care semăna cu o sobă de gaz, rafturi cu flacoane astupate cu vată şi farfurii de sticlă.

Luând în mână un flacon plin de lichid tulbure, el îi spuse:

— Vezi sticluţa asta? în ea se află germenii unei otrăvi atât de puternice, încât putem otrăvi tot cartierul Bloomsbury!

O făcuse pe doamna Dugan să înţeleagă, că această încăpere era în acelaşi timp periculoasă şi sfântă. Intrarea oprită! Să nu se şteargă praful! Din acea zi, ea nu mai pusese niciodată piciorul în mansardă. De altfel, avea destul de lucru, ca să nu şi-l mai încarce, din simplă curiozitate. Trebuia să cureţe sala de cursuri, instalată acum în fostul magazin, care suferise câteva modificări; doctorul Hazzard, avârid cea mai bună reputaţie în a medita pe leneşi pentru examene, dădea cursuri, aproape în fiecare seară. Apoi, ea mai trebuia să ţină curată cuşca

cobailor, ce se afla în curte, şi mai avea de asemeni de îngrijit grădina, care se afla pe acoperiş şi la care ajungea cu ajutorul unei scări. Doctorul, se ocupa cu hrana cobailor şi udatul florilor. El îngrijea trandafirii, pe care îi adusese din grădina mamei sale. Era omul cel mai activ şi cel mai muncitor, pe care-l văzuse vreodată doamna Dugan. Nu avea decât trei cămăşi în dulapul lui, iar marginile pantalonilor erau mai totdeauna zdrenţuite în fiecare dimineaţă, pe orice vreme, lua o baie rece. Despre el însă ştiai ce gândi, în timp ce, cu acest batjocoritor de domn Crapp...

2

După plecarea copiilor, Hazzard traversă casa şi se duse în curte, unde se găseau înşirate de perete, vreo jumătate duzină de cuşti, expuse la soare cea mai mare parte din zi. Un coş plin de varză şi salată era pregătit pe una din aceste cuşti. Hazzard o luă şi începu să împartă mâncarea printre zăbrele.

Avea treizeci şi trei de ani şi părea să aibă patruzeci. Expresia feţei, era de o seriozitate calmă; era aceea a unui om, care putea sta aşezat, ceasuri întregi, nemişcat, ca să observe şi să urmărească, cu o răbdare fanatică, infinitele celule şi vietăţi. Gura, fruntea şi ochii lui mărturiseau cu prisosinţă greutatea sarcinilor pe care şi le impunea.

Surâse, când văzu micuţele şi curioasele animale, rozind din frunzele verzi. Îşi iubea mult Cobaii, cu toate că era nevoit să îi întrebuinţeze pentru experienţele lui, ori poate tocmai de aceea!

Robert Crapp, aplecat peste fereastra camerei lui, strigă:

— Prânzul cobailor! Fericiţi cei săraci cu duhul!

Hazzard nu se ocupa în niciun fel de Crapp. Acesta avea etajul întâi cu chirie, plătea regulat şi nu făcea zgomot. Probabil că Hazzard dispreţuia pe Crapp, cum omul pozitiv dispreţuieşte pe individul negativ. Hazzard era preocupat de creaţie şi cercetări, iar Crapp, de afaceri şi bani. Robert Crapp se arăta mirat că doctorul plăteşte prea puţine

impozite şi îi făcu remarca.

Hazzard, fără să ridice privirile, răspunse:

— A fi – lacom înseamnă a fi înţelept. Vrei poate puţină verdeaţă, Crapp?

— Prefer o roşie fiartă. Se spune că tomatele provoacă tot felul de boli... mai ales cancerul. Nu este adevărat, nu-i aşa?

Ochii lui Hazzard deveniră batjocoritori.

— Se prea poate, Crapp. Totul e cu putinţă. Ar trebui să scoţi sâmburii şi nu uita de fiecare dată, să iei şi puţin bicarbonat de sodiu.

— Zău, doctore!

Crapp dispăru pe dată de la fereastră şi Hazzard se întreba dacă într-adevăr e în stare să scoată toţi sâmburii pătlăgelelor roşii. De ce oare nu adăugase că şi coaja lor era indigestă? în timpul acesta, micile animale înghiţeau cu lăcomie frunzele, fără să se preocupe de stomacul lor.

După aceea, Hazzard urcă în grădina lui de pe acoperiş. Ca să ajungă la ea, el urcă pe o scară şi trecu printr-un oblon. Într-o parte a grădinii, se ridica un mic perete de cărămidă roşie, care astupa vederea spre pasajul Cordier. Hazzard îngrijea de mărgăritare şi de trandafiri, pe care le sădise în ghivece. Un chaise-longue şi o lădiţă, care servea de masă, se aflau în cealaltă parte a grădinii. Lungit în chaise-longue, el putea vedea vârful unduios al bătrânului plop. Acolo, se simţea singur în Londra, singur într-o lume mistică, de acoperişuri şi coşuri strâmbe. Nimeni nu-l privea de la înălţime şi el se simţea stăpânul orizonturilor îndepărtate. I se părea că vede la Vest, muntele Sisbury, fluturând ca un balon verde.

Câteodată, urca noaptea în grădina lui, şi privea ferestrele luminate în chip misterios şi stelele mai misterioase încă.

Aceste scântei de aur, care se încrustau pe bolta senină a cerului! Ele erau tot atât de îndepărtate ca şi monedele de aur pământeşti, căci deşi Hazzard era medic eu diplomă de

şapte ani de zile, nu câştigase încă până acum, niciun onorariu de seamă. Primea mai nimic, pentru locul lui de asistent la spital. Era în fruntea medicilor la spitalul Marylebone pentru copii, dar munca lui era onorifică şi gratuită. Trăia din banii ce-i primea de la studenţii mărginiţi, leneşi şi stupizi, pe care îi prepara pentru examene.

Se întreba adesea dacă lumea ştia lucrul acesta. Cercetătorul este condamnat să rătăcească şi să moară de foame în deşert.

Toate obstacolele cu putinţă se ridicau în drumul său. Toţi îl tratau pe Hazzard ca pe un sclav, ca pe o vită, expus la răutăţi şi la nedreptăţi. El nu-şi făcea nici iluzii, nici visuri. Ştia prea bine că răbdarea şi patima lui pentru. Muncă stârneau ura şi invidia printre oamenii' mai. Vârstnici şi mai cinici ca el.

De zece ani de zile, muncea neîntrerupt, aducând spitalului servicii enorme, dar nu era plătit nici atâta cât câştiga o servitoare. Dar ce însemnătate aveau toate astea! Voia să trăiască pentru a munci, pentru a observa mii de fenomene, pentru a cerceta, a descoperi şi a experimenta! Ştia că mulţi savanţi au fost îndepărtaţi de cercetările lor din cauza sărăciei şi siliţi să practice medicina în vreun sătuleţ sau orăşel mizerabil din provincie.

Acei care au mijloace pot. Aştepta cu uşurinţă trecerea anilor, dar geniul sărac este adesea readus la ţărână. Uneori, Hazzard se gândea la posibilitatea unei căsătorii bogate, dar o asemenea femeie ar avea cu siguranţă ambiţii şi dorinţe cu carul... deci unei robii în sărăcie, ar urma o robi'e a bogăţiei. El suporta nimicnicia oamenilor, ba chiar a vrăjmaşilor, cu linişte şi înţelepciune şi era fericit că avea puterea s-o facă. Amărăciunea şi deznădejdea nu-l întunecau şi nu-l prindeau niciodată în laţul lor. Mama lui nu fusese răzbunătoare, deşi cunoscuse amărăciunea. Se gândea neîncetat şi îndelung la mama lui.

3

Hazzard avea mari calităţi pedagogice. Putea să

vorbească cu studenţii lui într-o formă originală, aproape magnetică. La spitalul Bennet nu era decât o umbră îmbrăcată în haina neagră şi pantaloni vărgaţi, care nu scotea niciodată un cuvânt. Când studenţii aflau că Hazzard practica la clinică, se strângeau în jurul lui, căci îngrijind pe bolnavii care veneau din afară, omuleţul acesta devenea viu şi interesant. Era o bucurie spirituală şi artistică să-l vezi explicând şi descurcând cazurile cele mai grele.

Hazzard nu era iubit de medicii şi profesorii bătrâni. Tăcerea şi rezerva lui îi făceau să-şi piardă cumpătul.

Se spunea despre el: „Este un doctor strălucit, dar nu va fi numit niciodată14. Unii protestau, cu toate că se ştia prea bine că bătrânul Dighton şi Thornas Tate vor face totul cu putinţă pentru a-l împiedica să ajungă la posturi oficiaje.

În rândul infirmierelor, Hazzard trecea drept misogin şi ursuza Şoapte şi bârfeli de tot soiul circulau pe seama lui. Se spunea că se hrăneşte cu pâine uscată şi cu mere crude, şi că nu-şi schimbă cămaşa decât o dată pe lună.

Când Moorhouse, părăsind pentru câteva ceasuri Winchester unde-se instalase, venea să-şi vadă prietenul, anumite ’aspecte din cariera lui Hazzard îl revoltau şi îl emoţionau. Moorhouse avea o mie de lire venit pe an, o soţie delicioasă, o fetiţă adorabilă şi o casă bătrânească. O dată pe săptămână, pleca la vânătoare. Din când în când, stătea câte o oră sau două pe acoperişul lui Hazzard, în micuţa grădină. Având doi prieteni printre doctorii spitalului Bennet, îşi putea da seama de îngâmfarea şi de nedreptăţile acestui mediu.

Aceste informaţii îi erau furnizate de către un tânăr chirurg John Macdonald, ufl om rece dar generos, care i!

iubea şi îl înţelegea pe Hazzard. El îi explica lui Moorhouse că Hazzard îşi mai făcea iluzii, dar că se înşela.

— Înţelegi tu, are idei prea înaintate!

Moorhouse răspundea că toate inovaţiile, în toate domeniile de altfel, par periculoase vechii generaţii.

— Este adevărat, afirma chirurgul. Tinereţea dă năvală la

uşa ştiinţei, dar sunt păzitori ce au interesul să ţină uşa zăvorită.

— Bătrânii egoişti!

— Nu sunt numai egoişti, sunt şi foarte prudenţi, dragul meu. Din fericire, nu gândesc toţi ca ei. Avem doi sau trei indivizi foarte interesanţi şi cu vederi largi.

— Dar Hazzard este mult prea modern, prea aprins, prea entuziast. Dacă ar fi după zbirii ăştia bătrâni, l-ar

— ’trimite undeva în deşert şi l-ar lăsa acolo!

— Dar nu vor reuşi totuşi să-l îndepărteze!

— Mi-e teamă că da!

— Ar fi o ruşine şi un scandal!

— Asta este viaţa, dragul meu! Asta este lupta! Ce perspectivă are Hazzard? Niciuna… probabil… afară doar dacă nu va obţine un loc de profesor… şi trei sferturi din oamenii cu influenţă sunt împotriva lui. Sunt chiar trei sau patru care s-ar împotrivi prin toate mijloacele ca să fie numit. Nu e oare pretutindeni acelaşi

. Lucru?

— În politică, poate! „

— Oh! pretutindeni… până la un anumit punct. Pe de altă parte, Hazzard nu este bogat. Îşi câştigă viaţa meditând studenţi şi preparându-i pentru examene. Ar putea să continuie astfel ani de zile. Face o muncă de brută şi nu are niciun fel de clientelă. Sute de oameni au încercat, dar n-au reuşit decât foarte puţini.

Moorhuse părea preocupat.

— Cu toate acestea, sunt sigur că va reuşi. Va ajunge la Harley Street, cu toate piedicile ce i se vor pune în cale. Vreau să cred că printre aceşti doctori, se mai găsesc câţiva care… tu de exemplu!

— Eu, nu sunt decât un tânăr chirurg.

— Acum da, dar mai târziu… Şi mai sunt alţii ca tine… Chirurgul se frecă pe frunte*

— Oh! Eu îi voi întinde o mână de ajutor, cu toată inima. Nu am niciun motiv să-l iubesc pe bătrânul Dighton, Tate, şi

semenii lor. Nici ei de altfel, nu sunt prea drăgăstoşi cu mine.

4

Unul din asistenţii-domnului Thomas Tate, deschizând uşa laboratorului de bacteriologie, văzu o siluetă micuţăşi subţire, îmbrăcată cu bluză albă şi căţărată pe o scăriţă. Doctorul Badger, bacteriologul spitalului, era plecat în concediu şi Hazzard îl înlocuia. Tânărul rosti:

— Iartă-mă că te deranjez Doamnule Hazzard, profesorul Tate cere raportul bolnavului şase, din sala George „

Hazzard ridică privirea.

— Nu trebuia să fie gata decât mâine.

— Atunci... nu mai ştiu nimic... dar profesorul Tate m-a trimis...

Tânărul asistent, băiat drăguţ şi amabil, părea încurcat şi Hazzard, care cunoştea din experienţă izbucnirile pe cât de neaşteptate, pe atât de furioase ale profesorului Tate, bănuia că tânărul asistent fusese trimis la el cu un mesaj mai sever şi mai violent.

— Unde se află profesorul?

— În sala George!

— Bine, mă duc chiar eu să-i spun.

Ştia că-l va găsi pe micul profesor, umflat de importanţă, cocoţat pe un scaun alături de un pat, înspăimântind pe cei din jurul lui cu privirea tăioasă. La spital, i se spunea Tom Tit. Era supărăcios, făcea încurcături şi melodrame, căutând întotdeauna să impresioneze pe ceilalţi. Îi plăcea să se repeadă la studenţi şi să le strige: „Dumneata... priveşte, rogu-te, pieptul... Dar unde-ţi sunt ochii? l-aiuitat în buzunar? Ei bine, ce vezi acolo? Haide, mai repede, vorbeşte! Nu vezi că sare în ochi? Eşti o vită... Altul, să vie următorul student! Cum în majoritatea cazurilor, era foarte încurcat şi inexact în diagnosticul pus, el punea greşelile lui pe seama sorţii sau a fatalităţii şi le accepta ca pe nişte slăbiciuni ale unui mare savant. Era de o obrăznicie uimitoare. Dupa ce comitea o greşeală grosolană, el privea

lumea cu ochi
•nevinovaţi şi rostea cu îngâmfare: „Vedeţi, dragii mei…
chiar eu, Thomas Tate, pot să mă înşel asupra simptomelor”…

Hazzard îl găsi pe Tate, aşa cum şi-l închipuia, pe un scaun lângă pat şi înconjurat de asistenţi şi studenţi.

— Ah! Doamnule Hazzard! Aştept cam demult raportul dumitale. Bineînţeles că de data asta, el nu are prea mare importanţă… Cazul e tot atât de dar… ca apa de izvor.

— Atunci, nu mai aveţi nevoie de raport, domnule profesor!

— Ba, te rog să mă ierţi! Nu trebuie să uităm nimic, tinere… Este fără îndoială o infecţie… o streptococie… Tinerii adunaţi în jurul patului îşi înăbuşiră râsul. O ceartă între profesor şi Hazzard ar fi amuzantă.

Privirile lui Hazzard râdeau ştrengăreşte.

— Din păcate, nu am găsit niciun streptococ!

— Cespui? N-ai găsit niciun… ai face mai bine să reîncepi analiza, tinere!

— Dimpotrivă, „am găsit colibacili, domnule profesor!

— Colibacili? Este exclus tinere! Vom aştepta reîntoarcerea lui Badger. Cred că vine mâine şi atunci vom fi lămuriţi cu toţii.

Hazzard primi ofertsa cu sânge rece.

— E tot ce aţi dorit să ştiţi, domnule profesor?

— Bineînţeles!

Hazzard se întoarse la laboratorul lui. În ziua următoare, doctorul Badger, aşezat înaintea microscopului său, confirmă greşeala profesorului Thomas Tate.

— Colibacili; scrise el pe raportul său.

Profesorul Tate îl citi şi mormăi: „Aceşti savanţi de laborator, care nu au niciodată curajul să mânuiască bisturiul, descoperă întotdeauna tâmpenii”.

I

Ploua. Era o ploaie torenţială de Iunie, care arginta bobocii florilor şi petalele catifelate, dar mai sus de Sisbury,

cerul albastru se ivea surâzător şi senin. Lui Hazzard îi plăcea ploaia şi tăcerea ce părea să cadă cu fiecare picătură de ploaie. În pasajul Cordier, ploaia înăbuşea multe zgomote: strigătul copiilor, flecărelile femeilor... Dar şi aici, în această vale minunată dip Wiltshire, ploaia părea să ridice o mână uriaşă, ca să impună tăcere răutăţii omeneşti.

Hazzard venise la Melfont pentru un weekend. De şapte ani căsuţa mamei sale nu se schimbase defel. Prezenţa permanentă a Mariei Hazzard plutea prin încăperi.

Fotoliul ei stătea la locul obişnuit, hainele ei erau atârnate în dulap şi lenjeria ei umplea sertarele.

Doamna Tribute, pentru' trei shillingi şi jumătate pe săptămână, deschidea ferestrele, curăţa casa, aprindea focul când era nevoie, şi se văita pentru hainele moartei.

— El nu dă voie să se atingă cineva de hainele ei şi moliile s-au băgat printre de... Nu văzu... treabă e asta... să vezi bunătate de haine şi rochii..: pline de găuri...

Ea îl rugase de atâtea ori pe Hazzard, încât el se hdttărî să-i dea voie să le ardă. Jertfa aceasta avusese loc într-o zi de Martie, lângă bătrânul măr, şi Hazzard avea senzaţia că mama lui asista la acest spectacol, cu braţele încrucişate, cu ochii ei negri, surâzând misterios. Fusese întrerupt din această ceremonie de doi dintre copiii lui Lup care priveau cu ochii şi gurile căscate.

— Ia te uită, a început să ardă hainele bătrânei sperietori!

Hazzard nu luă în seamă batjocura lorj stătea nemişcat, cu spatele întors spre ei şi privea focul. Învăţase să se poarte cu Lupii şi cu semenii lor cu indiferenţă, să le răspundă prin tăcere. Nimic nu jigneşte mai adânc mulţimea decât tăcerea!

Copiii se întoarseră în grabă acasă, ca s-o înştiinţeze pe mama lor. „Auzi bestia, să lase hainele să fie mâncate de molii, când ar fi putut face plăcere săracilor! Şi apoi, nu ştie toată lumea că el e tot atât de sărac ca Iov? Poate să fie

deştept, dar nu v-am spus eu că nicio femeie din Londra nu-l va lua ca medic?”

Pe această ploaie călduţă de Iunie, Hazzard se îmbrăcă cu o ha’nă veche de ploaie şi cu capul descoperit, se urcă pe Sisbury. Sprijinit în baston, el” coborî privirile spre valea verde. Vedea izvoarele şi pădurile de fagi, orizontul albastru-cenuşiu, căsuţa mamei sale şi colţul cimitirului, unde se odihnea pe veci. Din înălţimea lui, zărea şi ferma Lupilor, dar se uita la ea, cum ar fi examinat o cultură de bacili periculoasă. Dacă s-ar fi turnat peste de acid nâtric, ar fi fost eliminaţi, distruşi pentru totdeauna, spre binele omenirii.

În această perioadă a vieţii ssle, Hazzard era neîndurător, în acelaşi timp copilăros şi fanatic, doctor şi judecător, creator şi -distrugător! Se frământa pentru fiinţele sărace şi bolnave, dar ar fi putut distruge fără milă ferma
l upilor. Aceşti oameni nu reprezentau în ochii lui decât o grămadă de viermi graşi, care forfotesc pe gunoaie, şi cărora le acorda totuşi o anumită utilitate în viaţă.

La Melfont, Hazzard se lăsă prins de visare. Era ca şi când ar fi adus de la Londra un creier plin de formule şi observaţii, pe care le depunea ca’ un omagiu în grădina mamei sale, în leagănul râului Abon. Imaginaţia lui se juca cu faptele pe care le verificase şi adunase în creier. Fără această fantezie, el n-ar fi fost decât un savant banal -şi uzat, un pedant scolastic. Numai cercetarea cauzelor iniţiale îl satisfăcea. Era discipolul lui Pasteur şi al lui Koch, dar el nu-i copia. Întrebuinţa metode noi, dar sursa de inspiraţie rămânea totuşi aceeaşi. Lumea lui era aceea de seruri, de autotoxine, de fermentări şi de bacili. Erau mereu şi întotdeauna bacterii necunoscute, pe care ochiul microscopului nu le putea descoperi, de exemplu pe acelea ale cancerului.

Dar pe culmea lui Sisbury, în liniştea umedă a acestei zile de ploaie şi verdeaţă, îşi închipuia că este un copil care se joacă pe marginea unui lac fermecat.

Nu pierduse de fel noţiunea misterului şi a vrajei, pentru a deveni robul manualelor de medicină. El era unul din primele spiritualităţi ştiinţifice, care reuşeau să se sustragă dogmelor materialiste, pe la sfârşitul secolului al nouăsprezecelea. Fără să fie metafizician, el rămânea omul muntelui său, fiul mamei sale! El nu se agăţa de firele îndoielnice, care conduc spre stelele presupunerii'. El muncea, observa şi medita. Ca şi Fabre, el era mod'est din fire. Puterea lui creatoare nu cerea şi nu impunea suprimarea lui Dumnezeu!

De pe culmea muntelui, el putea să-şi întrezărească viitorul, nu-şi făcea iluzii. Se temeau de el, asta o ştia prea bine, căci le tulbura pacea profesională. Punea prea multe întrebări directe şi indirecte, pe care bătrânii medici sau profesori, le rezolvaseră în chip simplu. Ei spuneau bunăoară: „Aşa este", sau „Aşa trebuie să fie", dar el se ridica şi întreba: „De ce?"

Bătrână generaţie nu putea să răspundă decât: „Pentru că am spus eu că este aşa" Hazzard nu putea să înţeleagă acceptarea fără cuvinte şi fără revoltă a cuvântului imprimat. Nu-şi amintea să fi văzut o singură dată, pe vreun student să emită vreo îndoială în ceea ce priveşte un manual de medicină. O afirmaţie de manual eţa pentru ei, tot aşa de categorică şi definitivă, cum ar fi pentru un conductor de tramvai sau un bucătar, articolul unui ziar de două parale.

Îşi amintea de un mic incident. Îndrăznise să spună că nu era prea convins asupra unui punct dintr-o teorie „cusută cu aţă" a profesorului Dighton.

— Dar nu văd prea bine cum faptele pot fi explicate prin...

Bătrânul Dighton, furios, îl repezi.

— Ah! Domnul savant nu vede prea bine?... Aşteaptă puţin! În zece ani, poate vederea dumitale se va lumina totuşi!

Era dar că indiscreţia lui şi curiozitatea lui tulburătoare

nu erau pe placul predecesorilor lui. Ce nesocotinţă din partea aceluia care îndrăznea să se ridice împotriva teoriilor lor! „Vă cer iertare, domnilor, dar nu sunt de părerea dumneavoastră”. Fără îndoială, el nu se amesteca întotdeauna în discuţii, uneori putea să păstreze o tăcere adânoă, nu una din acele tăceri linguşitoare, ci o tăcere de gheaţă, în stare să dărâme toate teoriile. El ştia că toţi aceştia îl priveau ca pe un pedant, dar el era convins că avea chemarea unui cercetător.

Aceşti profesori, bătrâni şi ramoliţi, îl vor îndepărta din calea lor, îl vor suprima, îl vor expune la ani lungi de sărăcie, îl vor sili să rămână în întuneric, în necunoscut, cu inima sfâşiată, până ce în sfârşit se va hotărî să se supună!

2

În aceeaşi seară, Thomas Tate şi soţia lui luau masa 3a profesorul şi doamna Dighton Fashave. Erau vechi prieteni. Aveau aceleaşi obiceiuri şi cumpărau acelaşi ziar. După cină, trebuiau să se ducă la teatru, ca să-şi completeze seara. În timp ce doamnele erau în faţa oglinzii, bă-

1 rinul Fashave îşi turna al doilea pahar de porto.

— Mai bea un pahar de porto, Tom. E un vin care are o vechime de dotlăzeci de ani.

Tate se lăsă convins.

— Oh! În seara asta, pot să-mi îngădui acest lux. Dar e nevoie să mă gândesc la mâinile mele, Fane. Ce se aude cu locul vacant?

• — De îndată ce Berrinofer se va retrage, locul va fi liber.

— Anul viitor, Lampson va fi avansat şi vom avea un alt loc liber.

— Atâta vreme cât voi avea un cuvânt de spus, există un individ care nu va fi numit!

— Hazzard?

— Da, la el mă gândeam!

— Asta se înţplege de la sine. Acest maniac neînsemnat şi care vine de jos, un băiat de la ţară! Ar fi împotriva tuturor principiilor, dragul meu! Nu are niciun fel ck

educaţie, nici inteligenţă, nici spirit. Bătrânul Fashave ridică paharul şi bău.

— Îl vom îndepărta, Tom. Oamenii se revoltă împotriva tradiţiilor profesiunii noastre, dar datorită numai acestor tradiţii, putem împiedica pe oamenii încrezători şi naivi de a nu cădea victime fanteziste ale câtorva fanatici!

— Ai dreptate! Cu siguranţă că majoritatea *va* fi de partea noastră.

— Şi eu cred asta, dragul meu!

Hazzard nu era singurul sălbatic la Nr. 7 din pasajul Cordier. Chiriaşul său se asemăna în multe privinţe cu el. Domnul Crapp trecea în ochii vecinilor drept un individ straniu. Nu se iubeau, dar se îngăduiau.

Încet, încet, Hazzard se obişnuise cu acest om, pe care doamna Dugan îl descria „ca pe o sticlă de lapte acru”... căci obişnuinţa este temelia vieţii omeneşti. Severitatea lui Crapp, lipsa lui de omenie şi de bună dispoziţie, nu-l supărau şi nici nu-l mirau pe Hazzard, fiindcă acest om era într-atât de negativ încât nu putea pune nicio piedică temperamentului realist şi pozitiv al lui Hazzard.

Când se ivea prilejul, foarte rar de altfel, fumau pipa împreună şi Hazzard, care îşi trecea viaţa observând şi urmărind lucrurile cele mai neînsemnate, supraveghea maniile lui Crapp. Avea un tic ciudat. Nu arunca niciodată un chibri-t întrebuinţat, ci îl punea la loc în cutie, fie pentru a se mai servi o dată de el, fie că îi era cu neputinţă să arunce ceva. Peste manşetele mânecilor purta fisii de hârtie albă, ca să le păzească de murdărie. Hainele lui ţineau de ani de zile. Îşi lustruia el singur ghetele, întrebuinţând o cremă preparată de el: funingine din sobă, amestecată cu puţin untdelemn de măsline.

Robert Crapp era un individ care bănuia pe toată lumea. Era de ajuns să vorbeşti cu el un sfert de oră ca să-ţi dai seama de neîncrederea lui faţă de oameni. După el, oamenii politici minţeau. Adevărul nu exista! Toţi judecătorii erau corupţi. Părea să-l bănuiască şi pe Hazzard că şi-a

instalat o fabrică de monede false în camera de la mansardă, întotdeauna închisă cu cheta. Înveselit de. Această noutate, Hazzard se hotărî să-i arate laboratorul.

— TVrei să-mi vizitezi laboratorul, domnule Crapp?

— Oh! „Sanctuarul!” Foarte bucuros!

Hazzard îl conduse sus. Crapp semăna, când stătea în picioare, înfipt pe picioarele lui slabe şi lungi, cu o barză, sau cu 5n preot musulman. Făcea eforturi să pară*inteligent. În fiecare clipă exclama cu glas tare: „Ah! aceste flacoane, dragul meu, aceste flacoane!” „Un microscop!” Bănuiesc, dragul meu, că faci chimie!

Hazzard potrivi microscopul asupra unui preparat.

— Vrei să priveşti o clipă?

Domnul Crapp închise un ochi, ţinându-l lipit cu două degete slabe, şi se aplecă peste maşina infernală.

— Se vede ceva?

— Nu încă!

— Priveşte mai atent!

Robert Crapp era neîncrezător, chiar atunci când privea într-un microscop. Poate că Hazzard nu avea de gând decât să-şi bată joc de el? într-un târziu însă, spuse:

— Văd nişte linkiţe mititele!

— Un fel de beţişoare!

— Da, cam aşa ceva!

— Sunt bacilii tetanosului, explică Hazzard.

— Ah! strigă Crapp, ridicând capul, ca şi cum un bacii îi sărise pe obraz ca să-l muşte. E foarte interesant, dragul meu, dar nu e primejdios?

Hazzard surâse.

— Ar piutea să fie, pentru oamenii care-şi vâră nasul pretutindeni. Vezi, domnule Crapp, studiez pe toţi vampirii însetaţi de sânge... Am pornit la vânătoare şi mai ales, la stârpirea ploşniţelor.

Lucru surprinzător, Crapp surâse, ceea ce nu i se întâmpla niciodată. Maxilarul de jos se aplecase şi dintâi de aur străluceau în lumina zilei.

— Noi doi ne asemănăm. D-ta vânezi bacili, iar eu vînez „fluturi1 de aur”! Ha! Ha! Ha!

Era un cuvânt de spirit în maniera liui Crapp, dar Hazzard se făcu a nu-l înţelege.

Robert Crapp avea obiceiul să meargă mult pe jos.

Sâmbătă după amiază şi o mare parte din Duminică, hoinărea prin ’mahalale sau parcuri, urmărind un scop precis. Inventase un joc, care pe el personal îl distra foarte mult, dar care avea darul să înfurie pe alţii. Alegea din cartea de telefon, un nunjăr de şase-şapte nume şi adrese, îşi nota amănunţit sumele plătite fiscului csupra veniturilor lor şi căuta apoi, în ce fel de casă pot locui bunăoară: domnul Smith, din Hamstead, sau domnul Jones, din Highgate, sau domnul Robinson, din St. Johns Wood. Dacă aparenţa casei nu corespundea sumei plătite la impozit, Crapp revenea în Sâmbătă următoare, în strada casei ce-l interesa, şi punea vecinilor tot felul de întrebări privitoare lafelul de viaţă al d-lui Smith. Avea o trăsură? Ce fel de trăsură? Primea multă lume? câţi copii avea? Cum se îmbrăca soţia lui? Aceste demersuri de detectiv erau o formă ciudată de distracţie, dar Crapp era fericit de acest joc, care convenea de minune firii lui invidioase şi rele. Nu era decât un biet funcţionar al statului, dar această vânătoare a „cărăbuşilor de aur” îi dădea o aureolă de demnitate şi importanţă, cel puţin în propriii lui ochi. Anchetele sale nu rămâneau întotdeauna fără rezultat. Reuşise în mai multe rânduri să stârnească plictiseli, ba chiar drame. Expediase prin poştă numeroase scrisori anonime şi un respectabil domn Smith devenise dintr-odată foarte suspect.

4

Contrastele creează întotdeauna invidia sau stimulentul cu toate acestea, când Hazzard rămânea uneori de sâmbătă. Până duminică spre seară, la Moorhouse, în departamentul Winchester, el nu sq simţea atins nici de acest viciu; nici de această virtute. În parc, statuile de

marmură luceau puternic şi cascade de flori ţâşneau din antice vase de bronz. Frunzele arămii ale toamnei cădeau pe prundişul din alei. Pe soţia lui o chema Phyllis, iar pe fetiţă, Jeanne. Salonul luminat de uşi largi de sticlă era umbrit de o culoare vie, care îl impresiona pe Hazzard de îndată ce intrase în salon. Era un dulap de lac roşu. Restul încăperii, care dădea spre grădină şi soare, era mobilat cu gust, în culori, calde şi arhionioase, iar mobila roşie strălucea ca o piatră preţioasă. Tânăra şi frumoasa doamnă Moorhouse, aşezată pe divan, adora porţelanurile chinezeşti, florile şi miniaturile vechi, pe care le vedeai pe toţi pereţii. Un parfum uşor şi fin plutea în această încăpere liniştită.

Moorhouse era în picioare, ars de soare, fericit şi glumeţ, povestind micuţei Jeanne, legende absurde şi privindu-şi soţia cu un amestec de gravitate şi surâs. Hazzard simţea cât de adânc aceste două fiinţe se înţelegeau sufleteşte.

— Câtăva vreme, el privea cu ochii noi, acest aspect nou al vieţii. O femeie era o rază de soare în viaţă, şi de la moartea mamei lui, lumea lui Christophe era lipsită de femei. El muncea, fără să aibă alături de el o tovarăşă de viaţă, în singurătate şi mizerie, lipsit de parfumul unei calde intimităţi.

După masa de seară, plimbându-se prin parc cu vechiul lui prieten, simţi nevoia să-i vorbească de viaţa lui intimă.

— Tu trebuie să te simţi fericit aici, Julien!

Da, Moorhouse era fericit. Hazzard remarcase că prietenul lui îşi întoarse capul, ca să privească o fereastră luminată, pe care se profila chipul soţiei sale. Iar Moorhouse surâse acestei umbre.

— Casa ta e foarte frumoasă şi soţia ta, atât de drăguţă. Se găseau în momentul acela alături de statuia Dianei.

— Nu este tipul de femeie al zeiţei Diana, dragul meu! Un adevărat bărbat nu poate iubi o femeie ca Diana asta! Şi Moorhouse atinse statuia. De ce nu te însori şi tu?

Hazzard îşi privi prietenul, ca şi când i-ar fi cerut, sau l-ar

fi întrebat de ce nu urcă pe muntele Ararat!

— Eu? Dar e cu neputinţă, dragul meu!

Moorhouse îi aruncă o privire stranie.

— Vrei să spui *că* în viaţa ta nu mai e loc pentru nimeni?

— Da, aşa' este! Mi-ai ghicit gândurile, Julien! Munca mea cere libertatea şi celibatul!

I

Dimineţile în care Christophe se simţea cu adevărat fericit erau Marţea şi Vinerea, pe care le petrecea la policlinica spitalului de copii din Marylebone.

Fără să fie sentimental, sau poate tocmai de aceea, el ştia în chip magistral cum să se poarte cu copiii. În faţa unui copil bolnav, el se simţea emoţionat, cum ar fi bărbaţii în faţa unei femei, a muzicii sau a unei flori, fiindcă la rândul lui, fusese şi el un copil bolnav. Amintirea acestor zile îi rămăsese adânc întipărită în sufletul şi corpul lui. Niciodată nu minţea pe un copil. Nu-i spunea că nu-l va durea, când ştia prea bine r*i copiluj va suferi mult. Era blând, serios şi prietenos şi avea o sinceritate liniştită, pe care cei mici o, înţelegeau.

Hazzard, la Marylebone, nu era acelaşi ca la Bennee. Era în stare să surâdă, ba chiar să se joace cu copiii. Cu totul altele erau manierele lui de a se comporta şi a vorbi cu femeile, mamele, surorile şi infirmierele. Ele nu mai erau abstracţii, ci deveneau femei. Pentru aceste femei, şi Hazzard era un bărbat şi nu un monstru, cum îl considerau infirmierele din spitalul Bennet. Aici, era doctorul Christophe Hazzard. Un bărbat care era iubit şi în care aveai deplină încredere. Se bucura de o mare reputaţie printre femeile din cartierele murdare şi mizerabile -ale Londrei, care şi-l recomandau călduros. El nu înspăimânta niciodată pe vreunul din ei, chiar cei mai răi dintre ei încetau să ţipe şi să plângă de îndată ce-şi făcea apariţia. Uneori o trimitea pe mama copilului, în sala de aşteptare:

— Copilul e prost dispus astăzi şi ne face să ne pierdem timpul. Nu v-aţi ocupat îndeajuns cu disciplina lui. Aşteptaţi

în salon şi reveniţi peste o jumătate de oră!

Erau şi copii care se zbăteau şi urlau, care nu voiau şi nu dădeau voie să fie atinşi. S-ar fi spus că erau sub înrâurirea diavolului. Atunci, Hazzard întrebuinţa sistemul de a-i speria. O îndepărta pe mamă, în timp ce cu ajutorul unei infirmiere, liniştea pe micul sălbatic. Mulţi copii şi mulţi adulţi trebuie să fie îmblânziţi prin frică. Mai toţi copiii bolnavi îl adorau pe doctorul Christophe, pe el, omul cel mai singuratic şi cel mai detestat!

Numeroşi copii erau atinşi de tuberculoză. Hazzard îi privea ca pe nişte flori palide şi delicate, în timp ce majoritatea oamenilor nu reprezenta în ochii lui decât subiecte ştiinţifice. Aceşti copii îl emoţionau profund, cu toate că nu avea niciun sentiment de milă pentru omenirea care îl izgonise. Nu era nici altruist, nici optimist, dar era de un realism mistic. El studia mulţimea pe care noi o numim civilizaţie, întocmai cum studia microbii.

2

Hazzard înlocuia pe doctorul Salisbury la policlinică. Salonul, în care Hazzard înconjurat de un grup de studenţi, primea pe bolnavi, avea două ferestre şi trei uşi, o masă şi o bancă lungă, pe care bolnavii stăteau să ’e vină rândul. Pereţii erau vopsiţi în ulei, partea de sus, într-un galben deschis şi cea de jos, o bandă de un roşu închis.

O tăcere adâncă domnea în încăpere. Hazzard aplecat asculta pe o femeie, cu stetoscopul lipit de pieptul bolnavei. Infirmiera, cu o pătură în mâini, privea pe fereastră. Un număr de vreo douăzeci de studenţi se uitau la Hazzard sau contemplau pe tinerele femei, ce aşteptau pe bancă.

O femeie grasă, cu aerul răutăcios şi obraznic, începu să tuşească. Un sac de provizii, plin de pachete, se odihnea pe genunchii ei. Tuşea ei era zgomotoasă şi falsă Hazzard, fără să mişte stetoscopul şi fără să ridice capul, reclamă tăcerea:

— Încetaţi cu această tuse, vă rog. Este deplasată şi inutilă!

Femeia îi aruncă o privire jignită, se întoarse către' vecinele ei şi spuse ca să audă toată lumea:

— Dar nu pot, doctore!

— Ba da, puteţi foarte uşor! Altfel, vă veţi duce să aşteptaţi afară, până la sfârşitul după-amiezei!

Şi femeia, ca prin farmec, încetă să tuşească. Acest doctor era unul din acei medici antipatici şi ursuzi care nuvă lăsau să vă arătaţi durerile pe faţă! Hazzard, cu vocea înceată şi liniştit, în aşa fel încât bolnava nu auzea ce spunea, explica studenţilor această tuse.

— Puteţi lua de exemplu, domnilor, că cu cât tuşea e mai zgomotoasă, cu atât durerea e mai mică. La bărbaţi, în mai toate cazurile, este rezultatul alcoolului şi al tutunului.

Studenţii surâseră. Cineva întrebă:

— Şi niciodată la femei?

Hazzard îl privi ironic pe cel care pusese întrebarea.

— În cazul de faţă, una dintre aceste cauze este în joc!

Alături de femeia grasă şi zgomotoasă, se găsea în această galerie a mizeriei londoniene, un mic obrăjor, ca un pastel, delicat şi palid, unul din acele chipuri care te fac să te gândeşti la reflexul lunii într-o apă cristalină. Tânăra fată era îmbrăcată în negru. Părul abundent şi negru acoperea urechile. Obrazul ei părea străveziu. Aşezată între femeia grasă şi o italiancă tot atât de voluminoasă, ea îl urmărea pe Hazzard, timidă şi neliniştită. Avea aerul gingaş şi înspăimântat. Se prea poate să se fi simţit speriată de lumea din jurul ei. Fără voia ei, ea tresări speriată, ca şi cum ar fi vrut în acelaşi timp să plece şi să rămână pe loc. Îşi dădea osteneala a sta locului. Nu-l părăsea din ochi pe Hazzard. Uimirea o făcu să-şi uite teama. Ce coincidenţă extraordinară! Ar fi vrut în acelaşi timp să plece şi să rămână pe loc. Îşi dădea seama că studenţii o priveau insistent. Ea se agită pe bancă. Vecina ei se întoarse către ea:

— E plictisitor să aştepţi atâta vreme, nu-i aşa?

Vocea grosolană încerca să fie amabilă. Tânăra fată îi

răspunse într-un murmur:

— Trebuie să ne dezbrăcăm aici… înaintea tuturor?

— Nu, într-o mică odaie, alături!

— În faţa infirmierei?

— Ea te acoperă cu o pătură!

— . Cred că nu avem voie să vorbim!

Ea tăcu şi rămase multă vreme nemişcată, între cele două femei grase. În două rânduri, ea închise ochii, apoi îi redeschise în chip brusc deasupra lui Hazzard, ca şi când s-ar fi aşteptat să-i simtă privirea fixată asupra ei. Probabil că-şi va mai aduce aminte de ea. Dar de ce oare se temea? Ea venise acolo să ceară ajutor şi misiunea lui era doar să-i ajute, să-i liniştească pe toţi. Atunci?…

O femeie, pe care o infirmieră o înfăşurase într-o pă-. Tură, fusese condusă în altă odaie şi trei-patru studenţi se ridicară şi o urmară. Tânăra fată se întoarse către vecina ei, cu chipul neliniştit.

— Şi pe noi ne consultă?

— Tinerii medici au şi ei dreptul să studieze!

— Nu ştiam asta!

Îşi dădea seama că Hazzard privea în direcţia ei. Firește, ea vorbise prea mult şi el voia probabil să-i impună tăcere. El o fixa aspru. O recunoscuse oare? O căldură ciudată îi aprinse obrajii. Închise ochii. Şi asta trebuia suportat ea multe alte lucruri în viaţă.

Una câte una, femeile au fost examinate, după aceeaşi metodă. Când veni rândul femeii care tuşise, ea începuse cu volubilitate să-şi descrie durerile bolii de care suferea. Toată sala putea să audă şi să ştie de ce boală suferea.

— Am dureri atât de insuportabile în spate, doctore, şi noaptea… picioarele mele se umflă… şi când încep să tuşesc…

Dar ea fu întreruptă din vorbărie. Hazzard, observând-o cu privirea nemiloasă, timp de câteva clipe şi văzând tenul ei cenuşiu, obrajii umflaţi şi tremuratul mâinilor, era adificat asupra cauzei acestor indispoziţii.

— Urmaţi, vă rog, pe infirmieră în această cameră!

Surprinsă, femeia se ridică ascultătoare şi trecu în camera de alături. Tânăra fată auzi vocea lui Hazzard şi pe aceea a pacientei. Ea nu putea să înţeleagă ce îi spunea doctorul, dar ea prinse din zbor. Sensul cuvintelor şi tonul jignit al femeii.

— Niciodată mai mult de trei pahare pe zi, doctore! Vă jur că spun adevărul... Pe cinstea mea... nicio picătură mai mult.

Puţin după această convorbire, Hazzard ieşi din odaia de alături, având aerul hotărât să nu-şi mai piardă vremea îngrijind cazuri disperate, ce nu se puteau lecui decât cu voinţa. Se aşeză pe scaun şi strigă:

— Cine e la md?

tânăra fată tresări şi se sculă în picioare. Toţi aceşti bărbaţi o vor privi într-o clipă. Chipul ei exprima spaima. Cu ochii plecaţi, ea traversă salonul şi se aşeză pe scaun, în faţa lui Hazzard.

Ridică privirea asupra doctorului, care o privea atent.

— Ce vă doare? \

Vocea era caldă şi prietenoasă. Da, o recunoscuse! Ea roşi de emoţie şi plăcere. Timidă totuşi, răspunse:

— Mă... mă simt mereu slăbită... şi respiraţia... mi se taie... foarte repede... Cred că este inima.

El o privea liniştit.

— Aveţi palpitaţii? înţepături la inimă?

— Da!

— Staţi mult în picioare?

— Nu, stau mai mult pe scaun! Sunt casieră.

— Se vede! Trebuie să examinez inima. Treceţi, vă rog, în camera din dreapta, infirmiera vă va ajuta.

3

Camera avea doi metri pe trei. Ea nu conţinea decât un chaise-longue din piele, o pătură şi un mic scăunel. Pereţii erau în acelaşi ton cu cei din sala cea mare. O ferestruică sus de tot, aproape de tavan, lumina puţin odaia.

După ce închise uşa, tânăra fată, se aşeză şi întredeschise timid, bluza neagră. Ochii mari şi negri făceau două umbre pe chipul său palid. Părea înspăimântată de propriile ei gesturi. O recunoscuse într-adevăr? Uitase oare totul Infirmiera o bruscă.

— Ei fe’tiţo… mai aşteptăm încă mult?

— Sunt gata!

— Ceea ce faci dumneata nu serveşte la nimic. Dezbracă-te până la mijloc. Haide, mai repede! Doctorul poate sosi din’tr-un moment într-altul.

Ea îi ajută şi când tânăra fată era goală până la mijloc, ea îi acoperi umeri cu o pătură, care trecuse peste nenumărate corpuri goale. Tânăra fată avea senzaţia că tot corpul era plin de microbi.

— Va trebui să mă duc… acolo unde se află toata lumea? Garda era o persoană realistă.

— Nu fi ridicolă, domnişoară! Te afli aici într-un spital. Dacă eşti un caz interesant… sigur că te vei duce acolo!

Hazzard intră în odaie. După ce închise uşa, el rămase câteva clipe nemişcat, privind pe tânăra fată care ţinea pătura cu amândouă mâinile. Ca un copil bolnav şi sensibil, ea aştepta ca el s-o ajute. Cu stetoscopul în mână, el apropie scăunelul şi puse piciorul lui ţeapăn.

— Dă-mi puţină lumină, te rog!

Două lămpi electrice inundară odăiţa cu o lumină galbenă.

— Îmi amintesc foarte bine de d-ta! Acuma, spune-mi amănunţit, ce anume te doare!

Degetele tinerei fete strângeau din ce în ce mai mult pătura.

— Obosesc foarte repede. Adesea am bătăi de inimă, destul de puternice şi dureri ascuţite la stomac, după mese.

— Închisă toată ziua?

— De la orele nouă, până la şase seara!

— O jumătate de oră pentru prânz şi zece minute pentru ceai?

— Da!

— Şi prânzurile dumitale se compun din... pâinişoare, din lapte, din margarina, din sardele şi din magiun?

Ochii bolnavei păreau să se mărească şi mai mult!

— Din când în când, avem şi carne.

— Dar nu mănânci prea mult?

— Nu, asta se întâmplă destul de rar...

— Bine! Acum te voi examina.

El îi examină buzele şi interiorul pleoapelor. Era în chip vădit, foarte anemiată.

Frumuseţea ei amintea palida transparenţă a florilor, care nu-şi deschid petalele decât numai noaptea. Îi lipsea soarele.

— Şi acum, te rog, arăta-mi pieptul!

Infirmiera se apropie să ridice pătura, dar Hazzard o îndepărtă. El ridică un colţ al păturii, şi puse stetoscopul pe sânul stâng al fetei. Ea stătea tot atât de nemişcată ca un copil cuminte, deschizând ochii mari.

Capul doctorului atinse mâna ei. El remarcă frăgezimea obrazului, fineţea degetelor ei şi unghiile bine îngrijite.

— Nu tuşeşti de loc?

rNu!

Se ridică şi se îndepărtă puţin. Avea aceeaşi expresie ca atunci când examina pe un copil bolnav.

— Anemie, lipsă de globule roşii. Iată boala dumitale, domnişoară Avery! Te poţi îmbrăca acum. De îndată ce vei fi gata, voi reveni.

4

Când Hazzard reveni în odaie, micuţa siluetă neagră era aşezată pe scăunel. Infirmiera stătea în picioare, aproape de chaise-longue, şi o privea curios pe tânăra fată. Hazzard se rezemă de perete.

— Pot să vă pun câteva întrebări?

— Da!

— Unde lucraţi acum?

— La marele magazin Petter Gom, din Oxford Street.

— Casieră?
— Da, la secţia de mătăsuri şi noutăţi.
— Într-o cuşcă de sticlă?
— Da!
— Şi stai acolo închisă toată ziua?
— Da!
— Când iei puţin aer?
— Seara… câte puţin şi nu întotdeauna!
— O cameră de culcare pentru dumneata singură!
— Nu. O împart cu o prietenă. Camera e foarte mică.
— E ceea ce gândeam şi eu. Nu vă este cu putinţă să părăsiţi această cuşcă?

Ea îl privi cu o disperare dureroasă. Privirile ei spuneau: „Cum să ies de acolo? Trebuie să trăiesc. Nu suntem oare cu toţii închişi în cuşti de sticlă?”

Ochii lui Hazzard erau plini de compătimire.

— Înţeleg. Am să vă prescriu un medicament care să vă dea puţine puteri. Trebuie să veniţi de două ori pe săptămână, aici la vizita doctorilor. La Petter Gom, spuneţi?

— Da, doctore Hazzard!

El o privi şi îi surâse cald. Memulţumit de el, se întoarse pentru a deschide uşa.

— Voi trimite o scrisoare patronilor dumitale!
— Dar, doctore… ei sunt în stare…
— Bine… înţeleg!

Nemulţumirea lui, sentimentul pe care-l avea că atinge doar suprafaţa lucrurilor se transformară deodată într-o furie ciudată şi subită. Un medicament întăritor, un lichid oarecare, într-o sticluţă! Ce păcăleală, ce sinistră batjocură! Cu toate acestea, ce putea oare Hazzard să facă mai mult?

5

Să spargi toate cuştile de sticlă din Londra? Ar fi trebuit să faci o nouă educaţie omenirii, s-o faci să înţeleagă că viaţa este cea mai serioasă afacere şi că nu afacerile sunt la baza vieţii.

Când Hazzard urcă scările din pasajul Cordier, se opri o clipă în coridorul etajului de sus. Trăia una din acele clipe de luciditate perfectă, când un om vede dar ceea ce a fost ieri şi ceea ce este astăzi. Se schimbase oare mult? Anumite lucruri au slăbit oare în sistemul lui nervos? Nu, cu toate că mama lui devenise acum, mai mult o imagine, decât o prezenţă vie. Cu toate acestea, el lucra mereu în camera în oare ea murise.

Ce coincidenţă stranie totuşi, ca Ruth Avery să vină la policlinica doctorului Salisbury, tocmai în ziua când el îl înlocuise pe Sâlisbury! Sărmană micuţă. De-a lungul celor şapte ani, ea nu se schimbase aproape deloc. Îşi aminti deodată de plecarea ei neaşteptată, de serviciul pe care i-l făcuse fără voia ei, căci astfel el putuse închiria două odăi, în loc de una singură. Cât de egoistă este viaţa şi ce încărcată de convenţii şi prejudecăţi! Opiniile oamenilor sunt de cele mai multe ori, prejudecăţi*! Omul moşteneşte slăbiciuni, ură, senzaţii şi entuziasm!

Se uită la ceas. Îi mai rămânea liberă o jumătate de oră înaintea cursului de seară, cu studenţii leneşi şi târripiţi. Era pe la sfârşitul lunii August, era foarte cald şi oamenii plecau la mare sau la munte. Hazzard nu-şi îngăduia un concediu, ci se mulţumea să urce în fiecare seară, în grădiniţa lui de pe acoperiş şi să mediteze în mijlocul coşurilor strâmbe. Te puteai izola cu desăvârşire, chiar la Londra, şi un bărbat, ca să poată realiza lucruri importante, are absolută nevoie de singurătate.

Îşi îmbrăcă o haină veche şi se căţără pe scara ce ducea pe acoperiş. Udă florile. Soarele ardea, printr-un val de căldură şi fum. Cu stropitoarea în mână, el privea jos spre stradă, ca şi când s-ar fi aflat pe Sisbury. Dar îşi dădu seama că-i revenea neîncetat în minte, chipul copilei bolir ve din acea după-amiază. Da, ea era încă un copil. Şi deodată, îşi aminti în chip desluşit cât demult se devotase ea în timpul bolii lui şi cât de ingrat se arătase faţă de ea.

Ce ciudată e viaţa uneori! Să stai nouă ore pe zi închis

într-o cuşcă de sticlă! Cum poţi să te mai miri că-i în halul ăsta de anemică! E condamnabil să închizi păsările într-o colivie... dar oamenii...

El era liber... într-un anumit fel. Îşi avea grădiniţa pe acoperiş, acest stâlp de ascetism. Oh! Dacă ar putea să deschidă toate coliviile şi toate cuştile! Dar nu e acesta destinul omenirii, de a fi închisă? De altfel, era mai bine să fie închisă decât în libertate ’ Totuşi, ’unele excepţii îl impresionau.

Această tânără fată, bunăoară... Era atât de gingaşă, atât de fină, ca o floare de seră.

I

În acea vreme unul din membrii direcţiei marilor magazine Petter Gom se văzu dintr-odată chinuit de remuşcări. Era tânărul August Gom, care suferea de stomac şi care se însurase cu o femeie cu nasul de medalie romană, cu ochii albaştri şi reci, cu buzele subţiri. Mai mult silit de soţia lui, tânărul Gom întreprinse un plan de vaste reforme pentru locuinţele şi hrana funcţionarilor săi. Neavând copii, pasiunea ei era să se amestece în viaţa celorlalţi şi mai ales să predice morala. Îl sili deci pe bărbatul ei să organizeze în magazin, separaţia totală a personalului masculin şi feminin. S-au făcut astfel sufragerii separate, camere comune separate şi bineînţeles, mici apartamente separate. Fiind în acelaşi timp o gospodină energică şi capabilă, ea supraveghea curăţenia şi ordinea peste tot locul.

Doamna August Gom, ca celelalte femei de tipul ei, avea principii şi vederi foarte mărginite. Ea nu era preocupată decât de chestiuni de moralitate. Ea nu considera corpul omenesc ca fiind compus dintr-un cap, un stomac, plămâni şi două picioare. Pentru ea, totul se reducea la moravuri ireproşabile şi o ţinută demnă faţă de sexul opus. În Anglia, există oare o altă ţinută? Hrana, nevoia de aer, odihna, indispoziţiile femeilor n-o interesau de fel. Avea mentalitatea unui funcţionar şi acea formă de egoism care

se insinuează în viaţa altora şi pe care unii ipocriţi o numesc altruism.

Funcţionarele dormeau câte -două într-o cameră. Tovarăşa lui Ruth era o fată voinică, cu părul roşu şi de o vitalitate exasperantă. Dacă tinerele fete ieşeau după închiderea magazinelor, trebuiau să fie înapoi înainte de ora zece şi să-şi înscrie numele la portar. Florrie Barter venea întotdeauna în momentul când se închideau porţile, abia ţinându-şi respiraţia, urca scările în fugă şi când intra în odaie, se trântea frântă de oboseală pe patul ei. Era o fată fără rezervă, nici ţinută, care era veşnic nemulţumită.

Ruth se culca devreme, căci era obosită şi se temea de străzi, de bărbaţi care o dezbrăcau cu privirea, o urmăreau şi o opreau strigându-i: „Bună seara, micuţo”, „Încotro la ora asta?” Timidă şi speriată, Ruth o lua la fugă.

Prietenos, ea o -întrebă pe Florrie Unde fusese.

— Am ieşit cu un băiat!

Răspunsul venea inevitabil, mereu acelaşi. Cum nu putea să întâlnească niciun bărbat în magazin, ea se ducea în stradă, şi la urma urmei... străzile întunecoase ale oraşului sunt mult mai ospitaliere...

— Nu ţi-e teamă, Florrie?

O singură dată, Ruth îi pusese întrebarea:

Florrie, uimită, îi râse în nas.

— Ce ciudată eşti, Ruth! Ce dracu, doar nu sunt. Născută de ieri! Ruth nu putea să înţeleagă curajul tovarăşei sale de cameră.

Circumstanţele vieţii au făcut-o pe Ruth ascultătoare şi fricoasă. Se înspăimânta la gândul că s-ar putea într-o bună zi să fie zvârlită în stradă, fără lucru, şi nevoită să-şi caute un adăpost, ca un mic animal speriat. Această teamă de şomaj şi de străzi o sileau aproape să fie linguşitoare.

Îi era de asemenea teamă să nu fie bolnavă şi de aceea, luni, singura ei zi de libertate, ea se îndrepta spre spitalul Bennet. Nu spusese nimănui nimic, nici chiar lui Florrie. Înfăşurată într-un ziar, sticluţa cu doctoria întăritoare fusese

introdusă în odaie. Datoria ei era să-l anunţe pe portar de slăbiciunile şi durerile ei, pentru ca să fie examinată de doctoriţa ataşată magazinelor Petter. Dar şi de data asta, Ruth se temea să nu fie considerată în chip oficial bolnavă. Ar fi putut fi concediată. Orj, ea nu era bolnavă, ci numai anemiată.

Doctoria fusese ascunsă cu grijă în fundul unui sertar şi Ruth lua câte o linguriţă înainte de culcare. Reţeta prescria câte o lingură după fiecare masă, dar Ruth nu vedea nicio posibilitate să respecte ordonanţa, căci între orele opt dimineaţa şi orele şase după amiază, personalul nu avea voie să urce în camere.

Î-n această zi remarcabilă, Ruth se băgă în pat foarte devreme. Se simţea foarte obosită, dar această oboseală era mai ales rezultatul unei emoţii puternice. Ce stranie coincidenţă! îndreptându-se la spital, nu putea bănui să-l revadă pe Hazzard. Trecuseră şapte ani, în timpul cărora se gândise adesea la pasajul Cordier, regretând acea epocă de viaţă, unde avea o cameră pentru ea singură, şi unde adormea legănându-se în visuri romantice. Se obişnuise cu viaţa ei monotonă şi tristă cum te obişnuieşti cu cerul cenuşiu, al Londrei. Avea acum treizeci şi unu de ani. Şi iată că, pe neaşteptate, Hazzard, un doctor cu reputaţie, se ivea deodată în calea ei. Dădea ordine şi era ascultat! Ea îl ascultase ca un copil, apreciind şi admirând tonul lui autoritar şi sigur... Acuma... nu-i mai inspira nici milă... nici compătimire!

Îşi amintise de ea... şi n-o expusese curiozităţii studenţilor.

Probabil că nu-l va mai revedea niciodată! Va trimite pe cineva la spital să-i aducă doctoria, dar ea nu se va putea reîntoarce decât în ziua concediului, afară doar dacă nu anunţă în chip oficial că este în tratament la spitalul Bennet. Atunci însă o vor întreba: „De ce” şi iar „De ce?” O vor bănui, va deveni suspectă în ochii lor. Ea cunoştea pe o tânără vânzătoare, care se lăsa îngrijită de medici

particulari pentru o anumită boală, şi când şeful personalului1 îşi dăduse seama, a fost concediată fără discuţii. Mentalitatea doamnei August Gom învinsese! După dânsa, oamenii trebuiau să fie trataţi ca oile.

Ruth, în aşteptarea lui Florrie, îşi dădu seama cât demult ar fi dorit să-l revadă pe Hazzard. Aceste câteva clipe au răscolit trecutul. Ea presupunea că trăia acum în propria lui casă şi că era probabil căsătorit, cu toate că nu şi-l închipuia pe vecinul ei alături de o femeie.

Era geloasă pe această femeie problematică. Ce ridicolă era, tot copilă şi tot visătoare, după atâţia ani! Florrie nu putea să sufere ca fereastra să fie deschisă. Ruth se sculă încetişor, întredeschise fereastra pe întuneric şi se strecură repede în pat. Aerul era înăbuşitor în odaie. Se auziră în apropiere zece bătăi de ceasornic. Aproape fără suflare, Florrie îşi făcu apariţia în odaie. Părea foarte agitată.

— Uf! Ce noroc. Bine că se sfârşeşte în curând!

Ruth se aşeză în pat.

— Pleci undeva, Florrie?

— ROh! Asta în orice caz!

— Ai găsit un alt loc?

— Ce idee. Nu, drăguţo! Am găsit ceva mai bun.

Mă mărit!

Ochii lui Ruth se făcură mari!

— Cu unul din…

— Dar de unde! Altcineva, Ruth, un obi foarte bine. Are un birou de comerţ şi o casă la Highbury. Voi avea şi o cameristă. Are patruzeci şi trei…

— Şi dumneata… ai douăzeci şi şase…

— Asta nu are nicio importanţă! Voi avea o viaţă plăcută. Poate voi veni să-mi fac cumpărăturile aici. Oh! m-am săturat de magazinul ăsta!

Ruth se întinse din nou în pat. Oare Florrie va băga de seamă că fereastra era deschisă? Dar Florrie nu remarcase nimic, prea agitată de viitorul ei bărbat, de camerista ei, de vila ei personală.

2

Trecuseră cincisprezece zile şi cum Ruth nu-şi putuse procura medicamentul fără o nouă ordonanţă a doctorului, inventă un pretext şi se duse într-o zi după amiază la spital. Sâmbătă, magazinele Petter 8c Gom închideau porţile la ora unu, dar Ruth aşteptă Joia viitoare, căci zilele de consultaţie ale doctorului Salisbury erau Lunea şi Joia. Ea spera să-l găsească pe Hazzard. Îşi cumpărase o panglică roşie, de culoarea vişinei, ca să-şi întinerească puţin pălăria neagră.

A trebuit să aştepte mai mult de două ore, alături de o mulţime răbdătoare şi tăcută. Un miros de omenire în sudoare, de haine învechite şi de farmacie umplea sala. Pisica spitalului, un animal mare, cu o panglică albastră în jurul gâtului, trecea nepăsătoare printre bolnavii de pe bancă. Femeile vorbeau încetişor. Din când în când, mai mulţi bolnavi erau conduşi sub supravegherea infirmierei în cabinetul de consultaţie al medicului.

Ruth intră în cabinet la ora patru şi jumătate, alături de o. Rusoaică din Sobo şi de o bătrână italiancă. Obrajii tinerei erau roşii ca focul. Văzu grupul de studenţi, în jurul medicului, aşezat pe scaunul lui. Era un om slab, care purta ochelari şi o mustaţă care semăna cu o perie de unghii. Ea se aştepta să-l revadă pe Hazzard, dar întâmplarea îi prezentă pe doctorul Salisbury.

Luă loc pe bancă, fixându-şi genunchii. Era tot atât de nenorocită ca un copil căruia i se promisese o plimbare, care din motive superioare nu mai avea loc. Foarte HezamăpjtS ea se f» «ezn ne scaun, răspunzând întrebărilor puse de doctorul Salisbury şi mărturisind că de la ultima ei vizită, nu simţea nicio atenuare.

— Continuă să iei aceeaşidoctorie.

Vocea doctorului era aspră şi repezită. O întrebă dacă suferea de constipaţie. Ea roşi până după urechi şi răspunse că nu.

— Perfect! Cazul următor!

Ea părăsi spitalul, cu ochii plini de lacrimi. Ce copilăroasă este. Şi-ar fi putut închipui totuşi că lucrurile nu se întâmplă niciodată aşa cum le dorim noi. Minunile nu se arată în fiecare zi!

3

De fiecare dată, când Hazzard o vedea pe doamna Tribute ocupându-se de casa mamei sale, curăţind-o şi împodobind-o, era silit să audă cuvintele: „Adunaţi comori în ceruri, unde nici viermii, nici rugina nu le roade”. Era o femeie tăcută, dar foarte evlavioasă.

Sarah Tribute spunea uneori:

— Mulţi dintre micuţii londonieni n-au văzut probabil niciodată iarba… adevărata iarbă.

Avea dreptate. Hazzard, care citea tocmai o monografie germană, asupra unui nou tratament al tuberculozei, îi răspunse că erau mii de copii care nu ştiau nici măcar cum creşte iarba, sau cartofii.

Doamna Tribute se revolta împotriva unei asemenea nedreptăţi.

Fireşte nu poţi cere oamenilor care trăiesc ca furnicile, să fie altceva decât furnici.

Hazzard o aprobă şi adăugă căjurnica este fericită să trăiască printre furnici, întocmai cum un preot e fericit să trăiască în tovărăşia altor preoţi. Oamenii obişnuiţi să trăiască în societate, sunt înspăimântaţi şi nefericiţi când îi desparţi de mulţime.

Urcând pe Sisbury spre sfârşitul după amiezei, în această zi aurită de toamnă, Hazzard privind în jos spre vale, avu o viziune. În vis, omul devine supraom. Jos, se ardea iarba stricată şi rea, şi fumul se ridica în fâşii, în rotogoale argintii. Mirosul rânced şi acru se urca până sus, pe ’” uimea dealului. Astfel, iarba netrebuincioasă, era arsă şi stârpită, în timp ce oamenii nefaşti societăţii, puteau să trăiască şi continuau să însămânţeze omenirea de germenii lor otrăvitori! Hazzard văzu casa mamei sale, transformată în centru de colonie, pentru copiii bolnavi, pentru micuţele

fiinţe dezmoştenite de soartă, pentru tineri convalescenţi. O femeie care ar fi semănat cu mama lui, se ocupa şi conducea colonia. Silueta învăluită în ceaţă a mamei părea să se risipească, să se împrăştie şi să se înalţe cu fumul argintiu.

Încetul cu încetul, viziunea se preciză, devenind mult mai personală. Se gândea la o fată tânără şi frumoasă, închisă într-o colivie de sticlă. Se întreba dacă Salisbury o văzuse şi dacă medicamentul îi făcuse bine. Medicină în sticluţe! îi trebuia altceva tinerei fete... şi se simţi deodată plin de compătimire pentru copilul firav şi palid.

Chipul lui Ruth îl urmărise până seara târziu. El se strecura printre paginile volumului. Plutea în atmosfera caldă a acelei nopţi de Septembrie. Aşezat sub bătrânul măr al mamei sale, Hazzard asculta fermecat susurul izvorului. Pe bolta cenuşie a cerului, apăruse o stea, o stea singuratică. El o privi îndelung. Acesta să fie oare destinul omului, a savantului, a cercetătorului, să rămână toată viaţa, tot atât de singuratic şi izolat, ca această stea?

Vizita lui Hazzard în marile magazine Petter Gom nu era o simplă coincidenţă. Când coborî Oxford Street, văzu numele casei repetat pe fiecare vitrină. Se apropie, amintindu-şi de cuşca de sticlă care începuse să-l intereseze şi care se afla în raionul mătăsurilor şi noutăţilor. Intră în magazin fără să se gândească. Simţea că avea de plată o datorie veche faţă de Ruth, care în urmă cu şapte ani, se devotase din tot sufletul, lui şi bolii care-l ţintuise la pat.

Dar ce anume voia? Ce ar putea să cumpere în marele magazin? Făcea eforturi de imaginaţie. Stătea locului nedumerit şi uluit. Toate frivolităţile acestea feminine îl zăpăceau.

Şeful raionului îl întâmpină.

— Aş putea să vă fiu de vreun folos, Domnule?

— Aş vrea să cumpăr un mic cadou.

— Ce articol doriţi? Ceva pentru o Doamnă?

— Mărturisesc… că nu sunt încă hotărât. Da, pentru o Doamnă.

— Nu vreţi să aruncaţi o privire asupra diverselor articole?

Hazzard se îndepărtă şi privi în jurul lui. Îi venise deodată ideea, D-zeu ştie de ce, să cumpere ceva pentru doamna Tribute. Era pentru prima oară că se afla într-un mare magazin, el, omul oare nu se ocupa niciodată de femei.

Deodată, îşi dădu seama că întorcea spatele coliviei de sticlă, instalată aproape de uşă.

Cumpărarea şi alegerea cadoului se petrecu fără incidente. O tânără vânzătoare blondă propusese o jumătate de duzină de batiste fantezii, care cu siguranţă vor face mare plăcere unei femei în vârstă. El cumpără batistele. Dar articolele şi banii erau trimise prin pneumatic spre casă; nu-i era îngăduit să se prezinte personal la casă. Se revoltă, nevrând să fie batjocura unei maşini automate. Ieşind din magazin, el se apropie de colivia de sticlă. Ruth stătea cu capul plecat asupra unui registru, şi nu-l remarcă decât în momentul când începu să vorbească.

.

— Bună ziua, Domnişoară Avery! Mă aflam aici… din întâmplare. Privirile tinerei fete exprimară teamă, bucuriş şi din nou teamă. Regulamentul magazinului era sever. Casiera nu avea voie să vorbească sau să răspundă clienţilor. Dar Hazzard!…

Îl privi pe Christophe adânc în ochi şi obrazul ei tremura.

— Sper că te simţi mai bine, Domnişoară Avery!

— Mi-e teamă că nu, doctore!

— Presupun că ai fost să-l vezi pe doctorul Salisbury!

— Da!

— Aş fi vrut să fac ceva mai mult pentru dumneata! Continui să te duci la spital?

— Oh! da.

; Şeful raionului interveni brusc.

— Sper că vi s-a dat restul exact!

Hazzard surâse.

— Da, da. Am fost pe vremuri, doctorul domnişoarei Avery. Nu m-am aşteptat s-o întâlnesc aici. Coincidenţă stranie! Bună ziua!

— Bună ziu Domnule!

— Bună ziua, Domnule!

Hazzard îşi scoase pălăria în faţa lui. Ruth. Semăna şi mai mult cu un copil fricos, ai cărui ochi implorau:

„la-mă cu tine şi du-mă departe! Nu mă părăsi, nu mă lăsa în locul acesta blestemat! Deschide uşa, şi liberează-mă din această colivie!”

CAPITOLUL XIX

I

Hazzard închidea uşa casei sale, când auzi vocea enervată a Domnului Robert Crapp.

— Dumneata eşti, doctore?

— Da!

— Se petrec lucruri foarte frumoase în casa asta!

Vocea lui Crapp era încărcată de ură. Pradă unei furii tumultuoase, el stătea pe coridorul primului etaj, când auzise zgomotul unei chei în broască. Îi explică lui Hazzard că aşteptase în zadâr să i se aducă ceaiul în odaie, că sunase de nenumărate ori şi’ că în cele din urmă, neprimind niciun răspuns, coborâse el singur la bucătărie ca să-şi dea seama ce se petrece.

— Ei bine, doctore, este beată, beată moartă!

— Dar, de cine vorbeşti d-ta?

— De femeia de serviciu… beată… căzută moartă, pe podeaua din bucătărie. Am turnat peste ea o căldare cu apă rece. Niciun rezultat, doctore, e beată turtă.

Indignat, ridică din umeri şi coborî scările, pe picioarele lui de struţ. Era fireşte vina lui Hazzard, care îşi luase răspunderea să angajeze această femeie.

— La orele opt, am o. Reuniune foarte importanţă. Toată întâmplarea asta… mi-e foarte neplăcută… şi de altfel, cu totul inutilă!

Mărul lui Adam tremura de enervare.

— Ar trebui să concediezi pe această femeie, doctore. Insist foarte mult asupra acestui lucru!

Hazzard nu-l mai asculta şi se îndreptă spre bucătărie. Acest incident îl surprinse mult, căci doamna Dugan era o femeie serioasă şi foarte decentă şi în care putea avea deplină încredere. Nici nu-i trecea prin minte că s-ar putea lipsi de serviciile ei, numai pentru că domnul Crapp era furios şi îi cerea insistent acest lucru. Înainte de a păşi pragul bucătăriei, auzi zgomotul unei respiraţii profunde şi greoaie.

Doamna Dugan, lungită pe podea, între fereastră şi masă, avea obrazul congestionat şi plin de sudoare. Buzele se deschideau la fiecare respiraţie.

Hazzard se aplecă asupra ei, pipăi pulsul, ridică pleoapele şi examină pupilele. Nu simţi niciun miros de băutură. Cazul era simplu.

Domnul Robert Crapp îl urmase până în pragul bucătăriei.

— Îţi spun eu… asta e treaba poliţiei!

Hazzard se întoarse spre dânsul.

— Această femeie nu este beată. A avut un atac. D-ta ai face mai bine să pleci şi să-ţi iei ceaiul în altă parte! Tonul cu care Hazzard rostise aceste cuvinte îl jigni profund pe Crapp.

— Am să iau ceaiul unde-mi place! Nu este pentru prima dată când văd o servitoare beată!

Privirea lui Hazzard îl făcu să se dea înapoi cu un pas. Ea spunea limpede: „Du-te la dracu!” Ce oameni stupizi! Femeia trebuia ajutată urgent. Hazzard se duse la telefonul instalat în vechiul magazin şi chemă pe doctorul de serviciu al spitalului Bennet. Da, era liber un pat.

— Putem s-o primim imediat, spunea vocea.

— O aduc eu însumi într-o trăsură. Voi chema poliţia imediat. Fără să se mai ocupe de Crapp, oare urca şi cobora scările ca o pisică bătrână, fără să se hotărască să plece, Hazzard ieşi să caute o trăsură. Între timp, un poliţist

îmbrăcat în civil sosise în faţa casei cu Nr. 7, şi cu ajutorul unui sergent de stradă, Doamna Dugan fusese instalată în trăsură. O droaie de copii se strânsese în jurul trăsurii, şi comenta incidentul. Pasajul Cordier era de părere că femeia băuse. Poliţistul, filosof în felul său, privind mulţimea strânsă în jurul îor, rosti cu glas tare:

— Oamenii care locuiesc lângă o prăvălie cu peşte, simt pretutindeni mirosul peştelui împuţit!

Îl privi pe Hazzard, cu ochii lui albaştri.

— Nu putem cere prea mult oamenilor, doctore. Pot să vă mai fiu de vreun folos?

Hazzard îi mulţumi.

— Nu, mulţumesc! O voi conduce eu însumi la spital! Dacă Doamna Dugan putea să supravieţuiască hemoragiei cerebrale, ea nu va mai putea în niciun caz să muncească. Ori ea, sărmana, era una din acele creaturi nenorocite fără rude şi fără prieteni…

Trăsura profesorului Dighton intră în curtea spitalului, în urma trăsurii lui Christophe. Hazzard ajută portarului de serviciu să coboare femeia din trăsură. Cazurile de hemoragie cerebrală trebuie tratate cu foarte multă băgare de seamă. Profesorul Dighton privea prin fereastra trăsurii sale şi se mira să-l vadă pe Hazzard dând o mână de ajutor portarului. Ce glumeţ ciudat! Nicio umbră de spirit! Cum s-ar putea să-l alegi membru al consiliului spitalului, pe un astfel de om, care avea atât’de puţină demnitate personală şi profesională?

După ce plăti trăsura şi făcu tot ce era cu putinţă să facă pentru biata femeie, Hazzard se întoarse în pasajul Cordier şi la preocupările lui casnice. Prezenţa din de în ce mai nesuferită a Domnului Crapp complica grozav viaţa lui. Când Hazzard intră în casă, găsi o scrisoare, prinsă într-un ac, pe peretele din vestibul. Numele lui era scris cu cerneală roşie: „Doctorului Hazzard – urgent şi personal”.

Hazzard desprinse scrisoarea. Domnul Crapp fusese foarte expeditiv. În ea se găsea un cec de zece shillingi şi

scrisoarea următoare:

„Domnule,

„Aceste câteva rânduri, pentru a vă înştiinţa că, date fiind circumstanţele incidentului de azi, mă. Văd silit să-mi caut un alt apartament. Alăturat, un cec de 10 s. (zece shillingi) preţul camerei mele. Vă rog să luaţi notă de noua mea adresă: 17 Bleak Street, W. C. Cineva va veni să ridice lucrurile ce-mi aparţin, nefiind eu însumi în stare să-mi duc bagajele.

Al dv. Devotat,

Robert Washington Crapp".

Hazzard puse scrisoarea şi cecul în buzunarul hainei. Coborî, felicitându-se şi bucurându-se ca un copil de noua şi preţioasa lui singurătate. Se întreba uimit cum de îl suportase pe Crapp până acuma şi de ce maşina socială îl suporta mai departe! Probabil fiindcă ceilalţi oameni au atât demult de lucru, încât nu mai au ragazul să-şi piardă vremea cu indivizi de. Seama lui Crapp., M

În aşteptare însă, Christophe trebuia să reînceapă -viaţa lui de student şi să îndeplinească rolul unei subrete şi al unei bucătărese.

Când Ruth ieşise prin poarta de alături a marilor magazine Petter Gom, fusese orbită de razele soarelui, ce se pregătea să apună. Stătu o clipă nemişcată pe trotuar, cu obrazul îndreptat către cerul albastru, stropit de aur şi roşu. Alte fete tinere erau strânse în grupuri înaintea porţii, râzând şi vorbind, înainte de a se împrăştia pe străzi, singure sau două câte două. Mai mulţi bărbaţi aşteptau în stradă.

O voce se adresă lui Ruth:

— Bună seara, Domnişoară Avery! Frumoasă seară, pentru o mică plimbare!

Speriată, ea îl privi pe bărbatul care o acostase. Avea vreo patruzeci de ani, era înalt şi gras, cu o mustaţă gălbuie şi nas ascuţit Avea un obraz roşu, ochi de vulpe vicleană, îndreptate asupra fetei, care păreau să mângâie şi să

ameninţe în acelaşi timp. Privirile erau de o grosolănie exasperantă şi tonul de o intimitate umilitoare. Întocmai ca o floare, Ruth închisese petalele.

— Bună seara, Domnule Sark!

— Nu vrei să facem o mică plimbare împreună?

Teama îi sugrumase glasul. Era şeful ei de raion, şi câteva vânzătoare o preveniseră pe Ruth că avea obiceiul să persecute pe acelea care nu voiau să-i răspundă la asalturi.

În cele din urmă, Ruth rosti timid:

— Am o întâlnire. Mi-e teamă să nu fiu în întârziere!

El coborî pleoapele. Fără să-l învrednicească cu o privire, – Ruth se îndepărtă, nădăjduind că nu va fi urmărită. Dar în colţul lui Pont Street, ea se întoarse şi văzu silueta pătrată a şefului ei venind spre dânsa cu paşii mari. Atunci ea coborî în fugă Oxford Street. Din când în când, întorcea capul, ca să se convingă că nu se mai apropia. De ce oare nu putea să rămână o dată singură, să se poată bucura în linişte de această seară călduţă de Septembrie şi de minunatul apus de soare? Sark aparţinea acelei categorii de oameni care sunt incapabili să înţeleagă sau să aprecieze faptul că o fată tânără doreşte să rămână uneori singură1, sau că o femeie poate qvea o viaţă interioară.

Când ajunse la marginea lui Tottenham Court Road, se întoarse din nou. Da, el o urmărea mereu. Se prefăcu că nu-l vede. Probabil că el se amuza s-o înspăimânte, dar în cele din urmă o va părăsi râzând. Ea traversă drept în faţa unei trăsuri şi o luă pe altă stradă, ocoli colţul şi intră în Great Russel Street. Poate că numai astfel va reuşi până la urmă să-şi piardă urma, păcălindu-l pe domnul Sark. Când ajunse în faţa muzeului, aruncă o privire piezişă, şi îl zări pe trotuarul celălalt la câţiva paşi în urma ei.

Ruth nu parcurgea străzile la întâmplare. În timpul zilei, suflase un vânt de aventură. Punându-şi pălăria pe cap, ea luase hotărârea să se îndrepte spre Bloomsbury, pentru că pasajul Cordier se afla în acest cartier. Se îndrepta acum, spre Red Lion Square. De când se mutase la Sally Sherman,

ea nu mai traversase niciodată squarul. Şi nici nu mai revăzuse pasajul în care petrecuse totuşi zile fericite. Acuma, Sally era măritatăşi mamă a tril copii. Prea ocupată, ea nu mai putea, s-o vadă prea des pe Ruth şi relaţiile lor se răciseră. Circumstanţele inevitabile ale vieţii îndepărtaseră încetul cu încetul pe cele două prietene. În graba ei de a scăpa. Stăruinţelor Domnului Sark, ea uită timpul şi locul unde se afla. Deodată, îşi aduse aminte de casa Nr. 7. Doamna Bunce vindea probabil tot ziare şi papetărie; va găsi un refugiu în magazinul ei. Nu avea decât să între şi să spună: „Sunt Ruth Avery! îţi mai aminteşti de mine? Dar Ofelia, ce face?" Traversând squarul ea văzu ultimele raze ale soarelui înroşind vârful copacilor. Cu un sentiment de eliberare, ea se apropie de pasajul Cordier.

Dar când ajunse în faţa casei, speranţele ei se năruiră. Cele două vitrine ale prăvăliei erau astupate, şi firma nu purta niciun nume. Magazinul încetase de a mai fi magazin. Tremurând din tot corpul, conştientă de pericolul ce se apropia, ea stătea nemişcată în faţa fostului magazin. Îi trecu prin minte ideea că ar putea suna la uşă şi astfel să întoarcă spatele străzii şi domnului Sark. Dacă cineva ar răspunde, atunci ar cere veşti despre familia Bunce.

Ea înaintă spre uşă, când deodată, Hazzard, bărbatul gândurilor sale, pe care fără îndoială nu se aştepta să-l găsească acolo, se afla în faţa ei. Era cu capul desconqrit şi încărcat cu pachete şi pungi de hârtie de toate culorile.

Se simţi uşurată şi alarmată în acelaşi timp.

— Oh… doctore… ce surpriză… nu bănuiam… mă întrebam dacă doamna Bunce…

Hazzard o privea cu intensitate. Nu părea nici sur prins, nici plictisit, nici măcar bucuros. Respiraţia întretăiată, culorile vii ale obrajilor şi ochii speriaţi ai tinerei fete îl uimiră. O întrebă cum ar fi întrebat un doctor:

— Ce s-a mai întâmplat? Iar avem supărări?

Era întrebarea care se punea unui copil şi ea răspunse ca un copil, sincer şi fără ruşine.

— Un bărbat mă urmăreşte... sunt atât-de bucuroasă că... Ea se întrerupse. Cineva trecu pe lângă ei. Privirile lui Hazzard străluciră cu asprime.

— Da, cred că recunosc pe omul acesta. Nu este acelaşi individ care se arătase îngrijorat că nu mi s-a dat restul banilor în ordine?

— Îl recunoşti, doctore?

Hazzard se îndreptă încet spre uşa de la intrare.

— Nu vrei să intri în casă şi să te odihneşti puţin?

Ochii tinerei se măriră. Fără să-şi dea seama, era sleită de puteri. Hazzard părea că surâde, cu toate că chipul lui era perfect imobil.

— Îţi mulţumesc, doctore. Pot să îndrăznesc oare?

— Bineînţeles! Sunt încărcat cu pachete. Am avut nevoie de aceste cumpărături.

Ea deschise uşa cu timiditate. Ar fi vrut ca el să treacă cel dintâi pragul, dar el o invită să între ea întâi. El rămase câteva clipe în stradă, cercetând pasajul cu privirea şi văzu pe individul suspect, cotind colţul unei străduţe învecinate. Atunci abia se hotărî, urmă pe Ruth în casă şi închise uşa.

— N-am ştiut că locuiţi tot aici, doctore!

— Da, am rămas aici toată vremea!

Hazzard se simţi cuprins de milă pentru copila asta plăpândă, care se lipea de peretele vestibulului, ca pentru a lua-o la fugă.

— Totul este în perfectă ordine! Individul a şters-o. Intră, te rog, aici şi odihneşte-te o clipă!

Cu un gest al capului, el îi indică sala de cursuri, fostul magazin al doamnei Bunce. Ruth intră şi rămase îngrozită. Pereţii era încărcaţi de desene sinistre, roş; i şi albastre, reproducerile organelor omeneşti. Într-un colţ, ea descoperi un schelet şi îşi înăbuşi un ţipăt de spaimă.

Hazzard îşi aminti deodată că de câte ori invita copii la el, avea grijă să scoată aceste desene anatomice de pe pereţi.

— Oh! Am uitat! Această încăpere este demoralizantă! Haidem în bucătărie!

2

Ea îl precedă şi, regăsindu-şi demnitatea o dată cu respiraţia, se aşeză pe un scaun, cu spatele la fereastră. Hazzard puse pachetele pe masă, luă o cutie de chibrituri de pe marginea maşinii de gătit şi aprinse gazul.

— Nu te supăra, dar trebuie să pregătesc masa.

Ea surâse nervos.

— N-aş vrea să te deranjez cu nimic, doctore! Aveam de gând să fac o mică plimbare, dar când mi-am dat seama că. Eram urmărită, nu m-am gândit decât să caut undeva un adăpost.

— E prima oară când ţi se întâmplă aşa ceva?

— Nu, dar niciodată în felul acesta barbar!

— Şi atunci, te-ai gândit la Nr. 7 şi la magazinul Doamnei Bunce?

— Da!

El scoase câteva farfurii şi tacâmuri din dulap şi desfăcu pachetele.

— Doamna Bunce a murit f Ofelia s-a măritat! Acum... am toată casa... pentru mine singur... un bărbat...

o casă!...

El îi vorbea cum ar fi vorbit cu un copil, dar o privea cu ochii medicului şi remarcă paloarea feţei, şi cearcănele din jurul ochilor.

— Am uitat cratiţa!

Hazzard repară pe dată greşeala. Ea îl urmărea cu privirea.

Dintr-o pungă de hârtie, el scoase nişte pătlăgele roşii şi le puse pe o farfurie.

— De ce faci dumneata toate astea?

— De ce?

Întrebarea părea să-l înveselească.

— Vezi dumneata, sunt un fel de Robinson Crusoe. Am pierdut în ultimele zile pe bucătăreasa mea, care era şi fată în casă. Am încercat s-o înlocuiesc cu altă femeie, dar aceea era prea leneşă.

— Şi nu ai pe nimeni altul?

— În curte, se află vreo duzină de cobai. Nu-ţi aminteşti că făceam gospodărie şi pe vremuri?

Ea făcu o mişcare grăbită şi plină de râvnă.

— Oh! Dă-mi voie să-ţi ajut! Aş face-o cu atâta plăcere, şi am atât de rar prilejul s-o fac! Ai luat ceaiul, doctore?

— Nu încă!

El o privea atent şi gânditor.

— Tm’ propuneam să fac ochiuri şi puţină salată. De-r dumneata… ai mâncat astă seară?

— Da!

Ea se ridică, cu obrazul înviorat.

— Îmi dai voie să-ţi prepar salata? Pe vremuri, o făceam foarte bună. Acuma… însă…

Ea se întrerupse, temându-se să nu fi fost prea expansivă.

El deschise o altă pungă, în care se aflau două salate verzi.

— Vrei să-mi ajuţi? Dar asta e minunat! în cazul acesta însă, vei mânca salata cu mine. La Petter 8c Gom, vi se dă salată?

— Nu! Dar nu vreau să te privez pe dumneata!

— Dar de unde! Vei găsi salatiera şi farfuriile în dulap. Ce legume mâncaţi la Petter 8c Gom?

— Oh! cartofi fierţi, spanac şi varză, dar nu au niciun gust, făcute doar în apă.

— Eram sigur de asta. Bineînţeles şi marmeladă?

— Da, bineînţeles, marmeladă.

— Ceea ce numesc ei „marmelada casei?”

.

— Da, şi margarină.

Ea se apropiase de masă şi îl privea îndelung. Ce întrebări ciudate punea! Şi cum se interesa de lucrurile cele mai neînsemnate! Nu ştia dacă trebuie să surâdă sau să rămână serioasă.

— De ce nu-ţi scoţi pălăria? Eu mă ocup de ceai şi de

ochiuri, dumneata, de salată şi de tartine.

Cu un aer grav, ea îşi scoase pălăria.

3

Ea pregăti masa pentru cină.

— Nu ai sufragerie?

El îi spuse atunci că avea obiceiul să-şi ia mesele în bucătărie, pentru că era mult mai practic şi că, în felul acesta, pierdea mai puţn timp. În chip spontan, ea îl admiră. În ochii ei, un medic al spitalului Bennet era o personalitate şi trebuia să aibă mijloace de trai.

Se aşezară unul în faţa celuilalt şi el o rugă să servească ceaiul. Ca un copil, ea se bucura mai ales de salata pe care o preparase ea.

— Câte bucăţi de zahăr V

— Una singură, mulţumesc! De câtă vreme eşti în slujbă la Petter Gom?

— De doi ani!

— Îţi place locul acela?

Privirea pe care i-o aruncă Ruth fusese aproape o mustrare.

— Trebuie să-mi placă! Nu am deales!

— Numai aceia care perseverează au libertatea să aleagă.

El o privi prietenos. Copila înspăimântată de adineauri pierdea puţin câte puţin din timiditatea ei. De altfel, el nu o privea ca pe o femeie, ci ca pe o sărmană copilă, delicioasă şi cuminte, care îl emoţiona profund. Făceau parte din două generaţii diferite, deşi. Păreau atât de aproape unul de celălalt.

— Sper că salata e bună?

— Delicioasă. Sunt întotdeauna mult prea grăbit, ca să pot vreodată să prepar salata cu îngrijire. La orele opt seara, leneşii mei nu-mi dau o clipă de răgaz.

— Leneşii dumitale?

El surâse.

— Da, studenţii pe care îi prepar pentru examene.

În ochii tinerei j. Ete, se putea citi o întrebare, pe care nu cuteza s-o pună. În cele din urmă se hotărî totuşi.

— Dar cine... se ocupă... de gospodăria dumitale!

— Pentru moment, nimeni. Trăiesc ca un ţigan.

— Dar nu ai voie să faci acest lucru! Un.om care munceşte atât demult ca dumneata!

101. O privi gânditor. Chiar mila cuiva faţă de el, era un sentiment necunoscut.

— Îmi place să muncesc, să muncesc din lăsputeri. E adevărat că uneori mi-e silă de ouă şi conserve.

El nu bănuia că Ruth înţelegea prea bine frământările lui.

— Nu pot să sufăr murdăria. Iată toată problema. Aceste jemei neîngrijite! Aş prefera un chinez!

Ea tăcu. Un chinez! Toţi oamenii mari sunt nişte originali ce înaltă era frun; t\i lui... şi ce privire liniştită! Părea să privească neîncetat ceva ce nu puteau să pătrundă res'ul muritorilor.

El secase un ceas de pr n-stă editate, se ; ită în ii-i puse ia ioc în buzunarul vestei. Ruth îşi închipuia că t" ţi:1eterii aveau câte un ceas de aur. Dar un ceas dn aur nu mai mergea cu pasajul Cordier... Ea se ridică grăbită şi îşi luă pălăria.

— E târziu, doctore. Trebuie să plec. Îmi dai voie să spăl vasele,

Hazzard, părea preocupat.

— Nu! Nu e nevoie. Î.Tii am o jumătate de oră. Te însoţesc». Domnişoară Avery.

— Dar nu ai timp de pierdut, doctore!

— Când pot să-mi împart timpul, mă plimb – mă duo să iau aer – întotdeauna o jumătate de oră înainte de sosirea elevilor mei.

El nu-şi dădea seama că mergând alături de ea o impresiona şi că femeia se redeştepta în ea. Aceste fenomene nu-l interesau de fel. VEl o insoreî, cum ar fi însoţit pe un copil după serbările pe care le organiza. În seara asta, o făcea mai mult pentru că ştia că individul

periculos o aştepta în vreun colţ de stradă. Mergând unul alături de altul, păreau totuşi mai străini decât în intimitatea bucătăriei, iar conversaţia lor mai mult convenţională.

Ea se opri în faţa porţii marilor magazine. Fără înconjur, el o întrebă:

— Eşti mereu în tratamentul spitalului Bennet?

— Nu sunt prea liberă... Atunci...

Da, el o înţelegea, fiindcă cunoştea prea bine mizeriile omenirii.

— Dar te-ai putea aranja altfel! în fiecare seară între şapte şi opt, primesc acasă. Am mai mulţi pacienţi... Şi mai ales... este gratuit!

Ea suspină încetişor.

— Dar, nu îndrăznesc să fur din timpul d-tale preţios.

El îşi scoase pălăria.

— Vino cu o prietenă, dacă vrei. Datoria mea este să ajut pe ceilalţi. Noapte bună.

Ea se despărţi de el şi intră în casă. Ce om minunat! Câtă generozitate în sufletul lui!

CAPITOLUL XX

I

Pe vremea aceea, Hazzard scria în fiecare seară în jurnalul său ceea ce îi dicta sinceritatea lui. Această nevoie de exteriorizare era fără îndoială o reacţie a sălbăticiei şi a răcelii lui. Neavând niciun prieten căruia să
i se spovedească, el îşi vărsa amarul pe paginile jurnalului. Îşi nota scurte observaţii asupra vieţii, aşa cum o vedea el. Mai întrebuinţa jurnalul şi pentru însemnările lui ştiinţifice. În alte pagini, erau simple însemnări asupra lucrărilor lui de laborator, iar ultimele pagini din caiet erau rezervate finanţelor, cu toate că la această rubrică nu grea avea multe de notat.

Însemnările lui; nu erau lipsite de îndrăzneală. Îşi batea joc de el şi de alţii. Uneori, răsfoia caietul şi zâmbea: „Când ai scris asta, băiete, erai întrro zi proastă. Ce amărăciune şi

ce răutate! Ai prea mult acid clorhidric în cutiuţa ta cu creier, băiete!”

Citea bunăoară: „Ducă-se cu toţii la dracu ’ Orice ar îndrăzni să facă, tot nu mă vor îndepărta din calea lor”.

„Oh! veşnicele probleme ale existenţei! Trebuie să mănânci, să te speli, să te îmbraci, să dormi. Corpul omenesc rămâne copilăros14.

„Aş vrea să inventez o maşină care să facă toată munca în casă. Numai aşa voi reuşi să ţin curat”.

Una din recentele lui spovedanii era foarte copilăroasă. „Ouă, mereu ouă, mi-e scârbă de de. Şi seara, să mai fac şi patul! Ce viaţă de câine... trebuie să găsesc pe cineva”.

Cu toate acestea, nu avea decât propria lui răspundere, cea ce simplifica totuşi viaţa. Viitorul lui imediat îl preocupa destul demult. Îi scrise lui Moorhouse o scrisoare:

„Perceptorul de impozite, faimosul domn Crapp, m-a părăsit. Este un eveniment profetic. Mă simt acum la întretăierea unor drumuri. După cum o ştii şi tu, în curând va fi un loc liber în consiliul spitalului. Nu este o taină pentru nimeni. Îmi voi pune candidatura.. Dacă se pune problema în chip cinstit, postul acesta trebuie să-mi fie dat, dar bătrânul Dighton, Tate şi toată clica lor vor să mă alunge. O ştiu prea bine. Voi considera reuşita sau înfrângerea mea ca o încercare. Dacă această bandă organizată reuşeşte să mă excludă din consiliul spitalului, sunt hotărât să mă las de medicină. Pot să-mi câştig viaţa dî. Nd lecţii şi preparând nulităţile pentru examene. Mă voi devota atunci exclusiv cercetărilor”.

Moorhouse, în răspunsul lui, protesta prieteneşte.

„Va fi un mare scandal dacă nu te vor alege pe tine.

Cu toate acestea, tare mă tem că toată viaţa ta să nu rămâi meditator şi să nu-ţi pierzi vremea cu imbecilii. Bătrâne prieten, este prea multă umanitate în sufletul tău.

Chiar pe acoperişul tău, cu vată în urechi, tot vei auzi strigătele de ajutor din stradă şi mă tem că vei coborî în goană să dai o mână de ajutor celor în suferinţă. Nu vreau

să spun că cercetările ştiinţifice nu sunt importante, dar e cu totul altceva!”

Moorhouse era mai perspicace decât îşi închipuia, sau atunci îşi cunoştea mai bine prietenul decât se cunoştea Hazzard însuşi. Ori poate că există în soarta unui om -o anumită fatalitate pe care nici orgoliul, nici lupta nq sunt în stare să o suprime.

Personalitatea lui Hazzard era dublă: era un Hazzard al muntelui şi un Hazzard al spitalului de copii Marylebone, gânditorul şi omul de acţiune. Această dedublare semăna cu aceea a lui Hristos în deşert şi a lui Hristos mântuitorul. Christophe putea să fie plin de amărăciune când făcea însemnări în jurnalul său, dar în faţa unui. Bolnav, nu ştia ce înseamnă răutatea sau amărăciunea; şi asta era principalul.

De trei ori pe săptămână, între orele şapte şi opt, primea pe nişte bieţi oameni care se găseau în cazuri disperate; femei bătrâne, bărbaţi încovoiaţi de boală, dactilografe, vânzători şi D-zeu ştie câte alte categorii ’ de suferinzi şi epave ale societăţii. Christophe lucra pentru dragostea aproapelui.

Se răzbuna, scriind în jurnalul său:

„Aş vrea să ştiu dacă scumpul meu public ştie că am studiat doisprezece ani şi că până în prezent, n-am primit ca onorariu decât vreo douăzeci de lire. Toată lumea recunoaşte capacităţile mele de medic, dar fiecare doreşte să lucrez degeaba.

„Fără îndoială că publicul crede că un doctor care munceşte de ani de zile la spitalul Bennet primeşte un salariu mare. Dar eu nu câştig nicio leţcaie!

. „La spitalul de copii, Marylebone muncesc de asemenea în chip gratuit.

„Posturi onorifice! Foarte frumos! Cine oare se revoltă de acest lucru?... din moment ce îşi iubeşte profesiunea şi o face cu pasiune?... Dar un om trebuie totuşi să trăiască. Un doctor, oricât de capabil şi de însufleţit ar fi el, are nevoie să mănânee şi să se îmbrace. Chiar de ar fi Solomon în

persoană, tot n-ar putea să umble dezbrăcat, gol, pe străzi. Poliţia l-ar aresta.

„înţeleg prea bine cum unii se descurajează14.

Hazzard nu avea nimic în afară ide mobilele lui, de instalaţia laboratorului şi de căsuţa din Melfont. Asta era toată averea lui. Dar era liber şi independent, li lipsea totuşi un tovarăş de viaţă…

2

Într-o seară, Ruth Avery veni în pasajul Cordier şi aşteptă alături de ceilalţi pacienţi pe coridor.

. Când intră în fostul magazin, îl privi pe Hazzard tremurând din tot corpul.

— După cum vezi, ţi-am urmat sfatul. Am răspuns la invitaţie.

— Foarte bine! Te simţi ceva mai bine?

— Din nenorocire, nu! îmi pare rău…

— Nu e nevoie să te scuzi pentru asta! Nu e vina dumitale, cum nu este nici a mea, e vina lui Dumnezeu! Am moştenit din păcate şi unii şi alţii, sărăcia. Fapt este că…

Dar Hazzard nu-şi sfârşi fraza. O privi lung pe Ruth.

— Suntem uneori siliţi să spunem lucruri ce par brutale. Eşti anemică, pentru că duci o viaţă mizerabilă. Nici aer curat, nici exerciţii fizice, o hrană proastă şi insuficientă.

Ruth îl privi dureros.

— Ştiu, doctore. Dar ce să fac! Trebuie să trăiesc. De la vârsta de şaptesprezece ani sunt silită să-mi câştig existenţa. Şi muncesc cum pot şi unde pot.

— Evident, evident! Sunt atâtea munci care nu convin femeilor!

Privirea lui Hazzard se intensifică.

— Îţi lipseşte oxigen. Nu ai putea căuta un loc în altă parte?

Disperată, ea îl privi îndelung.

— Da, da, înţeleg. Dar încearcă cel puţin să faci o plimbare mai lungă în fiecare seară. O să încerc să-ţi dau o doctorie mai eficace. În ceea ce priveşte hrana…

— Trebuie să mănânc, ce mi se dă.

— Nu se face nicio excepţie, dacă doctorul?...

— Trebuie să ne arătăm doctorului oficial al casei, dar nu îndrăznim c-o faem.

— De teama lipsei de lucru?

Ea înclină capul.

El scrise ceva pe o bucată de hârtie.

— Ai putea: să cumperi câte puţin lapte, unt şi ceva fructe?

— Aş putea să. Mă aranjez!

— Atunci te rog s-o faci fără întârziere!

3

Peste o săptămână, într-o Sâmbătă seara, Ruth venise din nou. Erau mulţi pacienţi şi ea, dorind să rămână ultimse aspză ne bancă, în fund de tot. Avea aerul bolnav şi foarte abătut.

Întocmai cum o dorise, Ruth intră ultima. Hazzard stătea în picioare, în faţa ferestrei. Examina ceva cu lupa şi era foarte absorbit. Ea se aşeză pe un scaun fără să rostească un cuvânt ca să nu-l sustragă lucrului şi îşi adânci privirile în podea. Senzaţia că era privită o făcu să-şi ridice capul. De câtă vreme o privea oare!

— Esiti suferindă? întrebă ea cu vocea caldă.

— Da, nu mă simt deloc bine.

El se apropie de ea şi lăsă lupa să alunece în buzunarul halatului. Ea ridică privirea către el şi striga disperată:

— Doctore, am nevoie de sfaturile dumitale ’

— Ce s-a întâmplat?

— Am fost concediată!

■ El o privea stăruitor, fără să rostească un cuvânt.

— Povesteşte-mi, te rog! Din cauza sănătăţii dumitale?

— Nu! Am făcut o greşeală dând restul la bani. Am avut o zi rea şi nu mă simţeam bine. Clientul a fost îngrozitor. După închiderea magazinului, şeful personalului m-a chemat în biroul său. Era foarie grăbit şi mi-a spus că şi altă lume s-a plâns de mine mai înainte.

— Cine se mai plânsese înainte?

— Oh! cu siguranţă bărbatul care m-a urmărit... Şeful meu de raion şi care...

— Acest individ murdar. Şi atunci?

— M-a întrebat dacă aveam ceva de spus.

— Şi ce ai răspuns?

Absolut nimic! Stăteam împietrită în faţa lui şi tăceam. Asta este tot!

Disperarea ei îl impresionă adânc pe Hazzard. Nedreptatea oamenilor îi rănea sensibilitatea. Îl cuprinse o furie nebună, ca atunci când vedea că un copil schilod era bătut cu cruzime.

— Înţeleg prea bine. Şi ce ai de gând să faci acum?

— Am izbutit să închiriez o cameră pentru una sau două nopţi.

— Unde?

— În Harper Street!

Harper Street! Cunoştea ea oare renumele acelci străzi? Cu siguranţă că nu.

— Nu-mi place Harper Street!

Ca un copil fricos, ea ridică privirile spre el.

— De ce? Am văzut un anunţ la o fereastră, şi am intrat. Trebuia cu toate astea să stau undeva!

— Ascultă! Nu poţi să stai în strada aceea! E foarte simplu. Camera dumitale e goală. Cred că poţi s-o aranjezi pentru câteva nopţi şi în timpul acesta, vei putea găsi mai uşor altceva. Nu?

Dacă ar fi avut vreo mustrare de conştiinţă în clipa când îi făcea această propunere, efectul produs asupra tinerei fete l-ar fi liniştit pe deplin. Ea nu scoase o vorbă, dar îi aruncă o privire încărcată de recunoştinţă şi admiraţie, Fără voia ei, începu să piângă în hohote. Dar lacrimile nu-l neliniştiră pe Hazzard, nu erau decât lacrimi de copil.

— Aşadar ne-am înţeles!

— Există oare în lumea, asta cineva mai bun ca dumneata, doctore?

Ruth se simţea profund emoţionată. Fiecare din noi încercăm să ne realizăm într-o zi visul, dar Ruth nu îndrăznise niciodată să viseze că ar putea vreodată să se introducă în casa lui Hazzard. Şi iată că visul acesta nebun se împlinise. Era soluţ'a cea mai umană şi cea mai simplă, cel puţin pentru moment, soluţia pe care numai un om ca Hazzard putea s-o găsească. El nu-şi punea întrebări şi nu se frământa, căci nu avea impresia să aibă o femeie alături de el.

— Ai şi transportat bagajele în Harper Street?

— Da, geamantanul meu. Oh! E un geamantan mititel.

— La ce număr?

— Numărul 17.

— Mă duc să-i caut.

— Dar de ce dumneata? De altfel…

— Ai făcut vreun angajament cu proprietara?

— I-am spus numai că aveam nevoie de cameră pentru una sau două nopţi.

Hazzard se îndreptă spre uşă.

— Mă duc chiar acum. Sâmbătă seara sunt liber. Chibriturile sunt în bucătărie; cearceafurile şi păturile sunt în scrnul de pe coridor. În aşteptarea bagajelor, te poţi deci instala.

Ea se ridică şi îl însoţi până-n pragul uşii, cu sufletul plin de devotament.

— Nimeni până azi nu a fost atât de bun cu mine!

— Cu atât mai bine! Acum urcă să-ţi vezi camera.

Hazzard se duse în Harper Street. Strada era foarte slab luminată. Se opri în faţa casei cu Nr. 17 şi sună.

O femeie îmbrăcată în negru îi deschise uşa.

Era groaznică, şi lăsa în urma ei un miros de varză şi de vase nespălate.

— Am venit să ridic bagajul domnişoarei Avery. A închiriat o cameră în altă parte.

Obraznică, femeia începu să urle:

— Zău? Asta este o neruşinare! Şi cine, mă rog, eşti

dumneata? Când o fată închiriază o cameră…

— Eu sunt medicul domnişoarei Avery. Este suferindă şi i-am găsit o altă locuinţă.

— Iar eu o să pierd banii mei… nu-i aşa? Afacerea asta nu e deloc pe placul meu, domnule! Am fost nevoită să refuz o mulţime de persoane…

Hazzard scoase din buzunar câteva monede de argint.

— Domnişoara va plăti pentru două nopţi. Cât face?

— Camera costă o jumătate de coroană, pe noapte.

— Poftim banii! Acum arată-mi te rog camera.

Femeia, înţelegând că trebuia să se supună, luă banii şi îl conduse într-o cameră de la primul etaj. În cameră plutea un miros de mâncare şi de mucegai. La picioarele patului era pusă micuţa valiză. Hazzard o ridică, ea nu cântărea prea greu. Înainte să iasă pe uşă, femeia îl privi cu neîncredere.

— Dar cum să ştiu eu că domnişoara Avery te-a trimis să ridici valiza?

— Cunoşti spitalul Bennet, doamnă?

— Bineînţeles!

— Mă, numesc Hazzard, doctorul Hazzard, de la spitalul Bennet. Te poţi duce la comisariatul de poliţie din Theobald Road să întrebi dacă mă cunosc. Bună seara!

4

Nimeni nu remarcă sosirea lui Hazzard în pasajul Cordier. Oamenii ar fi dezaprobat, fireşte, să vadă pe un doctor cărând bagaje, fiindcă locuitorii pasajului erau foarte severi în privinţa rangului social.

Hazzard duse valiza în casă. Văzu lumină sub uşa bucătăriei. Umerii îl dureau şi respiraţia îj era greoaie. Depuse valiza lângă scări. Îşi închipuia că Ruth se afla în odaia ei, rumegând amintiri care aveau şi o legătură cu moartea mamei lui. Îşi aminti de incidentul cu medalia, premiul Augus-Sandeman. Era uluit să constate până la ce punct evenimentele cele mai importante pot să se şteargă din memorie. Nu, Doamne fereşte, că ar fi uitat-o pe mama

lui, doar fiindcă chipul lui Ruth dispăruse sau se ştersese cu totul din amintirea lui. Cu toate acestea, ea trăise atâta vreme aproape de el, într-o oarecare intimitate. Pe ea o însărcinase doar să prezinte mamei lui ultimul lui dar filial.

Pentru moment însă, era vorba să tr nsporte valiza până la ultimul etaj. Se pregătea să urce scara când auzi zgomot în bucătărie. Ea se afla deci acolo! Lăsă valiza jos, se îndreptă spre bucătărie şi deschise uşa. Ruth stă tea cu spatele spre uşă şi admira scândura.pe care pusese un maldăr de vase. El înţelese.

— Credeam că eşti în camera dumitale!

Ruth se întoarse repede. Peste rochie purta un şorţ, şorţul Doamnei Dugan, pe care îl găsise atârnat după uşă.

— Am fost în cameră şi am coborât. Găsiserăm bucătăria plină de vase…

— Te rog să mă ierţi. Am lăsat totul în neorânduială. De obicei, spăl vasele la urmă… când sfârşesc cu celelalte treburi…

— Dar dumneata n-ar trebui să faci lucrurile astea! Răspunsurile tinerei fete erau rostite cu simplitate şi naturaleţe. Ca o floare, ea îşi întoarse obrazul către soare.

Hazzard îi spuse:

— Totul s-a petrecut în chip foarte uşor. Am adus valiza.

— Cât vă datorez, doctore?

— Am adus-o eu singur!

— Oh! Nu trebuia să faci asta!…

— A fost lucrul cel mai simplu din lume. Mă duc s-o urc în odaie.

— Nu! o duc singură… sau te ajut!

Urcară deci valiza împreună. Când ajunseră.pe ultima treaptă, Hazzard’remarcă flacăra de gaz coborâtă foarte jos. Se gândi că Ruth era într-adevăr foarte îngrijită şi econoamă.

— Ai găsit păturile şi cearceafurile?

— Da!

— Ar trebui să rămâi în cameră şi să nu mai coborî. Am

să termin eu vasele. Trebuie să fi foarte obosită.

— Oh nu, doctore! Lasă-mă, te rog, să le fac eu. Eşti atât de bun cu mine!

— Foarte bine!

Traversând coridorul, ea privi uşa închisă a laboratorului.

— Locuieşti mereu în camera asta?

— Nu! Aici lucrez. E un fel de cabinet de vrăjitor!

— Oh! Atunci nu voi intra niciodată.

Ea coborî repede scările. Hazzard, în spatele ei, avea impresia că se află în spatele unei păsări.

5

Duminicile, Hazzard lucra după fantezia lui. Era pentru el ziua cea mai preţioasă din săptămână, când putea lucra în linişte ceasuri întregi, aplecat peste microscop. Dar în această dimineaţă de Duminică, un zgomot neobişnuit ajunse până la el. E adevărat, era o femeie în casă. Cu urechea atentă, ascultă. Sărmanul copil! Era emoţionat la gândul că se sculase aşa de devreme. Poate că avea de gând să iasă puţin la aer? îşi va încălţa oare pantofii? Nu, căci auzi uşa camerei deschizându-se şi picioarele goale ale tinerei fete alunecând uşor pe treptele scărilor uzate care scârţâiau îngrozitor.

De ce oare mergea atât de încet? De ce toate precauţiunile acestea copilăreşti? Să nu-l trezească pe dânsul, sau cuprinsă de teamă, voia să fugă din casă *2*

El ascultă cu şi mai multă încordare şi deodată, secretul era dezvăluit. Ea se furişa în bucătărie, ca să aprindă focul şi să prepare micul dejun!

Se gândi câteva clipe la aceste îndeletniciri feminine. Curând auzi zgomotul unor paşi uşori.

Ruth bătu în uşă.

— Doctore Hazzard! Am adus ceaiul. Nu ştiu dacă e bine preparat... Las tava în faţa uşii!

CAPITOLUL XXI

I

Ruth locuia din nou în pasajul Cordier de o săptămână.

Căuta neîncetat o nouă slujbă, dar între timp ea se ocupa de nevoile gospodăriei. Cum din prima seară îşi pusese şorţul, ea se ocupa acum cu întreţinerea casei, şi Hazzard nu avea decât să privească, să mediteze şi să se bucure de această schimbare. Ea curăţa prin odăi, ştergea praful, făcea paturile şi bucătăria. Era mereu acolo, supusă şi tăcută.

Hazzard îşi dădu curând seama de schimbare. Ea îl descotorosise de o mulţime de treburi plictisitoare care îl făceau să-şi piardă un timp preţios. Focul ia bucătărie era aprins, mesele gata la timp, camerele curate şi aranjate cu gust, uşile bine unse, să nu mai scârţâie... Hazzard se bucura de mai mult timp liber, adică putea acum să lucreze mai mult şi mai bine ca înainte.

Hazzard şi Ruth luau mesele împreună în bucătărie, dar după ce luau masa, Ruth se retrăgea cu o privire semnificativă. Era fericită că putea să-l ajute pe doctor şi să-şi întrebuinţeze vremea după placul inimii.

În timpul mesei, o întreba*câteodată:

— Astăzi ai avut mai mult noroc? Ai găsit ceva?

— Nu încă, doctore!

— Ai’ stat mai multă vreme la aer?

— Oh! da. Am mers mult pe. Jos. După masă, am stat în grădină.

— Ce faci acolo? Citeşti?

— Nu, lucrez!

Ar fi trebuit să-şi închipuie ce făcea Ruth când se urca pe acoperiş. Ori poate o ştia? Lenjeria şi ciorapii lui erau într-o stare de plâns, dar Ruth cârpea una câte una, dăraindu-le o înfăţişare mai bună. Ca un copil fricos, ea întreba dacă poate să facă cutare sau cutare lucru, Iară ca vreodată să-l plictisească pe Hazzard cu întrebări de prisos.

În dimineaţa zilei a treia, ea ceru permisiunea să iacă cumpărăturile.

— Am să fiu cu mare băgare de seamă. Asta îţi va economisi din timp.

Hazzard acceptă şi îi dădu bani. Seara, ea îi dădu nota şi restul de bani. El verifică cu coada ochiului şi îşi dădu seama că ea cumpărase mult mai avantajos decât el.

A patra zi, ea îi aminti că se isprăviseră cărbunii.

— Trebuie să comand oare?

— Bineînţeles!

— Două sute de kilograme! N-ar fi mai ieftin dacă?...

— . Ai dreptate! comandă o jumătate de tonă.

Cărbunii trebuiau transportaţi prin vesribul şi ghetele hamalilor sunt pline de murdărie. Dar seara, când Hazzard se întoarse acasă, găsi vestibulul strălucind de curăţenie.

Era prima Duminică din Octombrie şi a doua Duminică pe care Ruth o petrecea în casa doctorului. Hazzard privind pe fereastră, se bucură de vremea caldă şi frumoasă. Se gândi că Ruth avusese o săptămână tristă şi obositoare, iar soarele, poate cel din urmă aL anului, i-ar iiace bine. La masă, el o sfătui să se plimbe sau să se ducă în vizită la prietene. Ea păru să examineze serios propunerea.

— Dacă aş rămâne aici, te-ar deranja?

— De fel! Dar nu ai nicio prietenă?

— Nu!

Dar trebuie să faci puţină mişcare. Eu am să lucrez. Nu ai nicio preferinţă, să te duci undeva?

Cu ochii fixaţi în farfurie, ea mărturisi că s-ar duc© cu plăcere la Hampton Court.

— Atunci... de ce să nu te duci acolo?

Ea nu îndrăzni să răspundă imediat.

— Nu-mi place să mă plimb... singură!

— Ah! da, da, înţeleg asta!

Cu o luciditate neaşteptată şi nebănuită, el întrezări alte posibilităţi. El însuşi rămase surprins.

— O plimbare mai lungă mi-ar face şi mie bine. Dacă am merge împreună!

O porniră deci la Hampton Court, ca un părinte alături de fata lui. Într-un târziu, se aşezară pe o bancă, în mijlocul ierbii. Ea nu-şi lua ochii de pe daliile albe şi bujorii roşii,

privind din când în când lumea care trecea prin faţa lor, dar cu acrul că aşteaptă ceva de la bărbatul aşezat alături de ea. Când el. Îi vorbea, ea asculta surâzătoare. Ea ştia să asculte şi să aştepte, vorbind rareori

El îi vorbi de grădini olandeze şi o întrebă dacă văzuse vreodată una din acele grădini. În chip nevinovat, ea îl rugă să-i explice cu ce seamănă o grădină olandeză. El îi răspunse că a descrie o grădină olandeză este tot atât de greu cum ar fi să descrii un tablou. Trebuie să vezi o grădină, – după cum trebuie să vezi un tablou.

Ea rămase pe gânduri. Apoi.. —, rosti încetişor:

— Aveam o prietenă care pe vremuri picta. Uneori, în după amiezile libere, – mergeam împreună la Tate Gallery.

— Pictează şi acum?

— Nu! S-a măritat şi are trei copii.

— Avea talent?

— Mi-e teamă că nu! *

El surâse.

— Atunci, probabil că copiii îi convin mai bine. Ador copiii… mai ales copiii bolnavi şi schilozi!

— Mie mi-e frică uneori de anumiţi copii.

Tăcură amândoi câtăva vreme, apoi el îi puse cea mai neaşteptată dintre întrebări:

— Ai vrea să continui să lucrezi într-un magazin?

Întrebarea era dureroasă, atât de dureroasă încât Ruth închise ochii, apoi îi deschise din nou, ca şi cum ar fi vrut să privească realitatea în faţă. V

— Nu! Nu cred că sunt făcută pentru asemenea munci.

— Pentru ce fel de munci, atunci?

— Îmi place să muncesc! Dintotdeauna mi-am dorit să îndeplinesc munca unei femei, care nu este nevoită să muncească în afară de casa ei.

— Dar şi asta” feste o muncă grea!

— Da, majoritatea tinerelor fete se vaită când sunt nevoite să facă asemenea treburi. Eu nu le-am înţeles niciodată! Nu suntem oare, destinate acestor munci?

Ea îl privi cu coada ochiului şi continuă:

— Presupun că mulţi bărbaţi n-ar vrea să muncească aşa cum munceşti dumneata!

— Se prea poate, dar munca mea este religia mea! Răspunsul lui Ruth veni după o clipă de ezitare. Cti mâna dreaptă, ea mângâie lemnul băncii.

— Munca unei femei… poate fi şi ea… religia ei!

El reflectă o clipă. Vedea şi totuşi rămânea orb. În cele din urmă, îi puse o întrebare gravă.

— Nu ai vrea să rămâi în pasajul Cordier? Nu-ţi pot oferi mare lucru. Ai să fi… femeia… menajera mea! Pentru muncile mai grele, aş putea să angajez o ajutoare. Cu respiraţia tăiată, tânăra fată tăcu. Ea nu înţelese că el îi oferea totul şi nimic, ceva pe care orice femeie ar fi interpretat-o drept o jignire.

— Din toată inima, da, doctore Hazzard!

— Nu ţi-e teamă că vei avea mult de lucru?

— Oh! nu.

Chipul lui Hazzard deveni serios, ca acela al medicului,

— Înainte de toate, trebuie să ne gândim la sănătatea dumitale. O plimbare pe jos în fiecare zi, o jumătate de oră de odihnă după fiecare masă. Nu prea mult ceai. Trebuie să fim cuminţi.

Cuminţi! Cu luare aminte! Nu numai că dorea să-şi ia răspunderea casei, dar o dorea din tot sufletul, o nădăjduia fierbinte, pentru că toate astea le putea face pentru el…

— Vorbeşti serios, doctore?

— Oare nu ne aranjează pe amândoi? Dacă munca va fi prea grea, dacă te oboseşte sau te plictiseşte, să nu-ţi fie teamă să mi-o spui.

— Munca pe care o faci cu plăcere, nu te oboseşte niciodată!

2

Această viaţă în doi, atât de puţin convenţională, atât de firească, începu. Hazzard nu se preocupa de opinia publică, poate pentru că o viaţă întreagă combătuse prejudecăţile

de orice domeniu. Duşmănia oamenilor nu-l făcuse slugarnic, ci aspru şi nepăsător. Pe de altă parte, nu-i trecea prin minte ideea că viaţa lui intimă putea să intereseze pe ceilalţi, pentru că nu le acorda nicio atenţie şi nu se ocupa decât de copiii lui bolnavi şi de cercetarile lui ştiinţifice.

Răspundea cu dispreţ indiscreţiilor sau flecărelilor vecinilor. Când îl supărau prea tare, în chipul cel mai simplu, închidea ferestrele.

Ruth se ocupa de toate treburile casei. Cu toate zbuciumările ei sufleteşti, Hazzard era încântat s-o vadă pe tânăra fată, şi tovărăşia ei îi făcea plăcere. Luau mesele împreună, dar nu în bucătărie. De altfel, multe lucruri se schimbaseră': hrana îngrijită, masa aranjată eu cochetărie, atmosfera casei... totul.

Când Hazzard locuia singur, citea întotdeauna în timp ce mânca, dar acum cartea dispăruse de pe masă; el nu uita că Ruth era foarte singură. El vorbea cum ar fi vorbit cu un copil inteligent, convins fiind că munca lui de fiecare zi o interesa.

Începuse să remarce surâsul lui Ruth, ba chiar să-l aştepte. Când surâdea, chipul şi ochii ei străluceau.

În fiecare Luni dimineaţă el îi dădea bani pentru toată săptămână şi în fiecare Luni la început de lună, Ruth găsea pe masă un plic alb ce conţinea leafa ei. În curând el îşi dădu seama că făcea multe economii, deşi mâncau foarte bine şi chiar pe vreme de iarnă, casa era plină de flori.

— Nu creezi, doctore, că ar fi bine să luăm perdele
• noi? Hazzard privea îndelung perdelele din odaia lui.

Erau într-adevăr îngrozitoare, dar în stare destul de bună şi asta îi era deajuns. Dar Ruth insista:

— Aş putea să confecţionez altele mai frumoase!

— Dar şi astea mai sunt destul de bune!

— Da, fireşte! Dar nu pot oare să cumpăr un material din banii pe care i-am economisit?

El privi din nou perdelele.

— Dacă vrei, cumpără ce-ţi place dumitale. Dar nu le mai

putem întrebuinţa şi pe astea?

— Ba da! Am să le schimb în cuverturi de pat.

— Perfect! Aşadar, o să avem perdele noi?

Ruth jubila.

— N-am să cheltuiesc bani pe lucruri de prisos. Ştiu în ce loc pot să cumpăr material ieftin. Un creton frumos bunăoară. Bineînţeles, le voi lucra eu singură.

Casa cea nouă era pentru Ruth prima jucărie pe care o avusese în viaţa ei. Ea ducea în spinare toată răspunderea, dar ea îi aparţinea ei şi lui Hazzard.

Ruth nu se aşteptase ca doctorul să se schimbe. El rămânea ceea ce fusese întotdeauna, un om absorbit de cea mai minunată dintre aventuri. Ruth se simţea fericită, căci ea nu se gândea nicio clipă la drepturile şi privilegiile acordate celorlalte femei. Ea nu voia şi nu dorea ca Hazzard să se schimbe. Îl iubea pentru o mul-, ţime de lucruri nemărturisite şi ciudate, pentru că era sărac, pentru că era generos şi pentru că era Hazzard. Sărăcia lui îl apropia de ea şi datorită ei, ea putea acum să muncească pentru dânsul. Se întreba întotdeauna: „Ce aş putea să dăruiesc?” şi niciodată: „Ce mi se dăruieşte?”

În aparenţă, Ruth nu-l influenţa pe Hazzard. El trăia ca înainte, muncind cu acelaşi fanatism şi Ruth era con vinsă că nu exista un om mai savant şi mai inteligent ca dânsul. Într-o zi va deveni un doctor celebru, care va vindeca jumătate din omenire. Nu-i spusese el oare că peste câteva luni nădăjduia să fie numit membru în consiliul spitalului?

Cu toate acestea, casa eu No. 7 din pasajul Cordier se schimbase, ba chiar se schimbase în chip simţitor.

Într-o după-amiază de Duminică, stăteau amândoi pe o bancă din Hyde Park şi priveau cum cad ultimele frunze ruginite. Întorcându-se spre dânsa, ca şi când ar fi făcut o descoperire uluitoare, îi spuse zâmbind:

— Arăţi mult mai bine.

Ar fi putut să citească în ochii ei motivele acestei transformări.

— Oh! Sunt perfect sănătoasă acum!

— Mai mult aer' şi o hrană mai bună.

Ea ar fi putut să-i răspundă prompt: „Un om nu poate trăi numai cu pâine".

Era uimitor cum se schimbase în bine. Chipul ei palid se îmbujorase, ochii ei erau mai strălucitori şi nu mai aveau expresia lor fricoasă. Era fericită.

— Da, cred că ţi-a făcut mult bine să te duci şi să vii, să alergi după cumpărături şi să faci gospodărie.

Un surâs fericit lumină chipul fetei.

— Ţi-am spus că-mi place munca asta!

— Totuşi nu trebuie să te oboseşti prea mult! Ai luat o ajutoare, săptămână asta?

— Da, o femeie de serviciu a venit dimineaţa.

— Foarte bine, altfel vecinii m-ar considera ca pe un călău!

CAPITOLUL XII

I

Ruth nu intrase încă niciodată în cabinetul „vrăjitorului", dar într-o Duminică dimineaţă, Hazzard o strigă de sus de pe scară.

— Ruth!

— Da, doctore!

— Poţi să-mi acorzi câteva clipe?

Ea spăla tocmai vasele micului dejun; le lăsă baltă şi urcă în grabă scările. Hazzard o aştepta pe pragul laboratorului, cu aerul serios, ca de obicei. Chiar când era foarte prietenos, păstra o aparenţă gravă. Ruth nu-l văzuse niciodată râzând. Când era copilă îşi petrecea toate Duminicile acasă, răsfoind „Viaţa de martiri" de Foxe, şi chipul lui Hazzard îi amintea de viaţa acelor sfinţi şi martiri care sufereau cu bucurie şi stoicism, cu ochii aţintiţi spre moarte.

El o privi prietenește.

— Ruth, aş vrea să-ţi arăt această cameră.

— Bine, doctore Hazzard!

El rămase nemişcat, mai avea ceva de adăugat.

— Este singura odaie care scapă îngrijirilor dumitale şi de care nu eşti răspunzătoare. Dar aş vrea s-o cunoşti pentru că... nu trebuie să ai impresia că vreau să te îndepărtez de această cameră pentru alte motive. Această odaie este tot atât de primejdioasă ca un butoiaş cu dinamită.

Ea întredeschise gura ca, să spună ceva, dar el continuă:

— Dumneata faci toate lucrurile atât de bine încât ai să, rămâi uimită văzând această odaie. Înţelegi? E plină de drăcuşori!

Ea înţelegea. El o onorase, nevrând să-i ascundă nimic.

— Niciodată n-am avut dorinţa să intru...

— Oh! Ştiu că eşti foarte discretă şi rezervată. Dar... te rog... intră şi priveşte în toate colţişoarele.

Camera marelui ei om era pentru Ruth o încăpere extraordinară care îi amintea o bucătărie bine îngrijită. Erau acolo, printre alte obiecte stranii, o mulţime de sticluţe într-un vas acoperit cu tifon alb; dar înainte ca Ruth să întrebe ce conţineau, *îlazzard* se apropie, scoase aprubeta şi o puse pe o etajeră.

— Ce conţin aceste tuburi de sticlă?

.

— Microbi, germeni de boală.

— Sunt morţi?

— Fireşte că nu! Ba chiar unii dintre’ ei sunt prea vii.

— Sunt vizibili?

— Vrei să-i priveşti?

— Din toată inima!

El se aplecă peste microscop, îl aranjă şi îi spuse să privească.

— Închide un ochi, aşa! Vezi ceva acum?

— Nu... da... nu... nu sunt sigură.

— Probabil că microscopul nu este aranjat pentru ochiul dumitale. Dar acum, vezi ceva?

— Oh! da, văd destul de bine... nişte puncte mici galbene.

— Nu prea au aerul periculos, nu este aşa? Se numesc „Staphylococcus Aureus”.

— Şi sunt foarte periculoşi?

— Mult mai puţin periculoşi decât alţii.

Ea nu cerea să mai vadă şi alţi microbi. Curiozitatea ei era satisfăcută. Cu obrajii roşii, ea se ridică de pe scaun, se îndepărtă cu câţiva paşi, ridicându-şi o buclă de pe frunte.

— Nu trebuie să fi oare foarte prudent? Mi se pare că trăieşti în mijlocul unor animale sălbatice.

— Da, trebuie să fi cu mare băgare de seamă! Dacă înfig un ac într-unul din aceste tuburi şi mă înţep…

— Şi nu-ţi este frică?

— Nu! Dar trebuie să-ţi spun ceva. Aş prefera ca dumneata să dormi întruna din camerele de la etajul întâi. Nu vreau să locuieşti uşă în uşă cu aceste creaturi periculoase.

— Dar nu mi-e frică, doctore! Totuşi voi face ce vrei dumneata! Te supără dacă mă mut chiar acum?

— Dar defel. Te rog chiar s-o faci?

Camera pe care Hazzard o destina tinerei fete nu mai fusese întrebuinţată de la plecarea domnului Robert Crapp. Ruth îşi transportă lucrurile şi deschise sertarele fără zgomot. Era mândră că fusese răsplătită pentru devotamentul şi munca ei. Fusese admisă în „sanctuar41.

În iarna aceea Hazzard studia toxinul bacilului KlebsLoeffler şi sensibilitatea bacilului Koch.

Dacă Hazzard admira şi compătimea pe un om, acela era Koch. Să descoperi lucruri attî de mari, să întrezăreşti atâtea posibilităţi şi promisiuni, apoi să vezi dintr-o, dată năruindu-ţi-se toate speranţele şi toate aşteptările î ce dezamăgire! Ce dezastru! Dar Koch poseda viguroase calităţi; răbdarea şi mai ales perseverenţa. Se apucă de lucru cu o însufleţire nouă şi cu o bărbăţie neclintită. Totul este în funcţie de curaj, de perseverenţă şi de puterea de muncă a omului. Poţi rămâne ani şi ani de zile un medic obscur şi necunoscut, aplecat peste microscopul tău,

cercetând şi muncind ca un sclav. Corpul omenesc reuşeşte să omoare sau să paralizeze barilul tuberculozei dar cum să ajungi la aceste bestiole, într-un plămân prea slab ca să le expulzeze? Cineva va reuşi poate. Dar asta* va fi rezultatul migălos al multor cercetători. Dar soluţia va fi poate rezolvată atunci...

Mai mulţi studenţi, venind seara la Hazzard pentru lecţii, găsiră uşa de la intrare închisă. Unul din ei sună şi aşteptă cu mâinile în buzunare, săltând când pe un picior, când pe altul, căci seara era friguroasă.

— Dar ce dracu face?

— Vânează bacilul tifosului. Ce talmeş-balmeş trebuie să fie în casa asta. Face totul fără ajutorul nimănui.-

Cineva deschise uşa şi la lumina gazului, văzură un obraz frumos de faţă. Purta un şorţuleţ alb, brodat pe margini cu albastru.

— Vreţi să intraţi, vă rog. Doctorul Hazzard a fost chemat pentru un caz urgent. Cred că se va întoarce imediat. Vă rog să-l aşteptaţi în sala de cursuri.

Studenţii intrară şi îşi atârnară pălăriile şi hainele în vestiar. Tânăra fată nu le acordase nicio atenţie, tratându-i ca pe nişte personaje anonime, necesare întreţinerii casei.

Tinerii, care căzuseră la anatomie şi la fiziologie „se strânseră în jurul sobei. Îşi aprinseră ţigările şi îşi apropiară scaunele.

— Nostimă femeiuşcă!

— Nu remarcaserăm până acum pe această debcioasă creatură. Cunoaşteţi dansul scheletului?

Unul din tineri se repezi la schelet şi ţinându-l de vertebrele gâtului, reuşi să imprime oaselor de la picioare un fel de dans grotesc. În acel moment, soneria de la uşă se-auzi din nou.

— Trebuie să fie Bun de la spitalul Bart.

— Ascultaţi, băieţi, haideţi s-o speriem pe frumuşica asta?

— Nu fi ridicol!

— Creezi că n-a făcut până acum cunoştinţă cu scheletul?

Când Ruth trecu prin faţa sălii de cursori ca să deschidă uşa, ea se găsi deodată în faţa scheletului, ale cărui oase pocneau şi produceau un zgomot înspăimântător. Ea scoase un ţipăt, îşi duse mâinile la piept şi se dădu înapoi îngrozită până se izbi de peretele celălalt.

— Oh! De ce aţi făcut asta?

Tânărul care făcuse farsa, rămase câteva clipe buimăcit în faţa acestei fetiţe fricoase.

— De ce te-ai speriat aşa de tare? Fiecare din noi avem câte unul la fel!

Ruth nu-l învrednici cu o privire şi revenindu-şi puţin, se duse la uşă să deschidă. Doi studenţi îşi făcură apariţia. Ea reveni fără să scoată un cuvânt şi trecu pe lângă sala de cursuri, fără să întoarcă capul.

O voce ironică strigă:

— Thomas, ai ofensat pe tânăra Doamnă! Ar trebui să-ţi fie ruşine!

Studentul care ţinea scheletul în mână, îl ridică cu braţul drept şi spuse celor doi care abia sosiră:

— Intraţi în sala de cursuri, domnilor! Bătrânul Blizzard a fost chemat undeva, pentru un caz urgent.

Puse scheletul la locul lui. Unul dintre studenţii sosiţi la urmă întrebă:

— Cine este această Doamnă! Ultimul model al bă-

1 rinului Blizzard?

— Informează-te în altă parte, băiete!

— Delicioasă… şi nişte ochi!…

3

Astfel toată lumea de la spitalul Bennet aflase că în casa lui Hazzard nu se aflau numai desene anatomice şi un schelet. Ea ascundea şi un schelet acoperit de piele şi îmbrăcăminte, care avea ochii mari negri şi aerul sălbatic. Din punct de vedere masculin, casa din pasajul Cordier înceta să mai fie refugiul unui savant. Seara, când studenţii se prezentau la cursuri, ei rămâneau mai multă vreme în

vestibul, cu privirile fixate pe fâşia unei lumini sub o uşă, căci acolo se afla un lucru delicios, un obiect feminin, proaspăt şi curat.

Doi dintre studenţi avuseseră acelaşi gând, fără ca unul Să-l bănuiască pe celălalt. Bătrânul Blizzard îi provoca, ăvând în casa lui o creatură atât de fermecătoare. Ar fi atât de simplu să vii mai devreme eu un sfert de oră. Ajunseră deci în faţa casei, la zece secunde unul după altul. Ruth închisese uşa după primul, când al doilea îşi făcuse apariţia.

— Sunteţi înainte de ora lecţiilor!

— Este opt fără trei minute la ceasul meu?

— Doctorul lucrează în laboratorul său. N-a coborât încă. Ea îi lăsă pe cei doi studenţi încurcaţi, în picioare lângă sobă, fiecare din ei, bănuind de ce venise celălalt mai devreme. Cei doi Don Juani' vorbiră de toate subiectele posibile cu o amabilitate exagerată.

Unul din ei însă era mai perseverent şi mai îndrăzneţ. Era un tânăr insignifiant, cu tenul gălbui şi cu părul negru strălucind de cosmetică, nepotul eminentului profesor Thomas Tate, primul chirurg al spitalului Bennet. El reînnoi experienţa. Ceasul lui era şi de data asta cu douăzeci de minute înainte şi de data asta, nimeni nu mai sosi în urma lui. *

— Bună seara! sper că astăzi n-am venit înainte de oră.

— Nu este decât opt fără un sfert!

— Ceasul dumitale este în urmă, duduie f

Ruth nu răspunse. Tânărul o plictisea şi ea mai avea de isprăvit vasele. În timp ce studentul îşi scotea haina, el se plantă în mijlocul coridorului, oprindu-i trecerea.

— Doctorul Hazzard a coborât din laborator?

— Nu încă!

Ea aşteptă s-o lase să treacă.

— Munceşte ca un rob, nu este aşa? Pentru dumneata trebuie să fie lugubru aici, duduie!

— Nu te plictiseşti niciodată când. Ai mult de lucru!

— Aţi fost la „Empire"?

— Programul cel nou e foarte amuzant!

— Nu!

— Ce păcat! Dar ce faci toată ziulica?

Deodată ea înţelese toate insinuările lui. O expresie de teamă apăru în ochii fetei şi părea să se lipească de perete, ca de un colac de salvare.

— Am foarte mult de lucru. Te rog să mă laşi să trec!

Ea îl împinse şi îşi croi drum. Nehotărât, el rămase o clipă locului, înainte de a intra în vestibul.

— Vino într-o seară cu mine la „Empire”!

Ea trânti uşa bucătăriei şi se închise cu cheia. Nu spuse nimic lui Hazard de tânărul Tate, dar în viitor, ea lăsă uşa de la intrare deschisă, de pe la orele şapte şi jumătate şi nu mai răspunse niciodată soneriei insistente. Don Juanul care sosea înaintea celorlalţi trebuia să. Aştepte în faţa casei sau să între în sala de cursuri şi să-şi rumege în tăcere umilinţa.

Ruth era dezamăgită. Era convinsă că în această casă va găsi un refugiu sigur, dar şi aici era urmărită de bărbaţi şi de poftele lor.

4

Tinerii studenţi îşi dădură foarte curând seama că na trebuiau să nădăjduiască niciun fel de aventură cu tânăra fată. Într-o Duminică după masă tânărul Tate înţâlni în Regent’s Park două fiinţe extraordinare ce se plimbau liniştiţi. Bărbatul avea un picior ţeapăn.

Tate nta se sfii defel să povestească evenimentul oricui voia să-l asculte.

— Duminică am întâlnit pe bătrânul Blizzard cu mititica.

— Ce? Micuţa delicioasă, cu ochii mari, frumoşi?

— Ea în persoană!

— Formidabil! Bătrânul Blizzard are un flirt acum? Cine ar fi crezut-o?

Tânărul Tate lua masa o dată pe lună la unchiul şi mătuşa lui, la Harley-Street. Bătrânul Tate adora clevetirile de tot felul şi anecdotele cele mai pipărate. La rândul lui, spunea foarte multe şi asculta cu mare plăcere pe acelea ale

tinerilor, simţind că tinereţea lui apusă renaşte şi se înviorează.

— Cunoşti, unchiule, delicioasa poveste a doctorului Hazzard?

— Sper că nu e scandaloasă?

— Hm!... Lucrul în sine ar fi scandalos, dar e atât de amuzant.

Tânărul îi povesti întâmplarea, adăugând fireşte tot felul de înfloriturі, dar unchiul său îl asculta, cu aerul sever şi dezaprobând de circumstanţă. Totuşi, atitudinea lui Hazzard în faţa vieţii era prea nesocotită şi prea lipsită de demnitate. Nu avea dreptul să-şi permită asemenea lucruri. Dacă ar fi vorba de un student, treacă-meargă; mai închizi ochii şi îl ierţi... dar un doctor care are de gând să-şi pună candidatura pentru a deveni membru al consiliului spitalului! Oh! nu; prea e din cale-afară!

Cu sprâncenele încruntate, bătrânul Tate îi răspunse:

— Tu nu ai voie să vorbeşti de toate astea. De altfel, cred că s-au exagerat puţin lucrurile.

— Voi, tinerii studenţi, ar trebui să înţelegeţi că reputaţia unui doctor trebuie să fie deasupra oricărei clevetiri, oricărui reproş.

— Dar ce vrei să fac dacă doctorul Hazzard...

— Asemenea clevetiri aduc mult prejudiciu spitalului. Tu trebuie să înţelegi, dragul meu, că un om nu are dreptul să trăiască în afară de societate, când primeşte dinainte anumite răspunderi. Este imposibil. Am combătut întotdeauna, pentru a obţine un nivel înalt de viaţă publică şi particulară. Ştiu că voi, tinerii de astăzi, ne credeţi ramoliţi şi demodaţi, dar un om care exercită o profesiune liberă, este judecat şi ţintuit la stâlpul infamiei dacă viaţa lui particulară nu este ireproşabilă.

Cu toate că bătrânul Tate se juca de-a moralistul, tânărul avea impresia că unchiul său, în sufletul lui, se bucura şi jubila de această aventură.

CAPITOLUL XXIII

I

În primăvară, Hazzard se întoarse la Melfont. Toată iarna nu fusese niciodată, fiind foarte ocupat şi foarte prins de laboratorul lui. Când coşurile vânzătoarelor de flori se umplură de primii ghiocei, vântul de vest îl atrase şi îl chemă. Dacă pleacă acum, Ruth va rămâne singură în pasajul Cordier. Considerând-o mereu ca pe un copil, el sş întreba de ce n-ar pleca şi copilul cu el? I-ar face cti siguranţă plăcere să se caţere până sus pe Sisbury şi vântul s-o mângâie pe obraji. Pe de altă parte, Hazzard, încetul cu încetul, se obişnuise cu prezenţa lui Ruth şi se simţea fericit în apropierea ei. Perspectiva de a o lua cu dânsul la Melfont îl bucură nespus demult. Ruth îi devenise probabil mult mai necesară decât îşi închipuia el. Dar nu-şi pierdu vremea cu analizarea sentimentelor lai. Se gândea la ea ca la „sărmana micuţă Ruth”, dar îndărătul acestui diminutiv, se ascundea o mângâiere caldă.

Ruth strângea farfuriile de pe masă, când el îi făcu această propunere. Ea roşi şi coborî privirile în podea.

— Oh! Ar fi minunat!

— Ai putea să dormi la o veche prietenă a mamei mele. Aerul îţi va face bine.

— Dar cine se va ocupa de cobai?

El uitase de cobai. Ruth îngrijea şi micile animale, şi destinul lor preocupa grozav pe tânăra fată. O dată hiar avuseseră împreună o discuţie serioasă cu privire la bietele animale. Gândul că aceste creaturi nevinovate erau martirii ştiinţei o indignau şi o făceau să sufere. Pierre, un mic cobai negru, fusese transportat în cuşca lui, sus în laborator şi câteva zile după aceea, fusese coborât în curte, pentru a fi înmormântat.

Hazzard, surprinzând pe Ruth plângând, o întrebase de motivele acestor lacrimi.

— De ce plângi, Ruth?

— Spune-mi, doctore, ai fost nevoit să faci asta?

— Ce anume?

— Cobaiul!

El înţelese deodată, şi durerea ei îl impresionă. Ruth nu făcea parte din acele gâsculiţe care se vaită de cruzimea oamenilor faţă de muşte. Cu bunătate şi blândeţe în glas, el îi explică de ce aceste animale serveau de câmp de experienţă şi scopul pentru care le făcea să sufere şi să moară.

— O să facem asta pentru a salva copiii de la moarte, pentru a le uşura suferinţele. N-aş face-o dacă n-aş fi silit, dacă n-ar fi atât de necesar. Poţi să mă creezi, Ruth!

— Da, le cred, doctore! Dumneata nu poţi fi crud fără motive serioase.

Ea avea o încredere fără margini în Hazzard, dar soarta cobailor o întrista mereu şi în aceeaşi măsură. În taină, le dădea tot felul de bunătăţi. Îl rugă pe Hazzard să nu-i spună nimic, ori de câte ori trebuia să omoare câte unul.

— Foarte bine! N-ai să afli nimic, dar te rog să nu-i mai numeri.

De îndată însă ce Hazzard sacrifica pe unul diri ei, îl înlocuia imediat, pentru ca Ruth să nu-şi dea seama de nimic. Mila lui Ruth era comunicativă şi acum i se întâmpla să aibă remuşcări; pe cât îi era posibil, deci, cruţa pe micuţii cobai.

— Ce să facem cu animalele în timpul absenţei noastre?

— Pot să mă aranjez foarte bine. Am să cer unui băiat de laborator de la spital, să se ocupe de ei. Îi voi da cheia-casei.

Ruth era mai liniştită. Sufletul ei cânta întruna o melodie veselă, de izbândă şi fericire. Ea se va duce cu el în casa în care copilărise, în casa în ’care mama lui trăise, îşi amintise că Maria Hazzard o sărutase.

— Ce bun, ce generos eşti, doctore!

— Nu vreau să te las singură!

Vocea lui devenise aspră şi pleoapele tinerei fete tremurară.

— Apoi aerul de la ţară o să-ţi facă bine. Aici munceşti

prea mult; trebuie să ai şi d-ta o mică distracţie.

Ruth asculta cum ar fi ascultat Buna-Vestire. I se părea că aude murmurul unei voci misterioase.

2

Doamna Sarah Tribute nu-şi făcea nicio iluzie de platonism, cu atât mai puţin când o văzu pe Ruth şi învăţă s-o aprecieze! Fiind foarte drăgăstoasă din fire, ea îndrăgea pe toţi aceea pe care îi putea trata în chip părintesc. Ea prefera femeile grase şi Ruth era cam subţirică.

Ruth, cu obrazul lipit de geam, privea pajiştea înverzită, fumul care se ridica în spirale spre cer şi soarele care dispărea încetişor în spatele muntelui.

— Sunteţi foarte amabilă, acceptându-mă la d-voastră pentru o noapte.

— Îmi face multă plăcere „draga mea44. Mulţi dintre noi au o mare stimă pentru doctorul Christophe. Probabil şi d-ta! ’

Spunând aceste cuvinte, ea surâse şiret, căci ea credeacă Ruth era prietena lui Hazzard. Menajera lui! Ei asta-i acum! Pe cine vrea să păcălească doctorul Christophe! O fată atât de frumuşică, cu ochii aceştia, cu părul şi gura asta frumoasă, să fie oare numai menajera lui! Doamna Sarah nu trăise degeaba aproape şaizeci de ani într-un orăşel; ea ştia să aprecieze la justa ei valoare calităţile, frumuseţea, farmecul şi vocea unei fete.

Casa Mariei Hazzard era situată la vreo sută de metri în spatele şoselei. Ghioceii luminoşi înfloreau peste tot locul, şi viorele parfumate împrejmuiau gardul. Mugurii pomilor fructiferi erau gata să se deschidă. Ruth prinse câteva fire de nu-mă-uita de pălăria ei neagră. Părăsi casa doamnei Tribute pentru a se duce să prepare ceaiul lui Hazzard. Pe drum ea întâlni o femeie grasă care se îndrepta spre sat. Doamna Lup stătu locului, până ce o văzu pe Ruth intrândjn casa lui Hazzard. Ce subiect palpitant de conversaţie pentru toată seara!

— Fiul Hazzard şi-a adus o femeie cu el!

La Melfont lumea continua să-i spună lui Christophe, „fiul Hazzard14.

Ruth îl găsi în grădină, cu chipul luminat de razele soarelui ce apunea. Coborând aleea, îl trezise din visare. Se gândea tocmai la ea, la această copilă mare, bine făcută şi bine echilibrată ca să se ocupe de copii mici. Nu putea să sufere pe acele îngrijitoare de copii care nu ştiau să fie altceva decât numai îngrijitoare de copii.

— Oprindu-se sub mărul bătrân, ea îi spuse:

— Am venit să pregătesc ceaiul dumitale!

Ruth avea darul să spună lucrurile cele mai simple cu aerul unei profunde înţelepciuni, şi prin asta ea îi amintea pe mama lui. Aceste două femei, atât de diferite, se asemănau cu toate acestea într-un chip straniu. De ce? Aveau oare amândouă aceeaşi semnificaţie umană pentru el?

— Cum te simţi acolo? Eşti bine instalată?

— Da! De la fereastra mea se vede un munte luminos!

— Este Sisbury. Vrei să te urci până sus după ce vom lua ceaiul?

Ruth aprobă din cap.

— Nu-i aşa că e frumos pe aici?

— Nu cunosc un loc mai minunat!

— Este o ţară de păstori. Ai auzit clopoţeii oiţelor şi o’lor când am venit?

— Da, le-am şi’ văzut. Sunt nişte animale adorabile. El surâse. Se gândea în acelaşi timp la Ruth şi la mama lui. Ce regiune minunată pentru copii şi pentru turme! Un refugiu ideal! Soarele şi vântul aveau o personalitate, o viaţă a lor proprie. Da, într-o zi poate îşi va realiza visul; să construiască aici o casă pentru copiii bolnavi, un sanatoriu închinat mamei sale. Nu va putea desigur face acelaşi lucru pe care doctorul Rollier îl făcuse la Leysin, căci Anglia e foarte deosebită de Elveţia, dar totuşi, într-c» zi va putea realiza multe lucruri aici.

Deodată el spuse:

— Haide în casă, să luăm ceaiul!

3

În salonul Mariei Hazzard se afla, ca înainte, aceeaşi masă, în acelaşi loc, o masă de mahon ale cărei picioare aveau forma unei labe de animal, din epoca lui George III. Era acoperită cu un covoraş alb şi albastru. Doamna Tribute făcuse focul în cămin, fiindcă focul dă intimitate, şi confort unei încăperi. Ea puse tava încărcată cu ceşti, farfurioare şi linguriţe, la locul unde Mariei Hazzard îi plăcea să le aibă mereu. Pe şervetul albastru, călcat şi curat, se afla un vas plin cu ghiocei.

Când Ruth se aşează să servească ceaiul, ea luă loc în jilţul şi în locul unde şedea întotdeauna mama lui. Ea nu ştiaacest lucru, doar el era impresionat şi adânc emoţionat la amintirea mamei lui, personificată acum de tânăra fată. El o privea cum servea ceaiul, punând câteva picaturi de lapte, câte o bucăţică de zahăr. Atitudinea ei, mişcările mâinilor, aerul ei absorbit şi îngândurat, îi sminteau într-un chip uimitor pe mama lui. Dacă la Londra Hazzard trăia retras şi singur, în schimb aici, luase de multă vreme obiceiul să vorbească cu mama lui despre toate şi… vorbi şi acum:

— Este ciudat totuşi, când mă gândesc că fiind copil, ca pantalonii scurţi, alergam prin toată casa. Uneori, ni se întâmplă totuşi ca lucrurile să se petreacă şi să se realizeze aşa cum le-am dorit şi le-am hotărât dinainte.

Răspunsul tinerei părea inspirat:

— Întotdeauna ai dorit să devii doctor?

— Vezi dumneata, din frageda mea copilărie am fost un copil retras şi singuratic. La şcoală, băieţii îşi băteau joc de mine şi am fost silit să-mi croiesc drumul în viaţă singur şi fără prieteni. Nu e prea u-şor… ba câteodată e foarte greu!

Ea învârtea linguriţa în ceaşcă, cu aerul distrat.

— E straniu! Dacă mama dumitale ar putea… dar cu siguranţă te vede mereu! Şi anul acesta!…

— Da, este un an hotărâtor pentru mine. În curând va fi

loc liber în consiliul spitalului. Ar trebui să fiu’ ales!

Privirile tinerei fete spuneau dar: „Bineînţeles44.

— Nu este’prea sigur. Am mulţi duşmani. Dar oricât ar fi de înverşunaţi împotriva mea, tot nu mă vor putea înlătura aşa de uşor. Am lucrat cinci sau şase ani la spital fără să iau un ban.

Ea repeta ultimele lui cuvinte ca un ecou:

— Fără să iei un ban?

— Da. Este o tradiţie şi chiar o foarte frumoasă tradiţie. Anumite persoane sunt eliminate. Am muncit pentru acest loc; mi-am refuzat orice bucurie personală, orice distracţie, am muncit ca un rob. Trebuie să capăt această numire. Afară doar…

El se întrerupse şi ea îl privi cu intensitate.

Afară doar… Vezi dumneata, lumea este plină de prejudecăţi. Succesul nu depinde numai de capacităţile şi valoarea ta personală, ci în mare măsură, sau mai ales, de prietenia pe care ţi-o acordă sau ţi-o refuză, oamenii mari, celebrităţile oficiale, consacrate… Ori, se găsesc unul sau doi din aceşti zei, care ar avea o mare dorinţă să mă împiedice să ocup acest loc… dacă vor reuşi…

— Sunt invidioşi?

El surâse.

Nu cred că este invidie din partea lor. Cuvântul e prea tare. Se întâmplă însă ca eu să fiu din noua generaţie şi ei fac parte din cea veche. Principalul însă este că’nu au niciun motiv ca să mă elimine!

Ruth nu se îndoia nicio clipă că Hazzard n-ar putea fi ales.

— Şi atunci… vei fi plătit?

Surâse din nou.

— Nu! Nici atunci nu voi primi nicio leţcaie. Este un post onorific! Dar voi avea un titlu frumos şi pacienţii vor veni spre mine. Alţi doctori mă vor chema la consultaţii pentru cazuri grele. În sfârşit, voi avea onorarii de medic! Dar toate lucrurile astea se vor face încetul cu încetul, în chip

progresiv.

În simplicitatea ei, ea încerca să-şi închipuie viitorul doctorului Hazzard şi în parte, oh! în mică parte şi al ei!

— Vei părăsi atunci pasajul Cordier... Vei avea o casă în Harley Street!

— Nu, nu mă gândesc la o casă întreagă. O singură cameră în acest cartier bogat mi-ar ajunge. Voi păstra mai departe casa din pasajul Cordier. Îmi convine de minune. Pe de altă parte, va trebui să-mi continui cursurile de seară!

Uşurată, Ruth respiră adânc. Îşi va păstra casa! Un viitor necunoscut şi glorios o neliniştea. Poate atunci nu va mai avea niciun colţişor acolo, niciun fel de ocupaţie, nicio muncă pentru dânsa. Marele ei om va deveni cineva important, dorea din toată inima lucrul acesta, fiindcă îl iubea. Dar tocmai fiindcă îl iubea, ar fi vrut să-i devină indispensabilă. Să-i poată fi de folos, să trăiască în umbra lui glorioasă.

4

După ce luară ceaiul, urcară până sus, pe dealul ce duce la Sisbury. Hazzard era cu capul descoperit şi această lipsă de decenţă intriga mult pe locuitorii din Melfont. Preoţii, doctorii şi proprietarii trebuiau să poarte întotdeauna o pălărie. „Nu vă spuneam eu, vrea să facă pe originalul, să atragă atenţia tuturor privirilor44.

Locuitorii afirmau cu seriozitate, dar nu şi fără o vădită răutate, că Hazzard nu purta într-adins pălărie, pentru că voia să-şi arate fruntea largă. Dar alţii, şi mai isteţi, socoteau că avea capul atât de mare că în toată Londra nu se găsea o pălărie de mărimea lui.

Realitatea însă era mult mai simplă. Lui Hazzard îi plăcerea să se plimbe cu capul descoperit şi să lase vântul să se joace în părul lui nedisciplinat, având astfel impresia de libertate. Se deosebea de ceilalţi oameni prin inteligenţa lui şi mai cu seamă prin indiferenţa lui faţă de mulţime. Alături de Ruth, el înainta pe drumul stâncos al muntelui. Tânăra fată îl vedea atât de perfect, atât de mare, că nici

nu remarcă faptul că nu-şi pusese pălăria. Apoi, nu era pălăria, ci capul care interesa. Aceasta era principalul. Când ajunseră sus de tot, ea îşi scoase pălăria şi vântul juca în buclele ei negre.

— E minunat!

Efortul fizic îi tăiase respiraţia. Totul părea în mişcare sub cerul schimbător, totul împrăştiat de vântul primăvăratec. Ea stătea în picioare, alături de piatra veche, privind cu sete în dreapta şi în stânga, cu ochii măriţi şi strălucitori de bucurie.

— Casele din vale par nişte jucării.

Hazzard, cu mâinile în buzunare, privea, privea neîncetat, ca şi când vedea pentru prima oară aceste locuri dragi şi intime. Se putea bea cu ochii această privelişte din Wiltshire, o puteai respira, o puteai săruta cu sufletul şi ca privirile. Când era copil, Christophe avea impresia că de sus, de pe culme, se putea înălţa spre ceruri, sau să zboare în aer ca o pasăre. Bătăile inimii se asemănau cu bătăile aripilor.

— Da, seamănă grozav cu nişte jucării de copil!

Privirile lui Hazzard căutară colţul din cimitir unde odihnea mama lui. Fără să fi sentimental, **sunt** amintiri adânc săpate în sufletul nostru, şi sângele rămâne sânge. Dacă un bărbat datorează cuiva ceva, este în primul rând,

«

sau poate exclusiv, femeii care a triumfat de ereditate;, femeii care a suferit-, a plâns şi s-a chinuit ani de zile ca să realizeze din tine un om. Mama lui îi dăduse un exemplu înălţător de generozitate şi demnitate omenească; el credea în aceste calităţi cum crezuse în mama lui. Privirea lui rătăci pe casele din Melfont. Şi se înfipse în ferma Lupilor.

Din nou era conştient de prezenţa lui Ruth carfe, sprijinită de piatra veche, ţinea într-o mână pălăria neagră împodobită cu „nu-mă-uita” şi privea visătoare privelişte a.

În ochii lui Hazzard, ea reprezenta femeia, cu aceleaşi

drepturi pe care le avea mama lui.

— Vezi căsuţa noastră, colo în vale?

Da, fireşte că ea o vedea şi el îi spunea cum şi-o închipuia în viitor:

— Iată planul meu: priveşte livada aceea, suficient de înaltă, deasupra râului, la adăpostul vântului şi totuşi în plin soare. Ar fi destul de frumos dacă la început am putea instala un sanatoriu pentru vreo duzină de copii. Pentru mine, a vindeca înseamnă a găsi mijlocul de vindecare.

— Este fără îndoială cea mai frumoasă operă pe care o poţi înfăptui pe acest pământ!

5

Bătrânul Dighton se juca cu monoclul cu rama de aur. Când voia să dea mai multă importanţă cuvintelor, îl ţinea între degetul gros şi arătător şi la intervale, îl ridica sau în cobora. Se găsea în sala comună a spitalului, cu spatele întors către fereastră.

Avusese loc o şedinţă de profesori prezidată de Dighton, şi membrii consiliului se împrăştiau în sală, unii stând în picioare, alţii ieşind pe uşă şi alţii stând încă pe scaune.

. Dighton agita monoclul.

— Clitheroe… Clitheroe… Un moment, te rog!

Secretarul spitalului era aplecat peste registrul de protocol. O şuviţă de păr cărunt îi acoperea chelia; ochii lui mari erau acoperiţi de ochelari. Era un personaj foarte solemn şi foarte ocupat. Închizând cartea de protocol, el se îndreptă solemn către fereastră, adică spre grupul în mijlocul căruia profesorul Dighton, făcând pe importantul, trona. Profesorul nu-l iubea pe Clitheroe pentru că avea pielea obrazului aspră şi măslinie, care dădea impresia unui om beat sau prost bărbierit, dar Clitheroe era un secretar admirabil şi foarte priceput în chestiunile financiare.

— Dumneata ştii cumva, Clitheroe, dacă doctorul Hazzard este însurat?

Clitheroe privi pe bătrânul Dighton, apoi pe Tate. Nu

răspundea niciodată, fără să reflecteze.

— Nu! Nu ştiu nimic despre acest lucru.

.

— Ah! Cred că mă exprim în numele tuturor colegilor mei când afirm că acest punct important trebuie să fie clarificat!

Profesorul Tate clătină din cap afirmativ.

— În circumstanţele actuale, este foarte important. Alte două personalităţi aprobară pe Dighton.

— Te rog să vorbeşti cu doctorul Hazzard şi să afli dacă este sau nu însurat.

Clitheroe părea încurcat. În afară de şedinţe, avea misiunea să aplaneze conflictele din spital, să liniştească sau să evite certurile sau neînţelegerile.

— Dar acest lucru nu este necesar pentru a califica pe un om, domnule profesor!

Bătrânul Dighton învârtea monoclul.

— Căsătoria? Nu! Dar în cazul nostru, vreau să spun excepţional, este de cea mai mare importanţă. E vorba de prestigiu… de reputaţie şi… este în interesul spitalului. Cred că domnii de faţă vor aproba punctul meu de vedere.

Clitheroe ştia de unde sufla vântul. Şi el trebuia să fie cu băgare de seamă în privinţa convenţiilor. Un om poate fi un geniu, dar reputaţia lui trebuie să fie cu atât mai ireproşabilă.

— Bine! Să presupunem că obţin o lămurire asupra acestui punct important, privitor la cei trei candidaţi. Ştiu că Gough este însurat. Are vreo importanţă?

— Te rog să nu împrăştii acest lucru şi să nu-l exagerezi. Ne interesează doar faptele în sine.

— Fireşte, gândi Clitheroe, „Suaviter în modo, fortiter în re”. Bătrânul scelerat este foarte şiret! Dar într-un anumit fel, are şi el dreptate!

CAPITOLUL XXIV

I

Hazzard, îndreptându-se spre policlinică, îl întâlni peClitheroe în coridorul principal. Secretarul ieşea din biroul

său.

— Oh! doctore Hazzard, un moment, te rog!

Clitheroe îl aprecia şi îl iubea pe Hazzard. Şi unul şi altul se entuziasmau pentru acţiune şi luptă şi, sub înfăţişarea severă a secretarului, se ascundeau multe calităţi. Uneori era răstit, căci avea mult de lucru, dar nu era lipsit nici de suflet, nici de sensibilitate. Prefera să discute cu acei oameni ’cărora nu le place să-şi piardă vremea degeaba. Clitheroe îl luă pe Hazzard de braţ şi îl conduse până la fereastra care se afla în faţa secretariatului.. Coridorul era pustiu.

— Sunt însărcinat să-ţi pun o întrebare. O să-ţi pară desigur obraznică... Eşti însurat, doctore? Ochii mari şi miopi ai lui Clitheroe îl fixau îndelung pe Hazzard, dar cu o expresie de caldă prietenie, căci secretarul urmărise cariera lui Hazzard şi înţelegea eroismul lui.

— Nu, nu sunt însurat.

Hazzard simţi prietenia acestui om şi aprecie forma în care îi pusese această întrebare. Dar de ce să-l întrebe acest lucru?

— Această întrebare are vreo importanţă?

— Hm... da. S-au făcut câteva încurcături... şi au fost câteva intervenţii. Dar îţi vorbesc sub pecetea secretului. El surprinse uimirea lui Hazzard.

— Câţiva membri ai consiliului, continuă Clitheroe, cer această informaţie pentru alegerea candidaţilor. Nu sunt autorizat să dau amănunte mai precise. Nu ţi-ar fi cu putinţă să vii şi să locuieşti aici, în spital?

— Nu. Locuinţa mea actuală îmi convine de minunieodată Clitheroe deveni timid. De ani de zile se chinuia să adopte această atitudine exterioară, aspră şi indiferentă, dar era de felul lui foarte timid. Ar fi vrut să-i spună lui Hazzard: „Ce mai aştepţi ca să te însori? Nu e treaba mea, fireşte, dar aici la spital, sunt mai multe clevetiri şi scandaluri decât într-o întrunire de fete bătrâne”.

Dar lucrurile astea nu le putea spune Clitheroe. Ceva în

atitudinea lui Hazzard îi impunea tăcere. Pe de altă parte, Hazzard avea totuşi multe şanse să fie ales, fiindcă ceilalţi doi candidaţi, Goughe şi Hardcastle, nu făceau parte din spitalul Bennet.

Apoi măi era şi faptul că Hazzard lucrase ani de zile la spital în chip gratuit. Dar Clitheroe nu îndrăznea să-şi dezvăluie gândurile. Se simţea mut în faţa cinstei şi onoarei acestui om.

— Acum totul e în perfectă ordine. Ţi-am pus întrebarea cu care eram însărcinat şi… dumneata ai răspuns!

Se despărţi de el în grabă, având senzaţia că nu rezolvase problema într-un chip satisfăcător. Nu era, de altfel prima oară când secretarul se comporta aşa de stângaci.

Hazzard nu se neliniştea. Se aştepta să fie ales, şi acest succes avea pentru el o mare importanţă. Îi scrise o scrisoare lui Moorhouse. „Dacă sunt ales, voi şti că am devenit cineva „respectabil11. Ce cuvânt minunat! Dacă l-ai traduce, aceasta ar însemna că munca mea va fi respectată. Am fost nevoit să mă lupt cu prea multe prejudecăţi care, în fond, sunt de înţeles. Mărturisesc că am părerile mele – nu prea bune – despre un jucător de rugby de -prima categorie care, atunci când nu aleargă după o minge, este mai stupid decât un măgar. De aceea, dragul meu, rămâi totuşi uman chiar când eşti mândru şi munceşti ca râvnă să-ţi atingi scopul. Succesul îţi ajută să-ţi croieşti drumul în viaţă. Mi-am creat în chip artificial o anumită indiferenţă, dar n-o să suport şi nu o să permit nimănui ca munca mea să fie tratată cu indiferenţă. Respectul profesional este de asemenea de un mare ajutor. El îţi dovedeşte că o mare asociaţie a recunoscut în tine o inteligenţă „sănătoasă41.

Da, Hazzard era încrezător. Ştia că avea şi partizani, nu numai duşmani în consiliul spitalului. Toate consideraţiile şi toate drepturile erau în favoarea lui. Nu putea să descopere niciun motiv valabil pentru a putea fi îndepărtat sau şters

de pe listă. Ceilalţi doi rivali ai săi îi erau cu tetul necunoscuţi, aparţineau altor spitale. Bineînţeles, ştia ca Hardcastle era favoritul bătrânuluî Dighton, care îl descrisese ca pe „un tânăr cu ochii frumoşi care poate deveni cu uşurinţă primar sau şef de birou, deşi prima ocupaţie ar părea cea mai veridică14. Bătrânul profesor avea o slăbiciune pentru tinerii cu educaţie frumoasă, distinşi şi manieraţi, şi care ştiau să poarte cu eleganţă un joben. Celălalt candidat, Gough, era un băiat voinic şi muncitor şi care purta ochelari. În ehip obiectiv, Hazzard domina situaţia. El privea de pe acum locul vacant ca pe al său.

2

Încrederea lui Ruth era tot atât de oarbă ca şi aceea a lui Christophe.

Erau în luna Mai şi Ruth se improvizase grădinăreasă, mai cu seamă după călătoria ei la Melfont. Cu toate că entuziasmul ei trebuia să se mulţumească doar cu câteva lădiţe de flori, ea era fericită. Se ocupa intens cu grădiniţa de pe acoperiş. Văzând într-o vitrină o sumedenie de pachete cu seminţe de flori, le cumpără pe toate. Ele promiteau flori splendide! Visul ei era să aibă o umbrelă de soare şi câteva butoiaşe şi lădiţe de flori, îşi procură deci o umbrelă şi câteva lădiţe de macaroane, pe care le vopsi în verde. Dar de unde să iei pământ? Ea întrebă pe „marele ei om! 44

— Nu este oare curios? Trăim pe pământ, dar când la Londra vrem să adunăm puţin pământ ca să umplem câteya lădiţe... ’

Ruth îl conduse pe Hazzard în cărticică şi îi arătă butoiaşele şi lădiţele vopsite. Era delicioasă în zăpăceala ei.

— Cred că putem să le umplem aici!

Dar pământul din curte era negru şi uscat. Această nouă problemă îl ului pe Hazzard tot atât demult ca şi pe tânăra fată’.

— Da, greutatea era neaşteptată. Apoi o cutie de

macaroane plină cu pământ cântăreşte... cât cântâreşte oare?

— Nu e stupid din partea mea că nu m-am gândit la lucrul acesta înainte de a cumpăra lădiţele şi butoiaşele? El se înveseli de naivitatea ei. Ar fi vrut atât demult să-i facă totuşi plăcere, mai cu seamă după ce fuseseră împreună la Melfont. De ce oare această femeiecopil nu ar avea dreptul şi priceperea să se ocupe de flori?

— O să văd ce s-o putea face!

Pentru a găsi un pământ rodnic, Hazzard se duse în împrejurimile Londrei şi descoperi pe un grădinar, căruia îi comandă doi-trei saci cu pământ. Era o aventură costisitoare să transporţi pământ până în pasajul Cordier. Sacii fură descărcaţi în curte, Hazzard şi Ruth îşi pierdură o seară întreagă, transportând coşuri cu pământ pe acoperiş. Christophe făcuse tot ce fusese mai greu din această muncă neobişnuită.

Astfel, Ruth îşi realiză grădina ei. Semănase „flori multe, le supraveghea părinteşte şi le uda cu drag. O parte din seminţe nu încolţise deloc şi ea era dezamăgită. Probabil că le uda cu prea multă generozitate, dar trandafirii şi zambilele răsăriră. Pentru a umple golurile, ea cumpără din banii ei câteva rădăcini de betunii şi pansele. În timp ce Hazzard era ocupat în sala de cursuri, ea îşi petrecea serile pe acoperiş, în mijlocul coşurilor şi uneori al fumului.

În alte două lădiţe, trandafirii agăţători creşteau văzând cu ochii. Rădăcinile erau din grădina Mariei Hazzard. Christophe le altoise, servindu-se de un bisturiu vechi. Aceşti trandafiri aveau pentru Ruth o semnificaţie sentimentală şi mistică. Ea ştia că de vor înflori în Iunie şi această lună va fi hotărâtoare pentru Christophe. În Iunie, Hazzard va deveni membru în consiliul spitaliu-r lui şi primul său triumf va coincide cu înfloritul trandafirilor Mariei Hazzard.

Într-un ziar, Ruth citise că trandafirii au nevoie de multă îngrijire şi de un pământ gras. Entuziasmul ei nu era lipsit

de simţ practic, de aceea ea trimise pe un băieţel în Red Lion Square, dându-i o lopată de cărbuni şi un coş de provizii ca să aducă pământ bun. Copilul îşi îndeplini bucuros sarcina şi la întoarcere, primi doi cenţi.

Amănuntul acesta nu-i scăpă lui Hazzard. Începuse să urmărească toate gesturile şi iniţiativele lui Ruth şi se simţea ridicol de emoţionat. Să te simţi emoţionat de un coş cu pământ!

De îndată ce îşi isprăvea cursul, venea sus în grădină, în noaptea ce se lăsa şi printre coşurile caselor el admira frunzele plopului, al cărui verde se schimba în cenuşiu, apoi în negru, luminile tremurânde şi norii auriţi care se împrăştiau în văzduh. Privind-o pe tânăra femeie în activitatea ei de grădinăreasă, el se simţea unit cu ea deasupra lumii, deasupra prejudecăţilor. Intimitatea lor se mărea tot mai mult pe fiecare zi.

Într-o seară, Ruth anunţă:

— Au îmbobocit trei trandafiri!

El îi examină cu atenţie în timp ce ea se apleca peste ei şi îi mângâia cu degete delicate.

— Doi roşii şi unul alb.

În chip misterios, ea îi mărturisi visul ei.

— Aş vrea să înflorească în ziua aceea Este în cincisprezece, nu este aşa?

— Dacă avem norocul!…

— Nu! Nu. De data asta nu e vorba de noroc, ci de răsplata dreaptă a muncit dumitale.

— Astfel, vrei să culegi trandafirii în ziua de cincisprezece?

Ruth se gândi înainte să răspundă.

— Nu, nu mă gândesc să îi culeg; aş vrea numai să înflorească. Erau trandafirii mamei dumitale?

— Da!

Ea tăcu subit. Ce spusese el? înţelesese oare tot ce dânsa ar fi voit să spună, tot ce ar fi vrut să insinueze?

Ea îşi apropie obrazul foarte aproape de frunzele

trandafirului.

— Nu creezi că dacă vremea e frumoasă în ziua aceea, am putea lua masa aici, în grădină?

— De ce nu? Ideea e foarte bună!

— Am să pregătesc totul. O să ni se pară că suntem în excursie sau pe Sisbury!

3

În dimineaţa zilei marelui eveniment, Ruth se sculă foarte devreme. Dădu la o parte perdelele şi ridică storurile. Da, vremea era foarte frumoasă. Simţi dorinţa să se urce în grădină ca să privească trandafirii. De îndată ce se îmbrăcă, ea alergă pe acoperiş. Trei trandafiri erau înfloriţi şi doi boboci gata să înflorească. Ea se aplecă şi sărută unul din trandafiri, apoi ca pentru a se scuza de o nedreptate, le sărută pe toate.

Ziua cea mare!

— La cafea, Ruth se miră de liniştea lui Hazzard. În definitiv, avea dreptul să fie sigur de el. Da, se va duce ca de obicei la spital şi după masă la consultaţiile clinicii de copii din Marylebone.

— Când vom avea rezultatul?

El îi explică fără grabă că şedinţa va avea loc la orele cinci şi va ţine aproape o oră întreagă. Va aştepta rezultatul în biroul secretariatului, apoi va veni de-a dreptul acasă.

— Astă seară, cursul va avea loc ca de obicei, nu?

— Nu, l-am amânat pentru mâine seară!

— Sper că timpul se va menţine frumos.

Şi Hazzard dorea lucrul acesta. Ea credea atât de puternic în succesul lui încât îi comunica şi lui încrederea ei nezdruncinată. De altfel, nu avea de ce să se teamă de ceilalţi doi candidaţi.

— Nu trebuie totuşi să vindem pielea ursului înainte de a-l fi omorât.

Dar spunând aceste cuvinte, el surâse. Cu o privire misterioasă, ea îi răspunse:

*

— Trandafirii au înflorit şi eu mă duc să-mi termin pregătirile pentrudiseară!

Menu-ul mesei pe acoperiş, era compus de multă vreme. De trei săptămâni ea făcea economii pentru acest eveniment. Toate bucatele vor fi reci, afară de supă. După masă, vor avea langustă cu maioneză, apoi friptură, fragi cu frişcă şi la sfârşit prăjituri. Vor avea şi vin, vin roşu cumpărat într-un magazin special, pahare mici roşii şi şerveţele de hârtie albe, cu margini albastre. Trebuia să improvizeze o masă şi Ruth se gândi la tabla neagră din sala de cursuri, pe care o va pune pe nişte lăzi şi o va acoperi cu o faţă de masă albă.

La ora nouă fără un sfert, ea îl însoţi pe Hazzard până la uşă. Soarele atingea cu un deget de aur strada şi casele.

— Te întorci pe la orele şase, şase jumătate?

— Da, aşa cred.

Ruth îl însoţi cu privirea până dispăru, apoi închise uşa şi se apucă de lucru.

Hazzard coborî Red Lion Street. Mergea în umbră, dar vedea casele şi arborii strălucind în soare. Involuntar, se gândi la numărul zilelor în care văzuse aceste case şi porni, pe toate anotimpurile şi în toate stările sufleteşti. Erau zile când se simţea un băieţaş timid şi fricos; alte ori revoltat şi furios, se strecura printre oameni şi case, cu dorinţa să-l înghită pământul. Văzuse de atâtea ori zăpada, îngheţul şi noroiul acoperind această stradă. Dar astăzi, soarele strălucea şi camioanele coborau strada în chip triumfător. Şi totuşi, Hazzard se simţi cuprins de o neliniște profundă. Se simţea ca în ajunul unui examen, agitat dar sigur de el, şi având totuşi o îndoială oarecare.

Astăzi era vorba de altceva decât de un examen pe care îl reuşeşti graţie capacităţii şi ştiinţei tale. Destinul lui era în mâini străine şi inteligenţa sau ştiinţa lui erau neputincioase.

Când trecu pragul spitalului, el aruncă o privire ceasornicului atât de familiar. Timpul! Astăzi, aceste

minutare vor însemrta o trecere şi un popas. Va fi primit în sanctuarul Bennet, acceptat şi recunoscut.

Se îndreptă spre micuţul lui cabinet şi puse pălăria în cui. Mângâie cu privirea, micuţa odaie pe care *o* îndrăgise atâţia ani. Era poate ultima oară când mai ve nea aici. Vreun tânăr medic o va ocupa după dânsul…

Uşa se deschise. Hazzard zări ochelarii lui Clitheroe,

— Bine că te văd, doctore, aş vrea să te întreb…

Clitheroe stătea în pragul uşii, încurcat şi stângad.

— Şedinţa are loc la ora cinci. Nu ai nimic, special să-mi comunici?

Secretarul avea aerul straniu, dar era un om curios, un lunatec.

— Nu! Vom avea probabil rezultatul pe la orele şase?

— Da, probabil.

— Voi putea aştepta în biroul dumitale?

— Sau aici… dacă preferi. De îndată ce se va termina, voi veni să-ţi comunic rezultatul. Nu uita, doctore, că doresc din toată inima ca d-ta să fi ales!

În grabă îşi luă rămas bun de la Hazzard, pe care îl lăsă turburat şi pe gânduri; Ce însemnau toate acestea? Clitheroe nu putea să se îndoiască nicio clipă de rezultat; cu toate acestea secretarul îl neliniştise. La urma urmei, Clitheroe era de atâtea ori stângaci sau distrat. Liniştit, Hazzard îşi reîncepu munca de fiecare zi. Dejună fără poftă într-un restaurant din Oxford Street. Luă un sandwich şi bău o ceaşcă de cafea; se gândea la cina de sărbătoare pe care o pregătea Ruth. Sărmana micuţă! Părea să pună atâta suflet, atâtea speranţe în această alegere. Ruth nu era o femeie ca celelalte; ea nu cerea nimic, dar dăruia totul.

Hazzard îşi petrecu după amiaza la Marylebone. Îi era dragă munca asta şi în mijlocul copiilor bolnavi şi al mamelor îngrijorate, el uită propria lui. Nelinişte. Copiii te privesc adânc în ochi şi trebuie să le dăruieşti tot ce e mai bun în tine, ca să le câştigi încrederea.

Mamele neliniştite puneau întrebări:

— Doctore, se mai poate nădăjdui ceva?

Adesea trebuia să răspundă:

— Nu! Nu mai e nimic de făcut!

Părăsi spitalul de copii foarte calm. Infirmiera îi făcuse ceaiul şi îi ură noroc.

— Suntem cu toţii convinşi că veţi reuşi, d-le doctor!

Ajunse la Bennet şi se instală în cabinetul lui. Eraia orele cinci şi jumătate.

Trecuseră trei sferturi de oră. Îşi privise tocmai ceasul şi îl pusese la loc, când auzi paşi pe coridor. Uşa se deschise şi Clitheroe intră. Chipul lui avea o expresie gravă şi crispată. Închise uşa în urma lui şi deodată, Hazzard părea să înţeleagă totul.

— L-au ales pe Hardcastle. Ce şarlatani! Ar fi, trebuit să vă previn, dar n-am crezut nicio clipă că *vot* fi atât de dezgustători!

4

Hazzard rămase împietrit locului. Îl privea nedumerit pe secretar ca şi cum forma dezbrăcată de convenţionalism al rezultatului îl uimea mai mult decât vestea în sine. Avea senzaţia că sufletul lui se dizolva. Sudori reci îi trecură prin tot corpul. Cu o voce răguşită de emoţie spuse:

— Hardcastle!... Ah! foarte bine. Dar pentru care motive? Au avut motive speciale ca să-l aleagă?

— Bineînţeles că au avut. Un secretar nu are voie să divulge secretele... dar ar fi trebuit să te pun în gardă. Au fost o serie de calomnii.

— Calomnii? Dar ce fel de calomnii?

— Nu eşti însurat... şi... o femeie... locuieşte cu d-ta!

Hazzard înţelese imediat.

— Cum? E adevărat ce spui? Da... în serviciul meu am' o fată tânără care se ocupă de gospodăria mea. Dar între noi... nu este absolut nimic!

Nu putu continua. Se ridică dintr-o săritură. Se simţea în faţa acestui lucru murdar: calomnia care se lipeşte de om şi de care nu mai poate scăpa. Chiar în culmea indignării şi a

furiei, se simţea neputincios. Clitheroe îşi ştergea ochelarii.

— Femeia! spuse el. Aceşti bătrâni ramoliţi îşi bagă nasul pretutindeni. Răspundere profesională! Pentru mine, acestea sunt lucruri intime care nu privesc absolut pe nimeni.

Ridică din umeri şi continuă!

— Dar aşa se întâmplă. Unul se ridică şi declară că nu este ipocrit, dar că nu poate îngădui o asemenea atitudine din partea unui viitor membru al consiliului. Aşa s-au petrecut lucrurile.

Hazzard era străveziu.

— Pentru că trăiesc cu o femeie?

Clitheroe clătină din cap.

Se făcu tăcere, o tăcere încărcată de jenă şi tensiune nervoasă. Clitheroe agitat şi revoltat îşi puse din nou ochelarii pe nas. Se întreba cum va reacţiona Hazzard. Ce va putea totuşi să facă sau să spună?...

Christophe stătea mereu nemişcat; inima îi bătea foarte tare şi friguri reci îi treceau prin tot corpul.

— Iată! Acum, totul s-a sfârşit!

— Sfârşit, doctore?

— Fireşte! Nu-ţi închipui cumva că am să protestez sau că am să cer să mi se facă dreptate? Mă duc în biroul dumitale, Clitheroe, să-mi scriu demisia.

Secretarul îl privi aiurit nevrând să creadă cele spuse.

— Cum? Vrei să demisionezi, doctore Hazzard?

— Da! Şi să se ducă cu toţii la dracu! Mâine, vei putea căuta pe altcineva care să le ţină registrele. Chestiunea este aranjată!

Aruncă pe masă o legătură de chei.

— Ia-le, te rog! N-o să mă mai vedeţi aici. Nici o dată, auzi, Clitheroe, niciodată nu voi mai călca pragul spitalului Bennet!

Clitheroe încerca să facă un efort pentru a spune ceva.

— Nu s-a dat într-adevăr nicio explicaţie publică de eliminarea dumitale... nu aveau niciun motiv serios... nu se

poate să nu…

— Cred şi eu! Cum o să explici calomnia?

Deodată îi răsări în minte chipul lui Ruth, se gândi la pregătirile ei, la trandafirii care înfloriseră şi surâse ironic.

— S Cel mai hazliu lucru din această aventură, Clitheroe, este că sunt nevinovat. Haide, să scriu acum şi demisia mea.

Ruth sfârşise tocmai să pună masa în grădină. Cerul, deasupra copacilor şi coşurilor de pe acoperiş era ca o imensă boltă albastră. Dar acest asfinţit minunat nu era decât răsplata unei munci de ani de zile. Tânăra fată. Era agitată şi neliniştită. E timpul să sosească şi „marele ei om”. Coborî în fugă să aducă două scaune. Urcase un etaj, cu scaunul în mâini, când auzi cheia lui Hazzard în broasca uşii. Lăsă scaunul lângă scară şi alergă în vestibul, plină de încredere. Chipul ei era radios.

— Ei bine?

Ea văzu imediat expresia lui Christophe. Cu toate că surâdea, el stătea grav şi serios.

— E gata, totul?

— Da, dar nu ai obţinut… încă… rezultatul?

El se întoarse pentru a-şi pune pălăria în cuier. În tot timpul drumului la reîntoarcere, el se gândise la Ruth, aşa cum nu se gândise încă niciodată la ea. Acum ea era pentru el copilul nevinovat, pe care fatalitatea o târa în urma lui. Simţea pentru ea o căldură nouă, necunoscută până atunci. Îşi dădea seama că trebuie să-i spună adevărul, dar nicio putere din lume nu putea să-l silească să spună fetei cauzele înfrângerii sale.

El îi spuse cu duioşie.

— Am vândut pielea ursului înainte de a-l fi omorât. A fost ales un alt candidat. Dar nu avem niciun motiv să renunţăm la sărbătoarea noastră!

Chipul lui Ruth se întunecă şi Hazzard avu impresia că o lampă mică se stinsese. Nu rosti niciun cuvânt, dar se sprijini de perete să nu cadă. Mâinile ei atârnau moarte de-

a lungul corpului. El îşi dădu seama că ea plânge. Hohotele de plâns înăbuşite erau şi mai impresionante în ochii lui Hazzard.

În faţa acestei dureri, îşi dădu seama că în sufletul lui se furişase un sentiment pe care nu-l încercase niciodată: era un bărbat în faţa unei femei!

— Ruth!

Ea nu-i răspunse, dar îi întinse o mână moale.

— Ruth, scumpa mea fetiţa, nu fi atât de mihnită! Ea îl privea cu ochii ei umezi şi descurajaţi. Era fără puteri şi pe punctul să leşine. El o luă în braţe. Ea tremura din tot corpul.

— Nu… nu pot… să cred… că este… adevărat…

El o ţinea strâns în braţe şi nu se mai mira…

— Draga mea… dar nu este chiar atât de tragic! Capul lui Ruth se odihnea de obrazul lui.

— Nu este adevărat… e cu neputinţă… nu-i aşa?

El o privi îndelung şi descoperi un lucru şi mai preţios decât pierderea unui post de spital. Ea era Ruth, şi Ruth îl interesa mai mult decât nedreptatea oamenilor, îi ridică capul şi îi spuse cu vocea caldă:

— Haide, copilule, vino să vedem florile! Este o zi mare… altfel decât aceea pe care o aşteptam. Am învăţat să văd limpede! Şi Christophe o sărută!

CAPITOLUL XXV

I

În ochii lui Ruth, Hazzard continua să fie „marele ei om”, dar acum, multe lucruri s-au schimbat şi el îi aparţinea pentru totdeauna.

Ceva important trecuse în aceste două vieţi. În seara aceea, el rupse o floare şi i-o oferi în chip simbolic, cu multă duioşie în glas şi cu o gravitate solemnă. Nu era tipul bărbatului grăbit, întreprinzător şi obraznic, şi tânăra fată se simţi protejată.

— Ruth, aş vrea să te iau de soţie!

Ea nu înţelegea cum se desfăşuraseră evenimentele, dar

cine poate să înţeleagă ceva în asemenea momente?

Ea îşi puse mâna în mâna lui Christophe:

— Dacă vrei tu!

Liniştea lui Hazzard uimi şi zăpăci pe Ruth, care vedea în el, un om profund dezamăgit şi rănit în orgoliul lui şi care nu spunea nimic, nu acuza pe nimeni şi nu se revolta de nimic. Părea să fi întors o pagină, după înfrângerea din acea zi, că se afla în vacanţă, că făcea o pauză în viaţa lui, pentru a privi viitorul cu alţi ochi.

A doua zi de dimineaţă, după ce luă cafeaua, se sculă şi îmbrăţişă pe Ruth.

— Pot să-ţi ajut?

— Să mă ajuţi? Dar… nu te duci la spital?

— La spital? Nu mă voi mai întoarce niciodată!

Când văzu expresia speriată şi gravă a lui Ruth, el glumi:

— Nu te teme, iubito; n-am să te deranjez, căci am mult de lucru în laborator. Dar înainte aş putea să-ţi dau o mână de ajutor.

Ochii lui Ruth erau plini de lacrimi. Începuse să strângă masa. Înţelegea în chip obscur importanţa acestei schimbări. Era o catastrofă, o revoluţie, ! Spitalul pe care îl iubea, munca lui, cariera lui! De ce? Asta înseamnă că?…

— Dar nu ai de gând să părăsesti spitalul definitiv? Nu?

— Ba da, copilule! E o chestiune de amor propriu. El vorbea liniştit, nu se înduioşa de propria lui soartă şi nevrând să trezească milă, îşi ascundea amărăciunea şi dezamăgirea într-un colţişor îndepărtat al sufletului.

— Dar te-al gândit bine la tot ce spitalul reprezenta pentru tine? Nu pot să înţeleg. Tu, nu poţi face asta! El se apropie de ea şi îi înconjură umerii cu braţul.

— Este inevitabil, Ruth! Am dăruit totul acestor oameni, iar ei mi-au întors spatele. Hotărârea mea este irevocabilă! Aseară am făcut scrisoarea de demisie.

— Sunt atât de mâhnită! Ce nedreptate!… Să aleagă pe un altul… pe un străin de spital…

— Iubita mea! El… el ştie să se îmbrace cu

eleganţimărăciunea pe care o ghici în glasul lui o întristă profund. Durerea lui era şi a ei.

— Este o murdărie! Cea mai abjectă josnicie din partea lor! Dar nu vei părăsi copiii?

— Nu! Voi contjnua să practic la Marylebone.

— Şi studenţii?

— Trăim din ce îmi plătesc ei. Dar cred, iubito, că voi pune o firmă la uşă şi că am să deschid un cabinet de consultaţii.

— Aici?

— Aici sau în apropiere. Am să mă mai gândesc!

Ea tăcu câteva clipe, apoi îşi lipi obrazul de umărul lui.

— Vreau să te ajut! Ai fost atât de bun cu mine!

— Oh! nu! Abia acum încep să înţeleg!

— Vreau să continui să fac treburile gospodăriei, ca şi până acum!

Ruth nu putea să vadă cu ce intensitate o privea Hazzard. Da, acum în sfârşit... începuse să înţeleagă şi să vadă.

— Vrei într-adevăr?

— Da, bineînţeles?

— Dar îţi dau prea mult de lucru!

— Prea mult de lucru? Dar n-am fost niciodată aşa de fericită, dragul meu!

— ’ Dar soţia unui doctor nu face nici paturile, nici bucătăria, nici alte treburi casnice!

— De ce nu? Trebuie să fim foarte atenţi la cheltuieli, nu este aşa?

— Da, acum mai ales!...

— Atunci sunt mulţumită. Am să fiu foarte econoamă. Economisesc, de altfel, cu plăcere, pentru că... iu-

— Bitule... ştii...

Încetişor, el apăsă buzele pe părul lui Ruth.

— Arh fost orb şi prost, dar acum văd limpede. Am fost prea teoretic şi în afară de viaţă. Tu m-ai învăţat o mulţime de lucruri.

— Eu?

— Da, tu! Ca şi copiii mei; şi ei m-au învăţat o mulţime de lucruri. Împreună, mână în mână, Ruth, vom porni curajoşi în viaţă. Nu trebuie să te temi!

Ruth ridică capul spre el.

— Cum ar putea să-mi fie frică? Tu nu semeni cu nimeni în lume. Alături de tine pot să înfrunt toate primejdiile!

Plecarea lui Hazzard ocupă spitalul timp de două zile, dar nimeni nu plânsese şi nici inimi frânte nu lăsase. Nu fusese decât o turbur are pe suprafaţa unei ape, care redeveni curând tot atât de liniştită ca înainte. Doi sau trei membri din consiliul spitalului îi trimiseră scrisori şi unul veni chiar să-l vadă.

— Această alegere ne-a revoltat. Mai mulţi dintre noi am fi fericiţi să te revedem la postul dumitale.

Dar Hazzard nu se supuse. Locul pe care ’âl lăsase golt fusese ocupat imediat. Într-un fel, resemnarea lui Hazzard era o dovadă de protest împotriva mulţimii ipocrite şi o manifestare a demnităţii sale personale. Natura lui nu se putea încovoia linguşirilor, dar era incapabilă să protesteze în chip grosolan sau să-şi organizeze o răzbunare sistematică. Dacă luase vreo hotărâre, o luase în numele său. Fusese răstignit, sacrificat, dar cine oare îşi ridică ochii către o cruce singuratică?

Câţiva dintre vechii colegi ai lui Hazzard jubilau. Erau fericiţi că au putut îndepărta din maşina socială acest corp străin şi supărător. Insinuările lor păreau justificate în ochii celor ce nu ştiau adevărul, fiindcă Hazzard nu s-ar fi gândit un moment să protesteze în chip public Retragerea lui din spital nu era decât un gest stupid şi ridicol pentru a-şi salva onoarea!

Pentru bătrânii profesori, scrisoarea lui Hazzard echivala cu o mărturisire.

Dighton, cu toate acestea, nu triumfa în chip prea făţiş. Lăsa această plăcere indivizilor ca Thomas Tate bunăoară, dar ca om de lume se felicita în chip demn, foarte satisfăcut

de manevra lui.

Thomas Tate jubila!

— Ei? De data asta, nu şi-a mai bătut joc de noi

Sentenţios, bătrânul Dighton răspundea:

— Din când în când e necesar să faci puţină ordine în casa asta! Trebuie să menţinem onoarea profesiunii noastre!

Hazzard trebuia să se supună noilor condiţii pe care i le impunea societatea, dar concepţia lui despre viaţă şi scopul lui rămâneau neschimbate. Se îmbogăţea sufleteşte şi intelectualiceşte fiindcă de data asta, sentimentele şi emoţiile colorau luciditatea lui, conştiinţa lui de realitate şi răspundere. Nu se plângea şi nu se revolta de nimic! Chiar dacă n-ar fi avut această asprime sufletească care îl împiedica să-şi exteriorizeze durerea, tot n-ar fi neliniştit pe logodnica lui prin lamentări, căci ea era încă un copil şi îi trezea în suflet o duioşie nesfârşită şi nelimitată. În această situaţie, după o înfrângere atât de gravă, mulţi oameni s-ar fi înrăit şi înăcrit. Dar Hazzard se simţea emoţionat şi plin de milă.

Ar fi putut să gândească: „Femeia m-a pierdut!”

Dar nu, nu vedea în ea decât o fiinţă părăsită, atrasă în aceeaşi nenorocire ca şi dânsul, pe care dorea s-o ia în braţe şi s-o încălzească. Sărmană Ruth, sărmană păsărică.

Dar ea avea curaj şi un scop precis! Cu luciditate ea înfruntă propriile ei griji. Înţelegea acea misiune a femeii pe care cea măi mare parte din bărbaţi, deşi o consideră sclavie, o cer şi o impun. Dar ochii lui Hazzard erau deschişi; el şprecie înţelepciunea lui Ruth şi simţul ei practic.

— Trebuie să facem economii.

În mioa grădiniţă de pe acoperiş, ea discuta problemele casnice, ca adevărată stăpână a casei.

— Nu voi lua o femeie cu ziua decât de două ori pe săptămână, numai dimineaţa!

— Dar nu vreau ca tu să te oboseşti prea mult!

— Să mă obosesc, dragul meu? Nimeni nu oboseşte când munceşte cu dragoste. Sunt atât de fericită… iubitul meu… Sper că vei continua cursul tău de seară.

— Cred că da. Dar e posibil… ca elevii să mă părăsească!

— Dar… de ce?

Cu multă îndemânare îi explică:

— Eu sunt… ceea ce s-ar putea numi… un independent. Acum… nu mai aparţin… nici unei corporaţii „sfinte… Nu' mai fac parte din sanctuar.

— Dar totuşi… cursurile tale sunt admirabile. Metoda ta este excelentă. Spune-mi, dragule, ultima oară, toţi studenţii tăi, sau aproape toţi, n-au reuşit la examene?

— Este adevărat!

— Rezultatele sunt convingătoare!

Ea îl privi triumfătoare.

— Nu e vorba numai de Bennet. Mai ai şi studenţi de la alte spitale, nu?

— Da, până în prezent.

Ruth nu-şi dădea prea bine seama de toată situaţia şi' Christophe nu voia să-i spună mai mult. De ce ş-o chinuiască?

— Mă gândesc serios să pun o tăbliţă la wşă.

— Aici? în pasajul Cordier?

— Da, şi poate să închiriez un cabinet de consultaţii într-o stradă prin apropiere', ca bunăoară Guildford Street. Bineînţeles, voi continua să lucrez la clinica de copii.

— Dar cercetările tale? Trebuia să descoperi ceva, im-i aşa? Ştiu… Ştiu… Sunt convinsă că totul va merge bine. Trebuie să reuşeşti! Oamenii vor sfârşi prin aţi aoorda drepturi, a recunoaşte meritele tale.

În faţa acestei încrederi, el surâse, puţin uimit. Atunci el îi vorbi de o chestiune mult mai intimă.

— Ne căsătorim luna viitoare, Ruth? Unde vrei să aibă loc ceremonia, la biserică sau la primărie?

Răspunsul ei era inevitabil.

— Aş prefera la biserică.

— Perfect. Anumite femei, în ziua nunţii lor, trebuie să primească binecuvântarea nupţială ia biserică.

Într-o seară, Hazzard fusese chemat la patul unui copil bolnav, un caz disperat. Ruth era în bucătărie. Lăsase uşa deschisă, astfel ca studenţii să între în voie în sala de cursuri. Uşa bucătăriei nu era închisă, fiindcă Ruth voia să audă când se întoarce Hazzard.

Auzea zgomot în vestibul. Mai mulţi studenţi veniseră deodată. Îşi lăsară pălăriile în cuier, apoi se îndreptară spre sala de cursuri. Ruth auzea zgomotul vocilor şi hohote de râs. Despre ce puteau oare vorbi cu atâta înflăcărare şi animaţie?

Numele lui Hazzard fusese pronunţat, urmat de un hohot de râs. Ruth era indignată. Ieşi din bucătărie şi rămase în picioare pe coridor.

— E tot aşa de dar... ca apa de izvor, spunea o voce, puteţi să mă credeţi... băieţi, nu l-au ales... fiindcă...

— Ridică-te în picioare, băiatule, şi povesteşte-ne amănunţit totul.

— Nu l-au ales... pentru că trăieşte cu o... numai că el lasă să se înţeleagă că este menajera lui. Ha! Ha f Parcă noi nu ştim!... S-o spună altora...

— Dar cine îl crede?

— Cu toate acestea, aşa el Nici în ruptul capului n-a vrut să renunţe la povestea asta. Ce caraghios... să-l vezi pe bătrânul Blizzard victima unei...

Ruth nu putea să-şi mişte corpul. Rezemată de perete, simţea că leşină. Când îşi reveni puţin în fire, intră în bucătărie şi închise uşa în urma ei. Privirea rătăcită exprima spaimă şi durere. Auzea vocile şi risetele de alături, dar venind parcă din depărtări necunoscute. Cum puteau să râdă de astfel de lucruri?

Ea se ridică şi privi cu teamă deasupra umărului său. Hazzard se întoarse. Ea ascultă pasul cunoscut în vestibul, apoi îl auzi că se apropie de bucătărie.

— Îmi pare rău că am întârziat. Un caz disperat. După cină trebuie să mă întorc la micuţul bolnav.

Ruth nu se întoarse spre el şi nu-i vedea deiât spatele; părea foarte ocupată.

— Mâncăm la opt?

Ruth făcea eforturi să vorbească cu voce calmă:

— Cred că la ora opt şi un sfert.

Hazzard se duse să-şi facă cursul.

Disperată, Ruth se puse din nou pe muncă, de data asta, o muncă cu totul inutilă. În chip automat, roata continuă să se învârtească. Inima îi bătea cu putere, gâtul i se uscase, în timp ce asculta o voce care semăna cu a ei, strigându-şi disperarea. „Nu poate să fie adevărat! Cum îndrăznesc? Nu este adevărat!” Şi totuşi era trista realitate, Ruth ştia că lucrurile s-au petrecut întocmai. Dar el nu-i spusese nimic! Ce generozitate! Ce suflet mare! Ce om! Ea căzu în genunchi, cu capul şi mâinile pe masă, plângând cu hohote. Tot corpul îi tremura.

Minutele treceau. Ca prin vis, auzea vocea lui Hazzard, venind de departe. Se ridică cu o expresie de hotărâre în ochi. Un strigăt de animal rănit îi scăpă fără voie: Oh! iubitul meu, mare şi bun!

Când studenţii se împrăştiară, ea îl urmări pe Hazzard care se dusese în odaia lui ca să se spele. Tânăra fată era de un calm tragic şi fatal. Masa era gata. Se aşezară în tăcere. Hazzard, care toată vremea se gândea la bolnavul lui, se grăbi să sfirşească mai repede. Ruth îl lăsă cu gândurile lui. Tăcută, îl servea şi îl privea pe furiş. El nu părea să-şi dea seama nici de tăcerea ei, nici de liniştea ei.

— Sper să mă întorc pe la zece. Trebuie să salvez copilul.

Ruth îşi aplecă încetişor capul.

— Sărmanul... sărmanul micuţ!

Ea lupta împotriva lacrimilor. Îi întinse obrazul:

— Sărută-mă!

El o sărută şi plecă în grabă.

Către orele zece Hazzard se întoarse acasă, frânt de oboseală, dar mulţumit; copilul era în afară de orice pericol. Nicio lumină” în vestibul; Hazzard aprinse gazul. Presupunea că Ruth se culcase. După ce aruncă o privire în bucătăria întunecoasă şi pustie, stinse lumina din vestibul şi urcă scara.

Surprins de un miros de gaz, el se opri *pe* ultima treaptă. Aprinse un chibrit şi se apropie de uşa lui Ruth.

— Ruth? Te-ai culcat? Dormi?

Nu obţinu niciun răspuns şi în acest moment chibritul stingindu-se, îşi arse degetul. Aprinse un altul. Deodată* privirile lui au fost atrase de o bucată de hârtie, prinsă în uşă. Se apropie şi citi:

„Iartă-mă. Abia astă seară am aflat că era din vina mea. Ruth”.

Chibritul se stinse şi el stătea nemişcat în beznă. Într-o clipă îşi dădu seama de situaţie: Ruth era moartă sau în agonie. Uşa era încuiată cu cheia, dar, din fericire, broaştele vechi ale casei puteau fi uşor forţate. Hazzard încercă să spargă uşa, cu umărul. Lemnul se sparse, dar rezista. La al doilea asalt, uşa cedă. În. Cameră, mirosul de gaz era înăbuşitor. Reţinându-şi respiraţia, el înaintă pe dibuite. Unde putea fi Ruth? Pe pat sau pe jos? Mâinile sale dibuiră corpul fetei. Îl ridică în braţe şi îl scoase afară din camera fatală pentru a-l depune pe patul din odaia lui. Deschise geamul şi alergă să închidă uşa de la odaia ei. După ce îşi scoase haina, reveni spre pat şi îl împinse aproape de fereastră.

Cu o furie disperată începu să-i dea primele îngrijiri. Rupse bluza tinerei fete, îi desfăcu corsetul şi începu cu febrilitate mişcările respiratorii.

6

După o muncă istovitoare se opri. Aplecându-se deasupra ei, el îşi apropie urechea de gura lui Ruth. Domnul fie lăudat! Ea respira din nou. Revenea la viaţă, venind de foarte departe!

Secundă după secundă, se apleca deasupra ei, ascultind acea uşoară tremurătură, gata să reînceapă respiraţia artificială dacă ea înceta să mai respire. Dar pieptul ei se ridica în chip normal şi regulat. În faţa acestui mister al vieţii, care îţi îngăduie să readuci la viaţă un corp aproape inert, el se simţi exaltat, dar şi foarte abătut.

Îşi aminti că nu stinsese gazul. Traversă coridorul pentru a restabili ordinea. Dar unde oare se aflau robinetele? îşi aminti că de fiecare parte a sobei, se afla câte unul. Cu mâinile pe gură, le căută şi le închise; căutind pe dibuite drumul spre fereastră. O deschise şi fugi din cameră.

Probabil că Ruth astupase şi soba, dar pentru moment acest amănunt nu mai avea importanţă.

Închise uşa cu grijă, căci ar fi vrut e Ruth, când îşi va reveni în fire, să simtă aer curat şi să nu aibă niciun miros de gaz în nările ei. Această amintire trebuia uitată şi scoasă din memorie. Dar bucata de hârtie căzuse pe pragul uşii. El se aplecă, o ridică şi o ascunse în buzunarul paltonului.

„Iartă-mă! Abia astă seară am aflat că era din vina mea”.

Sărmana copilă! Sărmană Ruth iubită!

Felul în care aflase Ruth adevărul nu mai avea nici o importanţă. Sufletul lui Hazzard era plin de dragoste. Intră în cameră şi se aplecă asupra fetei. În’lumina slabă şi decolorată, îi văzu ochii deschişi. I se păru că aveau o expresie de frică.

Încetişor, ca şi când i-ar fi fost teamă, el îşi lipi buzele de gura lui Ruth.

— Iubito! Să nu-ţi fie teamă!

— Oh! dragul meu… simt şi aud… unde sunt?

Ea ridică o mână şi îi mângâie părul.

— Cu mine! Aici unde vei fi mereu şi întotdeauna!

. Ruth îşi aminti şi îşi înăbuşi un ţipăt.

— Oh! Gazul… am vrut… dragul meu…

Aşeza. T pe marginea patului, Hazzard ţinea chipul palid cu amândouă mâinile.

— Odihneşte-te în linişte. Nu te mişca, rămâi aici şi

încearcă să dormi. Gândeşte-te numai că am nevoie de tine, iubito! De nimeni în lume, nu am atâta nevoie ca de tine, Ruth!

I

Hazzard închise poarta casei cu Nr. 99 din piaţa Guilford. Era o seară de noiembrie, umedă de ceaţă. Felinarele, cu luminile lor gălbui, rupeau ici colo perdeaua deasă a ceţii, făcându-te să te gândeşti la sute de chipuri pustiite de gălbinare.

Pe o mare platformă de pietre, înconjurată de grilaje de fier, se ridicau câteva trepte ce conduceau la ’ o uşă întunecoasă. Hazzard stătu câtva timp în faţa acelei uşi, ca un om care pe marginea unei mări duşmănoase şi agitate stă pe gânduri înainte de a se arunca în apă.

Oraşul în ceaţă trezi în sufletul lui Hazzard un sentiment de teamă. Ceaţă şi teamă! Tăcerea gălbuie şi catifelată te făcea fără voia ta să te gândeşti la anumite spirite rele şi primejdioase care. S-ar strecura în noapte pentru a înăbuşi toate nădejdile şi toate visurile. Marele oraş părea atât de puternic, atât de duşmănos! Nu era decât un hacş fără personalitate şi necruţător, un labirint de străzi întunecate, conducând pretutindeni şi nicăieri. Chipurile celor pe care îi puteai întâlni în drumul tău ieşeau din ceaţă ca feţele unor cadavre palide, asemănătoare măştilor de ceară. Tăcere şi mister! Farurile trăsurilor aruncau câte o rază galbenă apoi luminile lor dispăreau, lăsând în urma lor o dâră galbenă în ceaţă. Totul părea ireal, plin de temeri şi de îndoieli, oamenii nu erau decât umbre mişcătoare, o grămadă informă, care avea în anumite momente înfăţişarea unor cadavre descompuse intrate în putrefacţie.

Hazzard intră în ceaţă. Ultimul client plecase din ca-1binetul de consultaţie pe care îl deschisese în piaţa Guilford şi Hazzard trebuia să mai treacă pe la casa unui bolnav, înainte’ de a se întoarce spre soţia şi casa lui..

Teama! De ce unui bărbat să-i fie frică? De ce anume se teme? Dar seara asta de Noiembrie asocia toată lumea într-

o teamă universală. Însăşi vocea spaimei părea să fie vocea răguşită a ceţii.

Dar de ce această spaimă ridicolă? După ce se căsătorise, Hazzard descoperise teama, acest sentiment primitiv faţă de necunoscut.

În seara aceea, el se temea să nu se îmbolnăvească,. Sau să n-o găsească pe Ruth bolnavă.

Tremura la gândul că poate nu va putea să plătească rata de asigurare, destul de mare pentru bugetul lui: două sute de lire pe an.

Pălăria lui îl neliniştea. Purta acum un joben şi câţiva neindemânatiei îl trântiră pe jos. Pălăriile sunt preţioase şi costisitoare; şi strălucirea lor are o mare importanţă!

Îşi aminti că gulerele de la cămăşi începuseră să se roadă.;

Mai mulţi clienţi care îi datorau bani nu-l plăteau.

Maşina de gătit era stricată şi trebuia înlocuită.

Îi era mai ales frică să nu se molipsească de gripă. Iarna trecută fusese gripat şi pierduse altfel o mulţime de bolnavi şi ceva bani.

Ghetele lui necesitau o reparaţie imediată. Oh! dacă s-ar găsi cineva care să inventeze nemurirea tălpilor de ghete!

Această teamă, pe care o resimţea acum fiindcă era muritor şi însurat, nu era pentru el, ci pentru acea minunată creatură, soţia lui. Pe vremea când trăia singur şi trişt, asemenea sentimente nu l-ar fi atins nici măcar în treacăt. Teama lui nu pornea din laşitate, ci din răspundere, din dragoste. Suferea, dar era fericit. Îşi ascundea preocupările cu atenţie şi lumea nu vedea în el decât pe un omuleţ serios şi laconic, cu ochii sfredelitori şi calmi care muncea întotdeauna cu râvnă şi conştiinciozitate.

Frigul îi pătrunse în oase, dar el îşi continuă drumul, în apropiere de Russel Square, o parte din trotuar era deschisă şi astupată cu stâlpi şi scânduri, de care erau prinse mici felinare roşii. În faţa unei gherete de scânduri ardea o buturugă. Hazzard se opri şi vorbi omului de gardă. Cu o

seară înainte se oprise şi stătuse de vorbă cu el câteva clipe, şi în seara asta ceţoasă, se simţea grozav de atras de focul vesel şi de această siluetă încovoiată.

— Ai un foc bun, prietene!,

Păzitorul îşi scoase luleaua din gură. Era un moşneag bătrân, cu gesturi molatice şi primitive. Oamenii de jos vorbesc uşor între ei şi asta e uşor de înţeles, fiindcă au dureri şi interese comune. Dar ca un domn cu joben să adreseze cuvântul unui lucrător, acesta era un lucru rar şi surprinzător.

— Am văzut în viaţa mea şi mai grozave decât astă seară!

El făcea aluzie la ceaţă şi Hazzard, pe care căldura îl reconfortase, privea tăcut rotocoalele de fum ce se ridicau din luleaua păzitorului. Întrebuinţarea zilnică a lulelelor din pământ ars provoacă de obicei cancerul pe buze, dar acest bătrânel nu cunoştea nimic din cancer, nici de consecinţele lui. Asemenea gânduri nu-l preocupau probabil.

— Trebuie să stai de veghe toată noaptea?

— Asta e meseria mea!

Pălăria mare acoperea obrazul cu barbă al păzitorului, care îl privea pe Hazzard de jos. Ce voia acest domn? Cu o seară înainte se oprise şi stătuse cu el de vorbă. Era totuşi surprinzător din partea unui domn cu joben. Aceşti indivizi nu prea sunt sociabili de obicei. Dar omul acesta ce făcea pe aici? Ce făcea în noaptea asta de ceaţă? Ce făcea în viaţă?

Hazzard, ca şi cum ar fi citit gândurile bătrânului, explică:

— Sunt doctor!

— Nu prea am avut de-a face cu doctori!

— Atunci eşti norocos! Ce edificiu se construieşte aici? Un hotel?

— Da, ei spun că va fi cel mai mare hotel din Londra. Mie nu-mi prea plac aceste case enorme!

— Şi de ce?

— O casă trebuie să fie mică şi joasă. Nu trebuie să

împiedice lumina soarelui. Dacă aş avea un cuvânt de spus, aş ordona: construiţi case joase!

Hazzard surâse.

— Ai perfectă dreptate!

Păzitorul trase câteva fumuri din lulea şi îşi strânse genunchii cu mâinile. Pantalonii aveau petice cusute îngrijit şi Hazzard se gândi că acest om avea acasă o femeie gospodină.

— Poate că într-o zi o să avem şi case joase. Noapte bună!

— Noapte bună, Domnule!

2

Hazzard ajunse în faţa casei lui. Scoase cheia şi deschise uşa. Această uşă din pasajul Cordier se deschidea şi se închidea în faţa lui de mai bine de şaptesprezece ani. Acum această uşă prietenoasă se mândrea cu o placă de metal: „Doctor Hazzard – medicină generală – Consultaţii de la **9**—**10** şi **16**—**19**”.

Altădată, Christophe deschidea această uşă în chip automat, dar după căsătoria lui deveni un act conştient. Casa asta era mereu aceeaşi, deşi dobândise o altă personalitate. Ea îl întâmpina, îl încălzea, dar în acelaşi timp îi **punea** o sumedenie de întrebări pe care nimeni nu le exprima cu glasul tare, nimeni nu le rezolva. Ea se feminizase.

Hazzard se întorcea întotdeauna acasă, cu senzaţia că va descoperi ceva nou, neaşteptat, dar neprevăzutul rămânea în umbră/’Christophe ştia dinainte, în chip precis, cum şi în ce loc o va găsi pe soţia lui; ea va fi aşezată într-un fotoliu de paie, lângă focul din bucătărie; stătea acolo pentru a economisi cărbunii. Ochii mari, negri şi plini de încredere ai soţiei îl vor privi cu dragoste; la intrarea lui se va ridica şi îl va îmbrăţişa.

Casa asta era numai dragoste şi linişte, asemănătoare, unui refugia de călugări, calm şi binefăcător. Hazzard închise uşa peste ceaţa gălbuie. Încăperea era caldă,

prietenoasă şi intimă, oferind o siguranţă atâf de mare, încât o dată închisă uşa, grijile se simţeau nevoite să se ascundă; nu dispăreau definitiv, dar atmosfera casei le transforma în bucurii.

Hazzard intră în cabinetul lui şi aprinse gazul. Magazinul doamnei Bunce încetase să mai fie o sală de cursuri, pentru a deveni un dispensar. Încetul cu încetul, cursurile au fost părăsite, în parte fiindcă Hazzard refuză să mai primească studenţi de la spitalul Bennet.

Iw faţa unui pupitru înalt, Hazzard înscrise câteva note într-un caiet. Îi era foame şi după masă, trebuia să mai scrie câteva reţete.

• Ruth, aşezată în fotoliu aproape de foc, cârpea ciorapi, cea mai tristă şi cea mai monotonă dintre muncile unei gospodine. Lăsă lucrul din mână şi calmă, după ce-l privi îndelung pe Hazzard, ieşi în întâmpinarea lui. Se îngrăşase puţin; se vedea că atinsese maturitatea.

— Ai terminat, iubitule?

— Nu încă! mai am de lucru!

De fiecare dată când se întorcea acasă, Ruth îl privea îndelung, ca şi când îl vedea pentru întâia oară. El era pentru soţia lui o veşnică problemă, dar el îşi dădea tot atât de puţin seama de acest lucru ca şi de personalitatea ascunsă a soţiei lui, pe care o credea simplă, inteligenţa, ei fiind îndreptată numai asupra îngrijirilor casei.

Ea îl sărută şi îi luă pălăria din mână.

— A căzut pe jos?

— Un idiot a împins-o de pe o masă, unde o lăsaserăm. Ea nu-i răspunse că jobenurile nu se pun pe masă. Îi spuse numai:

— După masă, am să încălzesc fierul şi am s-o calc. Trebuie să mai ieşi astă seară?

— Nu. Am doar câteva reţete de scris.

— Nu pot să-ţi ajut?

— Nu! E gatacina?

Masa era întotdeauna gata. Luminată de un surâs, Ruth

puse pălăria pe un raft. În fiecare seară, emoţia pe care o simţea revăzându-l şi regăsindu-l pe Hazzard reînvia parcă şi mai puternic. Obişnuinţa, această plagă a căsniciei, nu avea nicio înrâurire asupra ei. Poate că aceasta era virtutea ei supremă.

3

Erau pe la mijlocul mesei, când soneria de la uşa de la intrare zbrânâi prelung. Ruth, aruncând o privire asupra soţului ei, se sculă să. Se îndrepte spre uşă.

El îi opri calea, fiind mai aproape de ieşire.

— Nu! Mă duc eu să deschid!

Lăsând uşa bucătăriei deschisă, el se îndreptă spre vestibul, şi ritmul sacadat al paşilor se auzea ’foarte distinct. Gând era obosit, şchiopăta şi mai mult. Ruth auzi zgomot de voci, pe aceea a lui Hazzard şi pe aceea a unei fetiţe.

— Ei bine, micuţo! Cu ce te pot ajuta?

— Oh, domnule doctor, vreţi să veniţi o clipă la Nr. 9 din Summers Street? Doamna Soper e bolnavă!

— Foarte bine. Într-o jumătate de oră, voi fi acolo. Îşi, continuă masa, obosit şi resemnat.

— Mi-e teamă că voi întârzia mult. O naştere!

— Îmi pare rău, dragule. Eşti atât de obosit!

— E meseria mea!

Era grăbit să-şi termine masa şi mai avea de preparat câteva reţete. Ea se simţi capabilă să le execute.

— N-aş putea prepara eu reţetele, Christophe? Cred că nu e vorba de medicamente prea complicate?

— Nu, foarte simple!

— Atunci te poţi odihni şi fuma un sfert de oră. El îi aruncă o privire recunoscătoare.

— /Vei într-adevăr? Am avut o zi îngrozitoare. Adevărat, iubito… nu eşti prea obosită?

— Dar de fel, te asigur!

El se ridică, întoarse scaunul lângă Sobă şi îşi aprinse luleaua.

— Ai face mai bine să te culci, fără să mai aştepţi, Ruth, mă voi întoarce foarte târziu.

Ea îl privi cu duioşie.

De îndată ce plecase, Ruth curăţi masa şi spălă farfuriile. Treburile casei nu o oboseau, căci îi plăcea să alerge de colo, colo, şi era fericită când avea mult de lucru.

4

Ruth aprinse lumina în sala dispensarului.

Erau acolo trei scaune de lemn, o masă, câteva rafturi pline de sticluţe, un spălător, un dulap şi un pupitru. Desenele anatomice dispăruseră de pe pereţi. Scheletu? odihnea într-o ladă, care sub pupitru servea de scăunaş. Ruth acoperise duşumeaua cu linoleum de culoare închisă, ceea ce uşura mult întreţinerea lui. De îndată ce se lăsa noaptea, perdele groase erau trase în faţa vitrinelor primitive, pentru ca nicio privire curioasă, să nu supere pe pacienţi.

Ruth nu putea să sufere această încăpere, nu fiindcă fostul magazin fusese transformat în dispensar, ci pentru că era o sală mizerabilă, unde dragostea şi orgoliul ei se simţeau încătuşate. Ura acest magazin atât de asemănător în sărăcia lui, cu celelalte magazine din pasajul Cordier. Nu putea suferi dispensarul, pentru că mirosea aproape întotdeauna a oameni murdari şi neîngrijiţi, îl ura mai ales pentru că era cabinetul de primire cu care Hazzard trebuia să se mulţumească, şi de aceea dezgustul lui Ruth era din ce în ce mai puternic.

Christophe lăsase caietul cu reţete pe pupitru. Ruth îl deschise. Hazzard însemna cu multă precizie procesul fiecărei bol* pe care o îngrijea, dar pentru moment, privirile tinerei femei nu se opreau asupra numerelor, a medicamentelor şi a dozelor; ea privea deasupra lor; nu suprafaţa, ci adâncul lucrurilor. În timpul ultimului an care se scursese, luciditatea ei cuprinsese un domeniu imens, pe care înainte nici nu-l bănuia. Ea nu mai vedea viaţa ca o succesiune de unghiuri, ci mai degrabă ca pe o sferă, în

centrul căreia se află ea, un fel de glob de cristal ai cărui pereţi interiori răsfrângeau evenimentele.

Să munceşti şi să faci economii. Ea avea o mare răspundere, căci Hazzard luase căsătoria în chip foarte serios.în prima lună după căsătoria lor, el îşi asigură viaţa pe o sumă enormă.

Ea îşi aminti de discuţia lor de atunci.

— Dar e mult prea mult, Christophe! Două sute de lire pe an!

Îi vedea şi acum privirea şi îi auzea răspunsul:

— Nu vreau ca tu sa rişti cel mai mic accident. Aş fi disperat la gândul că…

Cât de surprinzătoare este uneori realitatea! Ea care nu visase -niciodată să fie iubită, era de data asta atât de iubită! Căci el o iubea! Acest magazin sărăcăcios o dovedea cu prisosinţă.

Acum însă trebuia să prepare doctoriile.

Doamna Gott, Aleea Cook. Vată, un bandaj. Ruth nu avea prea mare încredere în Doamna Gott. Hazzard era de o generozitate absurdă şi printre pacienţii lui, se găseau multe doamne Gott, femei bătrâne, murdare, pline de bube, alcoolice şi linguşitoare, care păreau să trăiască din vată şi bandaje, dar care nu scoteau niciodată un ban să plătească.

Din dragoste pentru bărbatul ei, Ruth începuse să fie aspră, căci el nu mai era acelaşi om pe care îl cunoscuse ea cu zece ani în urmă, tăios ca o lamă de cuţit, se umanizase, se îmblânzise şi se lăsa din ce în ce mai exploatat. Ruth, care urmărea această schimbare în firea lui Hazzard, reacţiona uneori violent împotrivaabuzului pe care îl făceau oamenii de bunătatea bărbatului ei. Altruismul e un. Lucru foarte frumos, dar cu condiţia ca tu însuţi să nu cazi prima victimă.

Ruth prepara conştiincios reţetele, amesteca prafurile şi umplea flacoanele, când soneria se auzi din nou la intrare. Gentiane Alkalinus… Coborând flacoanele şi măsurând

dozele prescrise, ea nu auzi soneria, repetând formula cu voce tare. Măsura şi cjntărea cu grijă. Când reţeta fu gata, puse sticluţa pe masă, îi lipi eticheta şi. Abia atunci auzi soneria.

Un băieţaş cu nasul roşu de frig îi spuse cu un ton autoritar.

— Am venit să iau doctoria doamnei Jones!

Ruth cunoştea femeia.

— Ai adus cealaltă sticluţă?

— Nu!

— Atunci te rog să spui doamnei Jones că mă văd silită să-i pun la socoteală sticluţa asta. Intră şi aşteaptă în vestibul.

Reveni numaidecât, aduse medicamentul şi expedie copilul. Se apucase să prepare o altă doctorie, când soneria se auzi din nou, insistentă. O femeie cu pălăria /actotolită reclama vata, bandajele şi alifia doamnei Gott. Mirosea a vin cale de o poştă.

Ruth îi răspunse.

— O jumătate de coroană, te rog!

Femeia o privi profund indignată.

— Asta nu mă priveşte deloc. Doamna Gott mi-a spus aşa: „Lizza, eşti un înger dacă te repezi la doctorul Hazzard să-mi iei doctoria”, şi atunci… am venit.

Ruth puse pachetul alb pe pupitru.

— Bine, când doamna Gott va trimite o jumătate de coroană, ea îşi va primi pachetul. Bună seara!

Femeia se retrase protestând.

— Asta este un scandal… vă spun eu… Să ceri bani de la o biată bolnavă… să plăteşti bani peşin… ca la cârciumă…

— Aici nu este spital. Pe de altă parte, cred că avem şi noi dreptul să reclamăm bani ca şi cârciumarul. Te rog să spui toate astea doamnei Gott. În. Plus, ea datorează doctorului Hazzard, onorariul pe ultimile şase luni.

Femeia închise uşa cu zgomot, apoi o redeschise.

— Dacă aş fi în locul doamnei Gott, m-aş duce să mă caut

în altă parte!

— Ai avea dreptate şi ai face foarte bine.

Şi femeia trânti a doua oară uşa, cu şi mâi mare zgQmot.

6

La orele zece, Ruth, după ce stinse gazul în dispensar şi bucătărie, lăsând lumină în vestibul, aprinse o lumânare şi urcă să se culce. Când bărbatul ei se întorcea târziu, avea obiceiul să aprindă o lumânare. O urmărea o amintire sinistră. În camera ei nu mai întrebuinţa niciodată lumina gazului. De obicei, ea rămânea trează, ascultind zgomotul străzii, urmărind paşii în noapte. Hazzard putea lua toate măsurile de precauţie ca să n-o deranjeze, ea îl auzea întotdeauna. Dar în seara asta, Ruth nu se dusese în odaia ei, ci urcă la etajul superior. Uşa laboratorului nu era închisă, Ruth intră, ţinând sfeşnicul în sus şi traversând odaia, se îndreptă spre fereastra tot atât de întunecată ca o perdea neagră, pe care se răsfrângea lumina palidă a lumânării.

Ruth privi masa pe care erau înşirate mici flaconaşe. O pânză albă acoperea microscopul. Ea o ridică întocmai ca şi cum ar fi descoperit o statuetă neisprăvită. O expresie dureroasă trecu în ochii şi pe buzele ei. Puse pânza la loc.

În dreapta microscopului era o bucată de hârtiepe care mâna lui Hazzard însemnase câteva formule şi în mijlocul ei, se afla o bucată de sticlă. Cu vârful arătătorului, Ruth mângâie scrisul, lăsând pe hârtie o urmă mai deschisă. Praf!

— Toată munca lui de cercetător este distrusă fiindcă s-a însurat cu mine, fiindcă este nevoit să câştige existenţa noastră, gândi ea.

Da, distrusă! Nu mai are un moment de libertate!

7

Hazzard era epuizat.

— Dumnezeule, doar nu vrei să spui că sunt doi, doctore! Ba da. Erau doi gemeni, dar al doilea prunc se născuse mort şi vocea care venea din patul de sus se transformă în

strigăt de bucurie.

— Este un mare noroc, doctore, mai am şapte, în afară de ăsta, dar când omul meu bea ceva mai mult, nu se mai gândeşte la nimic.

Hazzard îşi strângea instrumentele. Camera înăbuşitoare mirosea a sânge şi a parafină, a nou născut, a haine murdare şi a şervete calde şi umede. Tapetul de pe pereţi era murdar şi plin de pete grase. O femeie cu şorţul dinainte, aşezată pe singurul scaun din casă, spăla pe noul născut. La picioarele patului se afla o cană cu apă, împestriţată cu desen şi flori.

— Astă seară nu am bani, doctore. Bărbatul meu nu are deocamdată de lucru!

— Foarte bine, răspunse Hazzard. Ar trebm să se deschidăo fereastră..

— Nu le putem deschide, doctore. Clanţele ferestrelor sunt” rupte, şi bărbatul meu le-a bătut în cuie.

Hazzard se regăsi în stradă, fericit să se simtă la aer cu toată ceaţa de afară. Se simţea foarte obosit şi foarte abătut. Mergea în noaptea ceţoasă ca un automat şi când ajunse în faţa casei lor, era surprins să vadă ce drum lung parcursese. Toate simţurile lui erau parcă paralizate. Deschise uşa şi zări micuţa flacără a gazului care ardea în vestibul. Îşi duse trusa în dispensar şi aprinse un chiDrit. Pe masă zări două sticluţe învelite cu hârtie albă.. Ruth îl uşurase şi de data asta de o corvoadă.

Căscă, dar căscatul lui semăna cu un suspin. Stinse lumina din. Vestibul şi urcă încetişor în odaia lui. Ardea o lumânare şi Ruth era trează.

— Trebuie să fi tare obosit, iubitule!

— Da, destul demult /

Să dormi… somn binecuvân’tat…

În timp ce se dezbrăca, simţea cu toate fibrele lui cât de adânc se deosebea această cameră de aceea pe care o părăsise cu o jumătate de oră înainte. Mirosul sărăciei, al omului beat, al mâncării proaste mirosind a ulei mucegăit,

un pat murdar şi în el, un prunc nenorocit... Vărsă puţină apă în chiuvetă şi se spălă. Simţea cu intensitate, prezenţa lui Ruth, culcată în pat, părul ei negru răsfirat peste perna albă. Chipul tinerei femei avea blândeţea şi frumuseţea somnului. Respiră adânc.

Se simţea mai puţin obosit, sau mai degrabă, oboseala lui nu mai era aceeaşi!

CAPITOLUL KXVII

fi inconştientă. Ruth venise către Christophe ca un copil şi, rămânând alături de el, ea devenise maternă.

Ruth făcea economii. Planuri mari se ascundeau în umbra acestei atitudini calme şi senine. „Oh! dacă aş putea câştiga ceva bani!” Dar ea nu avea posibilitatea şi pentru acest motiv eoonomisea ban cu ban. Ţinea şi caietul de socoteli al lui Hazzard, care îi lăsa sarcina să echilibreze bugetul.

Onorariile lui Hazzard oscilau între o jumătate de shilling şi cinci shillingi. Toată clientela lui era formată din oamenii săraci ai cartierului.

Clienţii lui mai cu stare din cartierul Bloomsbury nu depăşeau numărul de douăzeci. Ruth dorea din toată inima ca onorariile bărbatului ei să se ridice până la o piesă de aur, nu din zgârcenie sau dorinţa de câştig, ci pentru că era un om mare în ochii ei şi credea că şi ceilalţi oameni îl vedeau prin aceeaşi prismă.

Avea mereu aceeaşi încredere în el, acea încredere plină de înţelepciune şi de devotament pe care i-o dăruise din clipa în care-l cunoscuse.

făcea multe economii, punea deoparte banii lui Hazzard, prin mii de feluri ingenioase. O fată voinică, venea câte două ore în fiecare dimineaţă şi făcea muncile cele mai grele. Ruth era convinsă că Elisabeth convenea de minune gospodăriei şi lucra mult mai ieftin decât o fată în casă stilată şi cu şorţ alb, căci experienţa ei cu servitoarele stilate fusese dezastruoasă. Dispărea totul, zahărul, ceaiul, prăjiturile şi fripturile din răcitor.

Elisabeth spăla în fiecare săptămână rufele, pe care le urca pe acoperiş ca să se usuce, fiindcă acolo se înnegreau mai puţin decât în curte.

Cumpărăturile lui Ruth erau făcute după numeroase calcule savante. Ea ştia în ce loc şi în ce fel putea să obţină mărfurile mai ieftine şi mai bune.

Cumpăra legumele, şi fructele în piaţa din Cosgrave Street, iar colonialele la magazinele en-gros; le ţinea închise într-un dulap mare de la primul etaj. În fiecare Sâmbătă seara; îşi făcea lista cumpărăturilor jfăcute şi socotelile banilor cheltuiţi, iar banii economisiţi erau depuşi într-o cutie neagră cu desene aurite. Uneori ea arăta comoara lui Hazzard.

— Săptămână asta am pus deoparte şaptesprezece shillingi şi trei cenţi.

Hazzard nu vorbea mult, dar simţea cât de pyeţioasă era Ruth şi în felul ei, aproape unică. Se simţea pătruns de o adâncă recunoştinţă, pe care de altfel nu se ascundea s-o arate soţiei lui.

li spunea glumind:

— Casa merge pe roate, Ruth. Trebuie să sărbătorim acest eveniment.

Şi se duceau la teatru sau vizitau Oxford Street.

Ruth îşi trimitea economiile la bancă, printr-un cec poştal. Când suma atingea două cifre, ziua era însemnată printr-o prăjitură, sau fragi cu smântână.

2

Să faci întruna economii este o muncă migăloasă şi de lungă durată, şi Ruth începuse să-şi piardă răbdarea.

Când primăvara revenea, îşi relua grădinăritul, printre coşurile fumegânde şi ghiveci de zambile, de lalele şi narcise, căci împotriva tuturor economiilor, ea nu putea să renunţe la flori. Se instala în grădină şi ţesea sau lucra şerveţele de masă, lăsând visurile să zburde în libertate.

Perspectiva* săracă a coşurilor strâmbe şi a acoperişurilor de toate culorile se schimbase mult, pentru

că dincolo de de se ridica spre cer şi pornea într-un asalt însufleţit, noua construcţie a marelui hotel din Russel Square, „Hotelul Imperial*4.

, Noua construcţie o interesa enorm pe Ruth. O făcea să se gândească la înălţarea unui om care, bătându-şi joc de teoriile perimate şi – ridicole ale oamenilor de talie mijlocie, ar fi ridicat capul şi umerii deasupra mulţimii şi care, de la înălţimea lui, ar fi înfruntat-o batjocoritor.

În construcţia pătrată a hotelului, se desluşeau desenele unei bolţi care trebuia să domine întregul edificiu. Arhitectul trebuie să fi avut multă imaginaţie şi fantezie, căci nimeni nu văzuse până atunci o asemenea concepţie arhitectonică, cel puţin în cartierul Bloomsbury.

Ruth îşi închipuia că un om ar fi putut să se înalţe la fel ca acel edificiu. În clipa când ar fi atins înălţimea lui normală, ar fi continuat să crească şi încetul cu încetul, s-ar fi ridicat sus de tot, putând fi zărit de departe. Chiar căsuţele modeste şi sărăcăcioase nu puteau pune la îndoială realitatea umbrei gigantice. Ca la mai toate fenomenele pe care le observa, Ruth le adăuga un element personal. Începuse să viseze că Hazzard la rândul lui se va înălţa şi el într-o zi, în felul acesta. Dar cum?

Prin ce mijloace?

Evident bazele acestei înălţări nu se vor ivi în pasajul Cordier. Îi trebuia o atmosferă prielnică, o casă arătoasă, pe care mulţimea s-o poată zări din depărtare.

Cu toate că Ruth îşi păstra privirea copilăroasă, proiecte şi gânduri serioase îi preocupau. Mintea. Ştia să pună întrebările şi chestiunile simplu şi în chip direct.

Îşi făcu inventarul averii.

Dacă punea deoparte o sută de lire pe an, de câţi ani ar fi avut nevoie ca să poată pleca din pasajul Cordier?

De ce oare n-ar fi cu putinţă să transformi onorariul dkitr-un shilling şi jumătate într-o guinee?

Dar cum să procedeze ca să realizeze o asemenea transformare?

În primul rând trebuiau vizaţi pacienţii mai înstăriţi, care puteau plăti mult mai mult. Nimeni n-ar fi avut ideea bunăoară, să construiască Hotelul Imperial în pasajul Cordier sau în Rer Lion Square.

Nu era un hotel pentru oameni nevoiaşi sau burghezi oarecare. Oamenii din mica burghezie sau lucrătorii nu sunt răi sau antipatici, dar sunt mai totdeauna săraci şi uită adeseori să plătească. E limpede!

Christophe Hazzard era un doctor care trebuia plătit cel puţin o guinee pentru fiecare consultaţie şi el trăia în mijlocul acelora care plăteau, dacă plăteau, şase cenţi pentru o consultaţie. Astfel vedea Ruth situaţia, în trista ei realitate.

Dar cum să-ţi procuri capitalul necesar? Ar fi trebuit zece ani ’ca să strângi o mie de lire.

Hazzard continua să păstreze căsuţa din Melfont. Vânzând-o, ar fi putut obţine pe ea două sau trei mii de lire, dar cum să se despartă de ea? într-o iarnă, Christophe era bolnav şi situaţia lor bănească era disperată. Se pu sese atunci problema vânzării, dar curând au părăsit acest proiect. Nici Hazzard nici Ruth nu voiau să se despartă de acest refugiu binecuvântat. Cauza nu era doar un sentiment ridicol de posesor al unui bun oarecare, ci o senzaţie de dezrădăcinare de pământul pe care te-ai născut, ai crescut şi ai visat, o despărţire dureroasă de tot ce ai iubit şi ai suferit. Ruth nici nu voia să audă de un asemenea sacrificiu.

— Nu vreau să-ţi vinzi casa, Christophe i Ea este o parte din fiinţa ta… şi apoi… aş fi atât de nenorocită dacă am pierde-o!

Şi n-au mai vândut casa.

Alteori, Ruth, aşezată în chaise-longue, privea neclintită în depărtări, ca şi când ar fi încercat să zărească o corabie pe mare. Nu ştia precis ce aşteaptă, dar aştepta mereu să se producă un eveniment însemnat. La Chagfort trăia una din mătuşile ei, într-o vilă delicioasă, înconjurată de o

grădină plină de urne, de piedestale şi de flori. Mătuşa Carolina nu avea copii şi era văduvă. Casa era plină de pisici. Era o femeie econoamă, cu umerii înguşti şi nasul subţire; purtând întotdeauna o bonetă pe cap.

Ruth trimise o scrisoare mătuşii Carolina, înştiinţând-o de căsătoria ei şi primind fără întârziere răspunsul unei scrisori de felicitare, politicoasă şi convenţională. Scrisorile mătuşii Carolina nu erau niciodată prea drăgăstoase, dar Ruth avea impresia că mătuşa ei era mulţumită, căci ea merse până acolo încât propuse doctorului şi doamnei Hazzard să vină pe timpul verii în vizită la ea. Adăuga chiar că ar fi foarte încântată să-i primească şi să se ocupe de ei.

Ruth şi bărbatul ei nu puteau deocamdată pleca la Devon, dar Ruth încadră două fotografii şi le trimise mătuşii sale. Mătuşa Carolina le puse la vedere deasupra căminului şi le arăta fiecărui vizitator, nu fără un sentiment de mândrie.

— Este nepoata mea şi bărbatul ei, doctorul Hazzard, din Londra.

După părerea mătuşii Caroline, Ruth făcuse o căsătorie bună şi merita să i se aducă, elogii.

Dar Ruth nu putea nădăjdui niciun fel de ajutor, niciun fel de intervenţie miraculoasă venind din afară.

Ea şi Hazzard, la fel ca mii de tineri căsătoriţi, necunoscuţi şi săraci, trăiră adânciţi în muncă, copleşiţi de efortul pe care trebuiau să-l facă pentru a-şi câştiga existenţa. Dacă într-o zi vor avea norocul să se descătuşeze de această viaţă, va fi numai în urma unei ascensiuni încete şi grele, dând din mâini şi din picioare. Dar Ruth ar fi fost mulţumită să mai locuiască câtăva vreme în pasajul Cordier. Era fericită, deşi fericirea ei era relativă, la gândul că acolo îl cunoscuse pe marele ei om, acolo se născuse iubirea, acolo îşi realizase marele vis al vieţii. Dar totuşi nu putea să uite senzaţia de amărăciune şi disperare pe care o resimţi la vederea laboratorului părăsit şi al microscopului neîntrebuinţat, acoperit de praf. Această odaie părăsită o

făcea să se gândească la camera unui copil care murise. Ea ştia că bărbatul ei era destinat să îndeplinească lucruri mari şi că, numai căsătoria îi distrusese cariera.

Mai avea şi alte frământări. Viaţa pe care o ducea Hazzard în momentul acela nu îi va deveni într-o bună zi o sarcină plictisitoare, sau chiar nesuferită? Nu simţea şi el că trăda astfel adevăratul lui scop în viaţă? Viaţa laolaltă putea să-l transforme, să i se pară într-o clipă de luciditate un sacrificiu greu de îndurat!... Hazzard va cunoaşte amărăciunea, neliniştea şi dezamăgirea, dacă va continua multă vreme felul acesta de viaţă.

Ca să nu-l nelinişteascâ pe bărbatul ei, Ruth ştia să-şi ascundă preocupările şi temerile.sub o înfăţişare calmă, observând şi urmărind cu patimă, dragostea şi flacăra vieţii sale. Aceasta din urmă se micşora oare sau se clătina încetişor!

3

Capul zbârlit al Elisabetei apăru prin deschizătura capacului ce ducea spre acoperiş. Era o fată robustă şi leneşă, cu mâini roşii şi chipul nepăsător.

— Un domn doreşte să-l vadă pe domnul doctor. I-am spus că domnul nu este acasă.

— Ţi-a spus numele lui?

— Da, Moorhouse. Când i-am spus că domnul doctor nu este acasă, a cerut să vă vadă pe dumneavoastră!

Ruth se simţea stânjenită.

— Oh! Doctorul Moorhouse! Unde l-ai poftit să între?

— În dispensar!

Ruth lăsă lucrul din mână, încercând să-şi ascundă tulburarea. Cam de două ori pe an, Moorhouse făcea o vizită scurtă în pasajul Cordier. În ochii lui Ruth, Moorhouse nu era un singur om, ci doi indivizi în acelaşi timp: Moorhouse, şi prietenul bărbatului ei. În calitate de Moorhouse, ea ştia că el cunoştea totul din viaţa lor, că era îngăduitor, înţelegător şi avea mult bun simţ, Dar considerat ca prieten al lui Hazzard, el se arăta altfel. Fără

voia ei, avea impresia că o învinovăţea pe dânsa de distrugerea carierei lui. Judeca probabil căsătoria lor, din punct de vedere masculin şi Ruth, ori de câte ori era în prezenţa lui, era într-o permanentă defensivă.

— Lizzie, roagă pe doctorul Moorhouse să urce puţin – aici.

Soarele ardea şi în timp ce Ruth aştepta pe prietenul soţului ei, lăsă privirile să rătăcească pe lădiţele cu flori, pe plopul verde şi în sfârşit, pe picioarele ei.

Purta nişte pantofi de casă uzaţi şi demodaţi. Îşi aminti că covorul de pe scări era puţin rupt. Ar fi dorit să poarte în ziua aceea alţi pantofi şi să fi ţesut covorul în cursul dimineţii.

Roşeaţa îi acoperi obrajii. Oare Moorhouse va vedea aceste amănunte? Nu va avea dreptul să-i facă o vină din de? El aparţinea unei alte lumi, luminoase, spaţioase şi uşoare, care uneori o înspăimânta pe Ruth, O cunoştea de pe vremea când era dactilografă, vânzătoare, dar ea voia ca el s-o privească şi s-o considere în calitatea ei de femeie şi soţie.

Trebuia să rămână în fotoliu sau să se ridice? Nu, ea va rămâne simplă, aşa cum era, fără ca să adopte un aer monden. Îşi reluă broderia şi continuă să lucreze. Când avea un lucru în mână, se simţea mult mai degajată.

Îl auzi urcând scara. Mersul lui era liniştit, sigur. \'ocea lui Moorhouse ajungea până la ea, prin capacul podului.

— E într-adevăr foarte drăguţ din partea d-voastră să-mi îngăduiţi să mă caţăr până aici!

Ruth îl privi în ochi şi timiditatea ei dispăru. Chipul doctorului era atât de deschis, atât-de sincer! Cu mâinile în buzunar, el îi surâse. Ruth nu se sculă în picioare, iar el nu se aştepta din partea ei să facă acest lucru.

— Christophe va fi acasă pe la patru şi jumătate, cred.

— Foarte bihe.

El o privi cu prietenie, apoi privirile lui alunecară pe acoperişuri şi pe lădiţele cu flori, pentru a se pierde în cele

din urmă, în imensitatea cerului albastru. Ca prin minune, Ruth nu se mai frământa din cauza pantofilor uzaţi. Se simţea în elementul ei, în chip aproape de neînţeles.

— Sunt atât de mulţumită că aţi venit să ne vedeţi!...

El se aşeză într-un fotoliu de paie, întinzându-şi picioarele fără jenă şi scoase o tabacheră din buzunar.

— Îmi daţi voie că fumez?

— Vă rog!

— Nu doriţi o ţigară?

— Nu, mulţumesc!

Îşi aprinse o ţigară şi se întinse comod în fotoliu. Zece ani de viaţă nu lăsaseră nicio urmă pe chipul lui Moorhouse. Rămânea mereu acelaşi! Succesul însemna pentru el o viaţă plăcută şi confortabilă, căci era destul de leneş, îi făcea plăcere să-şi bată joc de trândăvia lui. Făcea atâtea lucruri cu, uşurinţă, încât senzaţia unui efort prea greu îi era cu totul necunoscută. O viaţă atât de îmbelşugată şi atât de fericită ar fi transformat majoritatea oamenilor în egoişti şi suficienţi, dar el nu putea să cadă în păcatul banal de a-şi schimba firea după împrejurări, căci personalitatea lui se ridica deasupra mulţimii. Îi plăceau sporturile şi viaţa în aer liber.

— Grădiniţa asta pe acoperiş este o idee fericită. Fără voia mea, mă gândesc la Roma. Ce mai face Christophe?

Cu ochii aplecaţi peste lucrul de mână, Ruth era delicioasă.

— Mulţumesc, se simte foarte bine. A trecut iarna fără gripă.

— Neobosit, ca de obicei?

Frumoasele buze ale tinerei femei se înăspriră.

— Munceşte prea mult. Sunt foarte îngrijorată. Ea nu-l privea pe Moorhouse, dar simţi privirea lui fixată asupra ei.

— Se oboseşte prea mult, nu-i aşa?

— Nu s-ar obosi dacă ar lucra la ceea ce îi face plăcere să îndeplinească..

Deodată, ea ridică privirile şi îl privi în ochi pe

Moorhouse.

— Aş vrea să vă întreb ceva!

— Vă rog!

— Vă rog să-mi răspundeţi fără ocol. Nu aţi fost dezamăgit… când aţi aflat că Christophe m-a luat de soţiţ:?

Moorhouse nu-i ocoli privirea. Când fetiţa lui îi punea o întrebare, el o privea în acelaşi chip în care o privea acum pe Ruth. Dar Ruth nu era o fetiţă. Şi el îşi aminti de circumstanţele tragice când o cunoscuse pe soţia prietenului său.

— Ei bine… da… am fost mirat, dar nu în felul cum vi-l închipuiţi d-voastră! Nădăjduiesc că sunt prietenul d-voastră în aceeaşi măsură cât sunt şi prietenul lui.

Ruth îl privi cu şi mai multă intensitate.

— Căsătoria i-a paralizat, dacă nu chiar şi distrus cariera. Vegetează în uliţa asta murdară şi mizerabilă, şi asta este o problemă care mă frământă zi şi noapte. ’Christophe se pierde aici, Domnule Moorhouse!

— Credeţi într-adevăr lucrul acesta, doamnă?

— Dacă n-aş fi fost în viaţa lui, Christophe ar fi astăzi profesor la Bennet, membru în consiliul spitalului. N-ar fi obligat să fie sclavul acestui cartier infernal. Dumneata ştii că nu mai pune piciorul în laborator?

— Şi d-voastră aţi vrea să-şi continue cercetările?

— Bineînţeles!

Ea îşi reluă lucrul.

— O ştiţi şi d-voastră prea bina cât de priceput este şi ce lucruri ar putea să realizeze. Asta mă preocupă şi mă doare în fiece zi, în fiece clipă. Oamenii sunt în general atât de’ răi unii faţă de alţii! Caut fără încetare modalitatea să-l ajut ca să iasă din impasul acesta greu.

Ea tăcu, cu privirile pierdute în gol. Moorhouse nu întrerupse această tăcere, căci descoperise o prăpastie. Chipul tinerei femei avea frumuseţea unei statui însufleţite de puterea dragostei; ochii şi gura exprimau deznădejdea. În calitatea lui de medic, ascultase multe spovedanii

egoiste şi dezinteresate, iar în toate spovedaniile acestei umanităţi, nu găseai decât regretul, dragostea sau teama pentru propria fiinţă.

— Cred că Christophe nu are de ce să se plângă, dar înţeleg foarte bine sentimentele d-voastră..

Privirile lui Ruth se îndreptară spre noua construcţie. Ea arăta cu degetul scheletul marelui hotel.

— Vedeţi această construcţie?

— Edificiul de acolo!

— Da! Va fi unul din cele mai mari hoteluri din Londra, Hotelul Imperial.

Moorhouse se îndreptă în fotoliu.

— Hotelul Imperial? Este o supra-creaţie a bătrânului Mack. Cunosc individul. Are o vilă în împrejurimile Winchester-ului. Un om straniu, veşnic bolnav, care în permanenţă întreprinde câte ceva nou şi grandios. Dar ce anume vreţi să-mi spuneţi, indicându-mi clădirea?

— Aşa ar trebui să ajungă Christophe. Aici îi lipseşte spaţiul, şi timpul. Oamenii nu vor sau nu pot să vadă cât e de mare şi de puternic sau mai bine zis, oât ar putea fi de mare. Dar eu văd acest lucru, l-am văzut întotdeauna, şi asta mă face nenorocită.

4

Puţin după ora patru, Hazzard se întoarse. Fusese la Marylebone, unde continua mereu să practice la clinica de copii. Această activitate era ultima punte care îl mai lega de cariera lui. Cu toată oboseala lui, această muncă ’suplimentară satisfăcea în chip tainic amorul lui propriu: „Doctor practicant la spitalul de copii Marylebone14. În după amiezele acelea, el uita cât de umil şi obscur era în realitate.

Luară cu toţii ceaiul pe acoperiş. Elisabeth urcă tava preparată pentru ceai şi Ruth se duse în odaia ei să-şi schimbe pantofii. Ce gândea. Oare Moorhouse de spovedania ei? Simţea nevoia să se spovedească acestui prieten nu numai ca să se justifice, ci mai mult ca să-şi

uşureze povara sufletului.

Când sfârşiră de băut ceaiul, Ruth lăsă pe cei doi” bărbaţi singuri şi se instală în micul salonaş de la primul etaj. Bărbaţii au nevoie să rămână uneori singuri; când nu se găsesc în tovărăşia unei femei, ei pot vorbi în libertate, fără să fie preocup’aţi de altceva în afară de discuţia lor. Ruth nu avea impresia că este exclusă din cercul lor şi nu putea fi geloasă. Moorhouse era prietenul ei în aceeaşi măsură în care era prietenul lui Christophe i Era prietenos faţă de dânsa, fiindcă o înţelegea.

Cei doi bărbaţi se întreţineau cu mai multă intimitate decât ar fi putut bănui sau nădăjdui. Atmosfera fusese creată de Moorhouse.

— Nu-mi pare rău de nimic, spuse Hazzard. Asta mă uimeşte şi îmi dovedeşte mie însumi cât de stranie poate fi uneori viaţa. Într-o bună zi, descoperi că ai calculat mai puţin decât ţi-ai închipuit o viaţă întreagă.

Moorhouse se gândi înainte de a răspunde. Trebuie să fi prevăzător când vrei să te amesteci în viaţa unor prieteni.

— Foarte bine, băiete… dar ea?

El surprinse privirea uimită a lui Hazzard.

— Cine, Ruth?

— Da!

.

— Dar… ce anume? Ai impresia că se simte nenorocită, alături de mine?

— Cred, dragul meu, că Ruth îi seamănă foarte mult mamei tale, mai puţin fiziceşte decât moraliceşte. Nimeni nu este mai ambiţios decât o mamă! Năzuinţa unei mame nu cunoaşte nici piedici, nici oboseli, nici teama şi nici ură!

I

Ruth începu să cunoască cartierul Bloomsbury aproape iot atât de bine ca Maria Hazzard, muntele Sisbury. Avea un scop determinat. De nenumărate ori revăzuse aceleaşi locuri şi aceleaşi case, însemnându-şi în minte toate amănuntele. În chip special se interesa de hoteluri, care

trezeau în ea visuri fericite. Le acordă o atenţie cu totul particulară. Ea îşi închipuia atunci că mai toţi oamenii locuind în hoteluri, aceste mici centre supra-populate de oameni bogaţi, se îmbolnăvesc deodată sau în fiecare zi câte doi trei. Făcu. Lista tuturor hotelurilor din Bloomsbury, dar gigantica construcţie a Imperialului o fascina! Un afiş imens anunţa lumii că Hotelul Imperial îşi va deschide porţile în cursul anului viitor.

Ruth rămânea în stradă nemişcată, privind mereu, fără să se ’plictisească şi fără să obosească, spre nesfârşitele şiruri de ferestre luminate de soarele ce apunea.

„Sute de persoane! Sute de oameni bogaţi şi influenţi. La fiecare geam, probabil un pacient. Oh! dacă Christophe ar fi chemat ori de câte ori se îmbolnăvea cineva, aici şi în celelalte hoteluri!”

Ruth avea un instinct sigur. O” voce cunoscută îi striga mereu: „Aici este locul cel bun!” Din clipa aceea, Russel Square deveni centrul planurilor ei. Se plimba în jurul squarului, îl ocolea, revenea din nou, privind cu atenţie casele dimprejur şi întrebându-se, nu fără teamă de altfel, care ar putea fi preţul chiriilor. Cine ştie, poate totuşi într-o zi apropiată să poată închiria o casă aici!

Imaginaţia ei o făcu să vadă o tăbliţă atârnată de grilajul de fier.

„Doctorul Christophe Hazzard, M. D. F. R. C. R.”.

Luna August a acestui an fusese, înăbuşitoare. De mai multe zile, termometrul arăta 32 de grade la umbră. Copacii din grădinile publice erau paralizaţi, incapabili să mişte o singură frunză. S-ar fi spus că cerul arunca necontenit saci şi saci de aer înăbuşitor, peste străzile înguste şi în curţile caselor. Oamenii transpirau fără încetare. Seara, în pasajul Cordier, toate geamurile erau deschise, lumea scotea scaunele în stradă sau pe pragul uşilor. Proasta dispoziţie punea stăpânire pe toată lumea. Se iscau certuri; copii ţipau şi se băteau. Strada rămânea

trează până târziu în noapte, şi chiar în mijlocul unei tăceri relative, simţeai această mulţime asudând şi gemând. Dintr-o curte, un câine începu să urle în mijlocul înjurăturilor vecinilor care nu puteau să doarmă şi câte o sticlă goală traversa spaţiul şi se fărâma în bucăţi alături de dinele scandalagiu.

Pe o asemenea vreme, Hazzard era supraîncărcat de muncă. Căldura şi arşiţa provocau enterite şi jumătate din copiii cartierului se plângeau de burţile lor umflate.

Laptele se strica şi mamele buimăcite înrăutăţeau şi mai mult starea proastă a lucrurilor.

Hazzard devenea nervos şi nervozitatea lui era nu numai fizică, ci şi morală. Fără un scop, fără perspective şi fără speranţe, el învârtea necontenit o roată inutilă. Îşi dădea seama de activitatea inferioară pe care o exercita, el sărmanul-distribuitor de prafuri-şi pilule, asemeni unui om care duce gunoiul de pe un maidan pe altul, având grijă să nu-şi murdărească mâinile şi hainele. Muncă de prisos, risipă de forţe şi nimicnicie!

Sufletul lui de artist şi creator se revolta.

Nu mai era în lumea asta altceva decât copii atinşi de diaree, mirosind urât şi bolnavi ce voiau să fie vindecaţi pentru şase cenţi?

— Ducă-se la dracu toţi aceşti imbecili!

Ce să faci împotriva unor oameni care dau bere, dul ceaţă şi fructe crude copiilor sugaci? Mai bine ai vorbi în pustiu! Indivizi încăpăţânaţi şi tâmpiţi!

Popularizare? Propagandă igienică?

Închipuiţi-vă că şi-ar face apariţia în acest cartier un om vorbind dintr-un megafon, explicând regulile cele mai elementare de igienă şi regim, credeţi că poporul ar asculta? De altfel, ar fi oare în stare să asculte şi să înţeleagă? Ceea ce unii pretind că este un dezastru sau o catastrofă, distruge adesea sărăcia şi murdăria. Istoria ne vorbeşte de marele incendiu al Londrei ca de o tragedie, dar a fost mai degrabă o binecuvântare, fiindcă datorită lui,

oraşul fusese curăţat de murdărie şi de tot mucegaiul lui.

Erau zile când Hazzard dorea din toată inima ca soarele să aprindă tot noroiul acesta.

Se întorcea acasă, frânt de oboseală, nervos şi scârbit Era tăcut şi se răzbuna pe mâncare. Când soneria de la uşă vibra în încăpere, sărea ca un câine furios.

— Oh! Ce mai este acum!

— Domnule doctor, copilul doamnei Piper nu se simte bine.

Se întorcea către Ruth şi îi spunea:

— Altă nebună care şi-a' îndopat copilul cu prăjituri, Ruth rămânea la postul ei, îngrijorată, căci sensibilitatea ei înţelegea multe lucruri.

Ceea ce o înspăimânta în gândurile şi presupunerile ei, se întâmpla acum. Hazzard începea să se revolte împotriva acestei lupte zilnice pentru a câştiga un codru de pâine. Din fire, era un cercetător al cărui spirit nu se mulţumea decât cu studiul cauzelor prime ale fenomenelor! Prea mândru, el nu se putea mulţumi cu obişnuinţa profesiunii sale, care rămânea un paleativ, ca o cataplasmă pe o rană. Misiunea lui era să descopere cauza acelei răni.

Ruth veghea atentă şi îngândurată. Proiectul ei era singurul remediu cu putinţă. Trebuia să-l ajute şi să-l scape, întocmai cum o făcuse el în urmă;

Într-o seară de August, după asfinţitul soarelui, la ora când stelele încep să lucească pe firmament, Ruth îl auzi pe Christophe urcând scara ce ducea la grădină. Întinsă pe un chaise-longue, ea se bucura de uşoara răcoare, adusă de amurgul binecuvântaţ. Ziua fusese insuportabilă: i Ruth nu se simţea prea bine. În aceste condiţii, era prea puţin dispusă să suporte capriciile şi nervii celorlalţi, 'ând la rândul ei, avea şi ea dreptul să fie istovită.

Hazzard se apropie încetişor şi se întinse în al doilea chaise-longue.

— Ruth, învingându-şi propria nervozitate, îi surâse. Într-o căsătorie, nu trebuie niciodată ca amândoi soţii să fie

obosiţi sau supăraţi în acelaşi timp.

— Trebuie să mai ieşi astă seară?

— Nu! Sub niciun pretext nu vreau să mai ies.

— Ai dreptate. Vremea s-a răcorit puţin. Întinde-ţi picioarele pe o lădiţă.

Îşi umplu luleaua; mâinile îi tremurau de nervi şi oboseală. Ruth stătea tăcută, adâncită în gândurile ei. O va asculta o clipă, dacă l-ar face părtaş la proiectele ei? Sau poate se va enerva şi mai rău? Ori poate starea lui sufletească putea să-i îngăduie astăzi să asculte importanta mărturisire?

— Christophe!

— Da!

— M-am gândiţ foarte serios. N-am putea oare să încercăm o schimbare? De luni de zile, mă liământă acest gând.

— Ce vrei să spui, Ruth?

— Vreau să spun că ar fi bine să părăsim acest cartier, să închiriem o casă şi să ne mutăm în altă parte, în Bloomsbury, bunăoară!

El îi aruncă o privire scrutătoare.

— Ţi-e ruşine să locuieşti aici, nu este aşa?

Ea tresări.

— Christophe, tu ştii prea bine că nu poate fi vorba de aşa ceva!

Se auzi soneria de la Uşă. Hazzard se sculă.

— Afurisită sonerie!

Coborî să răspundă.

Şi Ruth aştepta. Ce uşurare ar fi simţit dacă ar fi putut să lase lacrimde să curgă în voie! Dar nu! Ea trebuie să se stăpânească, să rămână tare. Va veni spre dânsa oare? Şi care va fi starea lui sufletească? îşi dădea el seama că o jignise?

Peste puţin, el reveni pe acoperiş. În picioare, lângă fotoliul lui Ruth, el o bătu încetişor pe umeri.

— Sunt dezolat, Ruth... dar am vorbit fără să mă

gândesc!

Ea îi luă mâna.

— Christophe, ai nevoie de puţină odihnă. Hai să ne luăm un mic concediu!

Atâta duioşie îl impresionă. Dragostea unei femei înduioşează întotdeauna pe un bărbat, afară doar dacă bărbaţii nu fac parte din categoria acelor indivizi fără speranţe şi fără morală care se conduc la fel ca animalele. Hazzard îşi trase fotoliul alături de soţia lui. Tensiunea nervoasă dispăruse cu totul.

— Nu putem să ne îngăduim un concediu, Ruth, cel puţin eu. Dar aş fi fericit să te odihneşti tu undeva.

— Ba da, dragule, putem foarte bine. De ce n-am pleca în Elveţia? De atâta vreme, vrei să cunoşti sanatoriul din Leysin!

— Dar bine, draga mea!

— Să spunem luna viitoare, de exemplu! Va fi mai puţin de lucru şi ai putea găsi un înlocuitor pentru vreo cincisprezece zile.

— Şi banii necesari?

— Am peste o sută de lire din economii. O călătorie în Elveţia nu e prea costisitoare, m-am şi informat la o agenţie. Nu vom cheltui mai mult de treizeci de lire. De altfel, nu este numai o chestiune de bani.

El se aplecă peste scaunul ei şi îşi puse mâna pe genunchii ei.

— Eşti o femeie extraordinară, Ruth! Sunt într-adevăr sfârşit; ideea ta este salvatoare, vom pleca!

3

Nici Ruth, nici Hazzard nu călătoriseră încă în străinătate. Christophe cunoştea trei cuvinte franţuzeşti; „Da’\ „Nu” şi „Cât”? Vocabularul lui Ruth era ceva mai bogat. Timp de trei săptămâni, ea studiase un manual de conversaţie franceză;’ accentul lăsa de dorit dar putea cel puţin să se informeze de locul unde trebuiau să schimbe trenurile, sau când va trece inspecţia vămii, câtă vreme trebuiau să stea

într-o gară, etc.

— Oh, Christophe, nu-i aşa că e minunat?

Petrecură o noapte relativ bună în vagonul lor de clasa a doua şi când se apropiară de Elveţia, în zorii zilei, Ruth nu ştia ce anume să aleagă din cele două lucruri importante, deşi atât de felurite:să admire priveliştea sau să se pieptene? Erau singuri în compartiment. Hazzard, care îşi înnoda cravata, simţea o adiere de aventură şi tinereţe, în jurul lui. O privea pe Ruth care, cu obrajii îmbujoraţi şi ochii strălucitori, se uita în oglindă.

— Oh! Christophe, părul meu hsper că nu trebuie să coborâm imediat!

— Nu, într-o oră abia!

În genunchi, pe unul din fotoliile compartimentului, în faţa oglinzii strângând cu dintâi câteva ace, Ruth se silea să-şi aranjeze părul. Hazzard scoase nişte mere din săculeţul de drum, căci auzise că merele sunt în special recomandate călătorilor.

— Nu vrei un măr, Ruth? Nu vom lua cafeaua înainte de opt şi jumătate.

— Îndată, iubitule!

Hazzard aştepta, privind-o cu coada ochiului şi admirând în acelaşi timp peisajul. În sinea lui, recunoştea că. Soţia lui era o femeie minunată şi că acest concediu neaşteptat avea un aer de aventură.

Aproape nu mai simţea defel oboseala şi tensiunea nervoasă de care suferise cumplit în ultimul timp la Londra. De ani de zile visa să viziteze clinica doctorului Rollier din Leysin, şi acum dorinţa lui cea mare era pe punctul de a se înfăptui. Ruth făcuse economii, pusese totul la cale, plănuise călătoria, organizase etapele, cumpărase biletele.

— Eşti adorabilă, Ruth, cu părul în dezordine.

Ea stătu câteva clipe cu braţele suspendate în aer, cu mâinile înfundate în grămada de păr negru lucios. Se simţea transformată şi urmări cu sufletul, schimbarea bruscă din atitudinea bărbatului ei. Se întoarse spre dânsul

şi îl privi.

— Îţi plac? E adevărat, Christophe i Sunt atât de fericită.

— Te aşteaptă mărul! Eşti obosită?

— Nu m-am simţit de multă vreme atât de odihnită!

Era o călătorie de descoperiri şi Ruth, după ce termină de aranjat părul, descoperi frumuseţea munţilor. Cel mai înalt munte pe care îl văzuse până atunci era Sisbury. Şi pentru Hazzard, acest peisaj avea farmecul noutăţii, dar uimirea ei era mai mare decât a lui.

— Nu este extraordinar de frumos, Christophe?

Da, era într-adevăr frumos şi Christophe era bucuros de entuziasmul soţiei lui, căci el nu făcea parte din acei turişti blazaţi care te doboară cu privirea când ai copilăria să te extaziezi 111 faţa unei privelişti frumoase.

Uimirea acestei femei îţi făcea plăcere. Ea descoperea o lume nouă, pădurile imense de brad sărind peste povârnişuri, podgoriile îmbelşugate şi cerul senin, fără nori.

— Christophe, ia priveşte colo jos. Vezi căsuţa aceea?

— Da, văd!

— Nu are aerul unei jucării? Ai putea să-ţi închipui că dintr-un moment într-altul, va ieşi cucul ceasornicului ca să anunţe ora!

Hazzard îi surâse.

— Când cucul va cânta de opt ori, vom mânca!

— Îţi baţi joc de mine!

— N-o să-mi mai bat joc de tine când vom mânca, căci am o foame de lup.

Ea puse mâinile pe genunchii lui Christophe.

— Nu eşti fericit că am plecat din Londra?

— Ba da, sunt încântat!

Şi el o sărută îndelung.

Ruth nu se mai sătura să admire lacul albastru în care sereflectau munţii. Poposiseră într-un hotel din Territet, de unde se vedea castelul Chillon:). Ruth era romantică,

3 Castel şi închisoare de stat celebră, construit pe o stâncă de pe marginea lacului Leman, la o leghe şi

jumătate de Vevej şi care se află într-o poziţie geografică foarte pitorească; este denumită „Bastilia Elveţiei”. Acolo fusese întemniţat patriotul genovez Bonivard, celebrat şi cântat de marele Byron.

de altfel ca toate femeile. Neobosită, ea urca şi cobora scările de culoare închisă ale castelului, scotea capul prin toate ferestrele şi tremura de groază în celula în care fusese întemniţat Bonivard.

Dar scopul principal al călătoriei lor era Leysin, acolo unde doctorul Rollier descoperise puterea soarelui.

— Ce lucru simplu, spunea Ruth. Sunt foarte mirată că nimeni nu se gândise înaintea lui, la acest lucru.

Hazzard îi răspunse că omul este uneori de o nepăsare oarbă, sau atât de absorbit de amănuntele stupide ale vieţii că nu mai are vreme să vadă sau să descopere adevăratele minuni ale naturii, deci ale vieţii.

Ruth, aplecată peste fereastra vagonului, medita asupra acestui mister.

— Poate, dragul meu, că nu vrem să vedem şi să înţeelgem lucrurile decât numai atunci când ne interesează îndeaproape, sau când un lucru ne pasionează în chip special. Vreau să spun că toate acestea se pot realiza şi cu alte mijloace, nu numai cu inteligenţa.

— Se prea poate!

— Doctorul Rollier a fost impresionat de copiii bolnavi şi a vrut să vină în ajutorul lor; această dorinţă l-a urmărit probabil multă vreme. Îşi dăduse seama că oamenii ce trăiesc în munţii Elveţiei sunt foarte sănătoşi şi fericiţi; atunci el şi-a apropiat observaţiile ştiinţifice de dragostea lui pentru copiii bolnavi şi astfel a realizat minunea!

Psihologia lui Ruth era foarte obiectivă. Adesea se întreba dacă Hazzard ar voi într-adevăr să iasă din pasajul Cordier, acum când era sclavul lui.

Leysin, care nu devenise încă o staţiune de sanatorii „strălucea în soarele de Septembrie. În timpul orelor petrecute în acest orăşel de munte, Ruth rămase tot timpul

foarte tăcută, urmărind chipul atent şi expresia de cercetător al soţului ei. Îl vedea transfigurat! Nu mai era doctorul umil şi necunoscut, Prometeul înlănţuit într-un pasaj mizerabil. Era fericit, ochii îi străluceau şi surâdea întruna!

Coastele munţilor puteau fi fără zăpadă şi. Podgoriile să strălucească de roşu şi aur, Ruth şi Hazzard nu vedeau decât copiii pe jumătate goi jucându-se în zăpadă, asemănători unor mici statui de bronz. În zăpadă luau lecţiile, alergau şi săreau, râdeau şi se tăvăleau într-o lume de zăpadă şi de soare.

Hazzard era entuziasmat.

— Am visat întotdeauna să văd minunea asta, Ruth. Acum visul a devenit realitate.

Ruth îşi dădea seama că Hazzard îl invidia pe doctorul Rollier, aşa cum nu invidiase pe nicio altă fiinţă omenească, dar invidia lui nu era vulgară, avea ceva grandios la temeliile ei. Compătimirea şi dorinţa pasionată de a crea, se împreunau în mihtea şi sufletul lui Hazzard.

Ruth privind chipul lui, nu se putea împiedica să nu evoce chipul lui Hristos.

— Banii, Ruth. Oamenii nu văd, oamenii nu gândesc. De câte ori nu îndepărtează din calea lor pe acei al căror entuziasm li se pare obositor, tratându-i de guralivi sau de fanatici! Oh! dacă aş avea bani!...

5

Luară funicularul ca să urce la Caux şi se instalară în pădurile de brazi. Dedesubtul lor se înşiruiau urcuşurile verzi şi se zărea lacul albastru în care se răsfrângeau cenuşiul munţilor şi umbrele lor violete. Pădurea era liniştită. Câteva englezoaice se plimbau de-a lungul unei cărări. O voce bărbătească rupse tăcerea:

— Ai luat şi sticla cu vin roşu?

— Da, George.

— Eşti sigură de asta?

— Foarte sigură.

Christophe surâse şi Ruth răspunse surâsului lui. Era aşezată lângă el, pe iarbă. El părea cuprins de gândurile lui. Începu să vorbească încetişor ca şi cum şi-ar fi vorbit sieşi.

— Am cunoscut un lucru pe care îl doream şi îl ţineam ascuns în adâncul sufletului meu. Îţi face plăcere să vezi că asemenea lucruri se pot realiza, căci uneori sfârşeşti prin a te îndoi, alteori prin a renunţa la de. Acolo, la Londra, ai impresia că strângi zdrenţe şi cârpeşti haine rupte.

Ruth stătea tăcută.

— Este o muncă stupidă, o muncă inutilă, care nu serveşte la nimic şi nimănui. Nici nu ai vremea să coborî în adâncul. Lucrurilor. Totul se: face la suprafaţă, totul în grabă. Şi chiar dacă ai avea mijloacele necesare, ce să realizezi în asemenea condiţii? Ar trebui să începi totul de la început, într-un sat curat, cu copii curaţi.

Încetişor, ea puse o mână pe braţul lui Christophe.

— Şi de ce nu ai începe şi tu de la început?

El surâse straniu.

— Nu văd cum! îmi lipsesc mijloacele, Ruth. Nimic nu se poate realiza în lumea asta fără bani şi fără vreme.

Mâna lui Ruth îi prinse mâna lui.

— Ai părăsit atâtea lucruri din cauza mea, Christophe!

— Iubito, creezi tu că-mi pare rău?

— Dar mie îmi pare rău, dragule. Da, din tot. Sufletul… dar voi încerca sa te ajut oricum şi oricând îmi va fi cu putinţă. Încearcă de-ţi aminteşte întotdeauna că sunt alături de tine, gata să te ajut. Şi vom izbândi… sunt. Sigură, Christophe!

El se întoarse spre ea şi o privi.

— Dacă vom fi înfrânţi, tu nu vei fi răspunzătoare, Ruth. Mi-ai reînviat credinţa. Ori, asta, e mai preţios decât banul.

CAPITOLUL XXIX *

Ruth spusese:

— E bine să te simţi din nou la tine!

Dar imediat se întrebă de ce o făcea această casă să se

gândească la un dulap vechi şi întunecat şi de ce Elisabeth nu se gândise să aprindă focul? Ploua, aşa cum plouă mereu la Londra în luna Ootombrie, iar ploaia părea să nu se mai oprească. Oraşul avea un aer posomorit şi cenuşiu, cu străzile umede, cu noroiul cleios, cu umbrele de pe care apa se prelingea trist, cu arborii de pe bulevarde despuiaţi de vestmântul lor de frunze şi viaţă.

Ruth, în genunchi în faţa sobei, privea cum flăcările înghiţeau cu lăcomie cărbunii negri. Întinse mâinile spre căldură. De ce i se părea casa atât de rece şi atât de străină? Totul rămăsese la' fel ca înainte şi totuşi ce diferenţă! Se schimbase în ea ceva? Ploaia, ploaia şi iarăşi ploaia, străzile pline de noroi... Strada lor, după libertatea şi curăţenia din Elveţia i se părea îngustă şi înăbuşitoare.

Doctorul Maconochie, un mic doctoraş din Glasgow, vorbea cu Hazzard în sala dispensarului. Ruth ciuli urechea. Vocea răguşită a interlocutorului îi era foarte antipatică.' Ea nu pierdea niciun cuvânt din convorbirea lor. Doctorul Maconochie lătra ca un câine furios. Totul era în perfectă ordine, dar el se grăbea pentru că trebuia să prindă trenul pentru Stoke-on-Trent, unde era aşteptat Era silit să înlocuiască imediat pe un doctor bolnav. Ruth auzi zgomotul unor monede' de argint. Dar de ce era doctorul Maconochie atât de grăbit? Această grabă îi păru suspectă.

Doctorul Maconochie plecat, viaţa părea să-şi reia cursul normal.

Soneria de la uşă se auzea întruna. Oamenii intrau şi ieşeau continuu. Uşa dispensarului se deschidea şi se închidea mereu. Elisabeth pregătea cina pe o tavă. Ruth se îndreptă spre odaia lor ca să-şi scoată pălăria, dar se opri în mijlocul drumului, ca să asculte vocea bărbatului ei, care era de o asprime neobişnuită.

— Nu ţi-am spus că nu trebuie să ai copii?

O voce gemea.

— Oh! doctore, nu spuneţi că nenorocitul micuţ nevinovat va fi orb!

— Te-am înştiinţat din vreme… cu luni în urmă.

— Dar, Dumnezeule atotputernic! E îngrozitor să nu faci copii. Vecinii spun nişte lucruri înfiorătoare, când nu ai în casă un copil.

— Câteodată e mult mai îngrozitor să ai unul!

Un hohot de plâns începu să se audă, dar Hazzard îl întrerupse.

— Nenorocirea s-a întâmplat! Este de prisos să mai repet ceea ce ţi-am spus în atâtea rânduri. Copilul se va naşte orb şi e mai bine s-o ştii de pe acum.

Ruth intră în micul salonaş, pradă'unei nelinişti neaşteptate. Era oare atât de îngrozitor să nu ai copii? Dar copilul ei era Christophe. Stătea în genunchi în faţa focului când îşi făcu apariţia Elisabeth, zgomotoasă şi transpirată. În Elveţia te puteai bucura de soare, de curăţenie, de linişte şi pace. Aici?…

Hazzard veni în salonaş să ia masa. Ruth remarcă de îndată chipul lui întunecat şi aspru. În timpul concediului, el avusese, cum îl botezase ea „chipul lui de munte", iluminat, ştrengar şi strălucitor de bucuria de a trăi. Dar acum, strălucirea aceea dispăruse în câteva clipe.

Cinară fără să scoată o vorbă. Ruth nu putea suporta această tăcere; ea căuta s-o rupă.

— Din nou supraîncărcat de muncă, Christophe?

.

— Nebuni… trăim într-o lume de nebuni. La ce bun să vrei cu tot dinadinsul să le uşurezi suferinţele?

Ruth îl privi, apoi coborî pleoapele.

— Am auzit câteva crâmpeie de fraze, despre un copil. Am ascultat fără voia mea.

— Da… un copil. Orbii! Părinţii sunt sifilitici. Le-am spus-o în nenumărate rânduri. Dar lumea cere copii, Chiar tuberculoşi sau sifilitici. Şi ne acuză pe noi, de a fi egoişti şi neştiutori. Se spune că o căsătorie fără copii este ca o casă. Fără ferestre, dar la ce serveşte o fereastră care este astupată cu cârpe?

Arareori îl văzuse atât de nervos. Oare şi pe dânsul îl înăbuşea atmosfera de aici? Poate că nu era decât oboseala drumului, ori poate cauza acestei enervări era o reacţie firească, după concediul lui petrecut în mijlocul munţilor?

Ea spuse:

— Totul pare să fie noroi!

— Da, noroi şi mocirlă! Ai dreptate! Minunatul bun simţ al mulţimii aranjează aşazis totul! Cine a spus că mulţimea nu are niciodată dreptate?

Ruth surâse uşor, ca pentru sine.

— Nu ştiu, ’ Christophe, dar ştiu că ceilalţi oameni par să fie mai informaţi asupra intereselor şi vieţii noastre decât noi înşine. Nu regăseşti Londra puţin ciudată după Elveţia?

— Dar tu?

— Eu, da!

Râdeau amândoi, dar fără plăcere.

— Da, fără îndoială; Leysin, cu munţii lui şi acea senzaţie că te înalţi deasupra monotoniei de fiecare zi… Aici, eşti de îndată prins de corvezile mărunte şi inutile în fond. Când eram acolo, doream să reîncep o altă viaţă…

Ea tăcu câteva clipe, apoi spuse:

— Cine ne împiedică s-o facem, Christophe?

— Realitatea, necesităţile! Nu văd deloc cum am putea…

— Ba da, e cu putinţă! îţi pierzi vremea în zadar, Christophe. Nu te-ai mai întors niciodată în Laborator. Chemarea ta este să cercetezi şi să descoperi, să ajuţi şi să propovăduieşti ştiinţa.

Privirea lui Cristophe se opri asupra ei.

— Dar asta este tocmai ceea ce oamenii nu-ţi iartă. Ei nu suportă orice ai putea să le arăţi, sau orice ai încerca să le propovăduieşti. Aş vrea să-mi închin viaţa în slujba poporului, ca să-l facă să înţeleagă că este o crimă să aducă pe lume copii cu metehne strămoşeşti, că este condamnabil şi crud să creşti copii schilozi. Dar dnd încerci să combaţi această problemă… El nu-şi sfârşi fraza şi dându-şi scaunul la o parte, se apropie de sobă şi îşi umplu

luleaua.

— Trebuie să plec, mai am doi bolnavi de vizitat. Acest Maconochie nu mi-a făcut o impresie prea bună.

— Trebuie neapărat să ieşi astă seară?

— Da. Aceeaşi muncă de salahor şi pentru şase cenţi!...

Ruth tresări. Era pentru întâia oară când bărbatul ei spunea acest lucru.

Ea desfăcea micuţa ei valiză când Hazzard reveqi.

— Nu te-ai culcat încă, Ruth?

— Am desfăcut valiza ta.

— Îţi mulţumesc.. Iată-ne din nou acasă!

Îşi scoase haina şi deschise dulapul. După felul în care executa aceste mişcări fără importanţă, Ruth remarcă numaidecât că se petrecuse ceva serios, care îl enervase, căci ea îi cunoştea toate stările sufleteşti şi toate expresiile chipului.

— Ai avut vreo supărare?

— Da. Acum înţeleg de ce Maconochie a fost atât de grăbit să plece. Lasă în urma lui un caz de febră puerperală.

2

În dimineaţa următoare, soarele se ridica pe un cer curăţat de vânt şi purificat de ploaie. Ruth se grăbi să urce în grădiniţa ei şi mai găsi trandafiri înfloriţi. Plopul de peste drum se scutura de ultimele frunze arămii, în lumina dimineţii, bolta Hotelului Imperial stălucea ca aurul. Ce mic părea acum giganticul edificiu, în comparaţie cu „Les Dents du Midi!” Ruth rămase locului uimită. Vederile ei asupra perspectivelor se schimbaseră mult. Fusese învelveţia şi dobândise o nouă încredere în ea; munţii şi lacurile îi dăruiră o înţelegere mai adâncă asupra rolului de femeie şi tovarăşă de viaţă. Se simţea mai energică, mai încrezătoare, mai stăpână.

Ea, blinda şi fricoasa creatură de până atunci, îşi dădea seama de dorinţa ei de aventură. Privea deasupra acestor acoperişuri şi coşuri şi vedea Londra ca pe un oraş pe care trebuia să-l cucereşti, stradă după stradă, bulevard după

bulevard. Dar pornind din pasajul Cordier, Londra nu se va lăsa cucerită. Astfel visa Ruth, cu ochii deschişi.

Cu toate vederile generale, ea nu uita totuşi amănuntele mai mici.

Christophe avea nevoie de o pălărie nouă.

De mai bine de un an, el ’purta acelaşi pardesiu.

Să coşi perdele de mătase, este mult. Mai plăcut decât să cârpeşti haine vechi.

Dumnezeu a creat Elveţia şi omul a fabricat Londra. Nu poţi conduce mulţimea atâta vreme cât faci parte din ea. Mulţimea trebuie să fie condusă de poliţişti. Christophe şi acei care îi semănau lui ar trebui să fie nişte suprapoliţişti.

Ruth privi din nou cupola Hotelului Imperial. Drapelul steagului se înălţa spre cer în chip simbolic.

3

Sunt anumite femei care nu par defel surprinse când se iveşte neprevăzutul, – căci l-au visat de atâtea ori încât atunci când îşi face apariţia pare un lucru foarte firesc. Ele au o încredere copilăroasă în împlinirea rugăciunilor spuse în taină.

Aşa se întâmplase cu Ruth!

Neprevăzutul bătu la uşă, la trei săptămâni după întoarcerea lor din Elveţia. Primise o scrisoare, expediată de un avocat din Exeter.

Mătuşa Carolina murise subit ’ân urma unei gripe şi a unei bronşite neîngrijite. Sărmana femeie părăsi pentru totdeauna vila şi muşcatele din ferestre, urnele, statuile şi fotografiile doctorului Hazzard şi a soţiei sale.

Lăsa nepoatei ei o mie de lire.

Ruth plânse puţin.

— De ce nu ne-au înştiinţat din vreme? M-aş fi dus la înmormântare.

Dar în fundul sufletului ei, ea păstra o recunoştinţă emoţionată mătuşii care plecase şi se gândise la dânsa. În sfârşit bani… o mie de lire… pentru ea! Minunea se înfăptuise!

Hazzard care îşi pregătea o tartină cu unt, spuse serios:,

— Sunt bucuros, Ruth, foarte bucuros. O femeie are nevoie să aibă banii ei personali.

Ruth era mai mult decât agitată, era entuziasmată. Alergă să-l sărute pe Christophe.

— Oh! Iubitule! Nu este oare un miracol?

Ea se întreba dacă el putea să bănuiască ce întrebuinţare va da ea banilor. Nerăbdătoare, ea aşteptă ca el să plece pentru vizitele de dimineaţă, alese cea mai frumoasă pălărie şi haina ei cea nouă, lăsând grija casei pe seama. Elisabethei. Se duse de-a dreptul în Russel Square. În visările ei, privirile îi rămaseră aţintite asupra unei case frumoase, în dreptul nr. 107, care era de închiriat. Afişul se găsea şi acum deasupra uşii.

Ruth se opri în faţa grilajului de fier care împrejmuia grădina şi privea cu atenţie casa, asemănătoare celorlalte case din Russel Square, dar ceva mai mică.

Aici, în casa asta, era viitorul ei.

Uşa era demnă să poarte placa de bronz „Doctor Hazzard, medicină generală”.

Deodată, se temea să nu piardă casa. Russel Square aparţinea departamentului Beford, şi Ruth se îndreptă spre primărie cu un sânge rece şi o îndrăzneală care ar fi uimit-o cu o lună înainte.

— Da, casa era de închiriat şi preţul era de 300 lire pe an. Vorbea liniştit cu tot zbuciumul lăuntric.

— Aş vrea să vizitez casa şi în cazul când mi-ar plăcea, aţi putea să-mi acordaţi câteva zile, ca să pot vorbi şi cu avocatul meu?

— Bineînţeles, Doamnă! Vom cere, fireşte, referinţe.

— Vă înţeleg prea bine. Este o simplă formalitate şi sunteţi în dreptul d-voastră s-o faoeţi. Aţi putea totuşi să-mi încredinţaţi cheile?

În timpul prânzului, Ruth arborase un aer de seninătate.

— Christophe, mă gândesc să plec diseară la Chagford. Aş vrea să depun câteva flori pe mormânt. Aş putea cu

acest prilej să-l văd şi pe notarul din Exeter.

Hazzard nu găsi nimic anorjnal în acest proiect. În timpul dimineţii inima lui bătuse recunoscătoare pentru mătuşa Caroline. Moştenirea îi ridica de pe suflet o povară foarte grea. Cu o mie de lire şi cu asigurarea pe viaţă, soţia lui nu va mai rămâne niciodată pe drumuri.

— Unde vei rămâne la noapte?

— Voi găsi cu siguranţă un hotel la Chagford. Ori poate mă opresc la Exeter, da, cred că voi coborî acolo.

Ruth se întoarse de-la Exeter cu ochii strălucitori şi obrajii îmbujoraţi. Pulsul vieţii îşi accelera ritmul.

— Totul este aranjat, Christophe! Am cumpărat câteva flori. Sărmana mătuşă fusese prea bolnavă ca să ne mai înştiinţeze.

Hazzard o sărută cu patimă. Era pentru întâia cară că se despărţeau şi el o privea ca şi când n-o mai văzuse niciodată. Sărutul bărbatului ei o impresionă puternic. Obrajii se colorară de o uşoară roşeaţă.

— Sunt fericit că te revăd, Ruth!

— Iubitule! Notarul mi-a spus că moştenirea îmi va fi vărsată imediat. Mătuşa Caroline a lăsat mai mult de patru mii de lire. Restul este destinat Societăţilor de misionari.

Ruth era preocupată de misterioasa ei aventură. Trebuia să discute chestiunea casei cu oamenii din Bedfort şi ea ar fi vrut ca înainte de a hotărî cu ei, să ceară sfaturile şi ajutorul unui prieten. S-a gândit la Julien Moorhouse şi îi trimise o telegramă.

— „Veniţi dacă se poate. Christophe nu trebuie să afle nimic.

— Ruth”.

Moorhouse răspunse în grabă acestui mesaj copilăros şi naiv. Veni pe la amiază, în redingotă şi joben. Hazzard nu era acasă şi Ruth, pe punctul să plece.

— Ce frumos din partea dumitale că ai venit! Am nevoie de un prieten cu care să mă sfătuiesc. Iată despre ce este vorba.

Ea povesti totul lui Moorhouse. El o asculta cu un. Aer de înţelepciune bătrânească. Da, femeile sunt câteodată destul de ciudate, şi nu arareori te uimesc şi te dezarmează.

— Christophe nu ştie nimic din toate acestea?

— Nu încă. Dar am să-i spun totul înainte de a vorbi cu ei. Nu sunt nebună. Fără îndoială riscurile sunt mari, dar trebuie să riscăm dacă vrem să învingem!

Moorhouse se gândi o clipă şi propuse să ia masa în oraş. Ruth era frumoasă şi destul de bine îmbrăcată pentru a putea lua masa într-un mare restaurant. Din drum, Ruth trimise Elisabethei un mesaj, care de altfel, îl intrigă mult pe Hazzard.

— Doamna a plecat să ia masa în oraş cu un domn.

Hazzard nu întrebă nimic. Presupunerea că era probabil vorba de domnul Armitage din Exeter.

În timpul acesta, Moorhouse studie pe tânăra femeie. Sorbind încet din paharul cu Bourgogne, el o asculta şi o făcea să vorbească.

— De cinci ani încoace îi distrug cariera. Şi iată că astăzi mi se oferă norocul să repar puţin greşeala mea. În momentul de faţă îşi uzează forţele, Christophe e născut ca să realizeze lucruri mari. De multă vreme i-am înţeles chemarea. Dar orice evadare din viaţa actuală comportă fireşte unele riscuri, nu este aşa?

— Despre ce riscuri va fi vorba?

Ruth prevăzuse totul în cele mai mici amănunte şi putea vorbi de cifre.

Chiria era punctul cel mai dureros, dar cu cele o mie de lire, Ruth putea plăti chiria pe timp de trei ani şi în plus să cumpere câteva mobile suplimentare. Dar trebuia bine chibzuită o asemenea aventură.

— Sunt bunăoară hotelurile. Ele mi-au atras de la început atenţia. Dacă Christophe ar putea să-şi atragă clientela hotelurilor, ar fi admirabil. O mare parte din viaţă este formată de aspectul exterior. Trebuie să ai o faţadă!

Moorhouse surâse.

— Este foarte adevărat!

— În ziua când Christophe ar putea să-şi facă o clientelă serioasă, ar avea vreme să lucreze. Atunci ar putea să-şi continue cercetările. La ultimul etaj al casei, se află o încăpere mare care s-ar putea transforma într-un laborator minunat.

— Într-adevăr, văd că v-aţi gândit la toate.

El se gândi câteva momente, apoi, surâzând, o privi.

— Vă amintesc că v-am vorbit într-o zi de bătrânul Mack, Oswin Mack, fondatorul Hotelului Imperial. El va locui la hotel şi are nevoie de un doctor. Are întotdeauna uevoie de un medic. Înţelegeţi ce vreau să spun?

Ruth înţelese imediat gândul lui Moorhouse.

V-ar fi cu putinţă… acest lucru?

— Fireşte. Sunt în termeni foarte buni cu bătrânul Mack.’ Christophe trebuie să devină medicul lui. Nu-l poate suferi pe doctorul care îl îngrijeşte actualmente. Dar ceea ce este mai amuzant în povestea asta, este că acela pe care îl detestă atât demult este bătrânul Dighten Faushawe în persoană. El surâse şi comandă cafeaua.

— Este pasionant şi în acelaşi timp de o simplicitate uluitoare. Christophe, locuind în Russel Square este medicul cel mai indicat să-l îngrijească pe bătrânul Mack. Sunt convins că voi aranja cât mai bine chestiunea asta.

— Ar fi minunat! Sunteţi atât de bun cu noi! Moorhouse aruncă asupra tinerei femei o privire caldă de frate mai mare.

4

Ruth nu-şi dădu seama ce repede a trecut după amiaza. În geanta ei se aflau cheile casei. Când se întoarse acasă, îl găsi pe Hazzard, în sala dispensarului.

— Christophe, aş vrea să-ţi arăt ceva!!

El o privi cu nedumerire, apoi se uită la geanta din mână, aşteptând să scoată de acolo un articol oarecare.

— Este un lucru interesant… sau?

— Foarte interesant, dar trebuie să facem o mică plimbare. Vino, te rog, repede. Ne mai rămâne prea puţin timp până la cină.

Hazzard era. Uimit, căci soţia lui era îmbrăcată cu eleganţă şi ochii ei străluceau. Aveau un aer de aventură. Nu cumva moştenirea mătuşei Carolina i se urca la caie ce acest mister? Ori poate... o haină de blană, într-o vitrină din Oxford Street... Dacă ar fi vorba de aşa ceva, cu atât mai bine, căci Ruth avea dreptul să şi-o cumpere. De câte ori nu se oprise Hazzard în faţa vreunei vitrine, ca să admire blănurile... de câte ori nu visase să aibă banii necesari, ca să-i facă o surpriză de Crăciun!

Mergeau de câtăva vreme, când Ruth luă braţul lui Hazzard şi îl făcu să treacă strada. Se îndreptau spre Russel Square. Ruth se opri şi indicând casa din faţă cu mâna, strigă fericită:

— Iată surpriza, Christophe! Numărul 107. Casa noastră!

Surpriza lui Hazzard era într-adevăr mare. Femeile sunt uneori uluitoare. Stătea locului, cu ochii măriţi de uimire.

— Dar... este o glumă... Ruth?

— Nu, domnule doctor Hazzard! Nu este nicio glumă. Casa este închiriată şi vă aparţine. Poftim cheile casei. Eu am vizitat-o înainte... Acum e rândul tău s-o vizitezi...

— Dar... draga mea!

— Da, ştiu, chiria este de trei sute de lire pe an. Dar pot s-o plătesc pe trei ani, iubitule!

5

Ca nişte copii neastâmpăraţi, alergau neobosiţi prin toate încăperile, explorând casa din pivniţă până în pod.. Entuziasmul lui Ruth însufleţea încăperile goale. Chipul lui Hazzard era serios, aproape nelinişti.

— Bineînţeles, iubitule, nu suntem obligaţi să mobilăm toate odăile... Cel puţin la început. Numai sufrageria, cabinetul tău de consultaţie, o cameră de dormit pentru noi şi una pentru servitoare. Cu toate acestea, am să pun perdele la toate ferestrele. Odaia cea mare de sus e foarte

indicată pentru laboratorul tău. Stăteau sprijiniţi la o fereastră de la primul etaj şi Ruth ţinea strânsă, mâna bărbatului ei. Cerul, la vest, era în flăcări şi copacii se întunecau de umbrele înserării. Luminiţe aurii începuseră să apară pe cerul-albastru-cenuşiu.

— Aici, în locul acesta trebuie să trăieşti, Christophe. Visez acest lucru de foarte multă vreme. *

Stătea îngândurat. Expresia chipului era serioasă, aproape tragică.

— Este o săritură gigantică, spuse el în cele din urmă, un mare risc.

Ea îşi lipi capul de umărul lui.

— Nu este o săritură gigantică sau îndrăzneaţă cum ţi-o închipui tu, iubitule. Dacă am rămâne în pasajul Cordier, te-ai distruge şi pe tine şi cariera ta.

— Ai vrea să pleci de acolo?

Ea făcu doar o mişcare cu capul, în semn de aprobare.

— Acolo munceşti ca un sclav, fără niciun rezultat... Gândeşte-te puţin, iubitule, la toate hotelurile dim – prejurul casei noastre, la toate pensiunile şi casele particulare din Russel Square. Vom locui aici. Tăbliţa de aramă va fi atârnată de grilajul de fier. Pe de altă parte, nimeni nu te opreşte să păstrezi câţiva din clienţii tăi buni.

— Dar banii tăi, Ruth?

— Sunt şi ai tăi, dragule!

— Nu, nu!

— Ba da, Christophe! Tu nu înţelegi nimic din toate acestea? Ai fost întotdeauna atât de bun cu mine şi astăzi norocul mă ajută să fiu la rândul meu alături de tine şi să-ţi dau o mână de ajutor. Dă-mi voie s-o fac, Christophe!

Hazzard era profund emoţionat. Fără să vorbească, o ţinea în braţe şi privea pe fereastră luminiţele împrăştiate. Da, o înţelegea... Ea era alături de el, transmiţându-i curajul, credinţa şi entuziasmul!

— Cred că ai dreptate, Ruth. Acela care nu riscă nimic nu dobândeşte nimic. Vom trece deci Rubiconul!

CAPITOLUL XXX

I

Ruth îşi luă răspunderea noului apartament. Parterul şi primul etaj aveau nevoie de tapete noi şi uşile şi ferestrele de vopsele proaspete. Decoratorul însărcinat cu această lucrare, trimise pe mai mulţi lucrători, care transformară casa în tutungerie şi salon de conversaţie. Peste tot locul, găseai pensule şi cutii cu vopsele, haine pătate cu var şi şepci atârnate pe clanţele uşilor sau pe robinetele gazului. Dezordinea domnea în toată casa, devenind un haos organizat. Când Ruth trecea pragul, era asaltată de toate aceste voci care cântau, ţipau sau se certau. Vedea pe mai mulţi lucrători strânsi într-un grup şi discutând cu însufleţire. Mucuri de ţigări şi chibrituri stinse erau împrăştiate pe podea, iar munca de peste zi părea cu totul uitată.

Cheia în broască se întorcea foarte încet, când Ruth îşi făcea apariţia, dar în apropierea uşii era întotdeauna câte un spion care veghea, în aparenţă foarte ocupat să amestece culorile, să stingă varul sau să umple o sticlă cu apă; la prima alarmă, lovea de mai multe ori cu piciorul într-o căldare goală, reuşind astfel să întrerupă discuţiile.

Era primită atunci într-o tăcere încărcată de bănuieli. Venea să ia măsurile pentru covoare şi perdele.

— Pot să am o scară, vă rog?

Contramaistrul, cu ochii bulbucaţi, urla un ordin:

— Alf, adă o scară pentru Doamna!

Alf era ucenicul.

Ruth se plânse lui Christophe:

— Le-a trebuit o săptămână întreagă să vopsească sufrageria.

Hazzard tot compătimind-o pe Ruth, rămânea cinic.

— Cred şi eu!

— Cred că fac partide de cărţi când nimeni nu e acolo.

— Probabil.

— Dar ştii prea bine că Thomson mi-a făgăduit că totul va

fi gata pe la sfârşitul lui Octombrie.

— Bineînţeles că ţi-a făgăduit, dar un lucrător ai’e nevoie de odihnă. Fi sigură că nu vor sfârşi nici până la cincisprezece ianuarie.

— Dar este… este o batjocură!

— Draga mea, asta-i democraţia!

Ruth reuşi totuşi să obţină apartamentul gata pentru şapte Ianuarie. Aoum începea cea mai minunată dintre ocupaţii. Ea singură, lucrase perdelele; nu şi-ar fi închipuit niciodată că într-o casă pot fi atâtea ferestre. Avea impresia că tivise kilometri de pânză şi fixase sute de inele.

Toate perdelele din pânză albastră erau destinate ferestrelor ce dădeau spre stradă. Culoarea fusese aleasă în armonie cu albastrul de la uşa de intrare. Reuşise să găsească de ocazie, mobile de mahon pentru sufragerie, care mai trebuia să folosească şi de sală de aşteptare pentru pacienţi. Pentru cabinetul de consultaţie, ea cumpără un birou american, o canapea de piele, o bibliotecă, un covor de, catifea şi două scaune, totul, fireşte, de ocazie. Salonul era o improvizaţie, un tur de torţă feminin, căci Ruth îl compusa din cele mai bune mebile din pasajul Cordier; întineri vechile fotolii, acoperindu-le cu o cretonă înflorată, dând astfel încăperii o atmosferă veselă, primitoare şi tinerească. Ruth era foarte mândră de salonul ei şi avea dreptul să fie. Dormitoarele şi bucătăria rămaseră aceleaşi ca în pasajul Cordier.

Mutatul trebuia să aibă loc la cincisprezece Ianuarie. Parterul casei era gata şi Hazzard veni să-l vadă. Ruth pregătise totul aşa de bine incit Hazzard avu surpriza să găsească tot felul de reviste şi de jurnale ilustrate pe masa din sufragerie.

Ruth îl aştepta pe bărbatul ei, pe pragul uşii de la intrare.

Chipul lui Christophe era foarte grav, dar expresia ochilor şi a gurii dovedeau tinerei femei că în sufletul lui aproba tot ce făcuse ea.

— Este minunat, spuse ’el, dar cred că ai cheltuit foarte

mulţi bani!

— O sută şaisprezece lire şi trei shillingi!

— Pentru această cameră, doar!

— Nu, dragule, pentru toată casa. Cred că am vizitat toate magazinele. De mobilă din Londra.

— Ruth, ai realizat un miracol!

— Adevărat? Vino acum să-ţi vezi cabinetul de consultaţie.

Ea îl luă de mână şi îl conduse. El rămase în picioare în. Mijlocul odăii, privind în jurul lui cu ochii uimiţi.

— Ce deosebire cu dispensarul din pasajul Cordier!

— Christophe, de data asta pasajul Cordier rămâne în urma noastră…

El o înţelegea. Cu o nevinovăţie suavă, ea crease o altă-atmosferă, o altă situaţie.

— Fireşte că vei părăsi clientela pasajului. Presupun că vei spune acestor oameni să-şi caute un alt doctor.

O femeie devotată nu uită nimic.

Şi ea făcea’ parte din această mulţime necunoscută a poporului şi de aceea, ea îşi dădea seama de realitate. Să faci sentimentalism e foarte frumos şi lăudabil, dar nu merge decât acelora ale căror capete nu sunt ameninţate de un cuţit. Femeia cea mai blândă devine tot atât de sălbatică şi crudă ca un tigru, când e vorba să-şi apere bărbatul şi copiii.

Ruth nu voia ca bărbatul ei să-şi sacrifice o viaţă întreagă pentru ceilalţi. Nu înhami un pur sânge la o căruţă cu legume!

Era hotărâtă să rupă definitiv cu pasajul Cordier şi cu tot ceea ce el reprezenta pentru ei. Ca un copil cuviincios dar încăpăţânat, Ruth nu-i îngăduia lui Christohe niciun compromis.

— Eşti sclavul lor. Au nevoie de tine pentru că îngrijeşti fără plată şi le dai medicamente gratuite. Îţi răpesc în chip inutil tot timpul tău preţios… Oamenii caută întotdeauna să obţină câte ceva pe degeaba. Apoi… doctorul e mereu

acela care este plătit cei din urmă… sau deloc.

Această asprime de suflet îl uimi pe Hazzard, dar el înţelegea motivele.

— Este o mare greşeală, Christophe, să fi slab cu oamenii.

— Micuţă femeiuşcă înţeleaptă!

Vecinii din pasajul Cordier şi din împrejurimi aflaseră vestea: doctorul Hazzard se instala la răsărit. Dar le ascunse adresa exactă. Dispensarul şi cabinetul de consultaţii din Guiford Street vor fi închise.

Vremea consultaţiilor de şase cenţi trecuse definitiv

2

Cu trei zile înainte de mutare, Ruth se înfăţişă în faţa lui Hazzard, îmbrăcată cu o rochie de pânză, de un albastru închis şi un şorţuleţ alb. El văzuse rochia, atunci când ea o confecţiona, dar nu bănuise o clipă semnificaţia ei, nici întrebuinţarea pe care i-o puteai da. Te făcea să te gândeşti la o uniformă, fie de infirmieră, fie de domnişoară care primeşte pacienţii în casele profesorilor.

— O ’nouă rochie, Ruth?

— Uniforma mea!

Ce voia oare să spună? Ea citi întrebarea ’n ochii lui şi continuă:

— Elisabeth nu ştie să primească pacienţii. Este o fată cumsecade, dar nu are nici ţinută, nici pregătirea necesară. În viitor, mă însărcinez cu această îndeletnicire. Hazzard aşteptă câteva clipe înainte de a protesta:

— Dar… iubito… n-am să încuviinţez asta niciodată!… Putea să spună ce voia, hotărârea ei era irevocabilă.

— Nu mai protesta, voi fi infirmiera şi secretara ta. Uşa de la stradă va avea de aici înainte o importanţă foarte mare, iubitule!

— Dar, draga mea…

— Pentru moment, nu putem să ne îngăduim luxul de a lua în serviciul nostru două femei. Elisabeth este neîndemânatică. Ea se va ocupa de uşa de serviciu.

— Dar gândeşte-te la ce va spune lumea?... Ştii prea bine că nu sunt snob... cu toate acestea...

— Lumea nu va spune nimic, pentru că eu nu-i voi da voie. Am devenit o femeie foarte respectabilă.

Ea râse, încerca şi el să râdă, Ruth avea simţul umorului. Avea multă dreptate dar se şi înşela uneori. Ea cunoştea toate stările lui sufleteşti, dar ştia întotdeauna să provoace sau să creeze o atmosferă piielnică.

Chipul contrariat şi îngândurat al soţului ei o impresionă. Ea se apropie de el şi îl sărută.

— Dă-mi voie să fac acest lucru, cel puţin în primele şase luni. Ştiu că pot s-o fac; şi apoi, nimeni nu are nevoie s-o ştie, dragule!

— Vor afla mai târziu!

— Ei şi? Pot să mă prezint ca secretara ta. Toţul e în perfectă ordine atâta vreme cât nu port boneta subretei pe cap.

— Dar şorţul?

— Oamenii acceptă şorţul, dar ironizează boneta. Există totuşi o deosebire. Ştiu că infirmierele poartă pe cap un fel de bonetă albă. Totul depinde de felul cum porţi o bonetă. De va fi nevoie, voi fi puţin mândră, serviabilă, drăguţă, dar mândră!

— Continui să fi mereu o fiinţă minunată şi plină de surprize.

Ea îi prinse bărbia cu două degete.

— Dacă vrei neapărat, pot să port un halat alb, dar această ţinută nu va mai fi în armonie cu uşa de ia intrare şi cu covorul din vestibul. Ori, uşa şi persoana care o deschide, sunt de o mare importanţă pentru noi.

Hazzard aprobă.

— Sunt un individ foarte mândru, dar cel mai mândru sunt de tine şi de energia ţa! Asociaţia noastră se va numi deci Hazzard Hazzard.

— Iubitule, eşti atât de mărinimos!

Astfel, casa cu numărul 107 din Russel Square înfruntă lumea în perdele albastre, uşă de intrare albastră, tăbliţă de aramă şi peronul de la intrare, pe care Elisabeth, îl spăla în fiecare dimineaţă. Ea era foarte guralivă din fire. Vorbea cu oricine, un sergent de stradă „un băiat de prăvălie, un vizitiu. Avea un vocabular bogat de cuvinte deşuchiate şi era în stare să spună unui înalt demnitar al bisericii: „bătrânul meu maimuţoi".

Intr~o dimineaţă, Hazzard o auzi înjurând pe peronul casei: „Blestematele, porcoasele astea de trepte !" Da, Ruth avea dreptate, Elisabeth trebuia neapărat îndepărtată de la uşa de intrare.

Ruth, în uniformă albastră, stătea de gardă în sufragerie, de la ora nouă până la prânz şi de la. Patru la şase, aşteptând cu răbdare ca lumea, cea nouă să vină şi să sune la uşă. Din întâmplare, soneria se auzi arareori în timpul primei luni.

Să răspundă soneriei avea pentru Ruth importanţa unei afaceri de stat. Surâsul care convenea situaţiei era întotdeauna pe buzele ei.

— Domnul doctor este acasă?

— Este ocupat în momentul acesta, Domnule, dar dacă binevoiţi să intraţi... Veţi fi primit imediat.

Un bloc şi un creion se găseau la îndemâna ei. Dacă cineva dorea vizita doctorului. La domiciliu, Ruth scria numele şi adresa. Era solemnă, practică, şi compătimitoare.

— Doctorul este foarte ocupat, li voi comunica dorinţa d-voastră, de îndată ce se va întoarce, cred că peste o oră. E foarte urgent? Atunci voi încerca să-i caut la telefon.

Comunicaţia telefonică era uşor restabilită după plecarea clientului, căci Hazzard se ocupa tot timpul cu instalarea noului laborator şi Ruth urca scările în goană.

— Christophe!

— Iată-mă.

— . Iată o vizită pentru tine. Bedford Square 57. Nu te grăbi, dragule. Am spus că eşti foarte ocupat şi că te vei

duce acolo de îndată ce vei putea.

Hazzard care se ocupa cu microscopul, o privi amuzat.

— Asta se numeşte diplomaţie, Ruth!

— Dar eşti într-adevăr foarte ocupat. Cred că ai foarte mult de lucru aici.

Trebuia găsită în acelaşi timp soluţia unei alte probleme. Ruth luă totul asupra ei, fără să-l neliniştească în chip inutil pe bărbatul ei. Locuitorii din pasajul Cordier, păreau dispuşi să-l urmărească pe Hazzard în noua lui locuinţă, pentru a continua să-l exploateze. Vechii pacienţi dibuiră repede drumul şi veneau să sune la uşa numărului .107 din Russel Square, obraznici şi pretenţioşi.

Tânăra femeie în uniformă albastră, le răspundea:

— Doctorul Hazzard nu este acasă, pe de altă parte;. El nu se mai ocupă de serviciul dispensarului. Trebuie să vă căutaţi un alt medic.

Dacă poporul din pasajul Cordier devenea prea insistent, Ruth dădea dovadă de o voinţă uimitoare.

— Un doctor trebuie să se prezinte când e chemat, aşa e legea!’

— Vă înşelaţi! în cazul de faţă legea nu există. Doctorul Hazzard nu mai practică în cartierul d-voastră, şi nu poate fi chemat decât în caz de accident… eventual!

Ruth avusese câteva experienţe neplăcute, căci există o anumită categorie de oameni care consideră pe medici ca pe nişte sclavi ai societăţii. Într-o zi, avusese e discuţie atât de violentă cu un portar beat de la Covent Garden încât a fost nevoie de intervenţia unui sergent de stradă care tocmai trecea pe acolo.

După acest incident, ea îşi cumpără un fluier de sergent, dar nu se servi de el decât o singură dată şi primul fluierat îl înspăimântă pe individul grosolan, care o luase la goană.

Bărbatul ei nu. Trebuia să se înfunde din nou în această lume inconştientă şi mizerabilă care îl exploatase ani de-a rândul. Ruth cumpără un plan al oraşului şi învăţă mai toate numele străzilor. De data sta era gata pentru bătălie.

— Ce adresă?

— Pump Street, Nr. 7.

Ruth cunoştea Pump Street.

— Doctorul Hazzard nu practică în cartierul acela.. Trebuie să vă adresaţi unui alt doctor.

Şi închidea energic uşa albastră.

Tânăra femeie insensibilă? Ambiţioasă? Proaspăt îmbogăţită? Nu, ea nu avea niciunul din aceste defecte, dar oamenii trăncănesc atâtea când vor să obţină un serviciu pe nimic. Ruth era hotărâtă să-l împiedice pe bărbatul ei de a mai fi exploatat de această populaţie inconştientă, murdară, egoistă şi ingrată.

4

În lunile Ianuarie şi Februarie, onorariile doctorului Hazzard se cifrară la optsprezece lire şi trei shillingi, ceea ce dădea aproximativ suma de o sută zece lire pe an, a treia parte din chirie.

Şi unul şi altul erau îngrijoraţi, dar niciunul din ei, nu voia s-o mărturisească. Nimeni nu putea nădăjdui să-şi facă o nouă clientelă înainte de trei luni. Trebuia, deci să te arăţi răbdător, să faci economii şi să salvezi aparenţele. Făcea eforturi să pară vesel şi vorbea despreviitor cu mult optimism.

— Peste un an vei avea nevoie de o trăsură, Christophe! Dar când Hazzard se izola în laboratorul său, chipul său trăda îngrijorarea şi frica de necunoscut.

Dacă aventura lor dă greş? în cazul acesta, Ruth şi-ar fi sacrificat zadarnic cei o mie de lire. Iar efectul moral al unei asemenea înfrângeri ar fi îngrozitor. Câţi ani lungi şi grei, luptase cu morile de vânt? Niciodată însă nu se simţise atât de înfricoşat şi nesigur ca acum. Îmbătrânea.. Descurajarea se infiltra mai repede în suflet. Nu mai avea acelaşi ouraj, nici aceeaşi vitejie pentru luptă. Vedea viaţa ca printr-o perdea de ceaţă. Dacă te pierzi şi dispari în ceaţă, cine se impresionează? Poate o, soţie credincioasă şi unul sau doi oameni.

Era îngrijorat, pentru poliţa asigurării ce o făcuse şi care trebuia neapărat plătită zilele acestea.

Ce absurditate!... Stăpânea toate cunoştinţele, experienţa, dibăcia, era maestru în meseria lui şi nu avea prilejul s-o dovedească. Trebuia să stea cu braţele încrucişate şi să aştepte...

Ruth aştepta şi ea, urmărind cu luare aminte viaţa din Russel Square, aşteptând cu înfrigurare zbârnâitul soneriei. Făurise doar un vis frumos? Nu era oare decât o nebună ambiţioasă şi devotată, un copil impulsiv?

Într-o după-amiază de început de Martie, Hazzard surprinse pe Ruth concediind o femeie. Când îrâchise uşa în urma ei, el o întrebă:

— Cine era?

— O femeie care locuieşte undeva, prin împrejurimile lui Lunt Street. Am trimis-o la plimbare.

— Venise să mă caute?

— Da, dar i-am spus că nu eşti doctorul acelui cartier.

Hazzard nu se putut stăpâni, şi teama lui lăuntrică îl trădă.

— Poate că facem o mare greşeală, Ruth. N-ar fi trebuit să distrugem toate punţile. Ai luat adresa?

Ruth minţi.

— Nu!

Ruth în sinea ei era jignită, pentru că el dăduse dovadă de o clipă de descurajare. Dar îl înţelegea. Avea dreptul sa fie slab pentru că se temea de viaţă, nu pentru el, ci pentru ea. Îşi simţea sufletul plin de dragoste şi de compătimire.

— Nu-ţi mai face griji, iubitule. Sunt convinsă că vom reuşi. Trebuie să avem puţină răbdare.

Ea îl cuprinse cu braţele.

— Încrederea mea este nezdruncinată. Trebuie să fim încăpăţânaţi şi tari.

Christophe era uimit de această energie, şi de acest curaj.

CAPITOLUL XXXI

I

În acest an, luna Martie nu se arătă în culori prea cochete. Ploua mereu şi vremea era întunecată. La începutul primăverii ninsese puţin şi Russel Square se transformă într-un lac de apă. Când Ruth stătea în drepcul ferestrei ce dădea spre stradă, se întreba dacă această vreme urâtă ar putea să le aducă o veste bună. Vreme de bronşită şi de gripe? Un timp minunat pentru vânzătorii de umbrele. De ce dar această vreme n-ar fi prielnică şi medicilor'*!

Se părea că întâi Aprilie venise pe neaşteptate. Venise din răsărit, limpede, călduţ şi aurit. Era una din acele zile uluitoare care îţi aduc soarele în casă şi în suflete. Bobocii de aur ai liliacului străluceau în lumină. Lumea râdea, simţindu-se întinerită şi îndrăgostită.

Ruth aplecându-se din întâmplare peste fereastra de la primul etaj, văzu un spectacol nou. Drapelul englez flutura pe acoperişului Hotelului Imperial. Primăvara şi progresul se uneau pentru a înălţa un stindard.

— Christophe, au înălţat steagul Imperialului!

Hazzard se bărbierea.

— El Aprilie, Ruth!

— Oh! adevărat! Vino şi tu să priveşti!

Pentru Ruth, acest drapel era o prevestire. Hazzard se supuse şi veni la fereastră.

— În tot cazul, prefer Union Jack, drapelul roşu, pentru că viaţa este vin amestec de culori.

Ruth era agitată, dar n-ar fi putut spune de ce. Poate soarele să fie autorul acestei agitaţii. O asemenea zi însorită trebuia să aducă o bucurie, o veste, ceva bun şi plăcut. Însăşi masa pregătită pentru ceai surâdea misterios.

Hazzard deschidea scrisorile, alcătuite în cea mai mare parte din circulare şi reclame, când cineva sună la uşă.

Ruth, dintr-o săritură era în picioare şi aruncă o privire în oglindă. Luă caietul de adrese şi o îndepărtă pe Elisabeth, care tocmai se pregătea să deschidă.

— Mă duc eu!

Pe pragul uşii se afla un portar de liotei.

— Doctorul Hazzard este acasă, domnişoară?

— Da!

— Ar putea să vină imediat la Hotelul Craven? Sunt două cazuri urgente!

Cu un aer solemn, Ruth notă ceva în caiet.

— Voi comunica imediat domnului doctor Hazzard. Cred că într-o jumătate de oră va fi. La hotel.

Alergă spre sufragerie şi îl înlănţui pe Christophe cu braţele.

— 1 Aprilie, iubitule. Hotel Craven, două cazuri foarte urgente.

Ea riltezi cu mâneca rochiei jobenul lucios şi îi verifică hainele, pe care adesea el le trata cu neglijenţă.

— Christophe, încep să cred că roata norocului se învârteste. Speranţa ei se adeveri. În timpul absenţei lui Hazzard, fusese căutat de două ori. În amândouă cazurile, era vorba de pacienţi noi.’ Ruth înscrise numele şi adresele, explicând politicos că doctorul era foarte ocupat, dar că va trece cu siguranţă, de îndată ce va fi liber. Îl aşteptă în sufragerie. De îndată ce-l văzu, se ridică strălucitoare de bucurie:

— Două cazuri noi, doctore!

Ea dădu numele şi adresele.

— Despre ce era vorba la Hotelul Craven?

— O gripă serioasă şi o pneumonie.

— Minunat! Nu mi-aş fi închipuit-o niciodată!

Ea se instală lângă fereastră pentru a supraveghea squarul, având certitudinea că visul ei devenea realitate.

O siluetă subţirică, în livrea albastră cu fire de argint, se strecura prin circulaţia străzii, venind de la Hotelul Imperial şi îndreptându-se spre casa lor.

Ruth stătea nemişcată până auzi zbârnâitul soneriei. Trebuia să-şi ascundă graba în faţa tânărului comisionar. Deschise uşa.

— Bună ziua, ce doreşti?

Băiatul avea în mână o scrisoare pe care o întinse lui Ruth.

— E foarte important. Aştept răspunsul.

Ruth citi.

— Domnul Oswin Mack.

Dedesubtul numelui erau scrise câteva cuvinte: „Aştept pe doctorul Hazzard imediat[2]. Ruth furişă scrisoarea între paginile caietului de adrese.

— Doctorul nu e acasă pentru moment. Cred că va fi aici peste o oră. Îi voi comunica imediat mesajul domnului Oswin Mack. Spune, te rog, domnului Mack, că poate să-l aştepte pe doctorul Hazzard peste o oră cel mai târziu.

ciul, dintâi îngălbeniţi, faţa prelungă, palidă şi tăioasă ca lama unui cuţit, coama de păr alb şi ţigara de foi. Domnul Mack era de o slăbiciune înfiorătoare; ochii lui de culoare cafenie păreau negri.

Întinse o mână descărnată.

— Te rog să mă ierţi dacă rămân în poziţia asta. Mâna era rece şi fină, dar energică.

— Sunt din nou într-o zi proastă. Asta mi se întâmplă destul de frecvent. Doctore, te rog ia loc. Nu cred că vei reuşi să faci mare lucru pentru mine. Ochii lui negri fixau pe interlocutorul său cu intensitate. Când surâdea, zbârciturile obrazului palid şi ale pielei întinse păreau să se spargă.

Hazzard se aşeză pe un scaun, qu spatele întors către lumină. Domnul Mack îi aminti pe un faimos om politic. Asemănarea era uluitoare.

— De ce boală suferiţi?

Bolnavul părea că se amuză şi îndreptându-şi vârful ţigării spre şirurile de ferestre, făcu o remarcă asupra peisajului.

— Ce spaţiu! Nu este aşa, doctore Hazzard?

2Întins într-un fotoliu adînc şi sprijinit de trei perne de catifea roşie, se odihnea un bărbat îmbrăcat într-un halat de casă chinezesc. Fuma o ţigară de foi. Prima impresie a lui Hazzard despre un bolnav era foarte vie. Văzu mono-

— Da.

— Asta este şi viaţa mea. Am dorit întotdeauna să cuceresc spaţiul, dar cred că el m-a doborât.

Hazzard era nervos. Îşi dădea seama ce influenţă ar putea avea domnul Mack asupra carierei unui mic doctoraş necunoscut. În timp ce privea pe fereastră, privirile lui căutară casa lor şi gândurile lui se opriră ia Ruth. De-a lungul anilor petrecuţi la spitalul Bennet nu fusese niciodată îngrijorat pentru un caz de boală; dar Londra, luptele cotidiene şi duşmănia oamenilor te fac să cunoşti frica. Hdzzard luă mâna domnului Mack şi îi căută pulsul.

— Câte ţigări din astea fumaţi pe zi?

— Douăsprezece!

Domnul Mack lăsă să cadă ţigara pe jumătate fumată într-o scrumieră de aramă. Observă chipul doctorului cu o linişte diavolească. Sănătatea lui îi era indiferentă. Doctorul putea spune ce voia, el va continua să fumeze o duzină de ţigări pe zi. Hazzard îşi retrase mâna. Găsise arterioscleroză şi un puls neregulat şi accelerat.

— Şase ţigări prea mult, domnule!

Domnul Mack îi surâse.

— Mă întrebam dacă mi-o vei spune!

— E de datoria mea s-o spun!

— Este şi de datoria d-voastră să-mi lungiţi viaţa’? Dar să presupunem că mi-ar fi indiferent să trăiesc sau să mor. Atunci?

Hazzard îl fixă în ochi.

— Atunci?… De ce m-aţi chemat?

Întrebarea, ori poate felul în care fusese aruncată, îl interesă mult pe domnul Mack. Ea părea să aştepte un răspuns. Nouăzeci şi nouă de întrebări dintr-o sută nu cer un răspuns serios, dar rămtne întotdeauna cea de a suta întrebare… şi ea trebuie satisfăcută.

Domnul Mack răspunse surâzând:

— Voiam să vă cunosc!

Hazzard se întoarse acasă, în acea stare de spirit neliniştitoare şi nedumerită care este rezultatul unei întâlniri cu o personalitate capricioasă şi complicată, a cărei imagine rămâne clară în minte, dar care nu se poate defini cu uşurinţă.”

Domnul Mack era o fiinţă foarte complexă, dar avea acel ceva nedesluşit care se desprinde dintr-o operă de artă, fie o carte, fie o pictură, fie un om. Hazzard consultase corpul acestui om, dar din punct de vedere spiritual, această personalitate strălucea de forţă.

Hazzard făcu apel la această personalitate:

— Dacă nu urmaţi sfaturile mele…

— Eu singur îmi iau această răspundere, doctore Hazzard. Când lumea doreşte să obţină un lycru pe gratis, atunci începe să vorbească de socialism. Doresc să te ocupi de mine, doctore Hazzard!

— Dar în aceste condiţii, îmi va fi cu neputinţă să vă ajut!

Domnul Mack aprinse din nou o ţigară.

— Înţeleg, sunteţi un idealist. Pentru d-voastră, munc a nu merită să fie împlinită dacă nu aveţi credinţa că veţi obţine un rezultat.

— Evident… altfel aş fi plătit ca să nu fac nimic.

Aruncându-i o privire inteljgentă şi prietenoasă, domnul Mack răspunse:

— Bine… să presupunem că v-am numi „inspectorii’, meu de asigurare pe viaţă”. Şi oferind o ţigară lui Christophe: „Puneţi-o, vă rog, în buzunarul hainei şi fumaţi-o diseară.”

Hazzard coborî în ascensorul cU desene aurite. Domnul Oswin Mack cunoştea starea sănătăţii sale tot atât de bine ca un medic. Ştia că putea să mai trăiască cinci ani sau să moară în cinci minute; Hazzard devenea medicul lui de casă. Dar de ce? De ce, din moment ce nu căuta să se vindece şi nu vărsa nicio lacrimă pe soarta lui?

În timp ce Hazzard se îndepărta de hotel, domnul Mack dădea valetului său un ordin:

— Soames!

— Da, domnule!

— Coboară, te rog, şi spune domnului Gaiter că doresc să-l văd.

Soames execută ordinul imediat, căci era în serviciul domnului Mack de şapte ani şi ştia că dacă stăpânul lui îi spunea: „Du-te acolo” sau „trebuie să faci asta”, trebuia să execuţi fără întârziere.

Trecură două minute între plecarea servitorului şi sosirea lui Gaiter.

— Aţi dorit ceva, domnule Mack?

— Când va fi nevoie de un doctor în hotel, să-l chemaţi pe doctorul Hazzard, Russel Square 107.

— Pentru personal, domnule Mack?

— Pentru oricine. Dar mai ales pentru clienţii hotelului. Un doctor bun şi priceput este de o importanţă foarte mare pentru un hotel ca al nostru. Te rog să-i înştiinţezi pe portar.

— Bine, domnule!

— Mulţumesc, asta e totul!

293

Domnul Mack o intrigă mult pe Ruth, dar i se păru că şi Hazzard păstra o anumită reticenţă.

— Doreşte să-l îngrijesc.

— Dar asta e minunat! Spune-mi dragule, ce fer de om este? Şi cum arată?

— Cum arată? Este un om înalt şi slăbănog, cu părul alb, cu o ţigară de foi şi doi ochi negri, sfredelitori şi inteligenţi. Este un original. Trebuie să-l văd de două ori pe săptămână. Vizita este plătită o guinee.

— Asta face mai mult de o sută de lire pe an!

Hazzard părea îngândurat. Nu era prea mulţumit de felul cum se aranjară lucrurile, căci avea impresia că era datornicul cuiva. Dar această extraordinară zi, când norocul pătrunse în casa lor, nu trebuia întunecată cu gânduri negre.

Un pacient ca domnul Mack punea în umbră pe cei-

1 alţi pacienţi, aşa cum Hotelul Imperial dobora casele

dimprejur, cu forma lui gigantică. Hazzard putea înscrie în registrul lui numele a cinci pacienţi noi şi obţinu în acea zi, intrarea în două hoteluri mari.

— Christophe, visul meu începe să se realizeze.

Ruth jubila. Ea se apropie de fereastră. Soarele de Aprilie se răsfrângea pe ferestrele Hotelului Imperial. Crengile arborilor se clătinau încetişor şi păreau să aducă lui Hazzard urările lor de noroc şi fericire.

CAPITOLUL XXXII

Ele trebuiau într-o zi să bată şi la uşa fericirii lui Ruth, dar timpul lor era ceva mai îndepărtat.

Foarte rar, domnul Oswin Mack, sprijinit de Soames, cobora cu ascensorul ca un vultur bătrân care îşi părăseşte cuibul. Portarul şi valetul îl instalau într-o trăsură. Trebuiau aproape să-l ducă în braţe, căci genunchii refuzau să mai asculte de acest corp slăbănog şi prăpădit. Apoi începea plimbarea. Domnul Mack iubea Londra cum numai un om care a călătorit mult poate să-şi iubească oraşul natal. În ochii lui, Londra evoca o femeie frumoasă, din cea mai înaltă societate, pe care o cunoşti şi o stăpîneşti, dar niciodată în întregime. „El regăsea în plimbările lui, amintiri, nume, parfumuri uşoare din zilele tinereţii, aventuri şi legături trainice.

Plimbările domnului Oswin Mack erau neprevăzute. Să urci într-o maşină şi să parcurgi o distanţă de numai cincizeci de metri era totuşi o expediţie curioasă.

Russel Square 107! S.oames trase de mânerul soneriei, apoi conduse pe domnul Mack până la uşa albastră.

Ruth deschise. Cele şase luni trecuseră, dar ea purta mereu uniforma şi continua să primească pacienţii.

Domnul Mack privi pe tânără femeie, cu ochii lui întunecaţi de haiduc.

— Doctorul Hazzard este acasă?

Ruth recunoscu imediat pe curiosul personaj, deşi era prima oară când îl vedea. Chiar dacă ar fi purtat cizme şi o haină de catifea, ar fi rămas domnul Mack. Aparţinea unei

epoci dispărute şi părea să privească generaţia nouă prin monoclul său ironic, cu aceeaşi privire pe care ar fi avut-o Don Quijote, privind maşinăriile domnului Henry Ford.

Ruth răspunse că doctorul Hazzard era plecat la un bolnav, dar credea că nu va întârzia mai mult de o jumătate de oră. Dacă domnul binevoieşte să se obosească, să între şi să aştepte puţin…

Domnul Mack îşi scoase politicos pălăria.

— Cu plăcere. Presupun că sunteţi doamna Hazzard! Ea nu putea să-şi desprindă privirile de pe chipul vizitatorului. În tinereţea lui, domnul Mack privise şi judecase multe femei, după felul în care răspundeau privirilor lui.

— Da, sunt doamna Hazzard ’!

Ea nu-şi putea ascunde surpriza.

— O adevărată camaraderie, e foarte frumos.

El surâse şi lăsă să-i cadă monoclul din ochi. Acest gest neînsemnat îl schimbă în ochii lui Ruth. Nici ea n-ar fi putut spune de ce. Domnul Mack îămânea acelaşi, deşi cu totul diferit. Părea că privirea lui rece şi scrutătoare pierdea nuanţa de asprime şi de nepărtinire, pentru a se umaniza şi a se colora de prietenie.

Ea se dădu la o parte, ca să-l lase să treacă.

— Sufrageria este încălzită.

— Acolo vă instalaţi de obicei?:

— Uneori!

— Şi astăzi?

— Nu, la etajul de sus, dar camerele nu sunt suficient mobilate.

— Dacă îmi daţi voie, vă însoţesc sus. Nu cred să fi venit aici în calitate de bolnav* Da, da, voi putea foarte uşor urca scara.

El care înfricoşa pe atâţia bărbaţi, nu înspăimânta defel pe tânăra femeie. Era doar puţin mirată. Avea aerul atât de puternic şi totuşi atât de şubred.

— Nu pot să vă ajut?

El refuză şi urcă scara, foarte drept, ţinându-se de rampă.

Ea urca în urma lui. Acest om îi inspira un sentiment ciudat. Recunoştinţă? Nu, nu era recunoştinţă, dar ceva mai personal, mai intim, mai impulsiv; poate puţină compătimire şi duioşie, căci Ruth era foarte intuitivă. Ea îl ajunse din urmă,. Apropie un fotoliu acoperit cu creton, aproape de căminul în care ardea un foc vesel.

— Mulţumesc, doamnă!

Domnul Mack se lăsă să cadă încetişor în fotoliu.

Ruth simţi că acest om nu-şi impunea în chip inutil un efort atât de dureros. Ea se aşează în faţa lui, alături de măsuţa ei de lucru şi îşi reluă broderia, căci viaţa alături de Hazzard o învăţase să fie foarte naturală. Nu se gândi nicio clipă că ar trebui să se scuze faţă de domnul Mack pentru că continua să lucreze fală de el.

” – Bărbatul meu începe să-şi facă o clientelă serioasă.

Domnul Mack o studia; ea reprezenta în ochii lui tipul însuşi al femeii. Era drăguţă şi avea o voce mlădioasă şi expresivă. Domnul Mack cunoştea sexul feminin în ciorapi de aţa, tot atât de bine ca şi în ciorapi de mătase.

— Da, Londra începe să-l descopere pe bărbatul dumneavoastră!

— Este un om remarcabil i

El îi răspunse într-un fel care o uimi îndeajuns demult, dar mai târziu, când Ruth învăţă să-l cunoască mai bine, asemenea fraze nu o mai surprindeau.

— Drăguţa mea, eu te rog să nu devii niciodată o doamnă. Rămâi aşa cum eşti acum!!

Ea îl privi intrigată.

— Dar nu m-am gândit niciodată.

— N-o face, te rog. Gândeşte-te la crinii ce cresc pe câmpie. Femeile distinse sunt îngrozitoare!

Dar ce voia să spună prin asta? Ea îl privi îndelung şi descoperi ceva. Asta să fie oare? Deodată, ea înţelese sau credea să înţeleagă. Chipul palid, umbrit de aceşti ochi neliniştiţi, era chipul unui om foarte singuratic.

El privea mâinile tinerei femei.

— Nu vreţi să luaţi ceaiul cu noi?

— Cu plăcere, mulţumesc!

— Lui Christophe îi place să vorbească cu d-voastră.

— Atunci, doamnă Hazzard, bărbatul dumitale, iubeşte probabil pe originali.

Ea surâse.

— Credeţi? Şi-a reluat cercetările...

— În laboratorul său.

— Da, va vorbit despre asta?

— Da.

— Luna viitoare va publica un articol în „Ziarul Medical Englez”.

— Asupra cărui subiect?

— Asupra streptococilor şi modalitatea de a-i descoperi în leziunile tuberculoase.

Domnul Mack se amuza în sinea lui. El nu întrebă ce erau streptococii, căci din întâmplare o ştia. Dar ceea ce era demn de reţinut, era entuziasmul cu care Ruth se interesa de lucrările bărbatului ei.

După profesia de credinţă a femeii moderne, era vorba în cazul de faţă de o adevărată rătăcire. Domnul Mack nu avea nicio simpatie pentru femeile care aveau un mare cult pentru propria lpr persoană, Căci vederile şi prejudecăţile lui puteau fi calificate de femei: preistorice.

Ce de discuţii şi de vorbărie asupra egalităţii sexelor!... ’

Se juca cu monoclul.

— Bărbatul dumitale se entuziasmează în special pentru...

— Da, pentru copiii bolnavi. Noi nu avem copii, dom nule Mack. Adesea mă întreb...

Ea ezită şi avu aerul puţin confuz.

— Acei care explorează, scumpă doamnă, nu pot să-şi ia saremă de a avea copii. Ca material de experienţă... Atunci da. Cred că este punctul de vedere al lui Hazzard. Ar vrea să fie un fel de Luther Burbank pentru copii. Să se ocupe de ei înainte de a fi viciaţi sau stricaţi.

— Cred că mai este şi altceva, pe care probabil că d-voastră o ignoraţi. El însuşi a fost un copil foarte plăpând şi când vede un copil infirm, îşi aminteşte de toată copilăria lui. Nu vorbeşte prea mult, dar sensibilitatea lui vibrează cu intensitate.

— O manie foarte lăudabilă, când te gândeşti.

Hazzard intră pe uşă şi părea foarte surprins să-l găsească pe domnul Mack instalat în această odaie mobilată în chip provizoriu, dar îşi ascunse surpriza. Ruth îl privi fără să-şi ascundă mândria, căci Hazzard se schimbase mult, dar ea nu se neliniştea încă de această transformare. Din toată fiinţa lui, se desprindea acum o adâncă încredere în sine. Era sigur, energic şi îndrăzneţ, trăsăturile feţei erau mai viguroase.

El strânse mâna lui Mack.

— Sunt fericit să vă văd la mine, domnule!

— Voiam s-o cunosc pe soţia dumitale, Hazzard.

Ruth surâse bărbatului ei.

— Domnul Mack rămâne să ia ceaiul cu noi.

2

Hotelul Imperial era ultima creaţie a domnului Mack. El o numea: copilul bătrâneţii' mele şi, comparată cu „Banca Centrală Africană41 şi „Compania de Vapoare cu

Aburi44 hotelul părea într-adevăr un copil întârziat şi slăbuţ. Dacă cineva îi vorbea de ultima lui întreprindere, el răspundea:

— Dragul meu, aveam nevoie Je e jucărie, de o casă cu păpuşi pentru un nebun bătrân. As fi putut tot atât de bine să mă însor cu o fată tânără, dar am preferat să adădostesc în hotelul meu oameni feluriţi şi să-i studiez.

Viaţa domnului Oswin Mack fusese o realizare permanentă de proiecte grandioase. El îşi construise piramida vieţii sale. Îşi trimisese vapoarele pe mări îndepărtate, acaparase tot aurul băncilor, îşi îndepărtase numeroase Medee din drumul său. Ar fi putut să lupte cu RichardInimă-de-Leu, cu Bayard cu Christophor Columb sau

cu familia Borgia, Era unul dintre primii oameni din Anglia care urcase într-un aeroplan. Putea să spună împreună cu Lander: „îmi încălzesc mâinile la focul vieţii44.

Asemenea oameni nu mor, ci explodează, şi viaţa lui Mack nu fusese decât o lungă set ie de explozii; înainte ca să se sfârşească ultima explozie,. El pregătea alta şi mai uimitoare. Dar exploziile acestea începeau să slăbească. Domnul Mack încearcă acum să se distreze.

Într-o dimineaţă, el spuse lui Hazzard:

— Doctore, mă vezi în director de spital?

Hazzard îi afirmă că lucrul acesta nu-l surprindea defel, dar că erau multe greutăţi. Bunăoară: reuniuni, conferinţe, discuţii şi numeroase funcţiuni obositoare.

— Aţi pus această întrebare medicului?

— Da!

— Dar… din punct de vedere financiar?

— Am hotărât şi aranjat totul. Voi fi un fel de autocrat. Voi accepta să iau frinele direcţiei, cu condiţia ca toate şedinţele să aibă loc aici. Pe de altă parte, cred că vei fi ales membru în consiliul nostru.

— Eu… Cum asta?

— Am auzit vorbindu-se că anul acesta vei deveni unul din cei doi medici şefi ai clinicii infantile de la Marylebone. Considerând vechimea dumitale în acel spital şi serviciile imense pe care le-ai adus, decanii spitalului te vor alege în consiliu.

Toată după-amiaza Hazzard se gândi la această veste, care îi apărea ca foarte importanţă şi mai ales semnificativă pentru că spitalul Marylebone avea nevoie de o personalitate energică şi autoritară care să ştie să conducă şi să organizeze pe baze s’olide clinica de copii. Directorul actual era un bătrânel foarte amabil şi binevoitor *Cejfe* vizita sălile, se juca şi glumea cu copiii, dar calităţile lui nu mergeau mai departe. În chestiunile financiare era cu totul incapabil. Hazzard se obosea din ce în ce mai mult. Când succesul apare fără să te aştepţi, priveşti spre mijlocul

mării şi nu coasta. Când se întorcea acasă, se ducea de-a dreptul la laboratorul său. Soţia lui avea misiunea să supravegheze termometrul în lipsa lui. Hazzard, cum intra în laborator, se instala pe un scaun şi ridica pânza microscopului.

Nu auzea gongul care anunţa ora prânzului. Era adâncât în gândurile şi observaţiile lui. Se auzeau bătăi în uşă. Ruth venea să-l cheme la masă.

Ea continua să poarte uniforma albastră până la ora patru, fără ca Hazzard să se mai opună. Personalul casei se mărise. O fată tânără şi foarte drăguţi învăţa să deschidă uşa şi să primească pacientul în aşa fel încât să se simtă singurul bolnav interesant pe acest pământ. Încetul cu încetul, Ruth lăsa în seama lui Nelly grija, uşii prin cipale şi n-o înlocuia decât numai atunci când subreta trebuia să plece de acasă. Dar Ruth se ocupa ca şi înainte de registrele lui Hazzard. Ea îi scria scrisorile, făcea socotelile, şi încet încet, devenea ajutoarea ’ui de laborator.

Avea motivele ei să poarte uniforma albastră şi şorţul ei de infirmieră, motive pe care puţine femei şi mai alespuţini ’bărbaţi le-ar fi înţeles. Domnul Mack le ghicea, dar el era o fiinţă excepţională. El vedea în această ţinută un simbol. Adesea se întrebă dacă Hazzard, acest observator neînduplecat, îşi dădea seama de ce şi în ce scop soţia lui purta această rochie. Un geniu poate să fie tot atât de orb ca şi un liliac în plină zi.

Hazzard ieşi din laborator şi închise încetişor uşa în urma lui. O întâlni pe soţia lui pe coridor. Ea îl aştepta pentru masă.

— N-am auzit gongul. Rămâi acasă, în după-amiazf asta, Ruth?

— Da!

— Atunci, vei supraveghea incubatorul.

Ea îl privi atent fără ca el să-şi dea seama. Adesea, privindu-l, ea nu se putea împiedica să nu se gândească la o fereastră cu perdelele trase.

Coborârâ pentru dejun. Nelly, după ce servi la masă, rămase în picioare lângă bufet.’

Ruth îi spuse amabil:

— Nu trebuie să aştepţi, Nelly, vom suna când va fi nevoie.

Când uşa se închise, Hazzard aruncându-i o privire furişă, spuse:

— Azi dimineaţă, am aflat o veste extraordinară.

Ruth, mută, aştepta, cum ştiu să aştepte femeile inteligente.

— Mack primeşte conducerea spitalului de copii Marylebone. Privirea lui Hazzard pierdută în gol, avea o intensitate neobişnuită. Nu bănuia că soţia lui era la curent cu acest eveniment, fiindcă şi oameni ca Mack spun totul unei anumite categorii de femei.

— Eşti mulţumit? întrebă Ruth.

Fireşte că era mulţumit. Ce -coincidenţă minunată! Dar Hazzard nu realiza defel că în general, coincidenţele nu au ce căuta în cariera Domnului Mack, acest om care nu pierdea niciodată scopul pentru care făcea un anumit lucru, chiar atunci când voia să se distreze.

— Posibilităţi de necrezut, Ruth, personalitatea lui, averea lui, influenţa lui. Este omul visat, omul de care avem nevoie!

Cu multă blândeţe în voce, Ruth spuse:

— Tu te gândeşti şi la altă posibilitate, Christophe. Un om, pentru copii, la ţară.

Chipul i se lumină.

— Oh, da. Să poţi începe de la bază-’ Soare mult, aer curat, atmosferă prielnică şi condiţii higienice! Să stăpâneşti viaţa. Un Leysin englezesc!

— Este o idee minunată.

— Nu este o idee. Este o realitate!

O femeie care iubeşte îşi dă seama imediat de amănuntele cele mai neînsemnate; uitări şi tăceri, amabilităţi, surâsuri, priviri, duioşie. Chiar dacă în realitate

aceste amănunfe şi nuanţe nu sunt vinovate, au o mare importanţă pentru o femeie care stă toată ziua acasă. Ruth reţinea mici transformări în firea soţului. Cu şase luni înainte, când Hazzard se întorcea acasă, avea obiceiul să între de îndată în salon, ca s-o găsească pe Ruth, afară doar dacă ea nu alerga înaintea lui, să-i facă o comunicare. Acum, de îndată ce trecea pragul casei, alerga spre laborator, trecând prin faţa camerei, unde stătea Ruth.

Era normal, ba poate chiar inevitabil, dar când Ruth auzea paşii bărbatului ei îndepărtându-se, simţea un gol în suflet şi o mare decepţie. Îşi amintea de trecut, de acea vreme îndepărtată, când îl cunoscuse, de acele zile pline de amărăciune şi de luptă. Dar acum, când lumea îl răsfaţă, el devenea un om ocupat, foarte ocupat. Liuth rămânea foarte des şi foarte multă vreme singură. Hazzard intra şi ieşea din casa lui în fugă. În timpul meselor stătea tăcut. Din zi în zi devenea mai tăcut şi mai laconic.

— Nu mă aştepta cu ceaiul, Ruth, voi reveni târziu!

Nu se mai interesa de casa lui, nu mai vedea nimic din. Tot ce făcea soţia lui. Dacă Ruth confecţiona o nouă pernă şi o aşeza pe fotoliul lui preferat, el n-o remarca. Trebuia să-şi observe bolnavii din afară atât demult, încât uita s-o mai privească pe soţia lui.

Se înşela ea oare?

Ruth nu avea pe nimeni căruia să i se spovedească. Dealtminteri, ea nu făcea parte din acea categorie de soţii ce trăncănesc despre secretele intime ale căsătoriei. Se simţea din ce în ce mai singură. Succesul! Era o ironie a sorţii? Succesul distrugea oai'e fericirea anilor grei de suferinţă şi luptă?

Cu multă prudenţă, ea îi vorbi domnului Mack, într-un chip destul de impersonal. Îl vedea foaite des, căci venea în fiecare săptămână în chip regulat să ia ceaiul la ei. Aproape întotdeauna Haz/ard era în oraş sau se întorcea târziu..

Pe jumătate glumind, ea se plânse domnului Mack.

— Vedeţi şi d-voastră cât de ocupat este Christophe!

— Succesul, izbânda, drăguţa mea! Uneori vine ca un uragan...

Ea tăcu o clipă, gândind la vremea când erau în Elveţia.

— Da, da, şi uneori târăşte şi distruge tot ce-i iese în cale!

— Nu întotdeauna! Nu uita că omul e dator să se caţere până pe culmea propriului său munte... Altfel, are credinţa că şi-a irosit viaţa zadarnic.

— Toţi oamenii, domnule Mack?

— Nu! Numai aceia care au o valoare personală.

Îşi înfipse din nou monoclul în ochi şi privi focul. Da, acei oameni care aveau o valoare personală! Dar el, Oswin Mack, nu îşi împărţise viaţa cu nicio femeie. Adusese doar numeroase aventuri. Astăzi privea viaţa cum privea şi Londra; printr-o fereastră a hotelului. O privea de sus, cu imparţialitate. El spuse:

— Trebuie să-i laşi unui bărbat frâu liber! Dacă este un bărbat de calitate bună, nu poate să-ţi pară rău niciodată.

Ruth privea la rândul ei focul. Surâse, dar păstră un aer de îngrijorare.

— Am dorit cu toată puterea acest succes. Numai de l-ar face fericit. De altfel, nu e vorba decât de el.

— Asta gândim întotdeauna!!

Mack regretă de îndată răspunsul lui ironic.

— Se spune că bărbatul are nevoie de bani, de succese şi de femei... este adevărat! Dar femeia? Nu are nevoie de nimic? Iartă-mi, te rog, întrebarea indiscretă. Câtă vreme mai -ai de gând să porţi această unifoi mă albastră?

Ruth se smulse din gândurile în care se adâncise, pentru a-i arunca o privire copilăroasă.

— De ce, uniforma mea nu vă place?

— Până la un anumit punct, da. Este un costum splendid! îmi aminteşte în acelaşi timp pe o secretară particulară şi pe o infirmieră. Dar să vorbim despre altceva. Spune-i lui Hazzard să... o văzu pe Ruth tresărind. Din nou privi focul.

— Să nu mai vorbim de asta, te rog. Dumneata ştii doar

mai bine ca mine ce trebuie că faci. Nu?

Hazzard se întoarse târziu. Telefonase de la Hotelul Imperial că era reţinut şi o rugase pe Ruth să aştepte cu masa de seară o jumătate de ceas. Asemenea întârzieri şi neregularităţi sunt inevitabile în casa unui doctor.

4

Chipul lui Hazzard era sever şi crispat'. Desfăcu şervetul şi învârtea lingura de supă cu un aer preocupat.

— A, da! Mack oferă un mare dineu săptămână viitoare, o recepţie oficială.

— O masă oficială, Christophe?

— Da, pentru Consiliul spitalului Marylebone şi alte personalităţi. Vrea să le supună ideea sanatoriului!

— Oh! Ce fericită sunt! Este miraculos

— Da, acest proiect poate deveni o uriaşă realizare.

• Vom primi o invitaţie specială.

Ea îl privi câteva clipe fără să scoată un cuvânt.

— Trebuie să merg şi eu?

— Fără îndoială! E necesar!

— Dar atunci, voi avea nevoie de o rochie!

— Cumpără-ţi una frumoasă.

— O rochie de seară?

— Fireşte!

CAPITOLUL XXXIII

i

Problema acestei rochii de seară preocupă pe Ruth vreme de ceasuri şi zile întregi. Se gândi s-o coase singură, dar îşi dădu seama că această rochie era totuşi toaleta cea mai importanţă din viaţa ei, mult mai importanţă decât rochia ei de mireasă şi că o rochie confecţionată de ea nu va avea eleganţa dorită, pentru a se prezenta în această societate distinsă.

Această masă oficială o înspăimântă puţin, căci ea nu fusese încă niciodată invitată la o masă protocolară. Nu cunoştea regulile etichetei. Zărind într-o vitrină din Oxford Street, o cărţulie intitulată: „Cum să te porţi în lume", ea o

cumpără şi o citwn tainã. Nu prevăzuse şi această latură a succesului. Îşi dădu seama deodată, de răspunderea ce o avea de a fi soţia lui Hazzard, soţia unui membru al Societăţii Regale de Medicină. Cine făcea parte din consiliul spitalului? Aceşti domni vor fi oare foarte mândri şi te vor ţine la distanţă?

Se temea grozav demult să nu pară stângace şi să nu aibă aerul prea înspăimântal. Asta putea să fie în defavoarea lui Christophe!!

Ea venea dintr-o lume foarte modestă. Uneori, în clipe de amărăciyne, auzea parcă şoptindu-se:

„Fireşte, soţia doctorului Hazzard este o fostă vânzătoare de magazin”. Se cutremura la acest gând. Ea nădăjduia să fie ceea ce fiecare soţie doreşte să fie, o femeie pe care bărbatul o prezintă cu mândrie. Voia să împartă succesul cu el!

Rochia de seară trebuia să fie perfectă. Se duse deci la Ray şi sacrifică economiile ei pe şase luni. Îşi ilese o rochie roz foarte vaporoasă. Când se privi în oglindă, văzu că alegerea ei era foarte fericită. Era un gust simplu şi natural şi se bucura de o rochie frumoasă, ca toate femeile de altfel.

Îşi regăsi încrederea în sine. Christophe n-o văzuse niciodată într-o rochie atât de elegantă şi cu siguranţă că o va găsi frumoasă. Dar nu-i spuse încă nimic. Îşi stăpâni cu greu dorinţa de a i-o arăta, pentru a-i face surpriza de a apărea deodată în ochii lui, ca o femeie frumoasă, soţia unui medic celebru. Era convinsă că va plăcea şi domnului Mack, mai ales lui, în acea rochie splendidă.

Ziua cea mare sosi în sfârşit. Ruth urcă în camera ei de pe la orele şase. Masa trebuia să aibă loc la şapte şi jumătate şi ea voia să se îmbrace singură, căci în asemenea împrejurări, femeia cea mai altruistă găseşte prezenţa bărbatului de prisos. Se pieptănă cu. O atenţie deosebită. Pentru prima oară ea reuşi să-şi aranjeze părul exact cum dorise. Prevestire fericită.

• Hazzard vizită pe încă doi bolnavi grav.

La şase şi jumătate, ea auzi uşa de la intrare deschi. Zându-se şi o voce care striga:

— Ruth!

Ea deschise uşa camerei de culcare.

— Christophe, este şase şi jumătate!

— Ruth, vrei tu să-mi pregăteşti fracul! mai am de făcut o vizită la Tavistock Square.

Vocea lui trăda nervozitatea, şi într-o asemenea seară, nervozitatea şi graba nu preziceau nimic bun.

— Voi pregăti totul. Nu tfebuie să ajungem cu întârziere.

— N-am ce face!

Şi ea se simţea foarte agitată. O sună pe Nelly, ca să-i ajute la îmbrăcat, dar mâinile subretei erau reci şi neîndemânatice. Nelly se extazia:

— E superbă rochia, doamnă!

Ruth o îndepărtă pe Nelly şi după ce se examină îndelung în oglindă, se întrebă dacă trebuie să-şi pună pantofi de mătase neagră sau de argint. Apoi deschise dulapul şi sertarele şi scoase îmbrăcămintea bărbatului ei. Avea două cămăşi cu plastron. O alese pe cea mai bună, căută butonii de aur pentru guler şi manşete, dar nu găsi cravata albă; cu toate acestea ştia că avea una. În cele din urmă, găsi sub maldărul de batiste o cravată albă demodată, mototolită şi veche. De ce nu se gândise înainte? Dar fusese atât de ocupată de propria ei rochie! Ce distraţi şi incapabili sunt bărbaţii!

Pregătise totul pe pat şi coborî în salon. Aruncă o privire asupra pendulei şi se apropie de cămin.

Şapte fără cinci! Ce păcat! Ar fi vrut ca bărbatul ei s-o privească în linişte. Se enervă puţin.

La ora şapte şi cinci îl auzi pe Hazzard intrând şi urcând scara în fugă. Şchiopăta mai mult ca de obicei, era deci foarte obosit. Se duse de-a dreptul în camera de culcare. Ea şi-l închipuia cum se enerva cu cămaşa scrobită şi îi veni în minte că uitase să-i pregătească pantofii. Ruth ridică din

umeri. Se va descurca el singur!

De bună seamă că le găsise şi singur. Era şapte şi douăzeci şi cinci. Intenţionat ea nu-şi pusese încă haina pe umeri, căci rochia roz aştepta nerăbdătoare. În sfârşit el coborî şi deschise uşa salonului.

— Eşti gata?

— Christophe, un moment!

El intră.

— De ce nu ţi-ai pus încă haina? E timpul să plecăm. Ea îşi luă haina şi surâsul ei muri pe buze. Într-o clipă, avu senzaţia unei apropiate catastrofe.

— Priveşte rochia mea cea nouă. Îţi place?

Îi aruncă o privire grăbită şi surprinsă. Îşi dădu seama că soţia lui era adorabilă, dar alte preocupări îl absorbeau.

— Rochia este foarte frumoasă, Ruth. Ai făcut-o singură?

— Nu, am comandat-o la Ray!

— Ah! e lucrată la Ray? Pune-ţi repede haina. Suntem de pe acum în întârziere cu câteva minute.

2

Ascensorul îi conduse până la ultimul etaj al Hotelului Imperial. Soames, foarte stilat, luă pălăria lui Hazzard şi haina lui Ruth, şi îi anunţă:

— Doctorul şi doamna Hazzard.

În marele salon, erau strânşi laolaltă vreo duzină de bărbaţi. Discutau de unele şi de altele, aşteptând pe cei doi întârziaţi. Încăperea era luminată în chip strălucitor. Toţi aceşti oameni o înspăimântau pe Ruth. Ea remarcă imediat că nu se afla în această societate decât o singură femeie, o persoană înaltă, subţire şi distinsă, îmbrăcată într-o rochie de catifea neagră, purtând în jurul gâtului un colier de perle şi cu părul negru într-o pieptănătură strânsă care făcea să semene cu o mască. Discuta cu Oswin Mack.

Domnul Mack ieşi să întâmpine pe cei doi întârziaţi, ţinându-se parcă în echilibru, pe picioarele lui nesigure. Purta monoclul, căci în seara asta mai ales, monoclul era de rigoare.

O privi pe Ruth cum avea obiceiul să privească pe o femeie frumoasă, îmbrăcată elegant.

— Este privilegiul medicului să sosească ultimul. După ce aruncă o privire ştrengară lui Ruth, el adăugă:

— Şi dreptul frumuseţei!

Tânăra femeie era crispată. Se gândi că chipurile acestor oameni se aseamănă cu plastroanele cămăşilor lor, ţepene, reci şi indiferente!

O văzu pe femeia în negru, strângând cu căldură mâna lui Christophe şi aruncându-se într-o discuţie aprinsă, ca şi cum nu mai vorbise de cinci ani încoace. N-o privise defel pe Ruth, dar în clipa următoare, domnul Mack îi prezentă pe tânăra femeie:

— Doamna Hazzard… Lady Sillocks!

Ruth simţi asupra ei doi ochi albaştri care o scrutau. O mână de gheaţă atinse imperceptibil mâna ei şi se retrase grăbită. Niciun surâs nu descreţea chipul rece şi sever.

— Încântată să vă cunosc!

Şi Lady Sillocks se întoarse către bărbatul lui Ruth, reluând imediat discuţia întreruptă.

Ruth rămase în picioare, nemişcată şi izolată. Mack îi veni într-ajutor. O conduse prin mijlocul salonului spre un bătrân înalt, cu părul alb şi cu faţa roşie. V – Colonel Graham,. Îmi dai voie să-ţi prezint pe doamna Hazzard? Sunteţi vecini de masă.

Colonelul se înclină adânc. Era în acelaşi timp şi tânăr şi bătrân, foarte plăcut, privind lumea de la înălţimea persoanei sale surâzătoare.

— Încântat! Dar eşti vinovat de favoritism, scumpul meu Mack!

Cu o privire ironică în direcţia lui lady Sillocks, el murmură: „Minerva şi Proserpina”.

Alături de acest om, Ruth se simţi mai bine, infinit mai bine. Avea impresia că este protejată de un stejar imens în timpul unei furtuni. Ridică privirea spre protectorul ei.

— Faceţi parte din consiliul spitalului, Colonel Graham?

— Da, am această onoare i

Un valet ţinând o tavă cu cocktail-uri traversă salonul.

Prezentă tava în primul rând Lady-ei Sillocks care, fără să-şi întrerupă discursul, luă un pahar. Apoi veni spre

Ruth, şi ea urmă exemplul Lady-ei Sillocks. Ţinând paharul în mână, ea se întoarse către colonel. Auzise vorbindu-se de cocktail-uri, dar nu băuse niciodată vreunul.

— Sper că nu e prea tare!

El descoperi fetiţa care se ascundea îndărătul femeii.

— Îmi daţi. Voie să încerc?,

— El gustă, şi o privi cu ochii de ştrengar. Hotărât, era foarte naivă, adorabil de naivă.

— Nu, este foarte dulce!

Ea ridică paharul şi bău. Simţi că un fier roşu îi arde tot corpul. Nu era obişnuită cu alcoolul şi în loc să soarbă, ea bău dintr-o singură înghiţitură. Roşi toată, dar strânse dintâi şi îşi reţinu respiraţia. Lupta cu disperare împotriva ameţelii care o cuprinse.

Colonelul îi aruncă o privire îngrijorată, apoi păru absorbit de capul Lady-ei Sillocks şi începu să vorbească, pentru ca tânăra femeie să-şi revină în fire.

— Apartamentul lui Mack e îrttr-adevăr foarte frumos, doamnă Hazzard. Îmi apare ca o casă de sticlă, construită pe culmea lumii. Ce perspectivă! Aţi remarcat priveliştea de la fereastră? Oamenii care circulă pe străzi, au aerul unei procesiuni de furnici. Am auzit că locuiţi iii Russel Square. Îmi place foarte mult cartierul Bloomsbury; îmi aminteşte de Thackeray.

Ameţeala fusese înlăturată. Ruth ieşi învingătoare, dar luase şi o lecţie bună. În îndoială, abţine-te, abţine-te cu seninătate! Ţinea mereu paharul în mână, prea uimită şi prea speriată, ea să se mai gândească să se descotorosească, de el.

— Pot să vă iau paharul, doamnă?

Rămânea orb la aceste amănunte, cu discreţie şi mult bun simţ. Se duse să repună cele două pahare pe marginea

bibliotecii şi reveni spr’e tânăra femeie, privind-o părinteşte.

— Bărbatul d-voastră ne va vorbi astă-seară de un proiect de sanatoriu.

Atât cât am putut înţelege este întocmai de ceea ce ar avea nevoie copiii noştri din Londra.

Presupun că sunteţi la curent cu toate amănuntele aces* tui proiect!

Ea ridică privirea asupra lui, ca un copil recunoscător.

— Bărbatul meu este un mare entuziast!

— Mai avem un mare entuziast printre noi, dar nu de aceeaşi categorie.

Cu privirea, o arătă pe Lady Sillocks.

— Este ceea ce lumea numeşte o femeie remarcabilă. Aţi întâlnit multe femei remarcabile în viaţă, doamnă Hazzard?

Ruth o privi îndelung pe Lady Sillocks. Era foarte convinsă că nu putea s-o sufere.

— Este într-adevăr atât de remarcabilă?

— Cu totul excepţională!

3

Trecură cu toţii la masă. Domnul Mack avea în dreapta lui pe Lady Sillocks şi în stânga lui pe Hazzard. Ruth era aşezată alături de Colonelul Graham, în faţa Lady-ei Sillocks.

Când domnul Oswin Mack dădea o masă, recepţia era foarte frumoasă, dar făpă risipă de lux. Ruth nu văzuse încă niciodată o masă acoperită cu atâta argintărie şi cristaluri, cu flori, cu fructe şi cu mici castroane cu măsline, cu şocolată şi cu migdale prăjite. În faţa fiecărui oaspete, se aflau câte patru pahare.

În faţa ei se adusese o farfurie mare cu stridii. Nu mâncase niciodată. Cum oare se mâncau? în ce fel? O privea neîncetat pe Lady Sillocks, care vorbea cu domnul Mack şi nu părea deloc grăbită să mănânce stridiile. Doamne, ce guralivă era femeia asta! De ce nu începea să mănânce mai repede!

Farfurii cu pâine prăjită şi unt erau aduse pe tăvi. Ruth refuză, căci nu ştia dacă trebuie să pui pâinea pe masă sau în farfurie. Se uita cu coada ochiului la farfuria vecinului. Simţea că ezitarea ei începuse să se remarce.

Cartea pe care o cumpărase nu vorbea de aceste împrejurări şi nu explica cum se mănâncă stridiile.

Colonelul luă în mână o furculiţă.

— Cunoaşteti Bumbam-on Chouch, doamnă Hazzard?

— Nu!

Ea îi era din ce în ce mai recunoscătoare. În chip firesc, ca şi cum ezitarea ei nu fusese decât întâmplătoare, ea alese furculiţa de stridii şi aşteptă să vadă cum se servea colonelul de ea.

— Aţi călătorit probabil foarte mult.

— Nu întotdeauna pentru propria mea plăcere. Burnbam este o localitate foarte plăcută, mai ales pe vremea stridiilor.

Începu să mănânce. Ruth îi urmărea toate mişcările. Lady Sillocks vorbea întruna! Această femeie era probabil prea remarcabilă ca să se intereseze de mâncare.

Un valet ţinea o” sticlă de vin deasupra paharului lui Ruth.

— Vin, doamnă?

Foarte repede şi cu hotărâre, ea răspunse:

— Nu, mulţumesc!

Ruth trăise câteva momente de spaimă, dar o dată cu primul fel de mâncare, tensiunea ei nervoasă scăzuse. Chipurile bătrânilor domni deveneau mai prietenoase, plastroanele scrobite mai puţin ţepene, dar tot aşa de politicoşi, de reci şi de îndepărtaţi. Vecinul ei din dreapta n-o supără prea mult. Se ocupa într-atât de mâncare şi vin încât o femeie în rochie de seară roz nu avea nicio influenţă asupra lui. Dar celelalte personalităţi strânse în jurul mesei începură să se intereseze de Ruth.

O voce strigă:

— Un pahar cu şampanie, nu vă poate face rău»

doamnă Hazzard!

Doi ochi albaştri, foarte blânzi, se fixară asupra ei.

— Dar nu beau niciodată şampanie.

— Cu siguranţă că nu aveţi nevoie!

— Dar dumneavoastră?

— Ah! Nu e prea amabil să mi-o spuneţi!

— Oh! Cum de am putut să fiu atât de răutăcioasă?

El surâse amuzat. Mack reunise în seara asta, două femei demne de a fi cunoscute, dar Ruth apărea în ochii lui Graham cea mai remarcabilă şi cea mai demnă de a fi cunoscută.

— Doamnă Hazzard, cred că e cel mai plăcut lucru ce mi s-a spus de-a lungul anilor.

— Dar vă asigur, am spus-o foarte serios!

— Vă cred, Doamnă, şi tocmai de aceea, mi s-a părut atât de adorabil, scumpă, micuţă Doamnă!

Ea îl privi cu o expresie de copil fericit. Avea oare succes? Da, trebuia să-şi mărturisească cu toată sinceritatea că avea succes p; e lângă colonelul Graham. Vecinulei din dreapta reveni la suprafaţă între vânat şi desert. Descoperi în acelaşi timp pe Ruth şi măslinei, li întinse cupa.

— Nu, mulţumesc, aş prefera o bucată de şocolată.

Se simţea mai sigură cu şocolata şi colonelul îi oferi.

— Foarte bine, nu aveţi nevoie de măsline.

Vecinul din dreapta mormăia batjocoritor:

— Dar eu aş vrea să mănânc. Culoarea lor… Oh! Am greşit… Sunt migdale:

Lady Sillocks mânca şi ea măsline şi Ruth nu-şi lua privirea de pe ea, având presimţirea că această femeie va juca în viaţa ei un rol nenorocit.

Sanchia Sillocks era o femeie extraordinară. Era în permanenţă agitată, o replică strălucită nări largi şi o gură lacomă. Avea vreo treizeci şi şase de ani; era subţire şi fină, şi atât de sigură de ea că nu pierdea probabil nicio clipă prilejul să se privească în oglindă. Nu putea sta locului liniştită, făcându-te să te gândeşti la acele valuri ce se

lovesc neîncetat de pereţii aceleiaşi stânci. Ruth vszind-o cum mttica întruna măsline, tot vorbind cu Domnul Mack şi Hazzard, se simţi deodată foarte mică şi neînsemnată, o fiinţă prost crescută, îmbrăcată în rochie roz.

De cealaltă parte a mesei, Lady Sillocks expunea teoriile sale, căci avea teorii şi vederi asupra tuturor subiectelor cu putinţă. Ea punea întruna întrebări lui Christophe:

— Dar ar trebui să fiţi siguri de rezultatele d-voastră! Ce se aude cu statistica? Koch a făcut dezastruoasa greşeală să creadă că atunci când încălzeşti o cultură de microbi la o temperatură...

Ruth asculta vocea ascuţită şi monotonă. Ce oare va răspunde bărbatul ei?

— Să greşeşti la primele experienţe este adeseori inevitabil!

— Dar opinia publică este defavorabilă acestor greşeli.

— Nu, poate că nu, pentru că se foloseşte ea însăşi, de multe ori, de aceste metode.

— Răspuns foarte curajos. Cu toate acestea, în cazul unui copil «tuberculos...

Masa continua. Vocea Lady-ei Sillocks răsuna mereu. Ce femeie remarcabilă! Să fi în stare să vorbeşti cu Hazzard, să întrebuinţezi acelaşi vocabular, să discuţi şi să-l contrazici uneori, în termeni ştiinţifici! Ruth, alături de Graham, se simţea din ce în ce ’mai mult, asemeni unei şcolăriţe neştiutoare. Gelozia o chinuia. Micul ei succes feminin nu mai avea niciun interes.

— Ar trebui s-o auziţi pe această femeie făcând o conferinţă, spuse bătrânul soldat.

— Ţine discursuri?

— Cum? N-aţi auzit-o încă niciodată?

— Nu. Ies foarte puţin. Am prea mult de lucru acasă. Dar în definitiv... cine este această doamnă... această Lady Sillocks?

— Îmi puneţi o întrebare foarte serioasă. Are reputaţia de a fi cea mai bună conferenţiară din Londra, şi dă lecţii la

Toată lumea Are un extraordinar simţ al răspunderii.

Ruth păru contrariată.

— Da, dar cine este? Sunt grozav de ignorantă.

— Cred că bărbatul ei se ocupă de navigaţie maritimă. Acum câţiva ani a fost înnobilat. Au *b* casă la Berkeley Square şi o reşedinţă de vară în Sussex. Sillocks îşi trece viaţa pe terenurile de golf ale Angliei. Şi nevasta lui vînează |

— Călăreşte tot atât de bine cum face toate celelalte lucruri?

— Nu vorbeam deacest soi de vânătoare, scumpă doamnă, ci de cu totul altfel de vânătoare.

Lady Sillocks se retrase cea dintâi. Ea scutură energic mâinile celor de faţă, schimbând atitudinea şi expresia chipului pentru fiecare persoană în parte. Ea spuse lui Hazzard:

— Cred, doctore, că a fost o seară importanţă pentru noi. Am aruncat o privire pe pământul promis. Este opera dumitale!

O privi curios pe această fiinţă banală care era soţia lui Hazzard şi îi acordă vârfurile degetelor ei nobile. Apoi părăsi pe toţi aceşti oameni şi fiecare avu senzaţia că stin sese în urma ei şi luminile, lăsând reuniunea într-o penumbră plicticoasă.

Ruth îşi dădu seama că mai mulţi bărbaţi se priveau,

Domnul Mack lăsă să-i cadă monoclul, aruncă ţigara pe jumătate aprinsă în cămin şi aprinse alta.

— Olimpul ne-a vizitat astă seară!

Hazzard lăsă privirea să-i rătăcească pe focul din cămin, ca şi când ar fi văzut ceva în flăcările vesele. Soţia lui se apropie de el şi îi atinse braţul.

— Cred că e timpul să plecăm şi noi, Christophe!

Avea aerul pierdut şi absent. Ea îi întrerupse gândurile.

— a plecăm? Nu încă! mai avem ceva de discutat.

Dar dacă Hazzard nu terminase încă de discutat, ceilalţi bărbaţi sfârşiseră demult. Planul fusese expus, discutat şi

adoptat. Un comitet fusese ales. Lady Sillocks promisese să intereseze pe anumite personalităţi la acest proiect. Nu se mai putea realmente face nimic altceva decât să pleci la culcare.

Toţi îşi luară rămas bun unii de la alţii. Soames dis-j tribuia paltoane şi pălării şi la orele unsprezece şi douăzeci şi cinci, Ruth şi soţul ei traversară Russel Square. Stelele păreau atârnate în vârful copacilor. Ruth ar fi dorit puţină dragoste şi câteva cuvinte calde, dar Hazzard era pierdut printre stele.

Deodată el rosti:

— Este o femeie cu totul excepţională.

Ruth rămase tăcută. Hazzard avusese aceeaşi expresie ca şi bătrânul soldat, dar cu o nuanţă deosebită. Ajunseră. În faţa casei lor şi Hazzard căută cheile.

— Am interesat-o imediat. Este un debut fericit. Iată una din acele femei care ştiu să realizeze proiectele cele mai îndrăzneţe.

El deschise uşa şi soţia lui intră. Nu-şi dădea seama de tăcerea ei, nici de ceea ce putea să spună această tăcere. În tot timpul serii, nu se preocupase o singură clipă de Ruth, căci plutise într-o ţară de visuri, în tovărăşia Lady-ei Sillocks.

Ruth se simţi jignită. Îl lăsă să închidă uşa şi urcă să-şi scoată frumoasa ei rochie. Îmbrăcămintea ei avusese poate un succes oarecare, dar ea, cu toate acestea, naufragiase.

CAPITOLUL XXXIV

I

Două personalităţi influente intrară astfel în viaţa lui Ruth: Domnul Osmin Mack, cu intenţia să se amuze şi Lady Sillocks, care vâna gloria. Primul voia să părăsească lumea făcând ultimul său gest frumos; creând un sanatoriu pentru copii, tot astfel cum crease societăţi de căi ferate şi de vapoare, sau Hotelul Imperial.

Lady Sillocks susţinea proiectul, fiindcă avea o pasiune pentru întreprinderiie publice, pentru reuniuni şi pentru

preşedinţiile comitetelor. Proiectele filantropice sunt foarte necesare’; îţi dau posibilitatea să faci cunoştinţa oamenilor influenţi, pe care orice femeie de lume trebuie să-i cunoască. Ea putea cere sprijinul episcopului, să-şi permită o vizită la contesa de Sligo şi la ducesa de Dorchester, fără teamă că va fi prost primită, fiindcă o făcea în favoarea sărmanilor şi micuţilor bolnavi.

Hazzard propune casa mamei sale din Melfont, care ar fi putut să devină centrul organizaţiei. El o dăruia pentru ca să satisfacă un sentiment de dreptate, spunea el. Totuşi, generozitatea lui o înspăimântă pe Ruth, care descoperi în această împrejurare fanatismul soţului ei.

. De îndată ce sacrifica cu atâta uşurinţă casa mamei sale, putea să sacrifice alte lucruri în chip tot atât de generos.

— Aş fi vrut totuşi să păstrăm căsuţa, Christophe!

— De ce? Nu ne servea la nimic. Pe de altă parte, aş vrea să dau şi eu ceva, Ruth!

— Tu ai dat întotdeauna destul demult. Ţi-ai dat viaţa. Nu e oare de ajuns?

Ea îşi dădea seama că n-ar fi avut nicio obiecţie de făcut dacă Christophe i-ar fi -cerut să facă parte, din marea lui acţiune. Dar pentru moment, 1 numai Sanchia Sillocks avea un preţ în ochii lui. Devenea din zi în zi mai excepţională.

Hazzard vorbea fără încetare de Sillocks. Spitalul devenise un fel de casă de păpuşi pentru Lady Sillocks. Christophe spunea unele lucruri oare o jigneau profund pe Ruth. Lady Sillocks era o suprafemeie, care avea o imaginaţie bogată, care era întreprinzătoare şi genială în tot ce întreprindea. Ştia, cum nimeni altul nu ştia, să se servească de societate. Aveapirit cu carul şi era de o cultură vastă.

Ruth asculta tot ce Lady Sillocksişi propunea să facă, dar mai cu seamă amănuntele bazarului ei de binefacere reveneau în fiecare clipă pe buzele lui Christophe. Avea de gând să închirieze Stomway Hali şi să intereseze pe toată

lumea din West End. Bazarul va fi inaugurat de Ma iestăţile Lor Regale.

Ruth stătea retrasă, ascunzându-şi gelozia. Sanchia Sillocks venise o dată cu succesul, deci Ruth nu putea să lupte cu această femeie, fiindcă lupta ar fi fost inegală.

Comitetul refuzase oferta lui Christophe cu privire la căsuţa mamei sale. Christophe singur i-o spusese într-o seară.

— După părerea generală, casa e prea departe de oraş şi prea izolată.

Ruth era pe cale să aprobe înţeleapta hetărâre a comitetului.

— Lady Sillocks propune regiunea Surrey, în mijlocul pădurii şi al nisipului. Cred că are dreptate.

Ruth nu se putea împiedica să nu aibă o reflexie plină de amărăciune:

— Lady Sillocks are întotdeauna dreptate!

Hazzard nu remarcă ironia acestei fraze şi continuă:

— Da, are întotdeauna dreptate, în cazurile cele mai grele şi mai încâlcite. Are geniul organizaţiei.

Ruth nu răspunse nimic, dar tăcerea ei era tragică. Se vedea de dataasta pe un mal întunecat şi nesigur şi îl vedea pe bărbatul ei, pleeând pe o mare necunoscută şi îndepărtată. Ea îl lăsa să plece în depărtări şi rămânea cuminte acasă, căci înainte de toate, căminul îi aparţinea şi avea răspunderea lui permanentă.

\...

2

Mack, sosind la orele cinci fără ca să fie aşteptat, o găsi pe Ruth în uniforma ei albastră.

— Bărbatul dumitale a ieşit?

Ruth avea în mână o broderie şi nu ridică privirea asupra domnului Mack.

— Da. Îşi face vizitele. Este o mare epidemie de gripă în oraş.

Atitudinea ei faţă de Domnul Mack se schimbase, îi făcea

răspunzător de toată nenorocirea ei şi el’ îşi dădea prea bine seama de această schimbare. Jucase rolul unui Zeu, în faţa acestor doi oameni, dar Zeii nu văd viaţa în totalitatea ei. Chiar în mitologie, intervenţia zeilor în dragostea oamenilor producea nemulţumiri şi stricăciuni. Adusese în casa din Russel Square succesul, * dar şi pe Lady Sillocks.

Începu să vadă greşeala pe care o înfăptuise. Fenomenele umane nu se tratează la fel ca întreprinderile de căi ferate sau societăţile de navigaţie. Erau deosebiri fundamentale. În cazul de fa’ţă, viaţă unei femei er-a în joc.

— Ce părere ai despre bazar?

Observă faptul că Ruth ţinea mereu capul aplecat peste lucrul ei. În atitudinea ei, era ceva voit, ceva studiat, ceva nenatural.

— Bazarul Lady-ei Sillocks?

— Dacă vrei! Dar să-l numim mai degrabă bazarul „nostru”. Am făgăduit să mă ocup de un stand. Nu mă pricep defel, şi ghiceşte te rog ce fel de stand mi-am ales.

Ruth continua să coasă.

— Nu ştiu şi nu ghicesc defel.

— Săpun, parfum, farduri şi alte obiecte de lux. Nu vrei să te ocupi dumneata în locul meu?

Ea nu răspunse numaidecât, făcu câteva împunsături şi. Răspunse sever:

— Nu!

Acest nu, deşi rostit jumătate sever, jumătate amabil, era definitiv. Domnul Mack privi uluit, şi la el, uluiala nu era un lucru prea obişnuit.

— Dar… Te rog… drăguţa mea… să primeşti… Vei şti să te descurci în chip admirabil.

Ea ridică ochii şi îl privi îndelung.

— Nu, vă mulţumesc. Prefer să mă abţin.

Ruth continua să poarte uniforma albastră; o purta dimineaţa, după masă şi după ceai. Acest amănunt ar fi trebuit să-l surprindă pe Hazzard, dar el nici măcar nu-l observă. Era obişnuit cu această uniformă şi cu Ruth. Poate

că dacă soţia lui ar fi apărut goală sau într-o cămăşuţă cusută din perle, ar fi remarcat ceva anormal.

Ruth purta uniprma albastră în după amiaza când Lady Sillocks îşi făcu apariţia în casa lor. Din întâmplare, Ruth era aşezată lângă fereastră şi văzu somptuoasa maşină oprindu-se în faţa casei şi o siluetă îmbrăcată în blănuri ieşind din ea. Ea coborî în fugă scările şi o îndepărtă; pe Nelly care se îndrepta spre uşă.

— Lasă, Nelly, mă duc eu!

Ea deschise uşa şi păru să nu recunoască pe Sanchia» Sillocks.

— Doamna ce doreşte?

— Dar… sunteţi… Doamna Hazzard!

— Da!

— Bărbatul d-voastră este acasă? Aş avea să-i comunic un lucru de mare importanţă.

— Doctorul este în oraş. Nu pot să-i transmit mesajul d-voastră?

Sprâncenele negre ale Lady-ei Sillocks nu dădură dovada vreunei surprize, dar exprimară o întrebare ironică. Ea o judecase pe Ruth încă din seara recepţiei. Ce păcat că acest om se însurase cu zece ani mai devreme decât ar fi trebuit şi că se căsătorise cu o fată din Bloomsbury! De ce nu aşteptase puţin, să fi făcut o căsătorie mult mai onorabilă?

— Nu cred să vă pot transmite mesajul meu… Doctorul Hazzard se va întoarce oare atât de târziu?

— Este foarte ocupat!

— Da… ştiu! Dar va întârzia încă multă vreme?

— Nu ştiu!

— Îl voi aştepta! Am o comunicare urgentă de făcut.

Ruth o conduse în sufragerie şi închise uşa. Ajunse pe ultima treaptă a scării de sus, când auzi cheia bărbatului ei în broasca uşii. Ea coborî întru întâmpinarea lui.

— Christophe, Lady Sillocks te aşteaptă în sufragerie.

Ruth avu impresia că ochii bărbatului ei străluceau în

chip neobişnuit.

— A venit de multă vreme? E cald în sufragerie?

— Aşteaptă de o jumătate de minut numai.

Hazzard îşi trânti pălăria pe masa din vestibul şi se îndreptă spre sufragerie, aproape alergând. Trânti zgomotos uşa în nasul nevestei lui.,

Ruth urcă încet scara şi se instală aproape de foc. Reluă cartea pe oare o citea înainte, dar nu putea să se concentreze. Ea ’asculta cu urechea încordată, dar numai imaginaţia ei lucra, fiindcă era cu neputinţă să se audă vocile de jos. Niciodată nu-i trecuse prin minte gândul că ar putea să fie geloasă pe clientele bărbatului ei. De data asta însă, era înspăimântător de geloasă din pricina acestei femei. Era jignită şi mâhnită la gândul că o altă femeie putea să vorbească într-un chip atât de apropiat şi intim cu Christophe, să-l asculte şi să ia parte la activitatea şi la proiectele lui. Nu mai putea să suporte. Ruth era geloasă pe puterea, pe ambiţia, pe inteligenţa ceieilalte femei, care îi fura tainele ei, orgoliul naiv şi dragostea ei. Ruth ştia că altădată, bărbatul ei îi acorda un mare intens, se sfătuia întotdeauna cu ea, dar acum era înlocuită şi înlăturată, acum, când viaţa devenea un triumf. O dată cu venirea gloriei, Ruth încetă să mai existe. Ceilalţi şi celelalte treceau înaintea ei, ei sau de aveau un cuvânt de spus. Un adânc complex de inferioritate puse stăpânire pe Ruth.

Aşezată înaintea focului, se gândi cu părere-de rău la vremea de luptă şi mizerie din pasajul Cordier. Acea căsuţă bătrână şi stranie fusese a ei, acest colţişor ascuns şi necunoscut, în care nici Mack, nici Sillocks nu pătrunseseră. Şi totuşi… Ea era aceea care pusese cheile succesului în mâinile lui Hazzard. Cele o mie de lire din moştenirea ei creaseră această situaţie. Ea se rugase, plânsese, visase şi muncise din greu. Care erau astăzi rezultatele chinurilor ei? Succesul care bătea la uşa lor nu reprezenta pentru ea decât o cupă otrăvitoare; când un vapor intră în apă cu prea mare violenţă sau prea repede, se întâmplă ca cineva

să fie aruncat de pe punte.

Aruncă cartea din mână şi se aşează în genunchi în faţa focului. Îşi împreună mâinile ca pentru rugăciune. Nu! Acest lucru nu putea să fie adevărat. Cu siguranţă că ea exagera. Marele ei om rămânea marele ei om. Nu era decât foarte ocupat cu grijile altora, şi cu propriul său ideal. Aşteptase atâta vreme ca norocul să-i surâdă; avea oare dreptul să-l împiedice, să nu-l cuprindă cu amândouă braţele pe acest copil capricios, care se numeşte izbândă?

Ochii i se umplură de lacrimi. Nu, ea nu invidia triumful bărbatului ei, dar visul ei se năruia, visul ei de a rămâne mereu alături de el, tovarăşă fericită şi mândră. Ea îl ajutase într-o mie de feluri cum numai o femeie în1 drăgostită ştie să ajute. Ea cârpea ciorapii şi lenjeria, în timp ce Lady Sillocks ţinea faimoasele ei discursuri.

Îşi înăbuşi lacrimile şi se sculă. Auzise voci în veslibul, o uşă care se închidea şi o maşină care pleca. Hazzard urcă scara.

Toată fiinţa ei ar fi vrut să-i iasă întru întâmpinare, dar se reţinu. Nemişcată, stătea în picioare în mijlocul salonului. El intră şi privirile ei căutau pe ale lui, dar el nu-şi privi soţia şi se îndreptă spre cămin. Părea preocupat.

— Ruth, Lady Sillocks ne invită să cinăm la Berkeley Square Marţea viitoare.

Hazzard îi spuse acestea pe un ton care dovedea în chip hotărât că această invitaţie trebuia primită fără ezitare.

— Amândoi?

— Da!

Ea îl privi: era tot atât de departe de ea. Instinctul ei îi şoptea cam în ce fel Lady Sillocks făcuse invitaţia: „Dar fireşte, vino cu micuţa d-tale soţie”. În realitate, aşa se petrecuseră lucrurile.

— Îmi va trimite o invitaţie în scris?

— Să scrie! De ce? O să* fie o masă fără ceremonie. El ridică volumul aruncat de Ruth, îl frunzări şi îl aşeză pe o măsuţă.

— Christophe, nu pot să mă duc la acest dineu.

Surprins, el o privi.

— Dar trebuie să vii. De ce nu?

— Pentru că nu vreau!

— Dar, draga mea, de ce nu vrei?

El părea uimit şi plictisit.

— Este ridicol, Ruth. Ai să scrii ca să te scuzi.

— Nu mă voi duce, nu e locul meu acolo! Şi nu voi scrie niciun cuvânt acestei femei, fiindcă nici ea nu mi-a scris.

3

Acest dineu la Lady Sillocks săpa o dezbinare, o spărtură între aceste două fiinţe. Ruth refuzase să se ducă şi se întreba dacă bărbatul ei va merge singur, fără ea.’

Ea nădăjduia că nici el nu va primi invitaţia şi nu se va duce la dineul Lady-ei Sillocks.

Ruth avea motivele şi sentimentele ei; de constituiau pentru dânsa fapte tot atât de reale ca şi succesul lui Christophe.

Niciun cuvânt nu fusese rostit. Se va duce oare? O înţelegea dar atât de puţin? Devenise atât de străin?

Ruth se simţi singură şi asta este cea mai îngrozitoare senzaţie pe care o poţi simţi în prezenţa bărbatului, acest alter ego al tău. Hazzard se căsătorise cu o fată tânără care avea mentalitatea unui copil, dar de-a lungul anilor de viaţă comună, fetiţa se transformase în femeie şi asemenea transformări se fac încetul cu încetul fără să le ghiceşti şi fără să le vezi. El nu-şi dădea seama cât o făcea să sufere. Părea să fi încetat de a vedea în ea fetiţa, dar nu ştia să descopere femeia.

Tăcerea continuă. Hazzard atinsese culmea gloriei, dar el continua să meargă tot mereu înainte, cu privirile fixate pe o glorie mai desăvârşită încă. Lăsa în urma lui o făptură disperată, dar nu se preocupa dejoc, Mergea înainte, mereu înainte, ca şi când dragostea era alături de el, dar el nu-şi dădea seama că o părăsise la jumătatea drumului.

Sosi şi ziua cea mare. Tăcerea se rupse în sfârşit.

— Mă însoţeşti astă-seară, nu este aşa?

Vorbea prietenos în timp ce făcea câteva însemnări în registrul său.

— Aş prefera să nu mă duc acolo!

— Nu te simţi bine?

— Ba da!

El o privi cu ochii scrutători.

— Atunci, de ce nu vrei să vii? S-a întâmplat ceva?

— Oh! Nimic. Îmi place mai mult să rămân acasă.

Ea ar fi vrut să strige şi poate ar fi fost mai bine pentru amândoi, dar vocea îi era sugrumată; ea nu putea să spună: „Dar nu înţelegi o dată, omule? Ei pe tine vor să te vadă, dar pe mine nu! Această femeie mă ia drept o fiinţă vulgară şi neştiutoare. Poate că aşa sunt într-adevăr, dar te iubesc, Cristophe şi sunt mândră că te iubesc. Nu vreau să mă duc în locurile unde nu sunt dorită”. Dar ea nu spuse nimic şi el continua să scrie.

— Va trebui să te obişnuieşti cu gloria, Ruth. Am făcut o cale lungă de la pasajul Cordier până aici!

Ea nu răspunse nimic!

Îi pregăti fracul, cămaşa scrobită, cravata albă şi butonirde aur şi nu înţelegea de ce Hazzard nu era impresionat de toate acestea! I se părea că pregătea lucrurile lui pentru o călătorie lungă, din care poate nu va mai reveni niciodată. Nu se simţi nimic mai mult decât o servitoare.

La început nu fusese servitoarea lui?

Da, dar au trecut atâţia ani de atunci; ea nu mai era aceeaşi. Era acum soţia doctorului Hazzard şi nu mai semăna defel acelei Ruth, casieră în marele magazin Petter Gom. Munca ei fusese însufleţită de dragoste şi de mândrie, cu toate că nu era decât o muncă de femeie, pe care bărbatul n-o vede niciodată deoât numai atunci când ea nu este făcută.

Hazzard se ducea deci la Barkeley Square. Ruth stătea în salon, lângă cămin, în timp ce Christophe se îmbrăca.

Se ducea totuşi fără dânsa şi ea accepta acest lucru. Nu se mai întreba dacă era bine sau rău că nu primise invitaţia, dacă nu cumva se purtase ca un copil prost crescut... dar luase hotărârea să rămână acasă şi se felicita.

El intră în salon, ţinând haina şi fularul pe braţ.

— Cravata e bine legată, Ruth? Sunt atât de neîndemânatic!

Ea se ridică repede, emoţionată că mai avea nevoie de ajutorul ei. Se ducea să ia masa la Lady Sillocks, dar pentru cravată venea spre soţia lui.

— Nu, Christophe!

Cu grijă şi reţinându-şi respiraţia, ea refăcu nodul cravatei.

— Iată! E ceva mai bine acum!

— Aş fi vrut să vii şi tu, Ruth!

— Într-adevăr?,

— Sigur! Te îndoieşti?

O sărută, şi ea îl reţinu o clipă în braţele ei.

— Christophe, nu te îndepărta de mine; nu te pierde în lumea mare!

— Iubito, iubito, de ce te gândeşti la astfel de lucruri?

Vorbindu-i, el o privi ca şi cum n-o mai văzuse de foarte multă vreme. Ea îi mângâia încetişor mâneca fracului, vrând parcă să îndepărteze fire de praf invizibile. Tremura toată.

— Sunt atât de fericită că în sfârşit gloria vine spre tine.

El o luă în braţe.

— Vorbeşte, ce se întâmplă?

Dar ea nu putea vorbi. Ea nu putea să-i spună;

„Am mai distrus o dată cariera ta, nu vreau ca să se mai întâmple şi a doua oară”.

— Nu se mai întâmplă nimic, Christophe. Îmi place mai mult să rămân acasă. Asta e totul. Ai nevoie de o maşină. Mă duc să-ţi caut una.

El o reţinu.

— Nu! Sună pe Nelly, asta este treaba ei. Nu mă aştepta,

Ruth, pari foarte obosită.

5

Puţin timp după plecarea lui Hazzard, o agitaţie febrilă puse stăpânire pe Ruth. Se duse spre fereastră şi, dând perdelele la o parte, privi squarul. Era o seară de iarnă, liniştită şi umedă. Noaptea Londrei o atrăgea în chip irezistibil. Urcă în odaia ei, îşi puse o pălărie şi o haină şi se furişă în stradă.

Gândurile ei se pierdeau în trecut. Câteva clipe, rămase în stradă, nemişcată şi nehotărâtă. Privirile ei alunecară pe arborii desfrunziţi, apoi se opriră pe numeroasele ferestre luminate ale Hotelului Imperial. Se gândi la poarta magazinelor Petter Gom, pe care de atâtea ori o închisese în urma ei. Un bărbat trecu pe lângă ea şi o privi cu îndrăzneală. Alte amintiri năvăleau în minte.

Încet, încet, ea începu să meargă pe străzi, condusă de firul Ariadnei, de firul amintirilor. Străzile păreau pline de mister şi casele, pierdute în noapte, mai mari şi mai duşmănoase. Trotuarele luceau de ploaie. Ea se simţea totodată femeie şi copil, înaintând în această lume fermecată. Ştia o mulţime de lucruri, fără să înţeleagă de ce anume le ştia. Nu se temea de nimic. I se părea că întinde braţele înainte şi atinge viitorul. Era fericită şi tristă în acelaşi timp… O viaţă ascunsă se trezea în ea.

Ajunse în faţa pasajului Cordier şi se opri uimită. Ea nu mai era Ruth, ci femeia, fără deosebire în individualitatea ei, ciudat de conştientă de tot ce se întâmplă, sau putea să se întâmple unei femei.

Pătrunse în pasajul Cordier. Strada i se păru mai luminoasă şi mai zgomotoasă decât pe vremea când locuise acolo. Londra devenea din zi în zi mai luminoasă. Pasajul acesta era o fâşie din imensitatea misteriosului oraş. Erau aceiaşi copii, mai mulţi copii chiar, cu vocile ascuţite, cu mucii la nas şi cu feţe murdare. Micuţe fiinţe sălbatice! Şi totuşi… da, strada asta o emoţiona.

Se îndreptă spre Nr. 7, care se transformase din nou în

magazin. De data asta se vindea peşte prăjit. Printr-o fereastră ieşea un fum gros. Era un amestec murdar de femei, de ulei, de cartofi prăjiţi, de mirosyri grele, de pachete învelite în ziare vechi şi de noroi pe podea. Stătea' locului şi privea. Se miră de ciudăţenia realităţii.

Întoarse capul, dar nu strigă. „Ce oroare! Ce decepţie!" Nu era defel decepţionată şi asta îi părui foarte ciudat. Se gândi la bucătărioara ei atât. De curată, la delicioasa ei cameră de culcare, la perdelele albe, la grădiniţa ei, la lădiţele cu flori, la bărbatul ei şi la idealurile lui. Hazzard dorea o lume curată ca o sală de baie, iot atât de luminoasă ca soarele Elveţiei.

6

În timpul acesta, Hazzard stătea la masă între un episcop şi Lady Cutare. În faţa lui, monoclul bătrânului Mack arunca scântei.

Hazzard nu bănuia în ce termeni Lady Sillocks îl introdusese în această societate.

— Un mic individ fascinant! L-am botezat „geniul culturilor de microbi". Un fel de micuţ Pasteur. Are o soţie, pe care ar face foarte bine s-o lase acasă.

Bătrânul Mack ascuţindu-şi ironia împotriva tuturor, fiindcă în viaţa lui văzuse şi făcuse totul, studia pe Vulcan şi pe Venus.

Ori poate era Minerva, femeia cu bufniţa sfântă?

Cât pot să pălăvrăgească asemenea femei'! Amuzat, el ronţăia migdale prăjite. Ce gândea oare Hazzard de Lady Sillocks?

Hazzard îşi luă rămas bun la unsprezece şi jumătate. Seara se petrecuse în chip remarcabil. Toată lumea îl ascultase cu luare aminte tot timpul cât vorbise, atât cât îngăduia fireşte Lady Sillocks să se vorbească sau să fie ascultat cineva în afară de dânsa.

O seară minunată. Dar femeile excepţionale şi seratele remarcabile sunt foarte obositoare.

Hazzard era un muncitor îndărătnic şi neobosit. El lucra şi

nu flecăjea despre ceea ce fac alţii. Ajunse în Russel Square, în faţa uşii albastre a casei sale, a căminului său. Soţia lui era probabil culcată şi poate dormea profund. Se va furişa încetişor alături de ea şi va simţi siguranţa prezenţei ei.

Îşi scoase haina şi pălăria, stinse lumina şi urcă scara pe dibuite. Fără zgomot, deschise uşa camerei de culcare. O lampă micuţă pe noptieră împărţea o lumină gălbuie şi slabă. Nu aprinse altă lumină, căci îi plăcea obscuritatea. Ruth dormea.

Dar se agita în somn şi îl striga:

— Christophe!…

— Sunt dezolat că te-am trezit, Ruth!

— Te-ai distrat bine acolo?

— Într -un anumit fel, da. Vorbesc însă aşa demult!

Deodată, el se îndreptă spre dânsa şi se aşează pe marginea patului. Se aplecă asupra ei.

— Sunt bucuros să fiu din nou cu tine, Ruth!

— Iubitul meu!…

În Ianuarie, Ruth începu să fie bolnavă, cum se întâmplă adesea femeilor. La început, se înspăimântă. Nu voise niciodată să aibă copii, căci, la fel cu Hazzard, ea avusese o copilărie chinuită şi astăzi încă, se temea de copii. Copleşea cu dragostea ei pe un câine sau pe o pisică, dar în prezenţa unui copil, ea se simţea stingherită şi intimidată. Îi era ruşine de acest sentiment. Uneori se întreba dacă nu este cumva anormală şi cum ar judeca-o alte femei dacă ar şti acest lucru.

Christophe avea şi el părerile şi teoriile lui asupra concepţiei şi a sarcinii Care, cu câţiva ani înainte de război, au fost considerate de majoritatea englezilor ca scandaloase. Pentru Hazzard medic, nu exista decât un singur remediu. Prea mulţi copii veneau pe lume, mai ales prea mulţi copii schilozi. Scrisese numeroase articole cu ace’st subiect, dar nu găsi pe nimeni îndeajuns de curajos pentru a le publica. O singură revistă ştiinţifică îndrăznise

să publice o scrisoare a lui Hazzard şi această scrisoare stârnise atâta scandal încât Hazzard ridică din umeri şi amână dezlegarea problemei pentru mai târziu.

Hazzard scrise o serie de întrebări şi ceru directorului revistei ştiinţifice să le supună cititorilor, dar editorul timid declarase că nu mai voia să revină în revista lui asupra acestui subiect.

Întrebările lui Hazzard erau puse în felul următor: Omul trebuie să se lase condus de natură şi instinctele lui? Civilizaţia noastră nu este tocmai aceea care luptă permanent contra acestei naturi?

Câţi copii nu sunt decât rezultatul unei dorinţi trecătoare?

Când o tânără pereche îşi poate îngădui luxul de a creşte în chip decent unul sau doi copii, are dreptul să crească şase sau zece?

Care este numărul naşterilor de copii cu insuficienţe fizice şi morale, potenţialul copiilor tuberculoşi şi sifilitici care se nasc într-un an la Londra?

Dar în fond, nu era vorba decât de’ o discuţie teoretică, căci omul din popor rezolvă problema în chip practic şi Christophe era un individ practic. El observa fenomenele, procesul lor, consecinţele lor şi asociaţia acestor consecinţe, pe care noi le numim cauză şi efect. Dar când propriul său copil fusese conceput, el deveni copilul de totdeauna. Era copilul de ieri şi de mâine! Era mama şi tatăl lui şi el era Ruth şi rudele lui Ruth şi o părticică din cei ce au trăit înaintea lor. Era un amestec misterios de bucurii şi de amărăciuni, de speranţe şi realizări, o fiinţă concepută în Russel Square şi nu în pasajul Cordier. Asta era important. Nu era produsul unei prostii şi al unei sărăcii neputincioase.

Era copilul lui şi al lui Ruth!

Şi Ruth reînvia!

Ea rămânea aceeaşi, deşi se schimbase între timp. Hazzard nu se gândi să aibă un cop) îl. Erau prea săraci, prea cufundaţi în lupta cotidiană. Anumiţi oameni nu trebuie să fie împiedicaţi de copii. Dar acum se găsea în

faţa unui fapt împlinit, şi sentimentele lui faţă de Ruth se schimbaseră subit. Se smulgea din preocupările lui personale, pentru a deveni un bărbat în faţa unei femei. Avea o nouă conştiinţă a vieţii, într-un chip personal şi uman.

— Aş vrea ca doctorul Berkeley Chrisholm să te examineze, Ruth!

— E nevoie, Christophe? Indispoziţiile mele sunt normale!

— Evident, totul este normal, dar aş vrea totuşi ca un specialist să te vadă şi să te supravegheze tot timpul.

Ea îl înţelegea. Era liniştită şi fericită. Aşezată lângă foc, îl avea pe bărbatul ei alături de ea. Plecase într-o călătorie lungă, dar revenise la dânsa. Străinul ocupat şi distrat din ultimele luni nu mai exista.

— Nu trebuie să fi îngrijorat, Christophe!

— Nu sunt îngrijorat. Vreau numai să ştiu că totul este în perfectă ordine.

Ea îi mângâie părul şi bărbatul cel nou care devenea Hazzard, părea fericit de această mângâiere. Îşi apropia fotoliul alături de acela al soţiei lui. Chipul său avea o expresie caldă şi senină. Nervozitatea, asprimea şi graba erau alungate.

— Nu se ştie niciodată ce poţi să simţi înainte ca evenimentul să se producă, spuse el încetişor.

Dar Ruth continuă să fie senină şi sigură. Din ziua când o nouă viaţă se trezise în ea, nu mai auzise vorbindu-se de* Sillocks şi de lumea ei. Şi chiar dacă el i-ar fi vorbit de tot ce se petrece în acea lume străină, ea tot n-ar fi fost tulburată. De data asta, bărbatul ei îi aparţinea cu adevărat. O ştia cu precizie. De ce îşi, făcuse atâtea griji, de ce se chinuise atât demult?

Doctorul Berkeley Chrisholm veni şi o examină pe d-na Hazzard. Îi asigură că Ruth avea o sănătate robustă şi că totul se va desfăşura în chip foarte normal.

— Nu ai de ce te teme, Hazzard. Totul este normal şi nu putem avea niciun fel de surprize. Voi veni în fiecare lună s-

o vizitez pe doamna. Poate e mai bine dacă ar putea să vină la mine, la consultaţie!

— Vă mulţumesc din toată inima, vă sunt recunoscător. Dar vă rog examinaţi-o cât se poate de atent. Ştiu că e îndrăzneţ ceea ce vă cer... dar...

— Ai încredere în mine, Hazzard. O voi examina foarte conştiincios.

2

Clientela lui Hazzard creştea mereu. Venitul lui se ridica la două mii de lire pe an. Avea şi destul timp să se retragă în laborator şi să descurce problemele grele, să cerceteze şi să descopere cauzele prime, în loc să păcălească omenirea cu medicină în sticle. Pentru a obţine însă acest rezultat, a trebuit să lupte dârz, să înfrunte batjocura, să trăiască în mizerie ani de-a rândul.

Dar izbânda de astăzi nu-i aparţinea în întregime. O datora în cea mai mare parte soţiei lui oare stătuse la o parte, fericită să se sacrifice. Ea îl însufleţise, ea îi redeşteptase încrederea, ea îl salvase din pasajul Cordier.

La început, gloria îl orbise pe Christophe, dar această epocă era îndepărtată. Începea să vadă mai departe şi mai profund.

Îndărătul lui Ruth, el regăsea pe mama lui, această femeie care la rândul ei îşi sacrificase viaţa, pentru ca băiatul ei să ajungă un om.

Ce femei minunate!

Cum se face că astăzi vede cu totul altfel decât ieri? Şi vedea pe copiii bolnavi într-o lumină nouă. I se părea că vede în ei chipul copilului său, care nu era încă născut. Pasiunea lui de a vindeca şi de a ajuta devenea o nevoie spirituală.

Sanatoriul pentru copii mergea spre realizare. Domnul Oswin” Mack donase cincizeci de mii de lire. Toată lumea din jurul Lady-ei Sillocks se interesa de această operă de binefacere. Comitetul lucra cu febrilitate. Alegerea locului se oprise la o localitate lângă Wrensham, în regiunea Surrey

şi tratativele pentru cumpărarea terenului erau foarte înaintate. Un arhitect pregătea planuri şi devize.

În Aprilie, bazarul Lady-ei Sillocks va lansa moda clinicii infantile din Marylebone şi noul sanatoriu.

Hazzard lua masa de seară în oraş. Ar fi putut să înveţe să-şi înnoade cravata cu pricepere, dar venea întotdeauna spre Ruth ca să i-o facă. El nu încerca s-o convingă ca să-l însoţească. Mai târziu când totul se va sfârşi, vor ieşi împreună.

— Nu-mi place să mă duc singur la aceste reuniuni. Mi-ar face plăcere să fi cu mine.

— Dar nu te plictiseşti, cu toate acestea, Christophe!

El se gândi puţin.

— Oare mă amuz într-adevăr! Adevărul este că eu nu sunt un om modern. Oamenii care vorbesc mult mă obosesc şi mă enervează. Aş prefera să lucrez în laboratorul meu, sau să mă instalez aici, alături de cămin...

— Şi eu cred că nu sunt o femeie modernă, Christophe! Toate aceste personalităţi mă înspăimântă.

— Te înspăimântă? Pe mine, deloc! Ştii Ruth, când vei fi vindecată, vom lua masa în oraş, o dată pe lună. Numai tu şi eu.

— Aşa... da!

Hazzard începu s-o găsească pe Lady Sillocks cam obositoare. Nu cunoşti pe oameni, decât atunci când încep să te plictisească. Lady Sillocks avea o pasiune să strângă în jurul ei oameni diverşi şi să îi expună ca pe nişte animale dintr-o menajerie.

Dar de îndată ce încetau să fie curioşi sau interesanţi, treceau la abatorul societăţii. Ea colecţiona celebrităţi: compozitori, pianişti, oameni politici şi de ştiinţă şi toţi bărbaţii care purtau pantalon şi aveau un succes oarecare. Ea ştia să utilizeze tot felul de oameni pentru tot felul de chestiuni.

Bazarul Lady-ei Sillocks sosi în Aprilie, ca un uragan. Un regiment de infirmiere în uniformă trebuia să asiste şi

doctorii aveau misiunea să primească pe vizitatori. Lady Sillocks avu o idee: într-un colţ al bazarului, se va putea instala o sală de spital, cu paturi autentice şi cu copii bolnavi, tot autentici, ce vor fi transportaţi la Marylebone.

Hazzard se opuse cu violenţă acestui proiect, ajutat fiind şi de alţi colegi. Lady Sillocks era furioasă; ea nu îngăduia nimănui şi nu suporta să fie contrazisă. Dar comitetul trecu de partea lui Hazzard. Christophe, întors acasă, descrise lui Ruth încurcăturile şi stupiditatea acestei femei.

— Voia să expună copiii în acest bazar, ca pe nişte purcei într-o expoziţie agricolă. M-am opus violent acestei idei.

— Înainte de toate, este „bazarul44 ei!

— Începe să fie cam prea mult „bazarul44 ei! Ea încearcă isă stăpânească pe toată lumea, să conducă totul, să dea toate directivele. Această femeie începe să mă enerveze!

Înainte de sfârşitul primei zile de expoziţie, ea îl înfurie şi mai mult pe Christophe. Această serbare de binefacere trebuia să ţină două zile. Un membru al-familiei regale deschisese serbarea. Lady Sillocks nu era decât surâsuri, mişcări graţioase din şolduri, amabilitate exagerată şi gesturi feline. Ea prezentă pe toată lumea, unii altora, şi ţinu câteva discursuri.

Îl luă de mână pe Hazzard şi îl conduse prin tot bazarul, arătându-l mulţimii ca pe o maimuţă, pe care o ţii legată de o zgardă. Ea nu-l pierdea din ochi. Se părea aproape că se temea ca maimuţa să nu-şi uite demnitatea şi să nu se scarpine.

Bătrânul Mack apăru la ora solemnă, distrându-se foarte mult de acel spectacol. Hazzard, scăpând o clipă de sub supravegherea Lady-ei Sillocks, se îndreptă spre standul domnului Mack, ţinut de o delicioasă femeiuşcă, amuzantă şi „veselă. Christophe cumpără parfum, boabe de sare parfumată pentru baie şi un serviciu de unghii pentru soţia lui.

3

Domnul Oswin Mack trimitea de, două ori pe săptămână

flori la nr. 107 din Russel Square şi adeseori florile ajungeau în acelaşi timp cu el.

În ochii lui, Hazzard şi soţia lui erau oameni care trăiau cu adevărat, iar nu nişte sclavi ai societăţii. Îl amuzau şi îl interesau. Se Simţea atras de simplitatea lui Ruth, de parfumul liniştit al încăperii, de mirosul lavandei şi de vasul cu trandafiri. Ea trecea drept o femeie prea puţin modernă, uneori chiar demodată, dar o asemenea femeie era deasupra timpului, pentru că ea rezolva problemele căsătoriei, trăindu-le cu intensitate, în loc să găsească soluţiile în flecăreli sail în scris. Tirania bărbatului Hazzard era şi ea una dintre aceste probleme, dar micuţa lui nevastă, stătea cuminte şi liniştită acasă şi îl reţinea prirttr-un fir invizibil. Bărbatul poate fi un muncitor neobosit şi să lucreze patrusprezece ore pe zi. Dar cu cât munceşte mai mult, cu atât are nevoie de un cămin. Domnul Mack întrebuinţase întotdeauna numai bărbaţi, nicio femeie nu făcea parte din personalul său, Ruth îl interesa. Era atât de spontană, exact contrariul Lady-ei Sillocks. Pentru ea, un bărbat era un bărbat. Pentru celelalte femei, bărbaţii sunt mai curând o colecţie de maimuţe.

4

Mack observă pe Ruth care confecţiona mici obiecte de leagăn şi nu se întrebă dacă această ocupaţie făcea plăcere tinerei femei. Ea stăpânea înţelepciunea realităţii.

— Bărbatul dumitale are din ce în ce mai mult de lucru.

— Da, dar îşi iubeşte meseria, îţi place gloria, drăguţa mea?

Ea ţinu o clipă în aer, îmbrăcămintea la care lucra.

— La început mă înspăimântă puţin.

— Adevărat?

— Da. Dar acum nu! Eu nu înţelegeam prea bine că, pentru un om ca Hazzard, munca are aceiaşi semnificaţie ca şi gloria, şi eu fac parte din munca lui, domnule Mack!

— Este adevărat!

5

Hazzard atinse unul din acele momente când succesul satisface pe deplin un bărbat. În curierul de dimineaţă se găsea scrisoarea unui doctor din Ilampstead, care explica cum un doctor străin fusese chemat la căpătâiul unui copil bolnav în tratamentul lui, dar că părinţii nu erau satisfăcuţi şi doreau' ca doctorul Hazzard să examineze copilul lor. Doctorul Hazzard va avea generozitatea să telefoneze, şi să indice ora când va putea veni, pentru ca celălalt medic să se poată aranja să fie liber în acelaşi timp cu el? Era vorba de bătrânul profesor Dighton Fanshawe.

După ce telefonă, Hazzard luă o maşină pentru a se duce la Hamstead. Văzu în faţa porţii maşina particulară a profesorului Dighton, care venise înaintea lui. Era uluit că bătrânul profesor acceptase să se întâlnească cu el, la căpătâiul unui bolnav.

Dighton se purtă cu cea mai desăvârşită amabilitate, ca şi când nu văzuse în viaţa lui pe Hazzard.

Era un om de lume înainte de toate, pentru a nu dispreţui jignirea. Fireşte, aceşti oameni, fără îndoială proaspăt îmbogăţiţi, au insistat ca Hazzard să vie...

Hazzard confirmă diagnosticul lui Dighton, dar nu era de aceeaşi părere asupra tratamentului prescris de celebrul profesor. Îşi spuse părerea în chip liniştit şi sigur.

Discuţia avu loc în faţa părinţilor copilului. Dighton, înfăşurat în demnitatea lui, stătea în picioare în faţa căminului. Situaţia lui era foarte încurcată şi neplăcută.. Medicul familiei, aşezat pe un scaun lângă uşă, părea plictisit şi nenorocit.

Profesorul voia să dea copilului o doctorie şi Hazzard propunea un tratament de injecţii. Acest neplăcut incident profesional fusese ascultat de către părinte, un bărbat din Yorkshire, rece şi măsurat, care cântări îndelung pe cei doi savanţi şi metodele lor opuse.

— Domnilor, mă puneţi într-o situaţie foarte grea şi trebuie să vă mărturisesc că mă simt încurcat.

Îşi vârî mâinile în buzunarele hainei.

— Nu am nicio pricepere în această chestiune, dar mi se pare inutil să vărs apă cu zahăr într-o capcană de şoareci, pentru a-i distruge. Cred că propunerea doctorului Hazzard este mai acceptabilă!

Craniul bătrânului Dighton deveni roşu ca focul. Ridică privirea înspre tavan şi se îndreptă încet spre uşă.

— Atunci, las cazul în grija doctorului Hazzard. Bună ziua!

Şi plecă grăbit şi jignit în demnitatea lui.

CAPITOLUL XXVI

I

Într-o dimineaţă de Mai, Ruth spuse:

— Christophe, mi-ar plăcea să mă duc pentru câteva zile în căsuţa noastră.

Ea presupunea că bărbatul ei era prea ocupat ca s-o poată însoţi la Melfont, dar sunt împrejurări în care un bărbat găseşte întotdeauna vreme şi în luna Mai, copacii din Melfont înfloreau şi amintirile reveneau la suprafaţă.

— Aş putea fi liber spre sfârşitul săptămânii. Te voi însoţi, iubito!

Oswin Mack le puse la dispoziţie cea mai frumo. Isă din cele trei maşini ale lui şi un şofer.

Doamna Tribute aprinse focul şi timpul se încălzise. Florile copacilor fructiferi se scuturau. Culmea muntelui Sisbury se descătuşase de rugina iernii şi păsările rintau. Şi de data asta, o duioşie tristă şi ciudată se aşternu pe pământ.

Tot Melfont-ul văzuse mărimea şi eleganţa automobilului lui Oswin Mack. Întrucât oamenii proorociseră înfrângerea omuleţului cu piciorul înţepenit, satul turbă de furie la vederea maşinii, dar se înseninâ subit când află că nu era decât împrumutată.

Doamna Lup, mai grasă şi mai roşie ca oricând, fiind depăşită în drumul ei de puternica maşină, se. Grăbi să alerge ca să vadă cine va coborî din ea. Ea îl văzu pe Hazzard, pe Ruth şi pe şofer.

Duminică dimineaţa, îndreptându-se spre biserică,

doamna Lup aruncă o privire peste poarta grădinii acestor Hazzard şi zări pe tânăra femeie întinsă pe un chaiselongue, cu genunchii înveliţi cu o pătură. Hazzard, aşezat într-un* fotoliu de paie, şedea alături, cufundat în lectura unei cărţi. Doamna Lup se opri şi întrebă:

— Nu mai mergi la biserică, Christophe Hazzard?

— Bună ziua, doamnă Lup!

Şi îşi continuă lectura.

Sunt mai multe feluri de tăceri şi doamna Lup înţelese prea bine, semnificaţia tăcerii lui Hazzard. Nemaigăsind nicio piatră de aruncat, nicio insultă de rostit, ea se îndreptă spre căsuţa doamnei Tribute. Trebuia să se uşureze de toată greutatea ce-i apăsa pe suflet.

— Fac prinsoare că nu se vor duce nici chiar la mormântul mamei sale. Şi ce n-a făcut sărăcuţa pentru el? Nici măcar nu i-a pus o piatră! Este un scandal, o monstruozitate… Asta ţi-o spun eu!…

— Te înşeli, Sarah! A fost la cimitir în zorii zilei. Anumite persoane nu au nevoie de pietre sau monumente funerare pe mormintele lor!

— Creezi dumneata? Tânăra lui nevastă aşteaptă un copil, nu?

— Şi găseşti acest lucru scandalos, Sarah Lup? Dumneata ai făcut copii… într-o cantitate considerabilă, nu este aşa, Sarah Lup?

— Ei, da. Ai mei sunt frumoşi şi voinici. Nu prea are aerul să dea naştere unui copil sănătos.

— Şi aici te înşeli, Sarah Lup. Soţia lui este sănătoasă şi copilul lor va fi voinic. Dar ai să ajungi cu întârziere la biserică. Nu ştiu dacă bunul D-zeu se poate lipsi de prezenţa dumitale!…

După ce luă ceaiul, Hazzard urcă peSisbury. Cu toate că era într-o Duminică, nimeni nu se afla acolo şi se simţea stăpânul lumii. Se aşeză în iarbă, sprijinindu-se de piatra seculară şi urmărea umbra muntelui, care se asemăna cu aceea a unui om gigantic, purtând o glugă şi alunecând în

vale. Ea căzu pe casa Mariei Hazzard, dar un colţ al grădinii, acolo unde se afla Ruth, rămânea în plină lumină.

Hazzard surâse. Era oare o prevestire fericită? Ruth aparţinea acelei râse de copii ai soarelui! Regăseai o strălucire de meridională în ochii ei, în părul ei şi în temperamentului ei. Ciudat lucru şi ereditatea! Hazzard era convins că şi el cobora din oameni ce au trăit prin munţi. Dar fiul lor? Christophe, nu se putea uşor obişnui cu gândul că în curând va fi tată. Sentimentele paterne îi erau cu totul necunoscute. Sus pe Sisbury, el era băiatul mamei sale, întotdeauna copilul speriat, pe care viaţa brutală şi duşmănoasă îl înspăimântă. Când era copil, de multe ori o lua la fugă spre casa lor şi se arunca la pieptul cald al mamei, căci Sisbury era uneori un munte plin de strigoi şi în această seară de Mai, acest straniu sentiment îl cuprinse din nou. Umbrele se adunau în jurul lui. Ai fi putut aproape să le auzi, atingând piatra seculară.

Într-o clipă se ridică şi coborî drumul aproape în fugă, alergând spre soţia lui, ca altădată spre mama lui.

2

Cum spusese prea bine doamna Lup, Hazzard nu pusese pe mormântul mamei sale o piatră funerară, purtând inscripţia obişnuită: „Aici odihneşte Maria Hazzard”. Dar în timpul acestor zile de vară, spiritul moartei veghea asupra lui Christophe, asupra lui Ruth şi asupra copilului lor. În ce priveşte cea de a doua remarcă a doamnei Lup că Ruth nu avea aerul unei femei în stare să dea naştere unui copil sănătos, toate indicaţiile biologice dovedeau contrariul.

Era o vară caldă şi însorită; Ruth îşi trecea o mare parte din timpul liber pe o bancă din Russel Square, la umbra unui platan. Astăzi, nu mai trebuia să lupte cu viaţa, căci viaţa era pentru ea mai îmbelşugată şi mai plină ca oricând.

Ea nu suferea defel şi era mai puţin îngrijorată decât Hazzard. Era foarte fericită, pentru că îi aparţinea în totul ei şi căminului lor. Când pleca în oraş să-şi viziteze bolnavii, ea nu avea niciodată senzaţia că era părăsită, pentru că de

fiecare dată el revenea spre dânsa cu expresia chipului vesel şi fericit. Era lucrul cel mai de seamă. Dacă ea se afla în grădină sau în salon, ştia s-o găsească fără ezitare. Se simţea supravegheată ca o comoară, şi acesţ sentiment de fericită seninătate, de caldă ocrotire, creştea în sufletul ei, ca şi copilul din pântece, căci Hazzard era puţin înspăimântat. Deşi izbânda venise în calea lui, o izbândă ce părea sigură şi de lungă durată, eu toate acestea, vechea teamă, ameninţarea împrejurărilor neaşteptate şi necunoscute continua să stăpânească pe Hazzard. Cunoscuse prea bine lupta, ura şi duşmănia; simţise întotdeauna nevoia de a fi ocrotit. Se înarmase împotriva prejudecăţilor.

Dar acum soarele strălucea; câştiga bani, mulţi bani, fără oboseală; clientela lui creştea neîncetat; Ruth era o femeie tânără şi sănătoasă şi totuşi... această spaimă... această nelinişte apăsătoare! I se păru că era prea mult soare, prea mult aer, prea multă linişte şi prea multă fericire care te făcea să bănuieşti şi să te temi de seninătatea atmosferei. Dar cine poate avea o siguranţă desăyârşită în lucruri şi evenimente? Era bine oare ca un om să se simtă în perfectă siguranţă?

Ruth dormea foarte bine şi Christophe foarte puţin. Stătea treaz, prefăcându-se că doarme. Sau atunci, se tre zea speriat, ascultând orice mişcare. Auzea respiraţia regulată a soţiei sale şi adesea, întindea o mână, o atingea pe Ruth încetişor, vrând parcă să se convingă că era acolo. Nu voia s-o trezească, voia numai să-i simtă corpul alături şi să-i audă respiraţi.a

Faţă de doctorul Berkeley Chrisholm, Hazzard se simţea devenind un mic şcolar. Chrisholm era un personaj cu renume, doctorul cel mai demn de încredere din Londra şi Ruth era îngrijită de el. De ce dar lucrurile n-ar merge în chip perfect?

Într-o seară, chemat de un bolnav în Bedford Place, Hazzard trecu prin pasajul Cordier. Îngustimea străzii îl uimi.

Se opri în faţa vechei sale locuinţe. Privi spre ferestrele prietenoase şi atât de încărcate de amintiri şi
i se păru că o priveşte pe mama lui, pe Ruth şi pe el însuşi. Şi acum... căsuţa lor de odinioară devenise un magazin murdar, în care se vindea peşte şi cartofi prăjiţi-

Oare casele au un suflet?

Deodată tresări. O voce de bărbat cânta şi această voce părea să răsară din trecut:

Viaţa e tristă,
Şi moartea pe aproape.
Când te cuprinde-n braţe,
Ce oare poţi face,
Decât să te supui?

Hazzard, neliniştit şi frământat, îşi continuă drumul.

3

Familia Sillocks plecase în Scoţia. Sezonul era pe sfârşite şi pentru Christophe, moda acestei familii trecuse de asemenea, fără să fi bănuit o clipă cât suferise Ruth din pricina acestei femei. Domnul Mack rămânea la Londra. Londra îi ajungea. Spunea râzând:

— Dragul meu, de ce să doreşti să alergi pe picioare ca ale mele? Nu mă simt fericit aici?

Domnul Mack se interesa mereu de sanatoriul de copii. Îşi luase răspunderea, şi greutatea atârna pe umerii lui. El nu se simţea fericit dacă umerii lui nu se îndoiau sub o greutate care ar fi doborât pe majoritatea muritorilor de rând. Dorise întotdeauna să părăsească lumea ca Samson, fie distrugând, fie construind ceva colosal şi împrejurările prevesteau că o va părăsi, numai după ce va construi ultima lui operă grandioasă.

— Am impresia, doctore, că nu este prea rău ceea ce am întreprins. Stau aici în fotoliu şi cobor privirea asupra lumii, ca individul de trei dimensiuni care vizitează lumea de două dimensiuni. În definitiv, acest univers de două dimensiuni este acela al mulţimii, al poporului.

Hazzard răspunse:

— Pentru mine, luciditatea perfectă este mijlocul de a pătrunde în cea de a patra dimensiune!

Terenul din Surrey, în apropiere de localităţile Hanshire şi Berkshire, fusese cumpărat, planurile şi condiţiile arhitectului, acceptate. Într-o zi spre sfârşitul lui August, Domnul Mack trimise lui Hazzard un bileţel.

„Plec la Wrensham ca să studiez terenul sanatoriului, dacă reuşeşti să ai o după amiază liberă, vino cu mine”.

Hazzard îl însoţi pe domnul Mack. Şoferul primi ordinul să treacă prin Hinchead. Mack, în picioare, ţinându-se cu amândouă mâinile de spătarul din faţă al maşinii, privea peisajul.

— Ce ţară minunată este Anglia! Mă întreb ce va rămâne din ea peste douăzeci de ani. Un fel de hârtie de prins muşte.

Îşi reluă locul în fundul maşinii şi îl privi pe Hazzard ştrengăreşte.

— Adu-ţi aminte, doctore, o crimă este mai importanţă decât un poem liric. Asia este maniera engleză. Şi totuşi, nu suntem oameni chiar atât de răi. Personal, prefer poezia acţiunii!

Treceau prin mijlocul unor case din cărămidă roşie, proaspăt ieşite din pământ. Asta era ultima modă londoneză pentru casele de la ţară.

Domnul Mack făcu următoarea remarcă asupra acestei arhitecturi şi asupra imbecilităţii ei:

— Sunt bucuros că am impus arhitectului nostru, culori simple, cenuşiu şi alb cu câteva înfloriturі de negru, fiindcă altfel ne-ar fi fabricat ceva în roşu.

Wrensham se odihnea în linişte, în soare şi în miros de brad. Oswin Mack opri maşina pe drumul nisipos ce conducea la terenul ales şi rămase în maşină.

Hazzard coborî şi continuă drumul pe jos. Terenul era izolat în mijlocul unor păduri de brazi. În depărtarea albastră se zăreau dealurile acoperite de iarbă şi flori. Singurătate, arbori imenşi luminaţi de razele piezişe ale

soarelui, căldură, parfumul înviorător şi răşinos al brazilor, tăcere, linişte solemnă; toate acestea se găseau adunate în acest colţ de rai.

Hazzard merse mai departe şi, deodată, văzu o flacără roşie care lumina întunecata pădure de brazi. Se opri locului şi privi. Această orgie de culori şi de lumini era provocată de apusul soarelui. Hazzard nu-şi amintea să fi văzut în viaţa lui Ceva mai frumos şi mai misterios. Inima i se strânse şi gândi:

— Aş vrea ca Ruth să vadă această minunăţie!

Frumuseţea şi liniştea peisajului îi aminteau tăcerea şi modestia soţiei sale. Sărmană, micuţă Ruth! Inima i se strânse şi se simţi foarte singur. Era ridicol totuşi să te simţi părăsit când al doilea eu nu se află decât la o depărtare de patruzeci de kilometri.

De ce această nelinişte? Ruth se simte bine, în curând va trece peste obstacolul cel mare şi lucrurile vor intra în ordinea lor.

CAPITOLUL XXXVII

I

Era o noapte de Septembrie, cu cer înstelat. Nori întunecoşi treceau peste vârfurile platanilor şi ’peste acoperişul Hotelului Imperial.

Hazzard stătea în salon cu uşa deschisă. O voce îl striga:

— Doctore Hazzard!

Era vocea infirmierei, care plecase din camera de culcare şi se aplecase deasupra scării să-l strige pe Christophe. Hazzard veni în fugă. Chipul său exprima groaza.

— Da, ce s-a întâmplat?

Cred că e timpul să chemaţi pe profesorul Berkeley.

— Iau imediat o maşină.

Ieşi în grabă şi alergă spre o maşină. Noaptea era călduroasă şi umedă, dar pentru Hazzard, această noapte nu însemna altceva decât o serie de ceasuri lungi şi de aşteptări neliniştitoare. Urcă într-un taxi şi dădu adresa profesorului.

— Mergi cât poţi de repede, te rog!

Se aşează pe marginea pernei din maşină. Era speriat şi plin de compătimire pentru soţia lui care suferea. Cu o jumătate de oră mai înainte urcase scara şi stătu îndărătul uşii unde se afla Ruth. Auzise un geamăt uşor, apoi un ţipăt înăbuşit.

Îl găsi pe Chrisholm, confortabil instalat într-un fotoliu, fumând o ţigară de foi, după o masă copioasă. Se înveseli de expresia îngrijorată a lui Hazzard. Văzuse în cariera lui atâtea Chipuri îngrijorate. Ţ)6jmna Hazzard era o femeie tânără, normală şi sănătoasă. Atunci?

— Maşina aşteaptă jos!

Berkeley surâse.

— Ia, te rog, o ţigară, Hazzard!

— Mulţumesc, dar nu voi putea fuma.

Cât de asemănători, şi totuşi altfel, sunt toţi bărbaţii în aceleaşi situaţii! Unii fumează ţigară după ţigară şi alţii nu pot să tragă un singur fum.

Se îndreptară spre Russel Square, Hazzard plăti taxi-ul şi luă trusa profesorului. În această clipă, Berkeley era pentru Hazzard omul cel mai de seamă din Londra; i-ar fi sărutat bucuros mâinile. Infirmiera le ieşi înainte.

— Doamna Hazzard doreşte să vă vadă, Domnule profesor.

Berkeley urcă scara cu un aer de siguranţă deplină.

Hazzard se furişă în salon, se aşeză pe un scaun, se sculă din nou, se plimba de-a lungul şi de-a latul încăperii şi trase cu urechea. Dădu perdeaua la o parte şi privi squarul, apoi o lăsă să cadă.

Ce stupidă era frământarea lui! Asistase la peste o sută de naşteri şi nu i s-a întâmplat să aibă un singur caz mortal. Dar Ruth era altfel decât celelalte femei.

Auzi o uşă care se închise şi paşii profesorului pe scări. Stătea în picioare, în mijlocul salonului, crispat şi palid, privindu-l pe Chrisholm cu îngrijorare.

— Totul este în cea mai perfectă ordine, Hazzard! Soţia

dumitale ar vrea să te vadă o clipă!

Hazzard o luă la fugă. Şi el voia s-o vadă numai o clipă, s-o privească în ochi, să-i mângâie fruntea, să se convingă că într-adevăr era Ruth. Intră în cameră, în vârful picioarelor. O văzu pe Ruth, patul, şi infirmiera care stătea lângă fereastră. Se simţea ciudat de emoţionat. Soţia lui îi surâse.

— Mă simt foarte bine, Christophe! Profesorul Berkeley crede că momentul se apropie.

El se apropie de pat, se aplecă şi o sărută pe frunte. Era fierbinte şi jilavă. Curajul şi liniştea lui Ruth îl uimiră.

— Domnul să te ocrotească, iubito!

Ea surâse încă o dată, dar surâsul dispăru subit. O expresie de spaimă apăru în ochii ei. Durerile reîncepeau.

— Du-te, dragul meu… şi aşteaptă!

O sărută încă o dată pe frunte şi ieşi, aruncând e ultimă privire asupra ei. Când ajunse pe coridor, i se păru că o parte din fiinţa lui a rămas în această odaie. Cât de neputincios era într-o asemenea împrejurare! Trebuia să laşi viaţa să-şi urmeze cursul.

Profesorul Berkeley, instalat în fotoliul lui Ruth, citea un ziar.

— Este o femeiuşcă foarte curajoasă, Hazzard!

Christophe se plimba de colo colo, se frământa şi fixă îndelung craniul lui Chrisholm.

— E minunată!

Dar de ce stătea Chrisholm aici? De ce nu urca s-o vadă? Celebrul medic citea liniştit un ziar cu totul inutil. Noutăţi? Ce fel de noutăţi puteai găsi în acel ziar? Hazzard era din ce în ce mai agitat.

— Totul merge bine, domnule profesor!

— Foarte bine. Într-o oră totul va fi terminat.

. 2

Ora unsprezece!

Hazzard stătea mereu în salon, cu uşa larg deschisă. Auzise când una din servitoare plecase să se culce. Cu toate acestea, Elisabeth rămăsese în bucătărie. Era o fată

care lua totul în serios; pe dânsa, pe ceilalţi şi viaţa în general.

Casa era excepţional de liniştită. Zgomotul din stradă încetase; din când în când trecea câte o trăsură. Hazzard primi această tăcere ca pe o binecuvântare. În camera de sus, totul trebuia să se petreacă în chip normal. Îl şi vedea pe Chrisholm coborând scările şi anunţându-l cu un aer vesel:

— Este un băiat şi mama se simte foarte bine.

Da, aşa se vor întâmplă lucrurile. Hazzard trăise aceste clipe, mai mult de o sută de ori, în alte case, cu alţi părinţi. De rândul acesta era Chrisholm care îi lua locul.

E bine pentru un bărbat să se găsească de o parte şi de alta a cortinei experienţei, în calitate de spectator şi în calitate de actor. Astfel poţi privi prin prisma celorlalţi, în chip obiectiv. Nu se putea împiedica să nu privească pendula în fiecare minut şi să' nu ciulească urechea. Acum totul era în linişte... încetul cu încetul, frica puse din nou stăpânire pe el. Tăcerea devenea apăsătoare. Se ridică din nou şi începu să se plimbe prin salon. Erau două ore de când Chrisholm era sus şi spusese că copilul va fi născut într-o oră.

Nu era vobra decât de o apreciere relativă a timpului. Totuşi Berkeley avea o mare experienţă. Se întâmplase vreo nenorocire? Ce lucruri se petreceau în odaia de sus? Neliniştea lui devenea tot mai apăsătoare. Ieşi pe prag' şi ascultă. Auzi şoapte, apoi câteva cuvinte nedesluşite. Vocile păreau nervoase. Se hotărî să urce la eta jul doi. Trebuia să afle ce se petrecea acolo. Nu mai putea suporta această uşă închisă.

Era pe prima treaptă, când auzi uşa deschizându-se. Chrisholm ieşi din odaie. Începu să coboare scara. Chipul său trăda graba. Însăşi umbra lui părea grăbită. Era fără haină, cu mânecile cămăşii prinse deasupra coatelor. Mâinile lui erau pătate de sânge.

Înainte de a ajunge aproape de Hazzard, îi strigă:

— Sunt dezolat. Telefonează lui Steel, te rog. Spune-i să vină imediat cu un aparat de transfuzie a sângelui.

Hazzard rămase locului, împietrit. Îşi dădea seama în treacăt de paloarea şi de agitaţia profesorului.

— S-a întâmplat ceva?

— Hemoragie. Chestiune plicticoasă. Cu totul neaşteptată. Am oprit-o, dar…

— Vorbiţi! Ce mai este?

— Pulsul este imperceptibil. Telefonează lui Steel. Numărul 27. Îi voi vorbi eu!

3

I-au spus că Ruth era pe moarte.

El nu putea să creadă! Nu voia s-o creadă.

— Lăsaţi-mă s-o văd, o clipă. Trebuie s-o văd.

Dar nu i se dădu voie să între în cameră. Mai rămânea o şansă, o licărire de speranţă şi nicio emoţie din afară nu trebuia s-o tulbure. Infirmiera coborî copilul.

Privi uimit la pachetul de pânză albă.

El nu se gândise deloc la copil. Era un băiat.

— Nu vreau să-l văd. Luaţi-l de aici!

Ieşi ca un nebun în stradă. Făcu ocolul squar-ului de mai multe ori. Gura îi era uscată. În timp ce mergea, avu impresia că înceta să mai fie un corp omenesc, cu ochi şi cu nas, cu urechi şi cu muşchi. Nu mai era d’âcât un spirit neliniştit ce dădea târcoale caselor, în umbra deasă a copacilor. Realitatea nu mai exista pentru el, sau mai curând nu mai exista decât o singură realitate: soţia lui era pe moarte. Ar fi vrut să strige ca un copil: „Mamă! Mamă!”

Suferea prea mult, trebuia s-o vadă pe Ruth. Totul îl atrăgea spre această duioasă şi bună creatură, întocmai cum un copil e atras spre mama lui. Dar nenorocirea era că nu exista nicio Ruth, spre care să alerge şi care să-i aline suferinţa şi frica.

Singurătate înspăimântătoare!

Cu capul în mâini, stătu câtva timp, rezemat de grilajul de fier din faţa casei lor. Ce tăcere de mormânt! Londra

dormea.

Oftă, spuse în câteva rânduri un: „Oh! Dumnezeule!” şi continuă să meargă. I se păru că trebuia să meargă veşnic, că era osândit să facă acest drum fără scop şi fără popas. Ce mai însemna viaţa pentru el? Aceste case întunecate, aceste stele de pe cer, erau oare reale? Asta era realitatea? Mergea mereu, mergea întruna. Deodată îşi dădu seama că toate ferestrele squar-ului erau întunecate, în afară de una, una care era luminată. Se opri locului şi o privi îndelung. Ah! fireşte, era fereastra lui Ruth.

În sfârşit lumină!

Câtă vreme de aici înainte va mai fi lumină la această fereastră?

Asta era oare casa lui, casa pe care Ruth o alesese pentru el? Şi ea? Ea era culcată acolo sus, era pe’ moarte, în agonie poate şi nu-i dădeau voie să se apropie de dânsa. El înjură printre dinţi.

— Blestemaţi să fie cu toţii, oameni răi! Eu trebuie s-o văd pe soţia mea!

Alergă spre uşa de la intrare. O lăsase deschisă. Trecu ca un glonţ prin vestibul, lăsând mereu uşile deschise în urma lui.

Chrisholm se află deodată în faţa lui ca şi când l-ar fi aşteptat.

— Vreau s-o văd pe soţia mea!

Vocea lui era răguşită. O mână energică îl înhăţă şi îl reţinu.

— Linişteşte-te, Hazzard! Vrei s-o omori? îşi revine încetişor, dar orice emoţie îi poate fi fatală. Intră, te rog, aici şi încearcă să te calmezi puţin.

Îl conduse pe Hazzard în salon şi îl aşează pe un scaun.

CAPITOLUL XXXVIII

I

Către orele patru dimineaţa, Hazzard adormi în scaunul lui Ruth şi Chrisholm îl lăsă să doarmă. Infirmiera îl însoţi pe profesor până la uşa de intrare. Se ducea acasă, ca să facă

o baie, să se bărbierească şi să mănânce ceva. Începea să mijească de ziuă şi copacii treceau de la cenuşiu la verde.

Mă voi întoarce la orele opt. Îţi voi trimite o infirmieră, pentru ca dumneata să te odihneşti puţin.

— Oh! Domnule profesor, pot să mai rămân. Vreau s-o ajut să trăiască. Nădăjduiesc că mai avem o speranţă.

— Nu ştiu nimic. Vreau să nădăjduiesc c-o vom putea salva. Este cea mai mare spaimă din viaţa mea. O asemenea hemoragie! Dar să nu uit... doctorul Hazzard a adormit în salon. Cred că e mai bine să închizi uşa cu cheia.

— Sărmanul om!

— Şi-a pierdut capul. A fost nevoie să-l înhaţ de gât, pentru a-l linişti. Da, e mai bine să-l închizi cu cheia. Nu trebuie sub niciun motiv să între în edaia ei, fără îngăduinţa mea.

Chrisholm ieşi în cenuşiul dimineţii, ca un navigator care, după ani îndelungaţi de călătorii fericite, este prins în viitoarea unei furtuni puternice. Infirmiera urcă scara şi intră în salon. Hazzard dormea mereu; capul îi căzuse pe umeri, mâinile îi atârnau de-a lungul corpului. Chiar în somn, dădea impresia oboselii, a sfârşelii, a neputinţei... încetişor, infirmiera scoase cheia din broască şi închise uşa pe dinafară. Urcă spre camera bolnavei, clăti— nându-se.

Hazzard se deşteptă pe la şapte. Soarele strălucea. După ce aruncă o privire asupra pendulei, se îndreptă spre uşă, pe care o găsi înauiată.

Cu mâna pe clanţă, el reflectă. De ce au închis uşa? Era cu bună ştiinţă, sau întâmplător?

Era de o luciditate extraordinară, cum se întâmplă adesea în urma unei mari dureri. Dacă Ruth ar fi murit, ei n-ar fi închis uşa. Îşi pierduse într-adevăr capul? Se simţi puţin ruşinat, dar în ruşinea lui, se strecură o rază de nădejde, curajul dimineţii poate. Traversă camera şi se apropie de fereastră. O deschise şi auzi un zgomot cunoscut. Se aplecă puţin şi o văzu pe Elisabeth, care freca treptele peronului de la intrare. Viaţa continua deci. În picioare, în aerul

răcoros al dimineţii, se simţi impresionat de lucrurile şi amănuntele cele mai simple ale dimineţii, sentiment necunoscut de el până atunci.

Un lăptar trecu în fugă de-a lungul trotuarului. „Uite laptele!” Elisabeth se ridică şi se duse. Înaintea lui, ţinând în mână o oală.

— Frumoasă dimineaţă, domnişoară!

— Era şi nevoie. Am trăit una din acele nopţi!…

Hazzard se retrase de la fereastră şi îşi trecu mâna prin bărbie. Trase cu urechea. În camera de sus, în camera lui Ruth, cineva umbla. Acest cineva coborî scara şi se opri în faţa salonului. Cheia se învârti în broască.

Paşii coborâră primul etaj şi Hazzard aşteptă până ce auzi vocea infirmierei vorbind cu Elisabeth. Cu multă grlă el întredeschise uşa.

— Acuma doarme. E semn bun. Trebuie ca totul în casă să fie foarte liniştit.

— Ce pot să-i pregătesc? Laptele a sosit chiar acum.

— Încălzeşte puţin lapte.

— Foarte bine!

— Ce face copilul?

— Oh! Un adevărat îngeraş! Am pus leagănul lui alături de soba din bucătărie. N-a ţipat nici o singură dată. Nu-i aşa că n-o să moară, spune? Ar fi prea îngrozitor!

— Nu ştim încă nimic, dar avem speranţe.

Hazzard deschise uşa, dar îşi aminti că avea pantofii în picioare. Se aplecă să şi-i scoată.

Ţinându-i în mână, el urcă scara şi trecu prin faţa uşii sfinţite de suferinţă. Se simţea ca un băieţaş într-o casă plină de femei. Încet, ca să nu facă zgomot, el intră în camera de baie şi lăsă să curgă puţină apă caldă în chiuvetă. I se păru că cel mai uşor zgomot putea fi auzit. Îşi scoase gulerul şi cravata, se bărbieri, se spălă şi îşi pieptănă părul. Cu pantofii în mână, el părăsi odaia de baie şi coborî cele două etaje. Când ajunse în hol, se aşeză pe ultima treaptă şi îşi puse pantofii.

Elisabeth pregătea mioul dejun în sufragerie. El auzi zăngănitul ceştilor şi intră.

— Bună ziua, Elisabeth!

— Bună ziua, domnule doctor!

Se simţi o fiinţă fără însemnătate.

— Vă aduc imediat cafeaua, domnule doctor.

— Îţi mulţumesc, Elisabeth!

Mâinile roşii şi sorţul albastru al servitoarei îi făceau plăcere. Îi era recunoscător pentru aceste realităţi, recunoscător pentru tăcerea ei, căci Elisabeth avea marea calitate de a fi tăcută şi la locul ei.

Elisabeth reveni de îndată cu o tavă.

— V-am adus şuncă, ouă şi cafea, domnule doctor.

Stranie realitate... şuncă şi ouă; două ouă... Şi Ruth dormea. O! somn bineouvântat şi înviorător, somn dătător de viaţă nouă!

3

La orele opt profesorul Berkeley veni cu maşina însoţit de o infirmieră. Se odihnise puţin şi părea mai optimist. Hazzard, în picioare lângă fereastră, îl privea ca pe un zeu şi liniştea de pe chipul profesorului îi dădea speranţe noi.

Se întâlniră în hol.

— Bună ziua, Hazzard!

Hazzard rămase mut, privindu-l îndelung.

— Infirmiera este sus?

— Mi se pare că da.

— Ceva nou?

— Cred că soţia mea doarme.

— Perfect!

Îşi puse pălăria pe masă şi urcă cu noua infirmieră. Şi de data asta, Hazzard rămase adâncit într-o aşteptare chinuitoare. Casa părea plină de oameni care aveau de lucru, numai el uitase cu totul că trebuia şi el să lucreze. Omul din el gonise pe medic.

Aşteptă tremurând o şoaptă, un zgomot. Auzi soneria de la uşa de intrare. Elisabeth aducea *e* comunicare: Domnul

Mack cerea veşti despre sănătatea doamnei Hazzard. Chrisholm stătea uluit. Veşti? Ce veşti ar fi putut da?

Îi spuse Elisabethei să transmită din partea lui că de îndată ce va fi cu putinţă, domnul Mack va fi încunoştiinţat de rezultat.

Dar ce naiba face Chrisholm? De ce nu mai coboară?

Când în cele din urmă Chrisholm apăru, îl găsi pe Hazzard umblând prin odaie ca un leu în cuşca lui.

— Veşti mai bune, Hazzard! începe să-şi revină! Nu este în afară de orice pericol, dar se simte infinit mai bine. Ce spaimă am tras! Dar ia spune-mi, te rog, era expusă hemoragiilor?

— N-a avut niciodată!

— Hm! Vreau să sper ca este şi ultima, fiindcă altfel…

Chrisholm îşi regăsi încrederea şi în acelaşi timp, aerul lui de om de lume. Hazzard îl conduse până la poartă şi îl întrebă sfios dacă putea s-o vadă o clipă pe soţia lui. Chrisholm îl privi cu simpatie.

— Asta va hotărî starea în care se va afla. Poate pe la unsprezece. Dar numai o jumătate de minut. Bineînţeles nu trebuie s-o agiţi. Voi reveni pe la doisprezece.

Hazzard închise uşa de la intrare şi se întâlni în hol cu Elisabetha, surâzătoare şi purtând în braţe un pachet alb. Veselia ei spunea limpede: „Iată cea mai mare minune a lumii!”

— Vreţi să-l priviţi, domnule doctor?

Hazzard se aplecă să-l vadă pe fiul lui. Elisabeth descoperi micuţul obraz caraghios. Copilul căsca. Căpşorul îi era acoperit de câteva fire negre. Hazzard îl privi fără să scoată un cuvânt. Privise până atunci sute de copii, dar micuţul acesta era fiul lui Ruth şi fiul lui.

Elisabeth strălucea de bucurie. Faţa ei roşie părea aproape frumoasă.

— Ciudată, micuţă creatură spuse Hazzard.

Elisabeth păru ofensată. Într-adevăr, ciudată micuţă creatură!

Din această clipă, o schimbare uluitoare se produse în starea fizică şi morală a bolnavei. Văzuse chipul bărbatului ei, răvăşit de spaimă şi deznădejde.

După ce Hazzard ieşi din odaie, ea privi uşa şi spuse infirmierei, care se apropie de pat:

— Bărbatul meu are nevoie de mine. Vreau să trăiesc!

4

— SFÂRŞIT —

Când Hazzard intră în odaia soţiei sale, frumuseţea ei îl surprinse şi îl emoţionă. Avea impresia că o vedea pentru prima oară. Ea îl privi senină, fixând asupra lui frumoşii ei ochi negri. Chipul ei avea o strălucire palidă, aureolată de părul ei negru. Părea să aparţină unei alte lumi.

— Nu te mişca, micuţa mea Ruth iubită!

Ea nu vedea decât sărmanul chip rătăcit cil bărbatului ei.

— Christophe!

El se îndreptă spre pat. Întinse mâna, dar nu îndrăzni s-o atingă. Hemoragia putea să reînceapă. Stătea în picioare şi o privea.

Dar mâna dreaptă a tinerei mame se mişca sub plapumă şi încercă să se apropie de el.

’âncetişor şi cu teamă, el puse mâna lui peste a ei.

— Sunt atât de obosită, Christophe, atât de obosită!

Obrazul lui Christophe tremura, dar se stăpâni. Ochii lui străluceau de o flacără intensă.

— Ruth... nu mă’părăsi. Am nevoie de tine... Nu pot să trăiesc fără tine, iubito!

Ea suspină şi surâse.

— Iubitul meu drag!

I

La orele şase, Hazzard îşi luă vioara şi arcuşul, le înfăşură într-o pânză neagră, asemănătoare. Celor pe care ie întrebuinţează croitorii ca să-şi livreze lucrul, îşi puse pălăria, închise uşa şi coborî.

Ruth Avery, care visa rezemată de fereastră, îl auzi coborând scara şi aplecându-se, îl văzu apărând pe stradă.

I

După două săptămâni evenimentele răsturnară situaţia. Zăpada căzu din belşug, dar Londra îşi pierdu virginitatea tot atât de repede ca şi oamenii. Ruth era nevoită să tropăie prin apă şi noroi în drumul ei din pasajul Cordier spre birou. Făcuse puţin foc în sobă şi în faţa ei îşi scoase fără grabă pantofii şi ciorapii, când auzi paşii lui Hazzard, pe scară. Era surprinsă de încetineala cu care urca scara. Deodată, paşii făcură un popas, el se oprise victimă al unui puternic atac de tuse. Ea se ridică, se duse la uşă,

I

Ruth, nu avea copii. Cu toate acestea, ea părea făcută să fie mamă, dar, la fel ca Hazzard, ea păstra din copilăria ei chinuită, o teamă profundă de copii. Mijloacele lor modeste nu le îngăduiau să-şi. Creeze o familie, ceea ce în ochii acestor oameni cu inima drăgăstoasă pentru care o măcelărie este superioară unui laborator de chimie, trecea drept o scuză monstruoasă, demnă de o eră decadentă. Dar în realitate, nici Ruth, nici bărbatul ei, nu aveau dorinţa să aibă un copil.

După căsătoria lor, situaţiile lor respective fuseseră inversate fără ca ei să-şi dea seama, căci o atitudine poate

I

Ruth, fără să-şi scoată pălăria, aprinse focul, căci casa din pasajul Cordier era friguroasă şi se simţea nevoia sa fie încălzită. S-ar fi spus că primirea rece şi duşmănoasă a casei, însemna: „Aha! V-ăţi întors acasă! Călătorii prin străinătate, nu? Şi acum, mă regăsiţi cum e firesc de altfel, micuţă şi mizerabilă11. Şi era adevărat!

2

Ascensorul îl conduse pe Hazzard până la ultimul etaj al Hotelului Imperial. Băiatul de la lift îi deschise uşa şi îi dădu lămuririle:

— La dreapta, în fund pe coridor veţi vedea cartea de vizită a domnului Mack pe uşa apartamentului.

Un valet stilat luă pălăria şi haina doctorului şi îl conduse într-o cameră orientată spre vest.

Această încăpere spaţioasă avea patru ferestre mari.

Tot peretele din afară părea construit din sticlă. Vederea se întindea spre Russel Square şi spre oraş. Maşinile, tră surile şi oamenii din stradă păreau nişte cărăbuşi.

I

Visurile deveneau realităţi.

Dar realitatea aduce cu sine mai întotdeauna neprevăzutul şi dorinţa realizată nu e niciodată la fel cu aceea din imaginaţie. Intervin femei şi bărbaţi şi chiar atunci când casa este construită şi mobilată, supărările. Şi decepţiile vin să bată la uşă.